דבר

יום שישי, כ"ג באייר תשמ"ז, 22 במאי 1987 ● גליון 19124

היום 64 עמודים כולל „דבר־השבוע" ● המחיר 1.50 ש"ח, באילת 1.30 ש"ח

היום בדבר

מהלכי שלום/ פרופ' אמנון סלע, דן אבידן. יחסי כוחות/ חיים גורי, שלמה גינוסר. מפנקס הזמן/ יואב. בין ירושלים לוושינגטון/ אמנון דנקנר, אמיר אורן. פנחס רוזן/ חיים י. צדוק. נשים סופרות/ כרמית גיא. הגבעות השחורות של אגסי/ אלי שאלתיאל. תמה שרהט: צריך, מוכרחים, חייבים/ אבירמה גולן

מזג האויר

(עו). – תחזית מזג האויר להיום:
ירושלים 17 עד 29. רמת הגולן 15 עד 30. צפת 16 עד 27. חיפה 18 עד 36. טבריה 18 עד 36. נצרת 16 עד 29. עפולה 14 עד 33. שומרון 17 עד 30. תל־אביב 17 עד 26. יריחו 19 עד 38. עזה 17 עד 26. באר שבע 14 עד 34. אילת 14 עד 41.

מאמץ מודיעיני לאיתור רוצחו של חבה עוצר על הכפרים – חיפושים מבית לבית

אתמול ב־4:30 לפנות בוקר נתגלתה הגופה במערה כמה מאות מטרים מאלון־מורה ● רמי חבה בן ה־8 הומת כנראה מפגיעת מכשיר קהה, רק אחר־כך רוצצה גולגלתו באבן ● ראשי היישובים קוראים לאיפוק

אמו של רמי חבה [illegible]

תצלום של רמי חבה ז"ל. (י.פ.פ.א)

[illegible]

(המשך בעמוד 2)

[illegible]

כוננות בירושלים

(עו). – במשטרת ירושלים הוגברה הכוננות ותוגברו הכוחות לקראת תפילת המוסלמים מחר על הר הבית. [illegible]

ראה תגובות בעמוד 3

מרפי לשיחות באירופה לצירוף ברה"מ לוועידה

מאת אמנון דנקנר, סופר „דבר" בארה"ב

(וואשינגטון) מיוחד ל„דבר" – [illegible] לכינוס הוועידה הבין־לאומית זה אתמול כשנודע, כי הממשל החליט לשגר את עוזר מזכיר המדינה לענייני המזרח התיכון ריצ'ארד מרפי לפגישה [illegible]

עד כה היססו האמריקאים אם לפעול לצירופה של ברה"מ לוועידה. אולם נראה, כי בעקבות ביקורו בוואשינגטון של מ"מ רה"מ ושר החוץ שמעון פרס, שנועד לפגישות עם מזכיר המדינה שולץ ועם ריצ'ארד מרפי כאן, שוכנעו האמריקאים להיוועד עם הרוסים ולדון עימם בצירופם לוועידה הבינלאומית.

עוד נודע, כי מזכיר המדינה שולץ החליט לשלוח, מאוחר יותר, את מרפי לסיבוב שיחות נוסף במזרח התיכון כדי להיוועד ולהתייעץ עם ממשלת ישראל ועם המלך חוסיין על סמך התשובות שיביא מן הרוסים.

סקר מכון סמית – ל„דבר"

מערך – 41%; ליכוד – 27%

נכון לאמצע מאי ● ירידה בתמיכה לר"צ ולתחיה

מאת חנוך ורפי סמית

למרות גודש המאורעות הפוליטיים בחודש האחרון, התמיכה במפלגת העבודה נותרה בעינה – 41 אחוז מקולות היהודים – אחוזי התמיכה זהים לאלה שהתקבלו בסקר שנערך בתחילת אפריל השנה. התמיכה בליכוד הגיעה ל־27 אחוז – שלושה אחוזים יותר בהשוואה לסקר אפריל.

אלה הם הממצאים של סקר דעת קהל שנערך בין ה־11 ל־18 במאי בשביל „דבר" בקרב כ־1,200 איש/ה כמדגם מייצג של האוכלוסייה היהודית הבוגרת.

אי־הוודאות הפוליטית ו„האיום" של בחירות מוקדמות השפיעו על חלק מהתומכים במפלגות הקטנות כבך ש„חזרו" לתמוך במפלגה הגדולה בגוש שלהם. התמיכה הן בתחייה והן ברצ, בהשוואה לאפריל, ירדה ב־1.5 אחוז לכל אחת.

(המשך בעמוד 2)

שמיר לפגישה עם רבינוביץ

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

ראש הממשלה יצחק שמיר ייפגש היום עם פרופסור איתמר רבינוביץ, לשיחה על אפשרות מינויו לשגריר בוואשינגטון. שלשום נפגש פרופ' רבינוביץ עם שמעון פרס.

יצויין, שמלבד השר גד יעקבי – כאשר עדיין היה מועמד לכהונת השגריר – לא נפגש ראש הממשלה עם איש מהמועמדים שהציע שר החוץ שמעון פרס, שכן את כולם פסל על הסף.

וייצמן עשוי לקבל תיק התקשורת

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

מפלגת העבודה עשויה לא לצרף מטעמה שר במקום השר אמנון רובינשטיין, שהגיש את מכתב התפטרותו מהממשלה ביום א' הקרוב.

ח"כ רפי אדרי, שהיה מועמד לכהונת שר כשדובר בשיגורו של גד יעקבי לוואשינגטון, לא יצטרף לממשלה במקום רובינשטיין. „אם אני בעד הקדמת הבחירות", אמר אמש ח"כ אדרי ל„דבר", „איני יכול להיות מעוניין בהצטרפות לממשלה".

גם מנכ"ל מפלגת העבודה, ח"כ עוזי ברעם, אמר אתמול חד־משמעית שלא יצטרף לממשלה. „גם אם יציעו לי להיות מנכ"ל ושר בלי תיק, אני לא הולך לממשלה", אמר ח"כ ברעם.

נראה שמפלגת העבודה תחליט למנות את השר וייצמן לשר התקשורת. אישים בכירים במפלגת העבודה סבורים, שאין זה משנה אם יצרפו שר לגוש שלהם, שכן ממילא בעתיד יהיו בעמדת נחיתות מספרית מול תמיכתם של השרים פרץ, אם יצטרף לממשלה, הורביץ ובוודאי שרי המפד"ל.

בשיחתו עם ח"כ פרץ אתמול, הבהיר לו השר משה שחל, שהתנגדותה של מפלגת העבודה אינה מכוונת כלפיו, ואפילו לא כלפי ההצעה לפתור את סוגיית הגיורים. מפלגת העבודה רואה בהסכם הדו־צדדי, הנוגע לכלל הממשלה, הפרה של ההסכם הקואליציוני, ולכן היא מתנגדת להתנהגות. [illegible] מסתיר עוד את קוצר־רוחו לחזור לממשלה.

ירושלים לקמחי: אל תדבר!

ביקורת חריפה בקרב חוגים ישראליים בבירה האמריקאית על מנכ"ל משרד החוץ לשעבר בשל חוסר זהירותו ● קמחי מתייצב היום בבית משפט בוואשינגטון

מאת אמנון דנקנר, סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר"). – חוגים ישראליים בוואשינגטון מתחו אמש ביקורת חריפה על מנכ"ל משרד החוץ לשעבר דוד קמחי, על חוסר הזהירות בכך שנכנס לארה"ב בענייני עסקים, למרות שידע כי האמריקאים עלולים לדרוש ממנו להעיד בפני השופט החוקר את הפרשה האיראנית.

לסופר „דבר" נודע, כי קמחי קיבל הוראה מירושלים שלא להסכים למסור עדות כלשהי בבית המשפט האמריקאי.

נגד קמחי, השוהה במלון „הילטון" בניו־יורק, הוגש שלשום בערב צו־הבאה להופיע בפני השופט החוקר וצו זה מסכל מבחינה חוקית את יציאתו מארה"ב. היום יופיע קמחי בפני בית המשפט בוואשינגטון בדיון על צו־ההבאה שהוצא נגדו על ידי השופט החוקר בפרשה האיראנית.

שגרירות ישראל והקונסוליה בניו־יורק נחלצו לפעולה בעקבות הגשת הצו והן טוענות באוזני משרד המשפטים האמריקאי, כי סוכם בין ארה"ב לישראל כי הפרשה

האיראנית וחקירתה בכל הנוגע לישראל יתנהלו בין ממשלות ולא תהיה אפשרות לחקור אורחים ישראלים כפרטים.

עוד טוענת השגרירות, כי יש לקמחי חסינות על מה שעשה בתוקף תפקידו כדיפלומאט ישראלי.

נראה, עם זאת, כי השופט החוקר לורנס וולש אינו מתרשם בשלב זה מן הטענות הישראליות. וולש ואנשיו אומרים, כי אין הם כפופים להסכמים, אם היו כאלה, בין הממשלות, וכי תפקידם האחד הוא להביא לחשיפתה של האמת בפרשה האיראנית.

באוניברסיטאות נחושים: 1680 דולר

„שכר לימוד נמוך יותר לא יאפשר פתיחת שנת הלימודים הבאה"

מאת יעל פישביין, סופרת „דבר" לענייני חינוך

ועד ראשי האוניברסיטאות התכנס אתמול בערב לישיבת חירום שדנה בקביעת שכר הלימוד לשנה הבאה. הוועד קיבל פה אחד החלטה לגבות שכר לימוד שווה מכל הסטודנטים.

„אם הממשלה רוצה לסבסד ולתמוך ביוצאי צבא שתעשה זאת על־ידי תמיכה ישירה. היא אינה יכולה לחייב את האוניברסיטאות לשלם תמיכה זו מתקציבה", אמר נשיא אוניברסיטת בר־אילן פרופ' מיכאל אלבק.

ראשי האוניברסיטאות טענו, כי שכר הלימוד שנקבע על־ידי הממשלה בסך 1,050 דולר אינו מאפשר פתיחת שנת הלימודים, ואם הממשלה לא תסבסד את שכר הלימוד שקבעה, ייאלצו האוניברסיטאות לגבות את שכר הלימוד במלוא עלותו דהיינו – 1,680 דולר.

נציגי הסטודנטים נכחו בפגישה וביקשו מוועד ראשי האוניברסיטאות להתחשב בציבור הסטודנטים ולהעמיד את שכר הלימוד על סכום נמוך יותר, על מנת שסטודנטים מעוטי יכולת יוכלו ללמוד באוניברסיטה ועל מנת שלא תהיה נשירה נרחבת של סטודנטים מהלימודים.

ועד ראשי האוניברסיטאות דחה את בקשת הסטודנטים בטענה ש„שנת הלימודים לא תיפתח, אם שכר הלימוד יהיה נמוך יותר", מפני שכל סכום אחר יכניס את האוניברסיטאות לגרעון כספי. הסטודנטים ישקלו אי־פתיחת שנת הלימודים הבאה עקב שכר הלימוד הגבוה שנקבע על־ידי ראשי האוניברסיטאות. „הברירה היא בין אי־פתיחת שנת הלימודים בגלל גרעון או בגלל מחאת הסטודנטים. אנחנו יודעים מה גרוע יותר" אמרו ראשי האוניברסיטאות.

המורים מאיימים בשביתה כללית

מאת יעל פישביין, סופרת „דבר" לענייני חינוך

[illegible]

ועדת השב"כ לא תחקור פרשת נפסו

ביקורת קשה בקרב משפטנים: ועדה בלי סמכויות

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

משפטנים בכירים ביקרו אתמול קשות את החלטת ראש הממשלה והקבינט להקים ועדת בירור פנימית לחקירת הנהלים והשיטות הנהוגים בחקירות השב"כ.

הם הטעימו, כי לוועדה אין סמכויות משפטיות ואין היא יכולה להשביע עדים או לכפות עליהם להופיע ובכל מקרה לא תעסוק בעבר.

הוועדה, על־פי כתב המינוי שלה, לא תעסוק בדרכי חקירת השב"כ את עיזאת נפסו בטענה, שערעורו תלוי ועומד בפני בית־המשפט העליון. הטעימו, כי קרוב לוודאי שהיועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, לא יגשים את הבטחתו לפתוח בחקירה משפטית נגד חוקרי נפסו אם אכן ימצא בית המשפט העליון שלא נהגו כשורה.

כפי שפורסם אתמול לראשונה ב„דבר", החליט ראש הממשלה יצחק שמיר, על דעת הקבינט והיועץ המשפטי לממשלה, למנות צוות בדיקה אשר יבדוק את הנהלים והשיטות החקירה הנהוגים בשב"כ, במה שהוגדר „תחום הלוחמה בטרור מההיבטים המבצעיים, המשפטיים והארגוניים".

ראש הממשלה מינה לחברי צוות את עו"ד יצחק טוניק ואת ראש המוסד לשעבר, צבי זמיר.

הצוות יגיש לראש הממשלה את מסקנותיו והמלצותיו. ראש הממשלה הנחה גורמים להגיש לצוות את מלוא הסיוע הנדרש, לרבות כל מידע שיידרש בכתב ובעל־פה.

ח"כ מרדכי וירשובסקי מ„שינוי" תובע שהמשטרה ורק היא, תחקור כל חשד לעבירות פליליות של אנשי השב"כ בפרשת נפסו ולא ועדת סיוח פנימית של השב"כ שהוכיחה כבר את עצמה בפרשת השב"כ. ח"כ וירשובסקי אומר, כי מאחר שהיועץ חריש מעדיף, לפי הפירסומים, להגן על השב"כ במחיר של פגיעה בשלטון החוק וחקר האמת הוא שב ומוכיח, כי אינו ראוי למלא את תפקידו.

טוניק: אגוז אחד בערימה

„פרשת השב"כ היא רק אגוז אחד בערימת אגוזים", אמר באוגוסט אשתקד יצחק טוניק, שכיהן אז כמבקר המדינה, בראיון מיוחד ל„דבר". אתמול אמר טוניק ל„דבר": „אני נכנס לבדיקה בראש פתוח בלי כל דעה. אשב ואלמד את הבעיות".

במינויו של יצחק טוניק לצוות ועדת

(המשך בעמוד 2)

שינויים, חידושים ושיפורים בקווי הנסיעות ברחבי הארץ
החל מ־24.5.87 באישור המפקחים על התעבורה

אזור המרכז

קו 174 ראשל"צ – צפון ת"א (מסוף רידינג)

מסלול הקו מראשל"צ לצפון ת"א יוארך בשעות הבוקר ויתווספו לו 2 תחנות בראשון לציון:
ברח' ז'בוטינסקי פינת רח' הורוביץ ובמצבה.
משם ימשיך הקו במסלול הרגיל.

לוח הזמנים מהתחנה הנוספת ברח' ז'בוטינסקי 19 ומהמצבה:

בימים א'־ה': 5.55, 6.15, 6.30, 6.50, 6.58, 7.06, 7.15, 7.35
בימי ו': 5.55, 6.15, 6.30, 6.50, 7.00, 7.10, 7.35
מהלך קו 174 הרגיל ממשיך כסדרו.

הארכת מסלול קו 315 מאשדוד לנתניה ובחזרה

מסלול הקו יוארך מאשדוד לנתניה וחזרה ויעבור דרך בני ברק רמת השרון והרצליה.
התחנות הנוספות: מאשדוד לנתניה – הרצליה רח' הרב קוק פינת וייצמן, צומת כפר שמריהו, מכון וינגייט, נתניה.
בחזרה מנתניה לאשדוד – מכון וינגייט, צומת כפר שמריהו/הבעפיליה, הרצליה, רח' הרב קוק פינת רח' וייצמן, ומשם – בתחנות הרגילות בהרצליה, רמת השרון ובני ברק לאשדוד.

לוח זמנים מנתניה לאשדוד:

בימים א'־ה': 06:00, 07:00, 09:00, 11:45, 13:30, 15:00, 17:30, 19:00, 21:00.
בימי ו': 06:00, 07:00, 09:00, 11:00, 12:00, 13:00, 15:00.
מוצאי שבת: 20:30, 21:00, 22:45.

לוח זמנים מאשדוד לנתניה:

בימים א'־ה': 06.30, 07.00, 08.00, 09.30, 12.05, 13.30, 15.00, 16.30, 18.00, 19.30, 21.30.
בימי ו': 06.30, 07.00, 08.00, 09.30, 12.05, 15.00.
מוצאי שבת: 20.45, 21.30, 23.00.

אזור הדרום

קו חדש מס' 6 באשקלון

קו פנימי חדש מס' 6 מהתחנה המרכזית באשקלון לפארק המים, מלון נוי שולמית, רח' הטייסים, שכ' ברנע, ברנז אפרידר וחזרה לתחנה המרכזית.
לוח הזמנים: בימים א'־ה': 08.30, 10.00, 11.30, 13.30, 15.30, 17.30
בימי ו': 08.30, 10.00, 11.30, 13.30, 15.30.

אזור ירושלים

הקווים 5, 6, 21 ממרכז העיר לכוון שכ' תלפיות יסעו בדרך חברון במקום בדרך בית לחם.

אזור הצפון

קו חדש מס' 041 מצפת לקרית שמונה וחזרה דרך "נב ההר".
מסלול הקו: צפת, צומת מירון, סאסא, ברעם, יראון, אביבים, מלכיה, יפתח, צומת ישע, צומת כח, קרית שמונה וחזרה באותו מסלול.
לוח זמנים: **מצפת:** בימים א'־ה' 8.30
מקרית שמונה: בימים א'־ה' 17.30.

שינויי מסלולי קווים בקרית ים

קו 55
מק. ים – לחיפה
דרך רח' התבור, שד' ירושלים, שד' ורבורג ומשם לחיפה במסלול הקיים.
בחזרה מחיפה לק. ים עד שד' ורבורג במסלול הרגיל, שד' ירושלים, רח' התבור.

קו 59א
מק. ים – לחיפה.
דרך רח' התבור, שד' ירושלים, ההסתדרות, וייצמן, יוספטל, ספיר, משה שרת, בן צבי, דבוטינסקי, שד' ירושלים ולחיפה במסלול הרגיל.
מחיפה לק. ים עד שד' ירושלים, בהתאם למסלול הקיים. שד' ירושלים, דבוטינסקי, בן צבי, משה שרת, ספיר, יוספטל, וייצמן, ההסתדרות, ירושלים, רח' התבור.

לתשומת לבכם:
לוחות הזמנים יהיו בתוקף מ־24.5.87 עד 1.7.87 פרט לחג השבועות שלגביו תפורסם הודעה בנפרד.

בפירסום לוח הזמנים של קו 315 מנתניה לאשדוד ב„השבוע בנתניה", נפלה טעות. לוח הזמנים המופיע כאן הוא לוח הזמנים הנכון.

מרכזי מידע

למידע נוסף ולוחות זמנים מפורטים אנא פנה ללשכות המודיעין בכל תחנות אגד, ולמרכזי המידע.
אנו מזכירים לציבור הנוסעים כי מספרי הטלפון של מרכזי המידע הם:
תל־אביב: 03-432777
ירושלים: 02-304304
חיפה: 04-549121

אגד
עוד שיפור למענך

פרס: לא הפלנו הממשלה השבוע כי זה לא היה נקי

„אך לא נהיה איסטניסים" • ברעם: 'איש העקרונות' יגאל הורביץ התנגד לוועידה כי סידרנו לשריין לו 2 מקומות ב„עבודה"

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

בצד ההחלטה לא לעזוב את הממשלה תמשיך מפלגת העבודה במאבקיה לגבש רוב להקדמת הבחירות. לפי שעה, משוכנעים ראשי „העבודה", שיש להקדמת הבחירות רוב של 58 ח"כים. לא מן הנמנע ש„אגודת ישראל" תצטרף לרוממה.

בנאומו אתמול בישיבת לשכת מפלגת העבודה הדגיש ממלא־מקום ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס, שהוא „לא מחפש בחירות מוקדמות כשלעצמן, אלא שבחירות מוקדמות הן אמצעי להבריא מצב שאין בו הכרעה. לא נשתמש בטריקים", הדגיש פרס והוסיף שמפלגת העבודה יכלה להפיל את הממשלה השבוע. „במידה שהדבר נוגע לי, יש רק שיקול אחד למה לא עשינו זאת: זה לא נקי. יחד עם זאת אני לא מציע שנהיה איסטניסים", אמר.

פרס ליגלג על פוליטיקאים, שהאינטרסים האישיים מנחים אותם ושאינם „רוצים לקצר את תוחלת־החיים הפרלמנטריים שלהם". על הח"כים הליברלים, למשל, דיבר בגלוי: „בעלי שיעור־קומה, רמה מוסרית וכישורים רבים", אמר.

בהקשר זה סיפר אתמול מזכ"ל מפלגת העבודה, ח"כ עוזי ברעם, בפגישה עם הכתבים לענייני מפלגות, ש„איש העקרונות" יגאל הורביץ ניהל בשבועיים האחרונים משא־ומתן עם מפלגת העבודה על מיזוגה של „אומץ" במפלגת העבודה. „רק מפני שמפלגת העבודה לא היתה מוכנה לתת ל„אומץ" שני מקומות משוריינים הוא מצביע כפי שהוא מצביע", אמר ח"כ ברעם בציינו, שמקום אחד היתה מפלגת העבודה מוכנה לשריין ל„אומץ".

לא נוותר על עטשי

פרס ציין בישיבת הלשכה, שהחבר ה־59 התומך בהקדמת הבחירות יכול להיות ח"כ זיידן עטשי. „לא נוותר גם על עטשי, נדבר אתו", הבטיח פרס. בתגובה על הביקורת שמתח עטשי על מפלגת העבודה, ששריה לא הצביעו בעד ההחלטה להשוות את מעמד המשובים הדרוזים ליהודים, אמר אתמול פרס, שהליכוד הביא הצעה „שהיתה לה משמעות תקציבית בלי תקציב, ומפלגת העבודה לא עושה בלופים".

פרס חזר והדגיש שהוא משוכנע שיש סיכויים לגבש רוב להקדמת הבחירות. „יקח זמן, אל נא בתנופה", ביקש מחברי מפלגתו וכיוון את דבריו בעיקר אל אותם חברי מפלגת העבודה הקוראים לשריה לצאת מהממשלה. „החברים שלשם עשיית רושם רוצים לעזוב את הממשלה", הטעים פרס, „אני שואל אותם: מה זאת אומרת לעזוב את הממשלה? כאשר עוזבים את הממשלה לא יוצרים מצב חדש? רוצים שתהיה ממשלה ימנית קיצונית דתית?".

נראה, ששאלת המשך הישיבה בממשלה לא תוכרע לפני כינוס מושב של הוועידה ב־25 ביוני. מזכ"ל מפלגת העבודה אמר אתמול, שהדיון בלשכה אתמול היה רק הראשון מבין שניים־שלושה דיונים בנושא, שאחריהם יכונס גם מרכז המפלגה, על־פי דרישת חברים. „במפלגת העבודה אין בשלות של רגע להחליט בנושא הישיבה בממשלה", סיכם ח"כ ברעם את תהליך קבלת ההחלטה העקרונית הזאת.

שמיר: היציבות תתערער

ראש הממשלה יצחק שמיר משוכנע אמנם, כהחלטת שרי הליכוד, לפרוק את המתח, אך בדברו על רעיון הוועידה הבינלאומית ועל אפשרות של בחירות בעיתה, הוא אינו חוסך את שבט ביקורתו מפרס.

בנאומו אמש בוועידת „רוטרי" הדגיש שמיר, ש„אם ניזרק היום למערבולת של בחירות, לעימות היום־יומי בין המפלגות השונות, לשטף הגידופים והחרפות, ההאשמות ההדדיות, העלילות, נקבל אקלים אחר לגמרי והיציבות תתערער".

שמיר דיבר באירוניה על פרס בציינו ש„כאשר מישהו יחליט שהוא השיג את אשר רצה להשיג, כולנו נלך לחפירות של העימותים הפוליטיים. אינני חושב שהמדינה קיימת כדי לספק את היצרים של פוליטיקאים".

את נאומו סיים באזהרה נבואית. „אל נפגע איש ברעהו, כי יכול להיות שמחר נצטרך לעבוד יחד, לשתף פעולה למען אותם דברים המוסכמים על כולנו", אמר.

ח"כ שפירא: שיווק גרוע

תגובות לא מבוטלות סיפק אתמול לפרס ח"כ אברהם שפירא מ„אגודת ישראל". בדברו בכינוס של כירורגים בקיסריה, סיפר שאחרי ששמע מפרס, שלשום, באריכות על התכנית לקידום השלום עם ירדן, „אי אפשר לגמרי לבטל את הדברים". הוא סיפר למאזיניו שפרס הציג בפניו אפילו מסמכים שלא הראה לכל חברי הקבינט, מחשש שיודלפו.

„את המוצר הטוב ביותר אפשר לקבור אם לא יודעים איך לשווק אותו", הדגיש ח"כ שפירא את חולשתו של פרס. „פרס שיווק את המוצר שלו לא טוב". לדבריו, היה על שר החוץ להיפגש עם ראשי כל הסיעות ולהציג בפניהם את תכניתו. בשלב זה הציעה „אגודת ישראל" שאחרי ישיבתה עם פרס שלשום תיפגש גם עם ראש הממשלה בשבוע הבא, ותנסה לגשר על הפערים ביניהם באשר לוועידה הבינלאומית.

„אל תצטטו את דבריי כהצהרה סופית" — אמר מזכיר המדינה לשעבר בפגישה עם ארגונים יהודיים בארה"ב.

קיסינג'ר: בענייני נוהל — אוהב הליכוד במהות ותוכן — מעדיף את „העבודה"

מאת מרים מוקם, סופרת „דבר" בניו יורק

הנרי קיסינג'ר, מזכיר המדינה האמריקאי בתקופת הנשיא ניקסון, מתח אמש בניו־יורק ביקורת על רעיון הוועידה הבינלאומית, אך ביקש מנציגי העיתונות שלא לצטט את דבריו כהצהרותיו הסופיות.

„אין זו ביקורת על מדיניות מסוימת, אינני יודע איזה הסכמים קיימים בין ישראל וירדן או בין ישראל וארה"ב ומה יעשו הצדדים כשיתייצבו למו"מ".

הנקודות העיקריות אותן העלה קיסינג'ר בדבריו הן: „קשה למעצבי מדיניות אמריקאים להבין את תחום הקיום הצר של ישראל אבל כשישראל מדברת בשני קולות, הדבר כמעט בלתי אפשרי ולכן מסוכן ביותר לערב ארצות זרות בסיכסוך פנימי בישראל".

על העיתוי של היוזמה לכינוס הוועידה בין לאומית אמר קיסינג'ר „איני מבין את ההיגיון להתחיל מו"מ ב־18 חודשים אחרונים של ממשלה, כשאין איש שיכול לערוב למה שיעשו, ולכן גם לא תהיה זו שתוליש את ההחלטות הסופיות ותהיה אחראית להם. אין לי ספק [illegible] אבל קשה לי להבין כיצד בשנת בחירות יוכל מזכיר [illegible] את מלוא תשומת הלב למו"מ [illegible]".

[illegible] קיסינג'ר שאל „האם קיים הסכם בין ארה"ב וישראל על הגבול שאחריו לא יופעל כל לחץ על ישראל?" והמשיך לשאול „מה היא המשמעות של הפעלת לחץ על ישראל?" לדעתו, הבעת דיעה אמריקאית לפתרון רצוי באמצע מו"מ מהווה באופן בלתי נמנע שורה של לחצים על ישראל. קיסינג'ר הוסיף שגם הוא נהג כך במשא ומתן ב־1973. שאלה נוספת מציג קיסינג'ר לנוכחים, ברובם מנהיגי הארגונים היהודיים בארה"ב, „האם ידוע לנו או האם אנו מסכימים עם ישראל על התנאים המינימליים של ההסכם? „האם מישהו מאמין" המשיך ושאל קיסינג'ר „שסוריה או ירדן תסכמנה לשלום מבלי לתבוע ויתורים טריטוריאליים?".

עמדתו של קיסינג'ר לדבריו בוויכוח בין ראש הממשלה יצחק שמיר ושר החוץ שמעון פרס: „בנושאים נוהליים הייתי אוהב את הליכוד. בכל מה שנוגע למהות ולתוכן, הייתי מעדיף את מפלגת העבודה". קיסינג'ר פנה למנהיגים היהודים ואמר „אילו הייתי במקומכם, הייתי מנסה לראות האם אפשר לעזור ע"י גיוס הקהילה היהודית בארה"ב".

קיסינג'ר אמר דברים אלה בהרצאה לזכרו של יהודה הלמן, מנכ"ל של ועידת הנשיאים מאז היווסדה ע"י נחום גולדמן ועד יום מותו לפני שנה. ההרצאה נערכה בפני כ־100 מוזמנים, ברובם מנהיגים של אירגונים יהודיים.

פרס ושמיר מגיבים

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

דברי האזהרה שהשמיע שלשום מי שהיה מזכיר המדינה האמריקאי, הנרי קיסינג'ר, התקבלו אתמול בחיוב בליכוד — אך לא הצליחו לרפות את ידיו של שר החוץ שמעון פרס.

„אני מזדהה עם כל מלה שאמר קיסינג'ר על הוועידה", אמר אתמול פרס בישיבת לשכת מפלגת העבודה. [illegible]

פרס אמר ש„לא תמיד צריך לקבל את העצות של קיסינג'ר" והזכיר את התרעותיו מפני יציאתנו מלבנון. „אם ישמע את פרטי התכנית, אני משוכנע שיתמוך בה".

שמיר: „המדינאי הוותיק והמבריק"

ראש הממשלה יצחק שמיר אימץ בשמחה את דברי קיסינג'ר, שאותו כינה „המדינאי הוותיק והמבריק". בדברו בוועידת „רוטרי" בתל־אביב אמר אמש שמיר ש„קיסינג'ר בקיא מאוד בדרך המדיניות הבין־לאומית ובבעיות במזרח התיכון" וש„תהיה זאת תוצאה להנחות אותו הילכות מדיניות ומה זאת ועידה".

התעשיה האווירית: הלביא יהיה זול יותר
האלוף לפידות: הלביא יהיה טוב יותר

מאת אריה ארד, סופר „דבר"

חיל־האוויר מוסיף לתמוך בפרוייקט ה„לביא", בניגוד להדלפות מגמתיות ממקורות צבאיים, המנסים ליצור תמונה של „קולקטיביות רעיונית" בצמרת הבללי — נודע לסופר „דבר" ממקור ממשלתי בכיר.

לדברי המקור, סבור מפקד חיל־האוויר אלוף עמוס לפידות, כי המטוס עומד בדייקנות באיפיונים שהוגדרו לו על־ידי החיל והתקדמות הפרוייקט תואמת עקרונית את לוח־הזמנים שנקבע לו. לדבריו, הוברר שה„לביא" עולה על ה„אף־16" המתקדם ביותר בכל התכונות הקשורות בשרידות המטוס בתקיפת מטרות קרקע. ה„לביא" עולה, לדעת אלוף לפידות, על ה„אף־16" ביכולתו שלא להיראות על מסכי המכ"ם, במהירות חדירתו, בכושר התימרון שלו ובבקרת הנזקים במקרה של פגיעה בו. משום כך מעדיף חיל־האוויר את ה„לביא" על ה„אף־16". לפיכך תומך אלוף לפידות בהמשך הפרוייקט, בתנאי שתימצא יתרת המימון הדרוש לו מחוץ לתקציב הבטחון.

ב־1982 הוגדל הסיוע הצבאי האמריקאי ב־400 מיליון דולר, מ־1.4 מיליארד ל־1.8 מיליארד דולר, במיוחד למימון ה„לביא". כעבור שנה אושר לישראל להמיר מתוך סכום זה 250 מיליון דולר למימון פיתוח ה„לביא" ואחר כך הוגדל סכום זה ל־300 מיליון דולר, תוך הסרת התוית של „ללביא בלבד".

מבדיקת ההוצאות על הפרוייקט עד כה מתברר, כי בשום שנה לא הוצא סכום של 550 מיליון דולר, שהקצה שר־הבטחון לפני שנתיים ל„לביא". השנה, שהיא שנת השיא עד כה, יוצא על הפרוייקט בארץ ובארה"ב 440 מיליון דולר ואילו אשתקד הוצא סכום של 400 מיליון דולר. רק בעוד ארבע־חמש שנים תגיע ההוצאה השנתית לתיקרה שהקצה השר רבין, 550 מיליון דולר. בזמנו לא ציין השר, אם כוונתו ל„דולרים שוטפים" או ל„דולרים קבועים", לפי ערכם לפני שנתיים, אולם ההוצאה בפועל מחושבת ב„דולרים שוטפים".

מזכירי מועצות הפועלים בדרום ובנגב תומכים בהמשך פיתוח מטוס הלביא.

מאת אמנון אבוד, סופר הכלכלי של „דבר" בירושלים

ייצור מטוס הלביא אינו יקר יותר מהחלופה האמריקאית שלו, שהוא מטוס ה־F־16, כך אמרו אתמול אנשי התעשייה האווירית, בעת ביקור של שר האוצר משה נסים במקום.

אנשי התעשייה האווירית ניצלו את ביקורו של נסים להיחלצות למתקפה נגד מה שהם מכנים „מסך עשן בעל רוח רעה ההולך ומתפשט סביב פרוייקט הלביא".

נתונים שמציגים ראשי התעשייה האווירית מראים, כי ייצור סדרתי של ה„לביא" יהיה זול בכמיליון וחצי דולר למטוס בהשוואה לרכישת מטוסי ה־F־16, בשעה שביצועיו והתאמתו לדרישות חיל האוויר של הלביא עולים, לדבריהם, על אלה של המטוס האמריקאי. אנשי התעשייה האווירית הזהירו, כי החלטה על הפסקת פרוייקט הלביא תביא לפיטורי אלפי עובדים ותהיה כרוכה בהוצאה של למעלה מ־400 מיליון דולר.

זכו בפיס

בהגרלת רב־פרס מצטבר של מפעל הפיס מס. 21/87 שהתקיימה ביום 21/05/87 זכו הכרטיסים הבאים:

בסך — 180.000 ש"ח זכה המספר 039498

הפרס המצטבר בסך 200.000 ש"ח עובר לשבוע הבא

מקסימום פרס ראשון בשבוע הבא יהיה 480.000 ש"ח (כולל צבירה).

בסך — 12.000 ש"ח זכה המספר: 531688.

בסך — 6.000 ש"ח זכו המספרים: 550365 435366.

בסך — 300 ש"ח זכו המספרים:

047667; 139154; 170906;
178674; 204337; 229454;
269690; 274684; 292399;
311238; 312488; 387323;
441001; 446701; 497737;
502155; 533090; 554375;
565730; 633566; 644663;
690960; 705301; 745380;
763647; 787415; 801651;
803940; 810167; 812085;
838424; 838858.

בסך — 150 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 4591; 7388.

בסך — 25 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 106; 948.

בסך — 16 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 197; 646; 836.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 4 זכו בסך של — 2.50 ש"ח.

בסך — 5 ש"ח זכו המספרים התלת — ספרתיים:

031; 071; 143; 238; 252; 259;
356; 409; 421; 432; 496; 594;
599; 601; 635; 682; 703; 732;
755; 789; 807; 811; 834; 874;
899; 968.

בסך — 2.5 ש"ח זכו המספרים הדו — ספרתיים:

06; 08; 10; 11; 12; 13; 15; 21; 22;
23; 37; 41; 43; 57; 58; 68; 71; 75;
76; 82; 85; 88; 94; 96; 97.

רק הרשימה הכוללת של תוצאות ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס.

ועדת משנה לתכנון ולבניה — חולון ת.ב. 4732/284

הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

ניתנת בזה הודעה שהוגשה לוועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 240 בגוש 6750 רח' ויצמן מס' 23 חולון הכוללת מתן הקלה ב:

א. אחוזי בניה 0.7% משטח המגרש 1377 מ"ר.

ב. תוספת קומות, 2.5% עבור קומה חמישית נוספת לשיפור.

ג. תנאי הייזור והתיכנון.

החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים ד'. את התכנית אפשר לראות במשרדי הוועדה בעיריית חולון, רח' ויצמן 58 בשעות ובימים של קבלת קהל.

התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו. התנגדות שתוגש חייבת להיות בכתב ומנומקת.

ידוע לי שהפרסום הנ"ל הינו על אחריותי בלבד, ואינו מהווה אישור למתן ההקלה המבוקשת.

נחום אליעזר. סוקולוב 41, חולון

דבר DAVAR دابار

מאוחד עם „למרחב"

העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר מערכת מרדכי ברקאי
עורך „דבר השבוע" טוביה מנדלסון
מנהל כללי אמנון ברנוי
המו"ל — „דבר" בע"מ
נדפס בדפוס „דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה תל־אביב רח' שינקין 45, ת.ד. 199 מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קווים)
מחלקת המודעות טלפונים ישירים 298032, 281860, 286156
מנויים: ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45 טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים: המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16 בית מאוזיה קומה ג' טלפון 242203, ת.ד. 94229
חיפה: רח' הנביאים 27 טלפונים 3־2־642111, ת.ד. 33104

פסטיבל ישראל
באך פושר

מאת ישראל דליות

המוסיקה של יוהאן סבסטיאן באך יכולה, כמובן, להיות מסעירה ומרתקת ואפילו דרמאטית — בתנאי שהמבצעים מסוגלים לממש את מלוא יופיה, הגנוז מתחת לעושר הצלילים הכביר.

מקהלת פאלסטריה, תזמורת הבארוק וארבעת הסולנים מנירנברג בניצוח רולף גרשל, עמדו במשימה רק באופן חלקי (בתכנית שהוקדשה לבאך — בדורמיציון). היה זה באך פושר ועייני, חרף הדיוק והעוצמה.

הסוויטה הרביעית לתזמורת היתה מאכזבת, נעדרת עידון קליל. התזמורת נשמעה צורמנית.

המקהלה השמיעה שתי מוטטות במיזוג קולות מעולה (בלטו הסופראנים והבאסים). שירתה אמנם היתה מלוטשת, עם פיסוק קפדני, אבל חסרה חמימות מספקת.

המאגניפיקאט המפורסם בוצע במרץ רב, אך גם כאן, חסרה החדווה האמיתית של שיר הלל. הבעיות האקוסטיות בכנסייה לא נפתרו כתוצאה ממיקומה של המקהלה בפאתי הבמה.

מחר בערב תחזור התכנית הראשונה, עם הרקוויאמים של סאלייר ושל מוצארט.

מאראתון של אור

מאת גבי אלדור

עבודותיה בסידרת „אור" של קיי תאקיי הלכו והשתפרו ככל שהערב התקדם והעבודות נשאו תאריך יצירה מוקדם יותר. מן הסתם, בשעת כתיבת שורות אלו, אחרי ארבע שעות צפייה תגיע קיי תאקיי אל „אור מספר 1" ואל התמציתיות והמרתקת שבעבודותיה.

אז היה ערב מהנה ומיוחד במינו: מול נוף המדבר הלילי בהר הצופים ישב קהל אוהד שהסכים להיכנס לקצב האיטי והמרתק של ריקודיה. היצירות המאוחרות יותר של תאקיי, „יומן החלומות", חשפו את חוסר מיומנותם של חלק מן המשתתפים ולחזרה האין־סופית של התנועות לא היתה מסגרת חמורה דיה. אך תאקיי עצמה היא יצור פלאי המתנועעת בכוח לא מצוי והמעניקה לכל ריקודיה יופי רב.

מרתקת במיוחד היתה העבודה מספר 15, „שדה הרוח השני", בו נעטפת לבסוף קבוצת הרקדנים ביריעת בד ענקית עליה רקדו קודם והריקוד, כמו יגיעה גדולה שאדם מתייגע בחייו נגמר בפסל כשמישהו מבחוץ — אולי אל — מפסל להנאתו.

לבנון ביטלה „הסכם קאהיר" שהתיר פעילות אש"ף נגד ישראל

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

הפרלמנט הלבנוני ביטל אתמול את „הסכם קאהיר" מנובמבר 1969 שבמסגרתו התירו השלטונות הלבנוניים בשעתן לאש"ף לפעול באופן חופשי נגד ישראל מגבול לבנון.

כמו כן ביטל הפרלמנט את החוק שלפיו הוא היה צפוי לאשר בשעתו את ההסכם הישראלי־לבנוני מ־17 במאי 1983. (הסכם זה בוטל כזכור על־ידי ממשלת לבנון ב־5 במארס אותה שנה).

ביטול „הסכם קאהיר" משקף את התנגדותן של כל הקבוצות הלבנוניות החשובות להמשך נוכחותו הפעילה של אש"ף על אדמת לבנון ונסיונותיו לשקם את מאחזו במדינה זו.

דניאלה וייס לא באה למשפט

(ע). — דניאלה וייס, מזכ"ל גוש אמונים, לא הופיעה אתמול בבוקר למשפטה בבית משפט השלום בכפר סבא.

סנגורה, עו"ד חיימוביץ, ביקש מבית המשפט לדחות את הדיון בהקראת כתב האישום, מאחר שלדבריו, רק באותו בוקר קיבל לידיו את כתב האישום וטרם הספיק לעיין בו כראוי. השופט, יהודה פרגן, דחה את הדיון ל־26 במאי לשעה 11.30 והדגיש, כי דרכו של בית משפט זה בעבירות מסוג זה, שלא [illegible]

הליכוד בעיריית חיפה חוזר כנראה לקואליציה

מאת אריאלה ראובני, סופרת „דבר"

סיעת הליכוד בעיריית חיפה שנאלצה לפרוש לפני שבועות אחדים מהקואליציה העירונית, לאחר שהתנגדה להעלאת מסי הארנונה, עשויה לחזור לשורותיה אם תצביע ביום ב' הקרוב בעד הצעת התקציב החדש במועצת העירייה.

לסופרת „דבר" נודע, כי בסיעת הליכוד חלוקות הדעות בנושא זה, אולם כמה מהפעילים בטוחים שהיא תצביע בעד אישורו של התקציב. אחד התומכים באישור התקציב הוא ד"ר אריק לב, אשר שימש עד לפרישתה של הסיעה כסגן ראש העיר מטעם הליכוד.

ברית ידידות בין הסת' ירושלים ל„כוחות פועלים" בצרפת

מאת גדעון קרן, סופר „דבר" בצרפת

פאריס (מיוחד ל„דבר"). — ברית ידידות בין ההסתדרות בירושלים לבין האיגוד המקצועי הצרפתי הגדול „כוחות פועלים" נחתמה בפאריס.

בשם ירושלים חתם על ההסכם מזכיר ההסתדרות שם ניסן הרפז, שעמד בראש משלחת ובשם האיגוד הצרפתי יושב ראש הפדרציה הפריסאית שלו, ז'אן מארה.

מאמץ מודיעיני

(המשך מעמ' 1)

סמוך לאלון־מורה. הוא ציין את שיתוף־הפעולה של מוכתרי הכפרים הערביים באיזור, שגינו את הרצח וסייעו לחפש את הרוצחים. האלוף מצנע אמר שלא ניתן לקבוע, לפי שעה, אם הרצח היה מתוכנן מראש או נעשה באופן ספונטני.

על־פי הערכה ראשונית, שוטט הילד באיזור המערה ולא נמשך אליה. אופניו נמצאו זרוקים בפאתי השכונה המזרחית „גאולי־כיסופים". ככל הנראה, הוא נסע אתם שם ויצא לטייל ברגל לעבר החורש הטבעי, שבו שוכנת המערה שבה נמצאה גופתו. על־פי הידוע נהג הילד לבלות במערה זו גם בעבר.

הלווית הילד רמי חבה יצאה אתמול מאלון־מורה לבית־הקברות בקרני־שומרון. מסע ההלוויה התעכב בקבר־יוסף בשכם. השר יוסף שפירא אמר בהלוויה, כי יש לבנות מדרש עם־שמות למחבלים.

נסים חבה, אביו של רמי ז"ל, סיים את הקמת בית־הקברות בקרני־שומרון בשבוע שעבר.

חשד פלילים נגד בכירים בליכוד ובמש' השיכון — לא נחקר במשטרה

גורמים במשטרה: מחסור חסר כוח־אדם מיומן

מאת נתן רועי, סופר „דבר" לענייני משטרה

בירור מודיעיני העלה חשדות חמורים נגד בכירים בליכוד ובמשרד השיכון למעשים בלתי אשר פלילי אינם נחקרים. זמן רב על ידי היחידה הארצית לחקירות הונאות, אף שאיסוף העובדות העיקרי בתיק הושלם על־ידי מבקר המדינה ואין מניעה לפתיחת חקירה גלויה.

גורמים במשטרה מודעים, כי הנושא אינו נחקר בשל מחסור בכוח אדם מיומן. אולם ידוע, כי זו אינה הסיבה היחידה. לכתב „דבר" נודע, כי המשטרה לא פתחה בחקירה גלויה גם בעשרות תיקים רגישים אחרים, אשר בידיה מצוי חומר רב הנשלל לחקירה.

החקירה המעוכבת היא מסוג שונה לגמרי. זוהי חקירה הנוגעת לשורה של מעשי מכמה תחומים. אחד החשודים המרכזיים בפרשה חשוד בפרשיות אחרות והילו והחברה שבמסגרתה בוצעו העבירות, שייכת לאיש עסקים שנחקר בעבר ועזב את ישראל לפני כמה ימים תוך שהוא חותם על הסכם ערבות.

ניצחון לגוש השמאל בבחירות הסטודנטים באונ' ירושלים

מאת יהודה לוי, סופר „דבר" בירושלים

„ציבור הסטודנטים הצביע נגד מדיניות הממשלה. המפלה בין סטודנטים", כך אמר יו"ר הסתדרות הסטודנטים באוניברסיטה העברית אורי ברזגר, שעה קלה לאחר שהתברר, כי גוש השמאל זכה בנצחון מוחץ בבחירות להסתדרות הסטודנטים.

ספירת הקולות הסתיימה אתמול בבוקר. כל סטודנט הצביע בבחירות אישיות למועצת הסטודנטים המונה 88 צירים ובבחירה סיעתית למועצת הסטודנטים. בבחירות לוועידה זכה גוש תאי השמאל המזוהים עם המערך, שינוי, ר"ץ ומפ"ם ב־60 אחוזים מן הקולות ויהיו להם 53 צירים.

תא גלעד, הכולל את חרות, המפד"ל והתחיה, זכה ב־17 אחוז בלבד, שהם 15 צירים. בבחירות למועצה זכו גלעד ב־33 אחוז מן הקולות, אופק (מערך) — 29 אחוז, אומץ (ר"ץ ושינוי) 16.6 אחוז וקמפוס — 12.5 אחוז. אחוז ההצבעה בבחירות השנה היה שיעור המצביעים הגבוה — כ־5000 מצביעים שהם כ־55 אחוזים מכלל בעלי זכות הבחירה.

סופרת „דבר" לענייני מפלגות מוסיפה:

„אין שום ספק שהחלטת הממשלה על שכר־הלימוד באוניברסיטאות נועדה לסייע לסטודנטים מהימין בבחירות שהיו שלשום באוניברסיטה העברית", אמר אתמול מזכ"ל מפלגת העבודה, ח"כ עוזי ברעם.

בפגישה עם הכתבים לענייני מפלגות, ציין ח"כ ברעם בסיפוק רב את גודל נצחונם של גוש „אופק" ו„אומץ" בבחירות באוניברסיטה העברית, שכן, לדבריו, היתה הערכה שהשנה יהיה מהפך לטובת הימין. אין שום ספק שהיה לליכוד השנה מומנטום, כי היה לו מועמד די בעייתי, ובפגישות שמיר עם ראשי הסטודנטים של הליכוד נקבע שיסייעו להם".

סקר מכון סמית — ל„דבר"

(המשך מעמ' 1)

„בעד איזו מפלגה היית מצביע לו היו בחירות לכנסת בעיתות היום?"

(התוצאות באחוזים — יהודים בלבד)

מפלגה או גוש	תוצאות כנסת 84	סקר ספטמבר 86	סקר ינואר 87	סקר אפריל 87	סקר מאי 87
עבודה	39	42	38	41	41
ליכוד	36	28	27	24	27
מפלגות הדתיות	10.5	10	10	10	9.5
תחיה	4	6	8	8	6.5
ר"ץ	2.5	4.5	6	6	4.5
שינוי	2.5	2	2	2.5	2+
כך־כהנא	1.5	2	2	2	2
אומץ־דפי	1+	1–	1–	1–	1
מפ"ם	–	1–	1–	1–	1
אחרים	3	1	2	1+	1+
לא החליטו	–	3	4–	3.5	5

התמיכה במפלגות הדתיות ירדה במקצת, במיוחד לש"ס ותמ"י. המפד"ל קיבלה מעט יותר מארבעה אחוזים מקולות היהודים.

אחוז אלה שלא החליטו עלה לחמישה, האחוז הגבוה ביותר בשנה האחרונה — דבר המצביע על עליה באי־הוודאות בכל הקשור למפה הפוליטית.

נראה, שמאז ביצוע הרוטאציה, חלו שינויים קלים בתמונה הפוליטית כפי שהיא מתבטאת בתמיכה הציבורית במפלגות השונות. תוצאות סקר מאי 1987 דומות מאוד לאלו שהתקבלו בסקר ספטמבר 86, המצביעות על כך שבהשוואה לתוצאות הבחירות ב־84, התמיכה במפלגת העבודה ובמפלגות הקשורות לה, עלתה במקצת.

הוועד להצלת שבויי צה"ל: להפסיק הביקורים למחבלים

(ע). — בקריאה לשרי הממשלה ולחברי הכנסת לפעול במיכוזת להפסקה מיידית של ביקורי כשוטות אצל המחבלים העצורים בישראל, עד אשר יותרו קשר עם השבויים הישראליים הנתונים בשבי האויב, יצא אתמול הוועד להצלת חיילי צה"ל העצורים.

הוועד פתח במסע התעוררות ושיגר מכתבים לשרי הממשלה ולחברי הכנסת ובהם דרישה לנקוט אמצעי לחץ לשחרור החיילים העצורים.

טוניק: אנח

(המשך מעמ' 1)

הבירור לבדיקת נהלי ושיטות החקירה של השב"כ מחירה אותו שב למשבכת פרשת השב"כ בה שיחק.

בפברואר אשתקד פנה איש השב"כ רפי מלכא לבקש את עזרתו של טוניק בתוקף סמכותו כנציב תלונות הציבור. הפנייה, כך מסתבר, היתה אחרי שתי פניות בעניינו, שהושבו ריקם.

האחת היתה פנייתם של מלכא וחבריו בחודש נובמבר לראש הממשלה שמעון פרס. זו העלתה חרס ופרס האשימם ברצון לעריכת „פוטש" נגד ראש השב"כ דאז אברהם שלום.

אחר כך פנו רפי מלכא וחבריו למי שכיהן בעבר כראש השב"כ, והממונה על בקורת הבטחון במשרד מבקר המדינה, יוסף הרמלין. אולם הרמלין שתק וביכר שלא לטפל בעניין. מכאן, פנו למבקר המדינה יצחק טוניק. טוניק, נסער כולו ממה ששמע ביקש להיפגש עם פרס.

ניצחון בהולנד

נבחרת הכדורסל של ישראל זכתה אמש, בניצחון נאה על נבחרת הולנד — 78:72.

הנבחרת הישראלית גילתה שיפור ניכר במשחקה והיא גמלה למארחים על נצחונם לפני שלושה ימים.

עובדי המדינה דורשים תוספת שכר באחוזים — לא בשקלים

מאת חיים ביצור, סופר „דבר" לענייני עבודה

להצמיד את תוספות השכר השקליות, שנשחקו בגלל האינפלציה, לתוספות באחוזים — דורשת הסתדרות עובדי המדינה, לקראת פתיחתו של המשא ומתן לחידוש הסכמי השכר.

זו אחת מארבע תביעות שגובשו במרכז הסתדרות עובדי המדינה שהתכנס אתמול בראשות המזכ"ל ראובן בן עמי. יתר הדרישות: תיקון טבלת השכר, בעקבות קבלתו של חוק שכר מינימום, תוך שמירה על פער של 7 אחוזים בדרגה לדרגה; פריצה של תיקרת הוותק לצורך תשלום הפנסיה, מעבר ל־30 שנה; קיצור שבוע העבודה לחמישה ימים או 40 שעות.

בן עמי הטעים שקצה נפשו מהסכמי המסגרת „שהפכו למסגרת כובלת". לדבריו, עדיף שכל איגוד מקצועי יקבל „אור ירוק" למשא ומתן עצמאי.

יו"ר הוועד הארצי של עובדי מס הכנסה, חיים אקרם, התלונן שכמה רכיבי שכר חשובים כגון אחזקת רכב ושעות נוספות אינם נלקחים בחשבון לצורכי הפנסיה. כתוצאה מכך, אמר, הגמלאים אינם יכולים להתקיים בכבוד.

הדוברים בכינוס הקשו את האוצר, שפרסם נתונים לפיהם השכר בשירות המדינה עלה מאז אוקטובר 86' בשיעור של 26 אחוז. מזכיר הסתדרות עובדי המדינה במחוז תל־אביב, מנחם הורדיני, כינה את נתוני האוצר „לוחמה פסיכולוגית לקראת המשא ומתן". ואילו אהרון הברלמן, חבר המזכירות של הסתדרות עובדי המדינה ציין שטענת האוצר כי שכרם של עובדי המדינה מגיע ל־1,420 ש"ח סותרים את נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה והביטוח הלאומי לפיהם השכר בשירות המדינה מפגר אחר השכר הממוצע במשק.

למשפחה ולקבוץ חניתה

אתכם באבלכם על מות

משה ידעיה ז"ל

חברי

קבוץ ראש הנקרה

אנו מודיעים בצער על פטירתה של יקירתנו

זהבה (זלטקה) לים

ההלויה תתקיים היום יום ששי כ"ג אייר תשמ"ז 22.5.87 ותצא מבית התרבות ביפעת בשעה 13.00.

המשפחה
ובית יפעת

המומים וכואבים
אנו מודיעים על מותה הטראגי של בתנו ואחותנו

מעיין איזדרכת

ההלוויה תתקיים ביום ראשון כה' באייר תשמ"ז 24.5.87 בשעה 16.30 בקיבוץ גנוסר -

מיכל, אברהם, טל, גל ונחל
איזדרכת — פתח־תקוה
ובית גנוסר

במלאות 20 שנה לנפילת בננו האהוב

רני שן ז"ל

במלחמת ששת הימים

נעלה לקברו בבית הקברות בדגניה ב' ביום שני כ"ו באייר תשמ"ז 25.5.87 בשעה 16.30.

ההורים: רות ודן שן
האחים: תמר, גידי
רעיות
וכל המשפחה

בצער וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתו של

מרדכי (בן ישראל) גילאון (פיירד) ז"ל

ההלויה התקיימה ביום ה' כ"ב באייר תשמ"ז 21.5.87
השבעה בבית משפחת שמחון רחוב ביסטרא 12 ירושלים

המתאבלים:
בתו: אביבה שמחון
בתו: צילה שני (שבשני)
בנו: ד"ר יעקב גילאון
המשפחות גילאון, פיירד, שמחון ושני (שבשני).

מלאו 20 שנה מאז מלחמת ששת הימים
בה שיכלנו את בננו וחברנו

אסא יגורי ז"ל

בקרב על שחרור ירושלים

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום שני כ"ו אייר תשמ"ז 25.5.87 בשעה 3.30 אחה"צ בבית הקברות ביגור

המשפחה
ובית יגור

דם ילד קטן

„הלב נקרע, הידיים נקמצות לאגרוף"

מאת סופר „דבר" וכתבי עיתיים

„נקמת ילד קטן עוד לא ברא השטן", אמר ראש הממשלה יצחק שמיר, בתגובה על רצח הילד רמי חבה.

שמיר אמר, כי שמע בזעזוע עמוק על הרצח הנפשע והדגיש, כי „אויבינו המתנכלים אינם עושים הבחנה בין ילד לאשה, בין חייל לבין אזרח וכל יהודי משמש מטרה למזימותיהם הרצחניות".

ראש הממשלה הטעים, כי הרוצחים ושולחיהם חייבים לדעת כי פשעיהם, ככל שיהיו מתועבים, לא יזיזו את עם ישראל מארצו.

כוחות הבטחון עושים הכל כדי ללכוד את מבצעי הפשע חסרי כל צלם אנוש כדי להביאם על ענשם".

מר שמיר שיגר תנחומיו למשפחת חבה ולבית אלון מורה והדגיש, כי כל עם ישראל עימם.

מ"מ רוה"מ ושר החוץ שמעון פרס הביע אתמול זעזוע עמוק על הרצח המחריד והנתעב של הנער רמי חבה. „אין נחמה ואין מחילה על מעשה פשע שכזה אשר הדעת מתקשה לקלוט אותו", אמר פרס.

פרס הביע את בטחונו שהממשלה ומערכת הביטחון ימצאו את המרצחים השפלים, שידם שפכה דמו של ילד חף מפשע, כדי להביאם למשפט ולמצות עמם את הדין.

„מדינת ישראל תמשיך להילחם מלחמת חורמה בכל המנסה לזרוע טרור ואלימות", הבטיח פרס.

מ"מ רוה"מ הביע רגשי השתתפותו ביגון המשפחה.

שר הבטחון יצחק רבין אמר אתמול, כי לא תחסר כל דרך וכל אמצעי, כדי ללכוד את רוצחי הילד מאלון מורה.

„אסון כבר נחת עלינו היום, הטרור היכה בחפים מפשע והפעם בילד בן 8 שלא פשע, לא חטא וכל אשמתו שהיה יהודי ישראלי. הלב נקרע והיד נקמצת לאגרוף. המלחמה בטרור נמשכת ועלינו מוטלת המלאכה לעשותה. יכול אני להבטיח היום כאן באתר התבצרה שנעשה כל מאמץ כדי לאתר את הרוצחים הנתעבים ולרדוף את הטרור בכל מקום", אמר שר הבטחון.

שושנה ארבלי: „נמשיך לחתור לדו־קיום"

„אין לי מילים לגנות בכל החומרה את אותם שפלים שביצעו את הרצח המתועב הזה. ילדי ישראל לא יהיו הפקר. יחד עם זאת, המרצחים וארגוני המחבלים חייבים לדעת שגם מעשים שפלים כאלה לא ירתיעו אותנו מלהעמיק את הקשר וההבנה בין יהודים לערבים, כדי לחתור בדו־קיום בינינו לבין אוכלוסייה זו", אמרה אתמול שרת הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו במהלך ביקור בביה"ח נהריה, בתגובה לרצח הילד באלון מורה.

ר"צ: בני־השטן הורגים התקווה לשלום

ר"צ מביעה זעזוע ופלצות על הרצח האכזרי של הילד בן ה־8 רמי חבה מאלון מורה. ר"צ אומרת, כי רצח ילד קטן ברא רק השטן ומביעה אמונה, כי זרועות הבטחון הן בלבד יעשו מאמץ עילאי ללכוד את בני השטן האלו שבמעשיהם הורגים גם את התקווה לשלום. ר"צ קוראת למתנחלים שלא לעשות דין לעצמם וגם לא לעמוד על הדם.

שריד: „הבטחון מתחיל ביו"ש ועזה"

„הבטחון של מדינת ישראל מתחיל ביהודה שומרון ורצועת עזה ולכן צריך לנקוט ביד חזקה, ובאמצעים שונים ומגוונים כדי להבטיח רמת בטחון נאותה לתושבים", אמר אתמול שר המשפטים אברהם שריר, במהלך ביקור בקריית־שמונה, בהתייחסו לרצח הילד באלון מורה.

מפ"ם: זעם וזעזוע

ח"כ אלעזר גרנות, מזכ"ל מפ"ם, מביע זעם וזעזוע מן הרצח הנורא וקורא לחקירה מקיפה של נסיבות המקרה. ח"כ גרנות משתתף בכאבה ובאבלה של המשפחה.

רובינשטיין קורא להנהגת עונשי מוות

שר התקשורת הפורש אמנון רובינשטיין שב וקרא אתמול להנהיג עונש מוות על מעשי רצח נתעבים, כדוגמת רצח הילד באלון מורה.

פרופ' רובינשטיין אמר, כי הרצח הזה מעיד על הצורך בגזר דין־מוות על רוצחים, יהודים וערבים כאחד המבצעים רצח מזעזע שכזה. השר דיבר ב„קול ישראל".

פרץ: ארגוני הטרור גילו פרצופם האמיתי

ראש תנועת ש"ס, ח"כ יצחק פרץ גינה בחריפות את הרצח הנתעב של הילד רמי חבה ז"ל, אשר נגדע באכזריות נוראה.

„הרצח גילה מחדש את פרצופם האמיתי של ארגוני הטרור ושומה על הממשלה וכוחות הבטחון לגלות את הרוצחים ולהעניש את ארגוני הטרור בכל מקום שהם נמצאים".

ח"כ פרץ שלח תנחומים למשפחה ולבית אלון מורה.

חד"ש: יש להיזהר מפרובוקציות

הנהלת חד"ש וסיעת חד"ש בכנסת מגנים בחריפות את רצח הילד על ידי שנעשה וכן מביעים השתתפות בצער המשפחה השכולה. חד"ש קוראת לשלטונות להקפיד ולהבטיח שלא יחזור מעשה הפוגרום שנעשה בקלקיליה לאחר הרצח הנתעב של עופרה מוזס.

המתקדמת מגישה הצעה דחופה לסדר היום

תל אביב (עתים) בעקבות רצח הילד מאלון מורה הגישו חברי הכנסת מוחמד מיעארי ומתי פלד מהרשימה המתקדמת הצעה דחופה לסדר היום של הכנסת לדון באמצעים המדיניים והבטחוניים לסיכול פגיעות בחפים מפשע. שני חברי הכנסת מגנים בחריפות את רצח הילד מאלון מורה ואומרים כי האחראים לפשע חייבים לבוא על עונשם. עוד אומרים שני חברי הכנסת, כי חובת הממשלה להבטיח שהרצח המזעזע של הילד חף מפשע לא ינוצל להסתה, לפוגרומים ולפגיעה בערבים.

שליטא: יש לעשות יותר לבטחון ילדינו

„יש לעשות הרבה יותר כדי להגן על בטחון ילדינו, אפילו אם זה יחייב פגיעה באזרחים שלווים" – אמר אתמול ח"כ בני שליטא, בטקס האזכרה הממלכתי לזכרם של 22 תלמידי בית הספר התיכון הדתי בצפת, שנרצחו במעלות לפני 13 שנה על ידי מחבלים.

„שנת בר־מצווה חלפה מאז הרצח המתועב ביותר עלי אדמות. באופן סמלי, דווקא ביום זה נרצח ילד יהודי הפעם באלון מורה. אני חושב שגם הנאצים היו יכולים ללמוד מרוצחים אלה. אני יודע, שסוב יאמרו לנו, שאי אפשר למנוע מקרים אלה, וזה תמיד יקרה. כך גם אמרו על ידי הקטיושות. אני מסכים שאי אפשר למנוע הרמטית, אך אפשר לעשות יותר. אני קורא לממשלה לעשות הרבה יותר לבטחון ילדינו בכל מקום בארץ. צריך לגדוע את היד הרצחנית בכל מחיר", אמר שליטא.

זעזוע במגזר הערבי

ראשי מועצות, משכילים, מנהלי בתי־ספר ואנשי ציבור ערביים הביעו בשומרון אתמול את דעתם על רצח הנער רמי חבה מאלון מורה וגינו את הרצח, הרוצחים וכל מי שעומד מאחוריו. הם אמרו: „זה רצח מתועב, בלתי אנושי שכל הדתות דוחות אותו, מבצעו חייב לקבל עונש מוות", אמרו מספר אנשים בשיחה עם סופר „דבר". ראשי הציבור הערבי שלחו מברקי [illegible] וסליחה מהרצח לנשיא המדינה, ראש הממשלה ושר הבטחון.

כאן נתגלתה הגופה. חברו לכתה של רמי חבה ז"ל, בפתח המערה. (צילום: רחמים ישראלי)

נושכים את השפתיים

מאת אוריאל בר־עמי

באלון־מורה, מעדיפים לשתוק, בינתיים. הזעזוע מרצח הילד רמי חבה, ניכר כאן בפני כולם. מה כבר אפשר לספר על ילד בן שמונה, שטייל ביער הסמוך לביתו ונפל קורבן לרצח בלתי־נתפש באכזריותו.

מחפשים כאן את המלים. שאלות של עיתונאים סקרנים בנוסח „מה קרה?" „איך אתם מרגישים?" „איזה ילד הוא היה?" נותרות במבוכה לשואל.

הפוליטיקאים מכל קצוות הקשת מגנים את האירוע ומוסיפים לו תוספות משלהם, המרחיקות את הזעזוע מהרצח עצמו.

רמי בן השמונה, בנם של רותי ונסים חבה, אהב לשוטט באלון־מורה על אופניו. הוא אהב גם לפגוש את רועי־הצאן המלווים את כבשיהם מן הכפרים הערביים הסמוכים עד לפתח אלון־מורה.

לפני שמונה שנים הגיעה משפחת חבה משכונת־התקווה בתל־אביב לאלון־מורה. היא אומצה ביישוב הדתי ברוחב, למרות היותה משפחה חילונית.

אתמול הגיעו לבית־הספר המקומי יועצים ופסיכולוגים, לשחרר חרדות מהרצח הסמוך כל־כך לבית. מאות מטרים ספורים מכאן, [illegible] הוואדי, שוכנת המערה שבה נמצא רמי ז"ל, ללא רוח חיים.

יעקב, מיידני מהתנחלות תל־חיים הסמוכה, האיר בפנס אל תוך המערה וקפא על מקום עמדו. פניו של הילד הושחתו ללא הכר, כשהוא [illegible].

ראשי המתיישבים ביהודה ושומרון מתכנסים לישיבת־חירום. מחליטים לנקוט התאפקות עד שיתגלה הרוצח. מסבירים כאן, שהרצח הזה שייך למדינת ישראל כולה ולא רק לתושבי השומרון. בדיוק כמו הרצח האכזרי של הנער דני כץ, שהוכה עד צאת נשמתו, סמוך לביתו בחיפה.

אלוף פיקוד המרכז עמרם מצנע מסביר בחומרה כיצד מתנהלים החיפושים. ובכל זאת מול מצלמות הטלוויזיה, מפריעים שני מתנחלים מחברון לדבריו. השניים, נועם ארנון דובר „גוש אמונים" ושמואל זנגי צועקים על האלוף מצנע „תתבייש לך, הוצאת צו־הגבלה נגד יהודים במקום צו הגבלה נגד הרוצחים הערבים".

השניים מנצלים את האירוע הטראגי להתחשבנות פוליטית, לאחר שהאלוף מצנע אסר על [illegible] אלוהבי מגרעין־שכם להיכנס לשכם בשל הפרות־סדר.

האלוף שומר על קרירות. הוא מציין לשבח את שיתוף־הפעולה של המוכתרים מן הכפרים הערביים הסמוכים, המסייעים באיתור הרוצח או הרוצחים שנמלטו.

אלון־מורה שותקת בכאב, מתלבטת על דרך תגובתה.

זירת הרצח: תרשים. (שרטוט – אוריאל בר־עמי)

הזמן לא מרפא את הכאב – אומר אביו של דני כ"ץ

מאת אריאלה ראובני, סופרת „דבר"

העצב שלא הגליד בפניהם של מירה ומשה כ"ץ מחיפה, הוריו של הנער דני כץ אשר נרצח לפני שלוש שנים באכזריות בידי מחבלים, נפתח אתמול מחדש – עם פירסום הידיעה על הירצחו של הילד רמי חבה בן 8 מאלון־מורה.

האם מירה, תלמידת החוג למדעי המדינה באוניברסיטת חיפה, סירבה אתמול לשוחח על המקרה. „העצב והכאב חזקים מכדי להתחלק בהם עם אחרים", אמרה. „בעיקר בימים אלה, כאשר יפי־נפש למיניהם תובעים שוויון זכויות בחינוך לילדינו ולילדים ערבים".

האב משה, מהעובדים הבכירים בחברת החשמל אמר אתמול, כי הוא חש זעזוע, כאב וזעם על רצח אכזרי נוסף של ילד שעדיין לא הספיק לחיות. בשיחה עם עתונאים אמר, כי הסיום שנגרם למשפחת חבה ילווה אותה כל ימי חייה.

„למשפחה הזאת, אמר „לא תהיה יותר שמחה. בכל רגע של שמחה הם ייזכרו ברצח האכזרי של יקירם. הזמן אינו מרפא פצעים כאלה. להיפך, עם חלוף הזמן האבדן חשים יותר ויותר בכאב ובזעם על מעשה נפשע כל כך. רק חיות רעות יכולות לרצוח כך ילדים".

משה אמר, כי הוא זועק בשמן של משפחות רבות בישראל ששכלו את יקיריהם ואפשר היה למנוע את האסון שנגרם להם, אילו ננקטה יד־חזקה יותר כלפי המרצחים.

„העם כולו", אמר, „על מנהיגיו, אנשי הציבור שלו ואנשי החינוך והתרבות חייבים לצאת לכיכרי המדינה ולהרים בה קול זעקה נגד רצח אכזרי של ילדים ואנשים חפים מפשע ולכוף לתבוע נקיטת יד חזקה ונמרצת יותר נגד המרצחים".

גז־מדמיע חדש לפיזור הפגנות – בשלבי פיתוח

מאת מלי ליבנר, הכתבת הצבאית של „דבר"

גופי הפיתוח של צה"ל בשיתוף עם מפקדי צה"ל וזרועות הבטחון האחרות בשטחים, עוסקים בימים אלה בשלבים האחרונים של תהליכי פיתוח אמצעים להתמודדות עם הפרות הסדר בשטחים.

לאחר שהוברר, כי הסטודנטים ומפירי הסדר האחרים בשטחים למדו להתמודד עם שיטות פיזור ההפגנה של צה"ל ומשמר הגבול ופיתחו שיטות להמוק מפגיעת הגז המדמיע על־ידי ניטרולו בדליי מים או שימוש בכבלים להתגוננות, החל בפיתוח סוגי גז אחרים, כדורי גומי לטווחים גדולים יותר ועוד.

נודע גם, כי קיבוץ בית־אלפא פיתח מכוניות משוכללות בעלות תותחי מים לטווחים ארוכים הממזגות גז עם מים בצינורות לפיזור ההפגנות בקמפוסים.

היערכות למנוע פיגועים במלאות 20 ל„ששת הימים"

מאת מלי ליבנר, הכתבת הצבאית של „דבר"

כוחות הבטחון נערכים לאפשרות של נסיונות פיגוע בשטחים לקראת יום ירושלים ויום השנה העשרים למלחמת ששת הימים.

אל"מ ד', מפקד האזור גילה, כי נעשה מאמץ מודיעיני מרוכז לאתר התרעות על פיגועים צפויים, על סמך נסיון העבר המלמד כי ביום השנה למלחמת ששת הימים, ולרגל יום ירושלים, עלולה לגבור הפעילות החבלנית העוינת על־פני הפרות הסדר השגרתיות.

הצלחת זרועות הבטחון ניכרת באחרונה עם חשיפתה של חוליית זורקי בקבוקי תבערה בקלקיליה שפעלה לאחר „הצלחת" בקבוק התבערה שהרג את עופרה מוזס והלהבתו, בוקפים שבעה בקבוקים שנזרקו בעיר ופגעו גם בכלי רכב של ערבים ישראלים.

חוליות שעדיין לא נתפסו הן של מטילי בקבוק התבערה באלפי־מנשה, של האקדוחנים שירו בשכם בשנה שעברה האחראים לפגיעה בארבעה ישראלים ושל הרוקמים בקסבה של חברון לפני כחצי שנה ויותר.

עם זאת, הבהיר אל"מ ד', כי חלה רגיעה בשטחים מאז גלי הפרות הסדר האחרונים וכי צה"ל לא נזקק כרגע לתגבורות נוספות בכוח אדם. על־פי הערכות, צפויים חודשי הקיץ להיות רגועים יחסית, בשל חופשת הקיץ של הסטודנטים באוניברסיטאות בשטחים ותקופת ביקורי הקיץ מעבר לירדן.

הירידה – אסון למדינה!

ביוזמת בוגרי תנועות הנוער הציוניות בישראל, שהחליטו להתנדב ולפעול בראש תנועה ציבורית רחבה, מתארגנת „חבורה" התנדבותית לעצירת הירידה מן הארץ.

אנו קוראים

לכם, המרגישים שהמדינה עדיין חשובה ויקרה.

לכם, הרואים – כמונו – את הירידה כסכנה המאיימת יותר מכל על עתידנו כאן.

לכם, היודעים שהפעם דיבורים לא יספיקו וחייבים גם לעשות משהו.

לכם, המוכנים להחזיר את „הבושה" לתופעת הירידה.

קומו, תנו כתף והתנדבו לחבר הנאמנים שאנו מגייסים!
כל אחד יתרום בהתנדבות כמידת יכלתו, זמנו וכישוריו.
יחד נילחם בירידה ונוכל לה.

המזדהים מתבקשים לכתוב אל „האגודה הישראלית לעצירת הירידה מן הארץ", ת"ד 22059, תל־אביב, ויקבלו במענה לפנייתם פרוספקט על האגודה ומטרותיה.

נשמח לקבל תרומה כספית לכיסוי ההוצאות.

ח"כ אברהם כץ־עוז (כצלה)
יו"ר האגודה

נאמני האגודה ברחבי הארץ (רשימה ראשונה)

אילת ד"ר בנימין פדה טל' 059-77262
אשדוד יהודה בן הרוש 055-54957
אשקלון אדמונד סידי 051-32281
באר־שבע אריק ניסן 057-424139
בת־ים ששון מרדכי 03-863615
גבעתיים יאיר דואר 03-310114
גבעתיים משה שכטר 03-318722
גבעת שמואל עטרה קארו 03-356036
גבעת שמואל יעקב וישמנסקי 03-5323229
גוש דן יורם אוברקוביץ 03-915959
גוש שגב אילנה אלנקוה 04-983646
גליל מערבי בנימין יובב 04-960559
גליל עליון עדה סירני פינברג 06-988442
גליל עליון אברהם אדרת 06-932408
גליל עליון תמר וולפין 06-932934
גליל עליון אדי כרמי 06-946559
גליל תחתון בני מרפיקל 06-767127
דימונה אלברט אבוטבול 057-57648
[illegible] 055-51007
חולון מרים אבירון 03-848946
הרצליה שמחה אורן 052-85112
חיפה תחיה יעקובסון 04-223379
חיפה יעקב שרשבסקי 04-237504
ירושלים הדרה קייך 02-526001
ירושלים מיה בר־יעקב 02-348724
כפר־הנוער [illegible] 04-846060
כרמיאל עזרא פיק 04-986162
כפר־סבא סאלחה פלטר 052-61791
מגדל העמק רחל ורפי לוי 06-540349
מטה יהודה בנימין כהן 02-911291
מעלות יהודה שואף 04-977514
מעלות יחיאל קורט 04-979584
מצפה רמון שמואל כהן 057-88170
מרחבים עובדיה מורד 057-941476
נהריה מיכאל שטראוס 04-927796
נגב מערבי טל רודיטי 057-85989
נווה מונוסון יצחק כהן 03-355035
נס־ציונה יואב מרגלית 08-238326
נתניה רחל סלע 053-332725
עמק יזרעאל חגי בנימיני 06-566173
עמק בית־שאן מרגלית ומרדכי קסטורנסקי 06-589048
עומר אלי אבשלום 057-690813
עמק הירדן חניתא אטיאס־קידר 06-753813
עמק יזרעאל דינה רבין 06-549085
עמק יזרעאל צבי שחר 06-534812
עמק חפר ברוך אגיה 06-369114
ערבה דב קדישאי 059-74151
פתח־תקוה מאירה ומשה פיסטרוב 03-9224195
קרית חיים ישראל קסטנברג 04-720261
קרית מלאכי אילנה סורד 055-81602
ראשון לציון אתי דמשק 03-990457
רחובות תחיה שביט 08-452219
רמת אביב גילה רם 03-414524
רמת אביב שמעון אביזמר 03-424842
רמת־הגולן עודד חגי 06-762280
רמת־השרון אסתר ושמואל בהט 03-403025
רמת גן חיים באלק 03-749465
שרון בנימין כצנלסון 052-523341
תל־אביב דפנה מרוז 03-499347
תל־אביב שלמה מבורך 03-241314
תל־אביב יצחק גלעדי 03-283713
תל־אביב יוקים בן יהודה 03-5322651
תל־אביב עדה גולן 03-442998

מודעה ראשונה זו מתפרסמת בתרומת בוגרי „התנועה המאוחדת" ותיקיה

עם שורשים לא יורדים!

האגודה הישראלית לעצירת הירידה מן הארץ

פעולות האגודה הן במעמד נשיא המדינה מר חיים הרצוג

חדשות חוץ • חדשות חוץ

ניצול „אקציה" בליון זיהה את בארבי בודאות

ליון (א.פ.). – לוחם המחתרת הצרפתית לשעבר זיהה אתמול בעדותו בבית המשפט בליון את פושע המלחמה הנאצי קלאוס בארבי כאיש שעמד בראש פשיטה של הגסטאפו על משרדי מרכזת הסיוע היהודית, פשיטה שהובילה למשלוח 84 יהודים למחנה המוות אושוויץ ב־1943.

מישל תומא בן ה־73 סיפר לשופטים היושבים במשפטו של בארבי, כי הוא עצמו נחקר בידי בארבי באותה תקופה ואחר־כך שוחרר. אולם בחקירתו הנגדית על ידי פרקליטו של בארבי ז'ק ורז'ס, לא הצליח תומא להיזכר בשמות ובתאר דברים שאמר עד קודם, שאותו תיאר ורז'ס „דובר אמת ללא ספק".

תומא, יהודי פולני שהתגייס לשורות המחתרת הצרפתית בימי מלחמת העולם השניה, סיפר בבית המשפט, כי אנשי הגסטאפו של ליון לקחו אותו לחקירה אצל המפקד קלאוס בארבי ב־4 בפברואר 1943, כאשר נערך בעיר מרוץ כולל אחרי יהודים.

לוחם המחתרת היהודי מישל תומא בבואו להעיד אתמול במשפטו של קלאוס בארבי בליון (צילום: א.פ.)

באותו יום, המשיך והעיד תומא, הסגו כמה קצינים גרמנים, שלבשו מעילי עור ארוכים – סימן ההיכר המיוחד של אנשי הגסטאפו – עוד כ־30 יהודים, שעמדו אותה שעה בשערי משרד ה„או.ז'ה.אי.אף." (הארגון היהודי הצרפתי). כמה מקציני הגסטאפו נשארו במקום, סיפר תומא, כדי לארוב ליהודים נוספים.

תומא, שזומן להעיד על ידי התביעה במשפט בארבי, היה הראשון מחמשת הניצולים מאותו יום אשר אמר בפירוש, כי בארבי נכח בעת לכידת היהודים.

תומא סיפר, כי הובא למטה הגסטאפו בעיר יחד עם עוד כ־100 אנשים הנוטים, וכי הובל לחדר קטן בקצהו של מסדרון ארוך. „האיש שישב שם מאחורי המכתבה היה קלאוס בארבי", אמר תומא והוסיף כי באותה עת לא הכיר את בארבי בשם. את שמו של בארבי, אמר תומא, למד מצילום שלו, שאותו ראה בכתב־עת אמריקאי ב־1972.

גורבאצ'וב שוב מצליח בברה"מ ב„גלאסטנוסט"

מוסקווה („רויטרס", עתיים). – פרשן סובייטי בכיר תקף אתמול את הדיווח על ענייני חוץ בכלי התקשורת בארצו כמשגר, אינפורמציה ומזיק למסע הקרמלין למען התחדשות חברתית וכלכלית.

המאמר מאת פיודור בורלאצקי, יועץ של מנהיג הקרמלין גורבאצ'וב, העלה את הקריאות ל„גלאסנוסט" (פתיחות) בכלי התקשורת לשלב חדש, כשפרסם את הביקורת החריפה ביותר עד כה על יחס העיתונות הסובייטית כלפי ארצות חוץ.

בורלאצקי כתב ב„סובייטסקיה קולטורה" כי כתבי־חוץ סובייטיים מציגים תמונה מסולפת ולקויה של אירועים פוליטיים, חברתיים, כלכליים ותרבותיים במערב.

„אם נרגול בהשקפה הסטורית רחבה, אוי אנו, עיתונאים, נושאים באחריות כלפי החברה הסובייטית למספר פערים בתחום האינפורמציה על הסביבה הבינלאומית", כתב.

הוא האשים עיתונאים סובייטים כזה שאין הם מוסרים מידע לציבור על המהפכה הטכנולוגית במערב מאז אמצע שנות ה־70.

כדוגמאות להתפתחויות שלא דווח עליהן, הצביע בורלאצקי על מיני־מחשבים, טכנולוגיה חדישה בתחום האינפורמציה, רובוטים, מיחזור בתעשייה, שימור אנרגיה, „המהפכה הירוקה" בחקלאות והנדסה גנטית.

הוא הדגיש, כי המחיר שאותו משלמת המדינה על הליקויים האלה באינפורמציה הוא בידוד ואי־יכולת לקבל החלטות יעילות בתחום הפיתוח הכלכלי.

בדברו על התחומים החברתיים והתרבותיים ציין בורלאצקי, כי הקוראים הסובייטים צריכים היו לדעת, כי 90 אחוז מהאוכלוסייה במערב עובדים, והם אנשים נורמאליים, „בעלי מידה גבוהה למדי של מקצוענות".

„בינתיים, פיתחנו צורה משונה של כתביה על מובטלים ולא על עובדים, על ריאקציונרים וסיונים, על 'תרבות המונית' ולא על 'תרבות'", הוסיף בורלאצקי במאמרו.

„מזוזת החלל" – במוזיאון היהודי של ניו־יורק

ניו־יורק (עסט"א). – מזוזה שהקיפה את כדור הארץ 109 פעם הופקדה שלשום במוזיאון היהודי בניו־יורק.

האסטרונאוט היהודי ד"ר ג'פרי הופמן, שלקח עימו את המזוזה לחלל, לפני שנתיים, במעבורת „דיסקאוורי", הגיש את המזוזה למוזיאון.

אסטרונאוטים אחרים לקחו עימם לחלל דגלים, דגלוני בתי־ספר, טבעות ומזכרות מסוגים שונים.

„אני עשיתי משהו אחר", אמר הופמן. „מכיוון שאני יהודי, ויצאתי בפעם הראשונה לחלל, הייתי מודע לקדושה המסעות של היהודים, לתופעה של נע ונד".

ד"ר הופמן התלוצץ ואמר, כי באחד הימים יהיה צורך להקים בית־כנסת בחלל.

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים

תפסה טרמפ

ראש ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר (בתמונה), פתחה במירוץ לקראת הבחירות הבאות, וכנקודת זינוק בחרה באוטובוס שנאסף ממוזיאון באחד מאזורי הפיתוח של לונדון ושופץ. האוטובוס הכחול, אטום לכדורים, שמחלונו היא נופפה אמש לאנשי המספנות, ישמש את תאצ'ר ואת מלוויה במסע הבחירות, והוא נועד להדגיש את מגמותיה בפיתוח אזורי מצוקה, הסיסמא שנכתבה עליו היא: „לצעוד קדימה עם מגי".

מוסקווה מאמינה בגולן

המפיק מנחם גולן מרוצה מזכיית הסרט הסובייטי האנטי־סטאליניסטי „חרטה" בפרס הגדול המיוחד של חבר השופטים בפסטיבל קאן. הוא קנה את זכויות ההפצה של הסרט במרבית מדינות העולם, כולל ישראל וארצות ערב. כמו כן קנה גולן עשרה סרטים סובייטיים חדשים להקרנה בישראל, והוא יבחר אותם בעצמו בפסטיבל מוסקווה הקרוב. מנהל משרד היצוא הרשמי של הקולנוע הסובייטי, אולג רודנייב, אמר לאחר חתימת העסקה עם גולן ויורם גלובוס בקאן: „זוהי התחלה של כיבוד הדדי והבנה גדולים יותר". גולן מקווה להפיק את סרטיו הבאים בברה"מ.

גדעון קרן

* * *

ל„פגישה עם המוות" הגיעו שלוש הכוכבות (משמאל לימין): קרי פישר, ג'נט סוזמן והיילי מילס. השלוש הן הראשונות בשורת השחקנים הידועים שיגיעו ארצה, לרגל צילומי הסרט „פגישה עם המוות" שמביים מייקל וינר על־פי ספרה של אגאתה כריסטי, בהפקת מנחם גולן. היילי היא בתו של השחקן האנגלי הוותיק ג'ון מילס ואילו קרי היא בתם של אדי פישר ודבי ריינולדס, ומלבד זאת הן גם שחקניות ידועות בזכות עצמן. צילומי הסרט יחלו ביום א' ביפו.

הגיע לגבורות – סר לורנס אוליביה (משמאל) חוגג היום בביתו את יום הולדתו ה־80. לאחר־מכן תיערך לו סעודת־ערב חגיגית ופרטית בלונדון. אוליביה, שהצטלם לרגל האירוע עם אשתו, השחקנית ג'ואן פלאוריט, אמר לכתבים: „אינני מרגיש כה זקן כפי שאני אמור להיות".

הבל היופי

מי שקיבל בשמחה את החלטתה של חברת „מיס יוניברס" לדחות את תחרות מיס תבל, שאמורה היתה להיערך השנה בישראל, הוא אירגון „אשה לאשה" בחיפה. פעילות האירגון החלו להיערך, בשיתוף עם אירגון הפמיניסטיות בארץ, נגד עריכת התחרות בארץ, כיוון שלדעתן אין בה כדי להוסיף כבוד לנשים. בבטאונן האחרון הן מציינות, כי דחייתה של התחרות לשנה הבאה נובעת מחשש של מארגני התחרות שחגיגות העצמאות ה־40 של מדינת ישראל יאפילו על האירוע הנוצץ. לעומת יחסן השלילי לתחרות זו מעודדות פעילות „אשה לאשה" נשים בארץ להשתתף בתחרות צילום ארצית בנושא „נשים בעבודה", שתיערך ע"י עיריית חיפה. בתחרות יושם דגש על מקצועות לא שגרתיים. את התצלומים בגודל של 26 על 40 ס"מ יש לשלוח לעיריית חיפה ולזוכה יוענק פרס בסך 1,000 ש"ח.

אריאלה ראובני

חיזוק הלב

מכון הלב הראשון בגליל המערבי נחנך אתמול בבית החולים הממשלתי בנהריה, במעמד שרת הבריאות שושנה ארבלי אלמוזלינו, ראש העדה הדרוזית בארץ שייח' אמין טריף, ראש עיריית נהריה חיים לבב ובני משפחת שטראוס מנהריה, מממני ויוזמי הקמת המכון. מכון הלב פועל כחודשיים וחצי ובראשו עומד הקרדיולוג ד"ר נתן רוזין. במכון ציוד משוכלל שנקנה בעזרת תרומה של 100 אלף דולר ממשפחת שטראוס ו־150 אלף דולרים נוספים שגוייסו ממפעלים ותעשיינים בנהריה ובסביבה. ייחודו של המכון בכך שבימי ששי הוא פועל לשם רפואה מונעת. צוות המכון עורך בדיקות לפועלי בתי החרושת בגליל המערבי ולילדי כיתות ספורט. המכון ייקרא ע"ש ד"ר רייכר והילדה שטראוס.

הולכים קדימה

מאתיים וחמישים מזכירים ורכזים של איגודים מקצועיים במועצות פועלים סיימו קורס מיוחד לפיתוח משאבי אנוש, שנערך מטעם המחלקה לרווחה ועבודה באגף לאיגוד מקצועי, מחלקת ההשתלמויות באגף הארגון ומועצות הפועלים והרשות המרכזית לחינוך רעיוני. הקורס נמשך 7 חודשים בארבעה מוקדי לימוד (ת"א, חיפה, ירושלים ובאר־שבע). תכנית הלימודים כללה נושאים ביחסי עבודה, חברה, כלכלה, מיומנויות תפקודיות וכיו"ב. בטקס סיום הקורס השתתפו יו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד, יוזמת הקורס שרה אלפסקמור (חברת הועדה המרכזת) הרצון בן־ישראל, יו"ר אגף הארגון ומועצות הפועלים.

קיבוץ יהודים

על תפיסה חדשנית בתחום העליה והקליטה, שבדעתו להאבק על יישומה לקראת הקונגרס הציוני הל"א, דן עקיבא לוינסקי בעת פגישתו עם חברי לשכת המפלגה בירושלים. „הסוכנות היהודית וההסתדרות הציונית הביאו, באמצעות מפעל שיקום השכונות, ל־400,000 איש בישראל ול־80 שכונות ועיירות פיתוח סיכוי לעתיד טוב יותר אורחחיים שונה. מפעל זה הוכיח לנו כי המודל שאימצנו, של שילוב בין קהילתי, לפיו קהילות מתו"ל משתלבות באורח בלתי אמצעי בשיקום השכונות, עשוי ליצור את המפנה גם בתחום העליה והקליטה. אם נתרגם את מודל השילוב הבין־קהילתי לתחום העליה והקליטה, נקהה אצל העולים בפוטנציה את הזרות והחשש מפני הלא־ידוע, ע"י הכרה מוקדמת וידידותית של הקהילה הקולטת". לוינסקי סיכם בקריאה לשים את הדגש על המגע עם „הפרט העולה" ולקבץ יהודים ולא גלויות.

דו־קיום

איהב טאלב (מימין) (17) מכפר ברטעה, הוכתר היום חתן „פרס השלום" ע"ש דודתי ומורי פילברסמון בטקס ממלכתי שנערך במשכן הכנסת בירושלים. הטקס נערך במסגרת אירועי שבוע הילד בישראל שמקיימים מרכז תרבות העמים לנוער ומשרד החינוך והתרבות. „פרס השלום" מוענק על הצטיינות בפעולות לקידום ההבנה והסובלנות בין תלמידים יהודים וערבים בארץ. הפרס הוענק גם ל־6 בתי־ספר (3 יהודיים ו־3 ערביים) ולקבוצת נערים יהודים־ערבים מאיזור עפולה. טאלב קיבל את הפרס על יוזמה אישית בארגון מפגשים בין בני־נוער יהודים וערבים.

צילום: רוני נעמן

המדור נערך היום בידי מיכל פלג

הלוח הכללי • ידיעות אחרונות • הלוח הנפוץ ביותר • דבר ראשון בבוקר

למושב ארבל דרוש מרכז משק–גזבר. לפנות 06־796361 משרד, 06־797261 ערב, 06־795318 ערב

פקידה למשרה מלאה, נסיון, ניהול עצמאי של משרד. 9233158

סוין אלקטרוניקה בע"מ – מערכות הספק אלקטרוניות – למפעלנו באזור הקניון ברמת גן דרושים:
א. מחווטות למכשירים אלקטרוניים
ב. מרכיבים למכשירים
ג. עובדי ייצור למחלקת השנאים
יועדפו בעלי נסיון, עובדים ללא נסיון יוכשרו במפעל. תנאי עבודה טובים • 5 ימי עבודה בשבוע
סוין אלקטרוניקה בע"מ, רח' הירקון 8 בני ברק טל. 03־703885

שף, טבח מעולה למסעדת דגים. טל. 03־811176 לגבריאלה

לחברת חקירות ארצית לסניפיה בת"א ובחיפה דרושים מועמדים להשתלב בחקירות פרטיות בתחומי המסחר, הכלכלה ועבודות שטח מעניינות. מועמדים מתאימים בעלי השכלה תיכונית ומעלה יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 33149 ת"א.

מלונות תל־אביב מוריה – למלון מוריה פלאזה תל אביב דרושים:
★ קונדיטור מנוסה במלונאות
★ טבח מנוסה במלונאות, עבודה במשמרות
★ חשמלאי מוסמך עם נסיון בתעשיה, עבודה במשמרות
★ טכנאי קירור ומיזוג אויר עם נסיון במכונאות טכנית
★ עוזר מחסנאי כללי רצוי עם נסיון במלונאות
★ שומר לכניסת עובדים, עבודה במשמרות
★ שומר לכניסה לחניון, עבודה במשמרות
נא לפנות למחלקת כוח אדם של: 03־299555

תלם שרותי כוח אדם – אנו מחפשים אותך!!! עבור לקוחותינו דרושים לעבודות קבועות בת"א והסביבה
★ מתכנת עם נסיון בפיתוח בתחום התקשורת שעבד על V.M.S שפת פסקל – חייב סיווג בטחוני.
★ פקידות יבוא יצוא עם שליטה טובה באנגלית.
★ כתבניות עברית/אנגלית
★ קלדניות מעבדות תמלילים
★ מזכירה בכירה שפת אם אנגלית
★ מנהל חשבונות סוג 2
★ מחסנאי עדיף בתחום האלקטרוניקה
★ מפעילי מכבשים
נא להתקשר 03־615652

לחברת נורקס בע"מ יצרני תוויות וסמלים ארוגים ומודפסים בעקבות הכנסת קווי ייצור למוצרים חדשים נוספים דרושים
☆ סוכני מכירות צעירים ודינמים, עדיפות לבעלי רכב
☆ עובד/ת להכנת דוגמאות לאריגה
03־7512756, 03־781470

שופר־סל למחלקה הטכנית בפ"ת דרוש מסגר מעולה בעל כושר ניהול צוות עובדים. מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות טלפונית לגב' חנה 03־9233345. מודעה זו מתייחסת לנשים וגברים כאחד.

דרושים משקיפים לאירוע ב־31.5.87 ליום עבודה מלא. יוצא צבא • תושבי גוש דן. עדיפות לסטודנטים/יות. לפנות מהיום אחה"צ שד' שאול המלך 35 ת"א – למקס.

למפעל תעשייתי באזור פתח־תקוה דרוש/ה מנהל/ת חשבונות סוג 2, ידע בהפעלת מחשב P.C. נא לפנות בכתב לת.ד. 5296 תל־אביב

דרוש מנהל מחסן בעל נסיון קודם רציני ואחראי + רשיון נהיגה לניהול מחסן. נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 1798 רמת גן

לקבוץ דפנה דרוש/ה מורה לכיתה א' עם נסיון בהוראה בקיבוץ. להתקשר אל אורון מן טלפון בבוקר 06־945806 טלפון בערב 06־945088

דרושים
1. איש מכירות למעבדות צלום ומוסדות להפצת ציוד, כימיקלים ונייר צלום. הכרחי ידע מעמיק בצלום.
2. איש מכירות לחנויות צלום. הכרחי ידע בצלום ונסיון במכירות. אנשי המכירות ישתמשו ברכב החברה. „הדר" סוכנויות לצרכי צלום בע"מ 03־623407

דרוש מהנדס לטיפול בנושאי פעילות חברה אמריקאית בישראל. הכישורים הנדרשים:
★ ותק מעל 5 שנים ונסיון באלקטרוניקה, מחשבים, אופטיקה והצגות
★ שליטה באנגלית ועברית
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים באנגלית לת.ד. 18166 תל־אביב מיקוד 61181 „עבור מהנדס". – סודיות מובטחת –

מאגרי אנוש בע"מ שרותי כח אדם – מקדם/ת מכירות
★ בעל/ת כושר שכנוע, נמרץ
★ התמצאות ונסיון שוכח בכ"א
★ בעל/ת רכב פרטי
תנאים טובים למתאימים. 03־331118 לאפי

דרושים: מרצים/ות לשפות תכנות COBOL, BASIC, PASCAL. לפנות לת.ד. 33181, ת"א

לשרות לציוד מדעי רפואי דרוש טכנאי – אלקטרוני. טל. 03־7516285

לחברת שיווק ברחוב תל־א דרושה פקידה כללית. הדפסה עברית – אנגלית. טל. 03־831231

לבעלי שירותי יבוא דרושה פקידה עם נסיון בהפעלת מחשב. 03־335071

לקבוץ דפנה דרושה אחות מוסמכת בעלת נסיון. נא לפנות למספרי הטלפון הבאים: בשעות הבוקר: 06־945781, 06־942302, 06־945743. בשעות הערב: 06־945873, 06־945768

הרבנות הראשית לישראל – ועדת־שמיטה

אוצרות בתי דין: פירות גולן
גוש עציון
דרום הר חברון
ישובי פא"י
ישובי מטה בנימין

הודעה ובשורה לציבור

הרינו להודיע כי ברשות אוצרות בית הדין נמצאים פירות קיץ מסוגים שונים (דובדבן, גודגדן, שזיף, אפרסק, נקטרינה, מישמש ותפוחי עץ), אשר מקורם מישובים אשר שומרים שמיטה כהלכתה, לא מכרו את אדמותיהם ונמנעו מעיבודים ואיסורים.

כל העיבודים במטעים וכל דרך השווק נעשים עפ"י הוראת בתי הדין. הפירות יופיעו ברשתות השווק באריזות מסומנות ע"י אוצר בית־הדין כאשר המוכרים הינם שליחי־בית הדין.

כל המשתמש בפירות אלו מחזק בכך שומרי שמיטה כהלכתה ומקיים מצוות עשה (לדעת הרמב"ן) של אכילת פירות שביעית.

רבנויות ומוסדות אשר מעוניינות בפרטים נוספים לגבי אפשרות הפצת וקבלת פירות אלו יפנו אל:

אורי מאיר טל': 057־941115: בית, 051־47233: עבודה.
מנחם ברוט: מנוי 1423 / 03־248117
דני רוטשטיין: פירות גולן: 06־961988/9

תורנות בתי־מרקחת

ליום ששי 22.5.87

תל־אביב
ארלוזורוב – ארלוזורוב 76 – 230746
פריאת – המלך ג'ורג' 28 – 283731
ירושלים
פרשת רוממה – המ"ג 28 – 525191
חיפה
הנשיא – שד' הנשיא 33 – 333312
פתח־תקוה
עין גנים – חזון איש פינת גורדון – 905059
בני־ברק – רמת־גן
רש"י – רש"י 13 רמת גן – 7510971
בת־ים – חולון
צבי בת־ים – הנביאים 3 בת־ים – 5515671
הדר – סוקולוב 70 חולון – 842433
רעננה – כפר־סבא – הוד השרון
פרגולה – ויסשילד 47 כפר־סבא

ליום שבת 23.5.87
תל־אביב
(ברנרס) – פנקס 27 – 441449
– אצל 52 שכונת התקוה – 378403
(ברנרס) – פנקס 27 – 441449
מוצ"ש
– אצל 52 שכונת התקוה – 378403
מוצ"ש
ירושלים
הר הזיתים – הר הזיתים – 287480
פרשת רוממה – המ"ג 28 – 523191
מוצ"ש
חיפה
ק. אליעזר – כבר קאיזהוף 6 – 511707
פתח־תקוה
כפר גנים – לוחמי הגיטו 6 – 9227416
בני־ברק – רמת גן
המכן – ביאליק 30 רמת גן – 723674
בת־ים – חולון
עצמאות – בלפור 75 בת־ים – 665583
קופת חולים – עין יהב 4 חולון – 884854
רעננה – כפר־סבא – הוד השרון
ארזה – אוסטרובסקי 36 רעננה
קופת חולים שרעלי – א. יפה – רעננה – מוצ"ש

ב"ה
זמני הדלקת הנרות
פרשת השבוע
כ"ד באייר תשמ"ז – פרשת בהר ובחוקותי

ע"ש		מוצ"ש	
ירושלים	6.54	ירושלים	8.15
תל־אביב	7.13	תל־אביב	8.14
חיפה	7.07	חיפה	8.19

מד"א
מוקד מידע מלונדוני של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה של מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת ובחג וכן אינפורמציה על הגורמים הרפואיים בישראל:
טלפון 03־433300
בימים א' עד ה'
מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב ביום ו' ובערבי חג
מ־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ
מרפאות שירותים לעזרה ראשונה
אזור תל־אביב
רחוב בר כוכבא מס. 49 – טלפון 03־284649.
בימים א' עד ה' מ־21.00 עד 23.00
בימים ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים – מ־15.00 עד 21.00
אזור חיפה
רחוב הגפן 26 קומה ג' – 04־523566
כל יום כולל ערבי חג, שבת, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00
ער"ן עזרה ראשונה נפשית
בתל־אביב – קו למבוגרים 03־5461111
קו לילדים ונוער 03־261113
בירושלים – 02־227171
בחיפה – 04־672222/3
בנתניה – 053־335316
קו פתוח – איגוד קשובת לילדים ובני נוער
בתל־אביב 03־221680 (24 שעות)

יקירי ההסתדרות בירושלים – תשמ"ז

נשיא המדינה חיים הרצוג ערך לא מכבר במשכנו קבלת פנים ל־20 יקירי ההסתדרות בירושלים וברכם על מעשיהם הנשגבים למען העם והמדינה ולמען ירושלים. היקירים שנבחרו הם:

דוד אביבי, מרדכי אברהמי, דב אלכסנדר, צבי ברונשטיין, משה גורדנצ'יק, פרופ' מנשה הראל, עו"ד גרשון יודקובסקי, אטקה כרמון, מוחמד מוואקט, מרדכי מור־יוסף, יוסף מיוחס, גרשון מרינוב, יצחק משולם, אריה סצמסקי, דב סתת, אסתר עבאדי, משה פרימן, אהרן צ'צ'קס, זאב קליגמן, משה שלף.

מזכיר ההסתדרות בירושלים **ניסן הרפז** העלה על נס את פעילותם המבורכת של היקירים למען ירושלים בכלל ומועצת הפועלים בפרט, ואמר כי דמותם המבורכת של היקירים היא ציון דרך שאליו ישאפו רבים מבני הארץ להגיע.

יו"ר הוועדה לבחירת היקירים **חיים ממן** אמר כי היקירים שנבחרו הם סמל ומופת לכלל עם ישראל, על אשר יצרו יש מאין ובנו הסתדרות חזקה ואיתנה שלא נס ליחה וממשיכה במאבקיה למען העובד בישראל, והוסיף על יקירים אלה ושכמותכם נאמר בספר נחמיה: „הבונים בחומה והנושאים בסבל עומשים באחת ידו עושה במלאכה ואחת מחזקת השלח".

בטקס המרכזי שנערך באולם הנרי קראון בירך מזכ"ל ההסתדרות **ישראל קיסר** ואמר בין יתר דבריו: „אנחנו מציינים את היקירים בגלל תרומתם למען האחרים, למען החברה, והם זוכים בתואר היקיר בגלל מעשים שעשו למען אחרים, ולעיתים תוך הזנחה של עצמם, של ילדיהם ומשפחותיהם – והם ראויים לשאת את התואר יקיר ההסתדרות כי תפארת בנים אבותם.

מזכ"ל ההסתדרות ח"כ ישראל קיסר מעניק תעודה לאחד היקירים – יצחק משולם, מימינו ניסן הרפז – מזכיר ההסתדרות בירושלים, משמאלו – חיים ממן – יו"ר הוועדה לבחירת היקירים.

מזכירות מועצת פועלי ירושלים ועובדיה

שולחים ברכה חמה וכנה

ליקירי ההסתדרות בירושלים לשנת תשמ"ז – 1987

דוד אביבי	יוסף מיוחס
מרדכי אברהמי	גרשון מרינוב
דב אלכסנדר	יצחק משולם
צבי ברונשטיין	אריה סצמסקי
משה גורדנצ'יק	דב סתת
פרופ' מנשה הראל	אסתר עבאדי
עו"ד גרשון יודקובסקי	משה פרימן
אטקה כרמון	אהרון צ'צ'קס
מוחמד מוואקט	זאב קליגמן
מרדכי מור־יוסף	משה שלף

כה־לחי!

חיים ממן – יו"ר הועדה לבחירת היקירים
ניסן הרפז – מזכיר ההסתדרות בירושלים

המועצה הדתית ירושלים

מברכת את

חברנו **מרדכי מור־יוסף** הי"ו

לרגל קבלת התואר

„יקיר ההסתדרות בירושלים"

הרב יצחק רלב"ג – ראש המועצה הדתית
אהרן נר־גאון – סגן ראש המועצה וגזבר

לחברנו

מרדכי מור־יוסף

שלוחות ברכות חמות

לרגל קבלת התואר

„יקיר ההסתדרות בירושלים"

ועל פעילותך הציבורית הברוכה

הנהלת
ועד העדה המערבית
בירושלים

הסתדרות הגימלאים בישראל

מברכת את החברים

אלכסנדר דב
כרמון אטקה
משולם יצחק
סתת דב
שלף משה

פעילי הסתדרות הגימלאים
וכן לשאר היקירים
עם קבלם התואר
„יקיר ההסתדרות בירושלים"
בסימן עשרים שנה לאיחוד ירושלים.

בית סולל בונה – ירושלים

ההנהלה, העובדים והציבים

מברכים את חברינו

יצחק משולם
דוד אביבי
אריה סצמסקי

לרגל קבלת התואר
„יקיר ההסתדרות בירושלים"
לשנת תשמ"ז

עלו והצליחו!

הפועל – מחוז ירושלים
מזכירות הפועל
ופלוגת הסדרן

מברכים את

„יקירי ההסתדרות בירושלים"
לשנת תשמ"ז – 1987

עלו והצליחו!

ברכות לחברים

מרדכי אברהמי
דב אלכסנדר

בקבלם התואר
„יקיר ההסתדרות בירושלים"
לשנת תשמ"ז

הנהלת לשכת המס
ירושלים

לאטקה כרמון
ולאסתר עבאדי

„יקירות ההסתדרות בירושלים"
לשנת 1987

ברכת נעמת

תלווה אתכן
בהמשך עשייה פוריה ומבורכת.

[illegible]
מזכירות נעמת בירושלים

לחברנו

גרשון יודקובסקי

ברכותינו החמות
לרגל קבלת התואר
„יקיר ההסתדרות בירושלים"

קופת חולים הכללית
מחוז ירושלים

לחברנו הגימלאי

גרשון מרינוב

עם קבלת תואר
„יקיר ההסתדרות"

מלווים אותך בהוקרה ובברכה

הנהלת אגד
אזור ירושלים
וארגון גימלאי אגד

[illegible]

דב סתת	גרשון מרינוב
דב אלכסנדר	דוד אביבי
משולם יצחק	מרדכי אברהמי
משה שלף	מרדכי מור־יוסף
אטקה כרמון	משה פרימן
אסתר עבאדי	צבי ברונשטיין

בקבלם התואר *„יקיר ההסתדרות בירושלים"* לשנת תשמ"ז

המחלקה לבטחון סוציאלי
במועצת פועלי ירושלים.

ברכות לחברים

דוד אביבי	משה פרימן
יצחק משולם	משה שלף

בקבלם התואר
„יקיר ההסתדרות בירושלים"
לשנת תשמ"ז – 1987

הסתדרות פועלי הבנין
וקרן הביטוח והפנסיה
של פועלי הבנין

לחברנו

צבי ברונשטיין

עם קבלת תואר
„יקיר ההסתדרות בירושלים"
מיטב הברכות והאיחולים

מהעובדים בסניף
„דבר" ירושלים.

לרשות נירות ערך בירושלים
דרושים/ות

חוקרים/ות

במחלקת החקירות בתל־אביב
(משרה מלאה)

- תיאור המשרה
ביצוע בדיקות מיוחדות וחקירות בתחום ניירות הערך לפי הנחיות הממונה על המחלקה.
- התכונות והכישורים הדרושים
א. השכלה גבוהה מושלמת במדעי החברה או משפטים או בקרימינולוגיה. ניתן גם לקבל מועמדים/ות ללא השכלה גבוהה מושלמת אם הם בעלי נסיון רב בחקירות או בתחום שוק ניירות הערך.
ב. התמצאות בשוק ניירות ערך.
ג. נסיון בביקורת ו/או בביצוע חקירות כלכליות של 5 שנים.
ד. כושר ביטוי ברמה גבוהה בכתב ובע"פ בשפה העברית.
- תנאי העסקה
א. הדרגה תקבע בהתאם לכישורי המועמד.
ב. מקום העבודה הקבוע הוא בתל־אביב. התפקיד כרוך בנסיעות ובעבודה מעבר לשעות העבודה הרגילות.
ג. על פי החוק מוטלות על עובדי הרשות מגבלות מסוימות בקשר לרכישת ניירות ערך. מועמד/ת המעוניין/ת בפירוט המגבלות יקבל/תקבל בעת קבלת טפסי מועמדות כמפורט להלן.

המעוניינים/ות בהגשת מועמדות מתבקשים/ות לגשת למשרדי הרשות – רח' ליטקין 24 בירושלים או רח' קלישר 48 בתל־אביב כל יום בין השעות 9 ל־13 לשם קבלת טופס אותו יש למלא ולהחזיר לאותו מהמקומות הנ"ל לא יאוחר מיום 7.6.87.

למושב פצאל בבקעה דרוש

עוזר למכונאי

רווק, בעל ידע במסגרות ותיקון־מכונות חקלאיות + עבודות כלליות. מגורים במקום.
02־941130, 02־941185

למולדת בסנמר
ריינס 60 ת"א
דרוש

מזבר
מנוסה

(לחמש שעות עבודה)

נא לפנות במקום למנהל התנהלות כד חיים

לחברת יבוא רכב
דרושים

מפעילים

למחשבי דיגיטל 11/70
בעלי נסיון קודם
על מחשבי דיגיטל בלבד.
עבודה בשתי משמרות.

מועמדים יפנו בכתב יד ויפרטו קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 1696 מיקוד 61016 עבור מפעיל.

דרושים:
מתלמדים
להפרדת
צבעים
בסקנר

12 שנות לימוד.
ידיעת השפה האנגלית הכרחית.
טל: 825523,
03־812682

קיבוץ המעפיל מחפש

אחות

העדפה בת־קיבוץ או בעלת נסיון
עבודה בקיבוץ (הכניסה מידית)
להתקשר במשך היום 06־367009 ובערב 06־367990

מועצה מקומית גבעת זאב
דרושים:

1. גנן
תיאור התפקיד: אחזקה ופיתוח של גנים ציבוריים.
הכישורים: גנן מוסמך בוגר בי"ס לגננות ושתלנות, בעל נסיון בעבודה.
העבודה במשרה מלאה.

2. אב בית לבית ספר
תיאור התפקיד: אחריות על תחזוקת ביה"ס בנושאי אחזקה, נקיון וגינון.
כישורים: בוגר 12 שנות לימוד
בעל ידע ונסיון באחזקת מבנים.

בדבר פרטים נא לפנות לציפי או רחל עד ליום 1.6.87. טלפונים: 02־361999, 02־361182.

לכפר ויתקין
דרוש

מנהל פרדס

בעלי כישורים מתאימים מתבקשים להציע מועמדותם בכתב למזכירות כפר ויתקין, מ. 40200.

אגודה לקידום החינוך
לפנימית אורט נתניה
דרושים/ות

1. עובד/ת סוציאלי/ת
2. רכז/ת הדרכה
3. מדריכים/ות חברתיים

תבדק האפשרות להעסקה בבית ספר אורט.
בפרטים נא לפנות 053־338942

לחברה בתחום הבניה
דרושים/ות

1. מזכירה בכירה
★ עם נסיון בניהול משרד לעבודה עצמאית הכוללת, ניסוח והדפסת מכתבים.
★ משרה מלאה.

2. הנדסאי/ת עוזר/ת למהנדס ראשי
★ עם נסיון במעקב אחר תכניות ת.ב.ע בנין ומדידות, תמחיר וחשבונות.

המעוניינים יפנו בכתב יד בצרוף תולדות חיים לת.ד. 23032, ת"א 61230 עבור „מס' 190".

U·MAN®

עבור אחד מלקוחותינו
מפעל מצליח בענף המזון
דרוש

מדריך /
מקדם מכירות

לתפקיד אחראי מעניין ורב אתגר הכולל ביקורים ומעקב אחרי נקודות שיווק בכל הארץ המשווקים את מוצרי המפעל לשם ביקורת איכות, הדרכה וקידום מכירות.
הדרישות, יוזמה, יחסי אנוש טובים וגישה לביקורת איכות – הכרחיים.
למועמד המתאים תנתן הדרכה מקיפה.
רכב – הכרחי.
שכר נאה ותנאים טובים למתאים.
לפנות ליהודה בטל. 03־285694, משרה 815.
סודיות תשמר בקפידה.

לבית הספר הימי
„מבואות־ים"

דרושים

מורים

במקצועות:
1. קירור ומיזוג אויר (טכנאי או הנדסאי).
2. לשון
3. אנגלית
4. הנדסאי חשמל

המעוניינים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים להנהלת ביה"ס מבואות־ים, מכמורת 40297 לקביעת מועד לראיון טל. 053־93242

התארגנות ענף הלול
(מושבי הגליל)
מחפשים

מועמדים להדרכה
בענף הלול בגליל

הכישורים הדרושים: נסיון של 3 שנים לפחות בענף הלול או בוגר פקולטה לחקלאות, המועמד יהיה בקשר מקצועי עם לשכת ההדרכה במשרד החקלאות

בדבר פרטים נא לפנות לסולומני טל: 06־970440 יום. ערב 04־989180

דרושה

מזכירה / עוזרת

למנהל מחלקת משק ואחזקה

פרטי המשרה:
★ 5 ימי עבודה בשבוע, בשעות 7.30־16.30 (תדרש לעתים עבודה בשעות נוספות).
★ תיאום עבודת אנשי המחלקה וקשר שוטף עם ספקים ובעלי מקצוע.

הכישורים הדרושים:
– השכלה תיכונית לפחות.
– הדפסה בעברית.
– יכולת בארגון משרד, יוזמה וחריצות.
– יכולת לקיים קשרי עבודה טובים עם אנשים, סבלנות ונכונות לספק שירות.

המעוניינות תפנינה בכתב, תוך ציון קורות חיים, נסיון קודם וטלפון להתקשרות, לת.ד. 33023 תל־אביב 61330 עבור „מחלקת משק"

דפי זהב

מוטורולה תקשורת ישראל בע"מ
דרושים

הנדסאי – טכנאי אלקטרוניקה

לאחזקת מערכות קשר
במערכות פיקוד ובקרה מבוקרות מחשב.
נדרש נסיון במערכות קשר אלחוטיות.

המעוניינים יפנו טלפונית בשעות העבודה לזוהי הקוק, 03־388814, או בכתב למחלקת כוח־אדם, רח' קרמניצקי 3 תל־אביב, 67899.

صكنا من الاهل

נמשך תהליך ההתייצבות והרגיעה בבורסה

סיכום השבוע בבורסה – ממתינים ומתנדנדים

מאת שמואל רוזנבלום

ביום המסחר שחלף נמשכה ההתייצבות בשערי המניות תוך נטיה לעליות שערים במחזור כספי נמוך. מקורבי השוק ופעיליו מצויים ברובם עדיין בעמדות המתנה. חוסר היציבות הפוליטי הינו הגורם המרכזי לרפיון שוק המניות. ברגע שתסתמן מגמת שוק ברורה יותר במניות תהיה בכך עדות לרגיעה פוליטית. סיכום השבוע מצביע על שחיקה קלה בשערים תוך נפחי עיסקאות נמוכים בהשוואה לעבר. סוחרי השוק ממתינים לשבוע המסחר הקרוב מתוך ציפיות לשיפור במגמת המסחר תוך נטיה ברורה יותר לעליות שערים.

שינויי שער במסחר – נפח כספי נמוך

מניות מים גליקר שבהן הופסק שלשום המסחר עקב ביקוש חריג, ריכזו גם אתמול ביקוש גדול של כ־13200 ע.נ. ושערן נרשם קונים בלבד. מגמה חיובית נרשמה בבנקאיות שבהסדר. פועלים ע"ש 0.6%+, בל"ל 0.4%+, מזרחי 0.8%+, אי.די.בי. רג' 0.2%+. במרבית ני"ע הכבדים שררה מגמה חיובית שלוותה בעליות שערים קלות. ים המלח 0.7%+, אורדים 2.3%+, פולגת 4 1.6%+, פ.ג.ב.י. 2.7%+. תופעה דומה נרשמה באי.די.בי. פיתוח, כלל ישראל 50, פטרוכימיים ונוספות. תנודות שערים חדות נרשמו בשורת ני"ע קלילים – סמסר 5, גולדפרוסט אופציה, מנורה 1, לכיש 5, בכולם היו עליות שערים חדות. האיפיון הבולט במסחר אתמול היה בנפח המחזורים הנמוך ביותר, מניות אורדן לדוגמא ירדה באחוז שלם בנפח עיסקאות של פחות מ־50 דולר. תופעה זהה שררה בחלק ניכר מהמניות. נראה שהסוחרים לא קרצו לבלום עליות שערים במקרים שעודפי הביקוש היו קטנים בשווים הכספי. חלק מהמקורבים טענו אתמול שאופי המסחר מבשר שוק „המתבשל" לחיוב. קשה עדיין לקבוע מוסכמות לגבי כיוון השוק אף שנראה שכיוון חיובי אכן אפשרי.

בדיקת השוואה – מניות כבדות 30.4.87 – 20.5.87

הזעזועים הפוליטיים שגרמו לשחיקת שערי המניות באחרונה הביאו מניות כבדות רבות לרמות שערים מעניינות, הואיל אף אטרקטיביות בהשוואה לסוף חודש אפריל. מדד המניות החופשיות עמד בתאריך 28.4.87 על שיאו מתחילת 1987 כ־167 נקודות. אתמול עמד המדד על כ־148.35 נקודות. לפניכם סל מניות כבדות ושינויי השער שנרשמו בתקופה הנ"ל:

שם המניה	שער 30.4.87	שער 20.5.87	הפרש ב%
דלק ע"ש	6777	5779	-14.7%
אי.די.בי. פיתוח	11750	10080	-14.2%
דיסקונט השקעות	7380	6390	-13.4%
כלל ישראל 10	1675	1372	-18%
נייר חדרה	502390	425000	-15.4%
פולגת 4	4250	3810	-10.3%
סבע	14744	12627	-14%
בינלאומי	7925	6829	-13.8%
אפריקה 1	51700	43000	-16.8%
נכסים ובנין	4441	3723	-16.1%
סטרוכימיים	877	790	-10%
אורדים	1495	1320	-11.5%
פיתוח משכנתאות	4020	3550	-11.7%
כלל אלקטרוניקה	3708	2841	-23.2%

שיעור הירידה הממוצע בע סביב 14% לערך, ירידה חריגה מהממוצע נרשמה במניות כלל אלקטרוניקה וכלל ישראל. שיעור הירידה הממוצעת לתאריכים הנ"ל בקרנות המניות המובילות כאורים (כל"ל), אורן (פועלים), דקל (דיסקונט) עמד על 10% לערך. אין ספק שרמות השערים הנוכחיות יוצרות אלמנט סיכון קטן מעט מבעבר, אף שקשה לדעת להיכן מגמת הבורסה בתקופה הקרובה.

הודעות בורסה

פולגת הרוויחה ב־1986 7.6 מיליון שקל לעומת 1.8 מיליון ש"ח אשתקד. המכירות הסתכמו ב־165 מיליון דולר – מזה 100 מיליון דולר יצוא.

דלק – חברת הבת דלק נכסים והשקעות ביחד עם סהול מנהלת מו"מ לרכישת 51% ממניות גרזת תעשיה פטרוכימית הנשלטת ע"י משפחת יוהנגוף. המו"מ מצוי בשלביו הראשונים.

קינג – הרווח הנקי לחודשים אפריל – דצמבר 1986 הסתכם ב־59 אלפי ש"ח.

לאומי לתעשייה – החברה הרוויחה ברבעון הראשון של 1987 סך של 340 אלפי ש"ח.

תיאי – החברה מתעודדת לחלק 200% מניות הטבה. יום האקס יהיה בתאריך 4.6.87.

מתאריקה וולפמן – המסחר במניות החברה הופסק עד לפירסום דו"חות כספיים.

מים גליקר – המסחר במניות החברה הופסק שלשום עקב ביקוש חריג. עודף הביקוש עמד על כ־13.3% מסך הון המניות המונפק של החברה. בהודעתה לבורסה מסרה מים כי לא חלה בחברה כל התפתחות עסקית המצדיקה את תנודות השערים החריפות בשערי מניותיה בזמן האחרון.

ליגת עברה מהפסד ב־1985 לרווח של 274 אלף ש"ח.

המסחר במשתנים – עליה קלה 0.74%

מגמת מסחר חיובית שררה אתמול במשתנים תוך נפח מסחר דליל למדי. אתמול קויימו שוב ארבעה סיבובי מסחר, אך גם תוספת סיבוב מסחר אחד מעבר לרגיל לא הועיל לגידול בנפח העיסקאות. נפחי העיסקאות הבולטים היו במניות – הבינלאומי 276 אלפי ש"ח, כלל 10 142 אלפי ש"ח תוך עליית שער בת 1.75%, סבע 126 אלפי ש"ח, דלק 118 אלפי ש"ח. מיום א' תיווספנה למסחר במשתנים מניות כדיסקונט השקעות, נייר חדרה, אי.די.בי. פיתוח, ים המלח, פטרוכימיים, כלל תעשיות. סביר להניח שהכנסת ני"ע כבדים למשתנים עשויה להביא למעורבות במסחר מצד גופים גדולים וקרנות נאמנות. צעד זה יפיח מעט חיים בשיטת המשתנים שזכתה עד כה לביקורת צוננת. מהמסחר במשתנים יצאו ני"ע הבאים – נכסי הדרים, אורדן 10, אורדן 50, מן הישוב נאמ. במניות אלו היתה סחירות דלה ביותר.

דרוקר ופרוטרום – נגמרה התנופה

מניות דרוקר שעלו בכ־750% ופרוטרום שעלו ב־265% בחודשים האחרונים, החלו בנסיגת שערים לאחור. שלשום נרשמו מניות דרוקר ופרוטרום מוכרים בלבד, אתמול גבר נפח ההצעים בפתיחה באופן בולט ועמו ירידת השערים. מלכתחילה נראו עליות השערים במניות הללו כבעלות אופי ספקולטיבי שלא על בסיס כלכלי.

שערי המניות

בנקים מסחריים

שאינם בהסדר ההצמדה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	עודף ביקוש/היצע
א.ה.ה. ש	25800				
הסנגות 0.1	2350	1980	+60	+2.6	+1049
הסנגות א 0.5	1421	2153			-1748
הסנגות אפ 2	1990	1389	+90	+4.7	+2887
כללי לא בהסדר	26800	162	-400	-1.5	-231
בנק צפ' אמריק 1.	— הפסקת מסחר —				
בנק צפ' אמריק 5.	— הפסקת מסחר —				
פ.ג.ב.י. 0.5	8420	2450	+220	+2.7	+5361
הבינלאומי 5.0	6863	497	+34	+.5	-584

כלולים בהסדר ההצמדה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	עודף ביקוש/היצע
אידיבי רג 100.0	92370	584	+200	+.2	+1048
אידיבי ב 100.0	91860	1.0	-700	-.8	-6.0
אידיבי בב א 2.0	555200				
אגוד 1שח	69043	120	+300	+.4	+217
דיסקונט ב	118506	12.0	+700	+.6	+21.0
דיסקונט א	118300	349	+650	+.6	+535
דיסקונט שה ב	13785	26.0	+100	+.7	+665
המזרחי ש	38200	1397	+300	+.8	+2379
המזרחי ב	38040	27.0	+90	+.2	+97.0
המזרחי שה 9	17140	210			-164
הפועלים מבכ	92600	2.7			+3.3
הפועלים ש	62848	1127	+350	+.6	+3749
הפועלים ב	62720	60.0	+300	+.5	+199
כלל א 1ש"ח	160250	100	+1000	+.6	+240
כללי שה 7	7780	51.0			-31.0
בלל סכוק 100.0	39950	1944	+150	+.4	+1851
בלל שה 11	14850	575	+130	+.9	+2004
מימון ומסחר 1.0	— הפסקת מסחר —				
מימון ומסחר 5.0	— הפסקת מסחר —				

בנקים למשכנתאות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	עודף ביקוש/היצע
אדנים 0.1	25200	10.0			+2.0
לאומי משכנתאו ש	8880	158	+180	+2.1	+296
לאומי משכנתא ב	9150				
כרמל ש	5440	339	+80	+1.5	+268
כרמל שה 1	3806	150	+56	+1.5	+325
בנין ב 5.0	14890	40.1	+490	+3.4	+140
פת משכ ש	3580	274	+30	+.9	+974
משכן ב ש	5240	200			+62.0
עצמאות 0.1	28685	10.0	+985	+5.0	+40.0
טפחות מבכ ש	23900 תב	12.0	+1300	+5.8	+18.0
טפחות רג ש	22800	57.0	+200	+.9	+119
טפחות שה 1	10100	1.0			+5.0
טפחות שה 2	4990	109	+9	+.2	+249
יעסור 1.0	2049	323			+132
יעסור 5.0	1179	350	+107	+10.0	+1536
בירב 1.0	8160	75.0			-75.0

מוסדות מימון

ביטוח

מסחר ושרותים

מסחר

שרותים

מלונות ושרותי תיירות

מחשבים ושרותי מחשב

מקרקעין ופיתוח

נדל"ן בינוי ופיתוח

השקעה והחזקות

אלקטרוניקה ואופטיקה

מוצרי בניה

כימיה, גומי ופלסטיק

עץ ומוצרי נייר ודפוס

תעשיות שונות

חברות להשקעה

השקעה והחזקות

טקסטיל והלבשה

מתכת ומוצריה

תעשייה

מזון ומבקה

נסחרות במס"ח

דלק ונפט

רשימה מקבילה

שערי קרנות נאמנות

הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון	הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון	הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון	הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון

הלוח הכללי

טבע
לחברתנו דרושים/ות
למפעלנו בירושלים
הנדסאי/טכנאי כימיה
למעבדת יצור תמיסות ותכשירים רפואיים.
• בעלי תעודה מבי"ס מקצועי.
• ידיעת שפה לועזית.
• עדיפות לבעלי נסיון בניהול צוות עובדים.
לבורנט תעשייתי - עובד מעבדה
לעבודות במעבדות יצור תכשירים רפואיים.
• ידיעה בסיסית של השפה הלטינית.
5 ימי עבודה בשבוע.
העבודה במשרה מלאה.
המועמדים/ות מתבקשים/ות להתקשר למר כה-אדם לטל. 02-810790 או בכתב לת.ד. 1142 ירושלים מיקוד 91010.

לחברת תיירות נכנסת בירושלים
דחוש
מנהל בכיר
נסיון קודם בניהול משרד לתיירות נכנסת - הכרחי
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים
נסיון קודם ובצרוף תמונה
לת"ד 1060 ועת השחן 47100
עבור "מנהל בכיר"

אוטו קור
מיזוג אויר לרכב
דרושים
★ תבלימן/מעצב תעשייתי לוואקום פורמינג
★ חשמלאי רכב מנוסה
★ מרכיבי מזגנים לרכב
נא לפנות לאוטו קור
אזור התעשיה סגולה 51, טלפון 909825

"רם תעשיות אשדוד"
דרושים
★ מלגזנים – בעלי רשיון
★ מנופאים
★ מכונאי תעשייתית
★ חרטים
★ חשמלאי תעשייתי בעל רשיון מוסמך
תנאים טובים למתאימים
להתקשר 055-61001 לשושי

אורט ישראל המערכת ללימודי מבוגרים
דרושים
★ **מרכז/ת פדגוגי/ת** בת"א.
הכישורים: השכלה אקדמאית מלאה.
נסיון בניהול ואירגון קורסים.
בעל/ת רכב.
★ **פקיד/ה** – למשרה מלאה.
ידע בהדפסה. השכלה תיכונית.
לפרטים נא לפנות לטל: 657065, 660086.

לחברת השקעות בנדל"ן
דרושה
מזכירה
הכישורים הדרושים:
★ נסיון בעבודות משרד.
★ הדפסה במכונה עברית אנגלית.
★ ידיעת השפה האנגלית.
מועמדות מתאימות תפנינה בכתב יד
ת.ד. 11333 תל-אביב מ. 61112 למספר 10

לחברת יבוא
באזור התעשיה הרצליה
דרושה
כתבנית אנגלית-עברית
★ שעות העבודה: 8.00-16.00
★ 5 ימים בשבוע
נא להתקשר לתמי 052-521666

לבית גלי ירושלים
דרושות
מוכרות
ליום עבודה מפוצל
13.00 – 09.00, 19.30 – 16.00
כולל מוצ"ש
דרישות המשרה:
★ הופעה נאה
★ השכלה תיכונית
מועמדות מתאימות יפנו לטל: 02-717237.

פז־גל אנרגיה
דרוש:
טכנאי מכונות־קירור
לעבודה באיזור חיפה
נא לפנות לאלי גוטליב טל' 04-761991 או לאביבה טל' 03-252105.

לחברת ניהול של בנין משרדים רב־קומות דרושים
1. **מזכירת מנכ"ל**
נסיון קודם, הדפסה עברית אנגלית.
2. **שומרים/ עובדי חניון**
למשרה של 6 שעות
3. **עובד נקיון**
בחצר המשק והניון למשרה מלאה
המעוניינים יפנו לטל. 9-662828.

טמפו
לטמפו תעשיות בירה – חולון
דרוש
מסיק דוודים (מוסמך)
בעל רישיון מורשה מטעם משרד העבודה וניסיון בתעשיה, תושב גוש דן והסביבה.
המועמדים המתאימים מתבקשים לפנות אישית מיום א' 09.00 – לטמפו רח' המלאכה 9 – אזור התעשיה – חולון.

לחברת תיירות גדולה
דרושים/ות
פקידה כתבנית
הדפסה וידיעה טובה באנגלית – הכרחית.
מפעילת טלקס
דוברת אנגלית.
לקביעת ראיון נא להתקשר 03-246261.

לחברת אלישרא
מערכות אלקטרוניות בע"מ
דרושים/ות
עובדים/ות ייצור
לעבודות הלחמה עדינות
★ בעל/ת נסיון של שנה לפחות
★ רצוי נסיון קודם בעבודות ייצור במיקרואלקטרוניקה
★ ידע בקריאת שרטוטים – הכרחי
★ העבודה במשרה מלאה (07.30-17.00)
בדבר פרטים נא לפנות לטלפון 03-7545455 החל מיום א'

למשרד פרסום דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות עצמאי/ת
נסיון של 5 שנים לפחות.
לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים
ומניין קודם לת.ד. 11333 ת"א 61112

דרוש/ה
מומחה לארועי בידור
למלון מפואר באילת
★ נסיון מוכח – הכרחי.
☎ 03-721703.

למשרד מזירות בחולון
דרוש
עוזר מודד
בעל נסיון, רשיון נהיגה
טל. 03-803220

למפעל באזור השרון
דרוש
מהנדס אחזקה
תאור התפקיד:
★ ריכוז בהפעלת צוות עובדי אחזקה במערך היצור.
דרישות התפקיד:
★ נסיון מוכח בן שנתיים ומעלה.
★ נסיון ורקע במכניקה ופנאומטיקה.
★ ידע בהידראוליקה - יתרון.
★ הכרת בקר מתוכנת - רצוי.
התפקיד בכפיפות למנהל אחזקה
5 ימי עבודה בשבוע
הסעות בגוש דן
המועמדים מתבקשים לפנות לת.ד. 4161 ר"ג מיקוד 52103
מודעה זו מופנית לגברים ונשים כאחד.

קו ההצלה של יבנה עובר במגרש סופג הנק' בשכונה

מאת ברוך הכהן

המוקד הלאומי יעבור מחר לשכונת התקווה. „הזהובים" איבדו, אמנם, כל סיכוי בצמרת, אולם הם ישובו אל הכותרות בזכות האכסניה שיתנו לקרב החשוב בתחתית מול מכבי יבנה.

זהו משחק המפתח לפתרון השאלה הפתוחה האחרונה העונה. נצחון של המארחים ישלח, כנראה, את יבנה לליגה הארצית ואילו תיקו או נצחון של יבנה יסבך את הקרב נגד הנסיגה וידחה את ההכרעה למחזור הנעילה.

הפועל וביתר ת"א ישתדלו לסיים את העניין במרדגליהם. להפועל צפוי משחק הינצלות קל מול בית"ר נתניה ואילו בית"ר תאלץ להתגבר על משוכה גבוהה כמכבי ת"א.

הפועל פ"ת תנסה להנחיל הפסד לאלופה, בית"ר ירושלים, ואילו שמשון תשאף לכבוש את המקום השלישי על חשבונה של מכבי נתניה.

הפועל כפ"ס והפועל לוד המצליחות יאבקו בקרב איכותי בשעה שמכבי פ"ת תמשיך בתנופה שלה גם מול מכבי חיפה. הפועל באר־שבע תוכל לסכם נצחון בעימות הביתי עם מכבי יפו.

בני־יהודה — מכבי יבנה

לבני־יהודה לא יהיו שום סנטימנטים לשאיפות ההינצלות של יבנה. „הזהובים" יעשו מאמץ למנוע הפסד בכורה ויהיו מרוצים גם מנקודה אחת. יבנה תיאלץ להמר על כל הקופה, אך ספק אם דווקא היא תוכל לסמן הפסד בצד של המארחים.

התחזית: תיקו.

הפו' ת"א — בית"ר נתניה

גם בכושרה הלקוי לא צריכות להיות בעיות מיוחדות לת"א לכבוש את שלוש הנקודות. מול ספקת השערים מנתניה תוכל ת"א להכביה את מעמדה בליגה ואולי גם להגות ממיטוח של שערים.

התחזית: נצחון לת"א.

הפועל פ"ת — בית"ר י־ם

בית"ר איבדה כל עניין בליגה, אולם היא רואה בה הכנה לגביע ויש לה גם כבוד עצמי של אלופה. צפוייה, איפוא, הופעה טובה של הבית"רים מול שאיפות המארחים לרשום נצחון דווקא מול הפיבוריטית של הליגה.

התחזית: תיקו.

מכבי נתניה — שמשון

שמשון תשחק בתנופה מלאה כדי לכבוש את המקום השלישי. נתניה קצת מזייפת באחרונה ואיבדה, כנראה, את השאפתנות שלה. צפוי למאבק שקול עם עדיפות קלה לאורחים.

התחזית: נצחון לשמשון.

מכבי ת"א — בית"ר ת"א

בית"ר תיאבק על חייה בכל העוצמה והנחושות של מי, שגבו אל הקיר. למכבי אין, אמנם, שום רצון להתבזות על המגרש, אולם היא לא תגיש את המושכות. המוטיבציה הבית"רית תכריע את ה„דרבי".

התחזית: נצחון לבית"ר.

מכבי פ"ת — מכבי חיפה

פ"ת מצוייה בזינוק גדול קדימה לעומת הנסיגה הקבועה של חיפה. אם נוסיף לכך גם את הרצון החיפאי להתרכז בגביע, נקבל מירשם לנצחון המארחים.

התחזית: נצחון לפ"ת.

הפועל כפ"ס — הפו' לוד

לוד לוטשת עין לעבר המקום השלישי וגם המארחת שלה אינה מוכנה להרים ידיים. באווירה של בעילה ירשו לעצמן השתיים לשחק פתוח, אף למען הנאת הצופים.

התחזית: תיקו.

באר־שבע — מכבי יפו

לצעירי יפו לא יוותר אלא לנסות לרכוש נסיון לקראת העונה הבאה בארצית. באר־שבע עולה ביכולתה על אורחיה והיא תהיה, לפיכך, קרובה יותר למלוא הנקודות.

התחזית: נצחון לבאר־שבע.

הליגה הלאומית

[illegible]

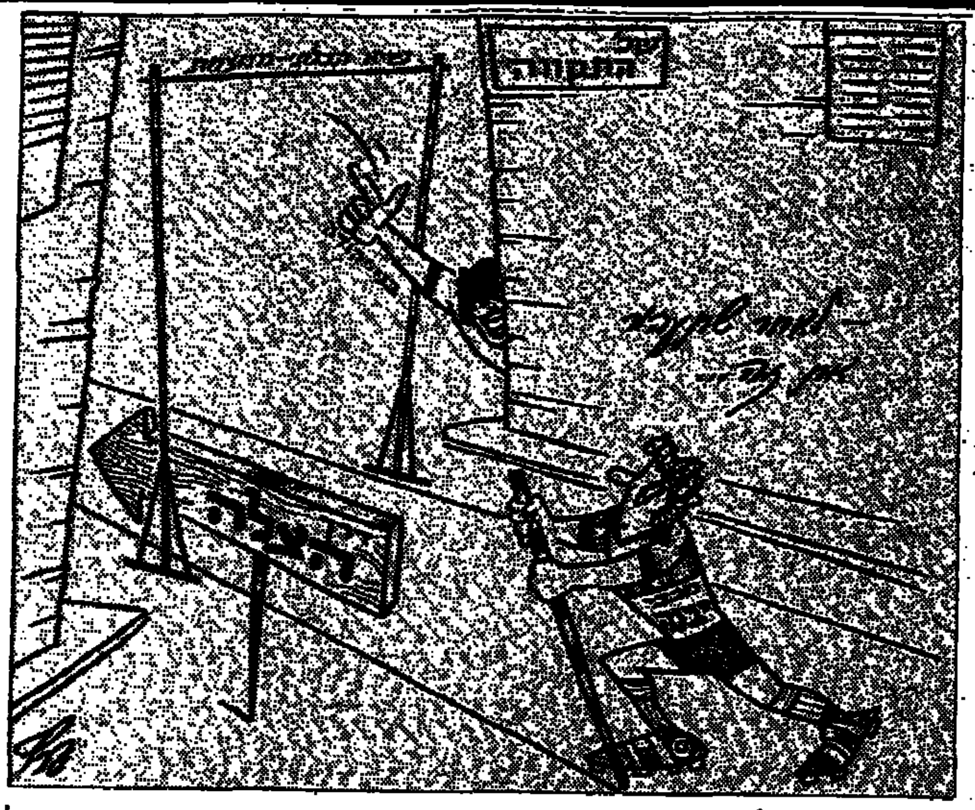

הפועל י־ם — צפרירים במשחק העונה — לעליה ללאומית

מאת שמואל טל

משחק העונה, שתוצאתו עשויה לקבוע את העולה השלישית ללאומית, יהיה מחר בירושלים. הפועל ירושלים המוליכה את הטבלה תארח את צפרירים חולון המפגרת אחריה בשלוש נקודות אך הפרש שערים טוב יותר.

זה באשר לצמרת. בתחתית צפויים מספר מפגשים מסקרנים שבגורלם יהיה לקבוע את המצטרפות לדימונה ונהריה בדרך לליגה נמוכה יותר. כך, למשל, תארח בית"ר רמלה את הפועל בית־שאן במשחק בו תבטיח לעצמה כנראה את מקומה לעונה נוספת.

הכח ר"ג תארח בוינטר את יריבתה העירונית הפועל, במשחק נוסף על שש נקודות. מרמורק המנוסה אף היא להמלט מאימת הנשירה תארח את הפועל יהוד בעוד הפועל עכו תארח את הפועל טבריה.

שתי המאוכזבות של השבת החולפת יעשו מאמץ לשפר את מצב רוחן השפוף. חדרה תנסה לעשות זאת על חשבון רמת־עמידר במגרשה של האחרונה בשעה שהפועל חיפה תארח את מכבי שעריים שמקומה בליגה עדיין אינו מובטח.

שתי היורדות הפועל דימונה וביתר נהריה יפגשו במגרשה של הראשונה לקרב של יוקרה.

הפועל י־ם — צפרירים

משחק העונה בין שתי הראשונות בטבלה. ירושלים במצב טוב יותר משום שיש לה יתרון של שלוש נקודות ומחר יספיק לה תיקו. חולון חייבת לנצח אולם זו נראית משימה [illegible] ... הפועל י־ם ... ירושלים ללאומית.

התחזית: נצחון לירושלים.

דימונה — בית"ר נהריה

שתי היורדות יפגשו בדימונה להפעמן הלפני אחרונה בארצית. מעבר ליוקרה הפרטית של שחקני שתי הקבוצות אין למשחק זה חשיבות. מאחר שדימונה ביתית סביר להניח שהנקודות ישארו אצלה, אם כי גם תיקו יתקבל על הדעת.

התחזית: תיקו ומעלה לדימונה

מרמורק — יהוד

מאחר שהמארחים מרחובות זקוקים יותר לנקודות בשל מצבם הקשה בתחתית הטבלה סביר להניח שהם יהיו נמרצים יותר. ליהוד אין כבר מה לחפש העונה מה גם שהם בחולשה מאד לאחרונה. הביתיות מעניקה יתרון ברור למרמורק.

התחזית: נצחון למרמורק

בית"ר רמלה — בית־שאן

הדירוג משמעותי עבור שתי הקבוצות. המנצחת במשחק תבטיח לעצמה קרוב לוודאי מקום בארצית לעונה נוספת. רמלה בתנופת נצחונות ובשבוע שעבר רשמה את הנצחון החמישי ברציפות. בית־שאן בלחץ לאחר הפסדה בשבוע שעבר בבית להכח. לאור יכולתה לאחרונה תשאיר כנראה רמלה את הנקודות אצלה.

התחזית: נצחון לבית"ר רמלה

הכח ר"ג — הפועל ר"ג

הפעם יש לדרבי הרמת־גני משמעות הרבה מעבר ליוקרה העירונית. שתי הקבוצות נאבקות על מקומן בארצית ולכן ידחקו כל הסנטימנטים הצידה ויפנו מקומם ללחימה ללא פשרות. הכח נמרצת יותר מול הרכות היחסית של צעירי הפועל ולפיכך היא נראית מועמדת לנצחון אם כי תיקו גם הוא סביר.

התחזית: תיקו ומעלה להכח

רמת־עמידר — חדרה

חדרה איבדה בשבוע שעבר את ההזדמנות האחרונה להשאר בתמונת המאבק על הכרטיס ללאומית. אולם היא תרצה להשאיר רושם טוב עד לסיום. מאידך עמידר כבר משוחררת מזמן ממתחים והיא תשאף להפגין את יכולתה על חשבון האורחים שלפחות על הנייר טובים יותר.

התחזית: תיקו ומעלה לעמידר

הפועל חיפה — שעריים

המאוכזבת של המחזור החולף, הפועל חיפה תנסה להוציא את זעמה על מכבי שעריים. נכון אמנם שהאורחים זקוקים לנקודות כדי להמלט מהתחתית אולם נראה שאם חיפה תציג את יכולתה הטובה לא תצליח שעריים להוות מכשול לפניה.

התחזית: נצחון לחיפה

הפועל עכו — טבריה

עכו במצב לא כל כך נוח ומיקומה בטבלה עדיין אינו מבטיח לה מקום לעונה הבאה. טבריה לעומת זאת כבר הרבה יותר רגועה. מאחר שעכו היא הביתית היא תזכה כנראה בשלוש הנקודות.

התחזית: נצחון לעכו

הליגה הארצית

[illegible]

שר הספורט של דרום קוריאה, בראיון מיוחד

15 זהב והמקום ה־5 — המטרה במשחקים האולימפיים בסיאול

מאת ברוך שיינברג

סיאול, מאי 1987

„המעמד מחייב" – אימרה זו איפיין שר הספורט של דרום־קוריאה, לי סיי־קי, כאשר נפגש לאחרונה עם נשיא מדינתו, צ'ון דו האן, והודיע לו: „ הצבנו לעצמנו מטרה נשגבת במשחקים האולימפיים ה־24 והיא זכייה ב־15 מדליות זהב ובמקום החמישי בדירוג הכללי".

דברים אלה השמיע שר הספורט הקוריאני, בראיון מיוחד שהעניק לפני מספר שבועות לקבוצת עתונאים זרים, שהשתתפו בסיאול בקונגרס ה־50 של האירגון העולמי של עתונאי הספורט (A.I.P.S).

השר הקוריאני, לי מעורבות ישירה והדוקה בכל מה שמתרחש סביב אירוח האולימפיאדה, אמר, כי השגת מטרה זו תעמיד את ארצו בשורה אחת יחד עם מעצמות־העל של הספורט העולמי. „יש בכך כבוד ויוקרה רבים, אך חשוב מכך הוא, בעיקר, הכוח העצום הטמון בהשתייכות לקבוצת מעצמות־העל", הדגיש לי סיי־קי.

לדעתו של השר, אף כי משימה זו היא קשה מאוד, ניתן להשיגה ומעקב הדיווחים הוא למד, כי הספורטאים, האמורים לייצג את המדינה במשחקים, נמצאים בדרך הנכונה. „אם יפאן הצליחה במשחקי מונטריאול 1976 לזכות במקום החמישי בדירוג המדינות, זאת על אף שנטלה רק תשע מדליות זהב, ניתן בסיאול באמצעות 12 – 15 מדליות זהב להיות במקום החמישי", ציין השר ונתן חיזוק לדבריו בכך שהדגיש, כי תשע המדליות הספיקו בשביל המקום החמישי, מכיוון שבמונטריאול פרשו האפריקאים בגלל פרשת ניו־זילנד.

לדעתו של הקוריאני, הוא רואה את הזכייה במדליות הזהב של ספורטאיו לפי חלוקה זו: שתיים בקשתות; שלוש באיגרוף; ארבע בהיאבקות; שתיים בג'ודו; אחת בהוקי; אחת בטניס־שולחן; אחת בהתעמלות ואחת בקליעה.

השר לי סיי־קי

שר הספורט, שהדגיש, כי נתן את „מילתו" לנשיא בהקשר לתחזית המדליות, הורה למשרדו להגיש השנה ובשנה הבאה את כל הסיוע לועדה המארגנת כדי שהתקציב לא יהווה כל בעיה ולא ידחוק הצידה את הטיפול בספורטאים עצמם, החייבים להיות, לדבריו, משוחררים מכל לחצים, להציג את אימוניהם.

ומעניין המדליות להכנות עצמן. השר מודע, כי באמצעות האולימפיאדה ניתן להאדיר את שמה, כוחה וחשיבותה של דרום־קוריאה בעולם. שכן, דרום־קוריאה שמה לה למטרה להחדיר ולהגביר את המודעות של שלום, אחווה ורעות בין כל המשתתפים, ללא כל הבדלי לאום, דת וגזע. „נעשה הכל כדי שהאולימפיאדה ה־24 תהיה משוחררת מהתערבות בגין עירוב של פוליטיקה בספורט, הן מצד המדינות הקומוניסטיות והן מצד מדינות העולם השלישי", אמר לי סיי־קי.

אחת העדיפויות הגבוהות בטיפול בספורט הפוליטי תנתן להשתתפותה של צפון־קוריאה במשחקים. כולם מודעים לכך, כי אם ימצא פתרון, שיביא את הצפוניים ליטול חלק באולימפיאדה, הרי שיש בכך צעד משמעותי קדימה שיחזית את השלום בין שני חלקיה של קוריאה.

השר התייחס בדבריו גם לגבי השימוש במתקני הספורט של המשחקים האולימפיים, בביוחד לגבי אלה החדשים, אחרי טקס הנעילה. הדברים הם בעלי חשיבות רבה, בעיקר, לגבי שני הכפרים – האולימפי של הספורטאים ובעלי התפקידים השונים והתקשורתי של אנשי הכריה. לי סיי־קי אמר, כי קיימת תכנית לגבי ניצול המתקנים ב„ימות חול" והיא בהתייחסות להענותם לרשות הנוער, תוך פיקוח של הרשויות המוניציפליות התאחדויות ואירגוני הספורט השונים. השר סיפר, כי המבנים בשני הכפרים ישמשו דיור לזוגות צעירים וכן יועמדו לרשות האוניברסיטאות, שיפעילו אותם למגורי הסטודנטים.

לסיכום אמר שר הספורט: „האולימפיאדה ה־24 בסיאול תהיה פסטיבל ענק של ספורט, אחוות עמים וקירוב לבבות. אנו חשים על בשרנו את העדר השלום ומשוועים אליו. שיקבנו את עצמנו מבחינה כלכלית ופנינו עתה קדימה לעבר השלום".

עיריית ר"ג תקציב מיליון דולר לאולם כדורסל אם מכבי והפועל יתאחדו

מאת משה פרק

עיריית רמת־גן תקציב מיליון דולר להקמת אולם כדורסל עירוני, אם קבוצות מכבי והפועל ר"ג יתאחדו לקבוצה עירונית אחת – מסר אתמול מחזיק תיק הספורט בעירייה, מולי דור.

ראשי העיר והגיס הפעילו בשבועות האחרונים לחצים כבדים על שתי היריבות העירוניות, שיסכימו להתאחד בכסרה להפנות את כל המשאבים לקבוצה עירונית אחת. „ביום אין לנו די משאבים להחזיק שתי קבוצות כדורסל", הסביר מולי דור.

ראשי מועצת פועלי רמת־גן נטו לקבל את ההצעה והם אף הבטיחו לגייס מיליון דולר נוספים, כדי להבטיח את הקלטת אולם הכדורסל. גם ראשי מכבי ר"ג גילו ענין בהצעת האיחוד, אבל ההנהגה של מרכז מכבי מתנגדת בשלב זה את האיחוד.

השטח עליו יוקם האולם נמצא סמוך לאיצטדיון ר"ג והוא שייך למכבי ר"ג, שקיבלה אותו בתמורה למסירת שטח שלה במרכז רמת־גן לרשות העיריה.

אולם, הקמת האולם מתעכבת בגלל בעיות מימון. מולי דור הודיע, כי הלחץ על ראשי מכבי ר"ג ימשך. „ללא האיחוד לא יהיה אולם כדורסל בר"ג ואז מלכנו נפסיד, לכן אני משוכנע, שראשי מרכז מכבי יסכימו להצעת האיחוד, שתהיה לטובת תושבי ר"ג". על־פי התכנית יכיל האולם 3500 מקומות ישיבה והוא ישמש גם לפעילויות [illegible]

מאסטון־וילג' לצ'לסי

צ'לסי הלונדונית שילמה לאסטון־וילג' סכום של 475,000 ליש"ט, תמורת המגן טוני דורינן יליד אוסטרליה, המופיע בנבחרת אנגליה עד גיל 21.

ברסחוט קנתה מפיינורד

קבוצת הכדורגל ברסחוט אנטוורפן, רכשה מפיינורד רוטרדאם את הקיצוני הבין־לאומי סהאמאסה בן ה־31, שהופיע 22 פעמים בנבחרת הולנד.

לפני שנתיים הצטרף סהאמאסה לפיינורד מאייאקס אמסטרדאם.

מילאן — סמפדוריה על מקום באופ"א

הקבוצות איי.סי.מילאן וסמפדוריה גנואה ייאבקו בשבת על מקום בגביע אופ"א. השתיים סיימו יחד במקום החמישי. עם מספר [illegible] קבוע [illegible]

המנצחת תוכה... הקבוצה האיטלקית הרביעית שתופיע בגביע אופ"א. שלוש האחרות: יובנטוס טורינו, אינטר מילאנו ונאפולי.

מילאן תופיע ללא חלוצה האנגלי מרק הייטלי, שהושעה ביום ראשון על משחק ברוטאלי. הוא עזב את המועדון בתום העונה.

זוהי הפעם הראשונה, ששתי קבוצות ייאלצו להתמודד ביניהן על הופעה בגביע אופ"א.

לידהולם חוזר לרומא

מאמן הכדורגל השוודי נילס לידהולם בן ה־64, שהודח ממילאן, חוזר לרומא, אותה אימן פעמיים בשנים 1978–1979 וב־84–1983 והצעיד אותה לזכיה בתואר האליפות ובשני גביעים.

מצ'יר ממשיך להפסיד

מילוסלאב מצ'יר נוצח במפתיע במסגרת התחרויות על גביע האומות בדיסלדורף על־ידי הגרמני אריק יילן 6:1, 6:1.

מילאן שרייבר השווה ל־1:1, כשניצח את ראמיר קרישן 6:7, 4:6.

שוודיה ניצחה את אוסטרליה 0:2, כשיוהאקים ניסטרום גבר על פול מקנאמי 2:6, 7:6 ואנדרס יאריד ניצח את פאט קאש 6:1, 6:7, 6:7.

ערב קודם־לכן הכניעה צ'כיה את אוסטרליה 0:3 וארגנטינה גברה על צרפת 1:2.

הפסד לנכים בכדורסל לנבחרת ספרד 61:57

מאת אברהם תשובה שליחנו המיוחד

נבחרת הגברים של ישראל בכדורסל נכים נחלה אתמול הפסד צורב במשחקה עם הנבחרת הספרדית – 61:57, במסגרת אליפות אירופה בכדורסל נכים.

הישראלים פתחו את המשחק היטב ואת המחצית הראשונה הם לא התקשו לסים ביתרון – 31:36. אולם, במחצית השניה נחלשו הישראלים והספרדים ניצלו זאת כדי לחולל מהפך. רק בדקות הסיום התאזן שוב המשחק – 57:57. דווקא אז החטיא משה לוי פעמיים בכבצבי קליעה נחים והספרדים ניצלו זאת כדי לזכות בסים בנצחון.

הערב תתמודד ישראל נגד צרפת. נצחון ישראלי יבטיח את העליה לבית הגבר של הטורניר.

נבחרת הנשים הישראלית גרמה ליזור קרות רוח, לאחר שגברה על נבחרתה הזהובה ל בריטניה בתוצאה 16:51 (10:20).

הערב תתמודד ישראל במשחק הגבר של הטורניר מול נבחרתה החזקה של הערב גרבניה.

● שני משקולנים ייצגו את ישראל באליפות העולם לנוער, שבערוך בשבוע הבא ביוגוסלאוויה. דני עובדיה מהפועל נתניה ישתתף בתחרויות עד 52 ק"ג ואיל אבגלבן ממכבי ת"א יתתתף בתחרות עד 82 ק"ג.

יבנה יוצאת למלון בת"א

מאת יצחק פרי

קבוצת מכבי יבנה יוצאת היום למלון באזור ת"א, כדי לאפשר לשחקנים מנוחה כוחלטת עד המשחק הגורלי נגד בני יהודה ת"א.

ביבנה מודעים לעובדה, כי רק נצחון יכול להשאיר את הקבוצה בתמונת המאבק נגד הירידה לליגה הארצית. גם ברחוב הספורטיבי ביבנה ניכרת תכונה רבה ואוהדים רבים הודיעו על בואם לשכונת התקווה, כדי לעודד את אליליהם.

נבחרת הכדורסל לשלושה ימי טורניר בהולנד

נבחרת הכדורסל הישראלית תתמודד בשלושת הימים הקרובים בטורניר בין־לאומי שיערך באמסטרדם. בטורניר זה יטלו חלק נבחרות הולנד, צרפת ורומניה. הטורניר ישמש למעשה הכנה אחרונה לנבחרת הישראלית לפני אליפות אירופה ביוון. הנבחרת תשוב לארץ ביום שני ובמשיך באימונים יומיים. יומיים לפני הנסיעה ליוון תתמודד ישראל במשחק אימון עם נבחרת צרפת.

הכדורסלן וורנר למבחן בהפועל ת"א

הכדורסלן שחום העור, כילי וורנר עמד להגיע אמש לארץ, כדי לעבור סידרת מבחנים בקבוצת הפועל ת"א.

וורנר שיחק בעונה שעברה בקבוצת הצמרת הצרפתית, אנטיב והוא הוכתר כסגן מלך הסלים של הליגה הצרפתית. בארץ הוא יבחן ע"י המאמן, משה ויינקרנץ ואם הוא ישביע את רצונו ינסו ראשי הקבוצה להגיע איתו לסיכום כספי.

מהעמדותו של הכדורסלן המצטיין, ריצ'ארד הולמס ירדה מהפרק, לאחר שהוא החליט לשחק גם בעונה הבאה בקבוצה השוויצרית, פולי.

הלוח הכללי

פרוטק הנדסה בע"מ
דרושים/ות
מהנדסים/ות
במשרה מלאה בעבודה ברמת גן
שעות העבודה 8.00–16.45 • 5 ימים בשבוע
לפנות לשלמה בדונר 03-733286

להברת פרסום חדשה במשק ציבורי
דרוש
תקציבאי
[illegible] 03-221431

לחברת ארון דרוש
איש טכני
עם רקע חקלאי
טלפון 03-984103 בשעות היום

לחברת אלקטרוניקה פרטית
דרושים/ות למשרה מלאה:
1. מזכירה/ קורספונדנטית אנגלית
שפת אם אנגלית, הדפסה ושליטה מלאה. עברית–יתרון.
2. איש רכש/יבוא חו"ל
שליטה באנגלית, הכרת נוהלי מכס, סווג, יבוא, שחרור, קשר עם ספקים, תחשיבים וכו'.
3. מזכירה למחלקת שווק
הדפסה מושלמת בעברית. נסיון רב בעבודה משרדית, נסיון וידע בהדפסה אנגלית, הכרת מעבד תמלילים – יתרון.
4. מזכירה בכירה
נסיון וותק בניהול משרד עצמאי, הדפסה בעברית ואנגלית.
נא לשלוח פרוט מלא של קורות חיים, השכלה, ונסיון קודם בעבודה. עם ציון המשרה המבוקשת, אל ת.ד. 16480, תל־אביב 61163 (מחלקת כח אדם)
סודיות מובטחת

מנהלת מתפרה
דרושה
למפעל קונפקציה בטריקו וסריג בת"א
לניהול והדרכת צוות של 30 עובדים, בעלת נסיון מוכח של עד 10 שנים בניהול והדרכה + המלצות
למתאימה תנאים טובים.
לקביעת ראיון
טל: 03-831491

ל„שלף יועצים לשיווק"
דרושים ות
עבור חברת אלקטרוניקה גדולה
אנשי/נשות מכירות
לטבריה והגליל העליון
כישורים מועדפים:
★ קציני/ות קשר בצה"ל ו/או רקע טכני באלקטרוניקה
★ ידע בסיסי באנגלית
★ יכולת מכירה וכושר שכנוע
★ הופעה ייצוגית ואמינה
★ בעלי רכב פרטי.
מועמדים/ות יפנו בכתב, בצירוף קורות חיים ומספר טלפון (לזימון לראיון) אל: „שלף יועצים לשיווק", ת.ד. 33465 תל־אביב 61333.
★ סודיות מובטחת ★

איילון חברה לבטוח בע"מ
דרוש לנו רק אחד...
1. בתפקיד מפקח רכישה
לאגף בטוח חיים באזור ת"א, לגיוס והפעלת סוכנים קיימים.
מועמדים מתאימים יפנו לליאור ויסברג טל. 03-201654 פרט ליום ו'.
2. מכין/ת פוליסות
בביטוח אלמנטרי
בעל/ת נסיון.
לפנות מיום א'
לגב' תקוה 03-201654

להברה גדולה בענף המזון
דרוש/ה
מנהל/ת שיווק
תאור התפקיד:
★ ניהול רשת חנויות ארצית
★ תכנון וניהול פרוייקט הרחבת הרשת
★ תכנון ואחריות על תקציבי הפרסום
דרישות המשרה:
★ אופי נמרץ ודינמי
★ חשיבה מקורית תכונות לעבודה קשה
★ השכלה בניהול ובשיווק
★ נסיון מוכח בניהול ובשיווק
תנאים טובים למועמד המתאים.
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים, השכלה, נסיון ושכר מבוקש לת.ד. 13610/21
– סודיות מובטחת –

תעשיות אלקטרוכימיות (פרוטארום) בע"מ
אזור התעשיה הדרומי, עכו, ת.ד. 2357
דרוש
פחח מבודד
★ נסיון של 5 שנים בעבודות בידוד, צנרת ומיכלים.
המעוניינים יפנו טלפונית אל שוש באחזקה 04-912231 מ 08.00–14.00 או בכתב למחלקת אחזקה.

לחברה תעשייתית בענף הבניה דרוש באיזור הצפון
מנהל שיווק ומכירות
דרישות התפקיד:
★ בעל כושר אירגון ויכולת הפעלה של צוות עובדים.
★ יכולת לניהול מו"מ.
★ בעל השכלה אקדמית בתחום כלכלה / הנדסה.
★ עד גיל 35.
★ ידיעת השפות אנגלית ו/או ערבית.
★ נכונות לעבודה מאומצת מעבר לשעות המקובלות.
נא לפנות בכתב־יד, עם פירוט קורות חיים, השכלה ונסיון, לת.ד. 9226 חיפה 31092, עבור „מנהל שיווק".
המתאימים בלבד יענו! סודיות מלאה מובטחת

משרד מוביל
דרוש
בעל מקצוע בשרברבות
לתפקיד הדרכה – חולון
[illegible]
03-804208

לאולם חתונות מפואר
דרוש
טבח עצמאי
עם נסיון
מאזור חדרה והסביבה
טלפון 052-914082

משכניק ותיק
שולט בגרמנית ואנגלית
מחפש עבודה מתאימה
בערב 053-688814

למפעל לשקיות פלסטיק
דרוש דפס
בעל נסיון
לפנות ליעקב טל. 03-805047

מגן מעליות בע"מ פ"ת
דרושים:
1. מסגרים מקצועיים
2. עובדים לא מקצועיים
אחרי צבא
5 ימים בשבוע
03-9247777 לאיציק

לניהול משרד בחברת מחשבים – דרושה
בחורה דינאמית
יוצאת צבא.
רצוי נסיון בהפעלת מעבד תמלילים ידיעת השפה האנגלית.
לפנות ליהודה טלפון 03-291334

למפעל מזון במרכז הארץ
דרוש
איש תחזוקה
הכישורים הדרושים:
★ ידע בסיסי בחשמל
★ ידע בסיסי במסגרות מכנית.
★ בעל רכב פרטי – חובה
טלפון 08-436011 למשה

לוולה סנטר מרכז הדרכה ואומנות שיער
תל־אביב דיזנגוף סנטר (שער 4)
דרושה
מזכירה
דינאמית ואינטליגנטית
הכישורים:
★ נסיון הכרחי 3 שנים בניהול משרד
★ כושר ארגון ויחסי צבור
★ נסיון בקבלת קהל
★ עבודה בשטח אומנת קוסמטיקה השיער יתרון
★ הופעה נאה ומטופחת
לקביעת ראיון להתקשר 03-289813

דרוש הנדסאי/טכנאי
[illegible]
24.5.87 עד 52171

هكذا من الاصل

מילא
מרכז ייעוץ למשאבי אנוש

עבור אחד מלקוחותינו
חברה גדולה בארץ ובחו"ל
אנו מחפשים:

1. מנהל מפעל בארה"ב
תאור התפקיד:
אחריות ישירה לניהול השוטף של מפעל ייצור כ-200 עובדים, ואחריות כוללת ל-3 מפעלים נוספים
כישורים נדרשים:
★ מהנדס ייצור/כלכלן
★ גיל 32-45
★ שליטה מלאה בשפה האנגלית
★ רקע פיקודי בצבא
★ נכונות לעבודה מאומצת בשעות לא מקובלות
★ רצוי נסיון בענף הבנייה

2. חשב מפעל בארה"ב
כישורים נדרשים:
★ רואה חשבון/מנהל עסקים
★ גיל 32-45
★ נסיון רב בעבודת מחשב
★ נסיון ניהול מערכת כספים גדולה
★ שליטה מלאה בשפה האנגלית

3. עוזר למנהל חברה בצפון הארץ
כישורים נדרשים:
★ רקע חשבונאי/כלכלי
★ נסיון בתמחיר ובבדיקת כדאיות של פרוייקטים
★ יחסי אנוש טובים
★ כושר ניהול וארגון

★ מתעמדים מתאימים יפנו בכתב יד בלבד בצרוף קורות חיים מפורטים לת.ד. 22511 תל־אביב, בציון המשרה המבוקשת
★ רק פונים מתאימים יוענו
★ מודעה זו מיועדת לגברים ונשים כאחד
★ סודיות מובטחת.

גיוס עובדים • מבדקים • ייעוץ והכוון תעסוקתי • ייעוץ ופתוח ארגוני

נשי אמית
רשת מוסדות חנוך בישראל

רשת החינוך הדתי הגדולה בישראל

לשנת הלימודים תשמ"ח
דרושים לנו מנהלים מורים ועובדי חינוך

כפר הנוער אמי"ת פתח תקוה	★ מנהל בית הספר התיכון בכפר ★ מורה למכניקה *המעוניינים יפנו לטל. 03-911257, 914436*
אמי"ת גוש־דן ב"ס טכנולוגי דתי בשתוף עם אוניברסיטת בר־אילן	★ מרכז למגמת אלקטרוניקה — מהנדס אלקטרוניקה המועמד המתאים יועסק עפ"י חוזה מיוחד *המעוניינים יפנו לטל. 03-747731*
אמי"ת ת"א תיכון מקיף דתי לבנות	★ מורה לאופנה בהיקף של 20 ש"ש ★ מורה למזכירות והתכתבות עברית — 13 ש"ש ★ מורה לעברית 10-12 ש"ש *המעוניינים יפנו לטל. 03-422021/2*
קרית חינוך אמי"ת עזתה־נתיבות ב"ס לבנים וב"ס לבנות	★ מורים למתמטיקה, הסטוריה, ספרות והבעה, תלמוד, תושב"ע, אנגלית ★ מורות למקצועות מזכירות והנה"ח *מורים בעלי תואר אקדמי ורשיון הוראה יפנו לטל. 057-941286, 942471, מנהל הקריה 055-83875*
בית הילד אמי"ת ירושלים	★ זוגות צעירים עם רקע ונסיון חינוכי (מגורים במקום, משרה לכל אחד מבני הזוג) ★ מדריכים ב-2/3 משרה בימים א-ה בשעה 18:30 - 14:00 ★ פסיכולוג קליני ב-1/2 משרה ★ עובד סוציאלי ב-3/4 משרה *המעוניינים יפנו לטל. 02-765866, 765066*
אמי"ת רחובות תיכון מקיף דתי	★ מורים למתמטיקה, לשון, ספרות, חשבונאות, כימיה, חינוך גופני ★ מורה בפיסיקה (אפשרות העסקה לפי חוזה מיוחד) ★ מהנדס אלקטרוניקה — עפ"י חוזה מיוחד ★ מורים למחשבים (אפשרות העסקה עפ"י חוזה מיוחד) *המעוניינים יפנו לטל. 08-451085*
אמי"ת כפר בתיה רעננה כפר נוער ע"ש בתיה גוטספלד ז"ל חטיבת ביניים חטיבה עליונה ב"ס לטכנאים והנדסאים	★ מורים למתמטיקה, אנגלית, כלכלת בית — לחטיבת ביניים ★ מורים למתמטיקה, אנגלית, כימיה, פיסיקה — לחטיבה עליונה ★ מורים ומדריכים למעבדות וסדנאות למקצועות החשמל והאלקטרוניקה ★ ספרן במשרה מלאה, מציל לחדשי הקיץ, ★ עובדת סוציאלית לפנימיה, עובד תחזוקה, עובדות חדר אוכל, עוזר טבח ועובד מטבח, ★ מדריך גן נוי. *המעוניינים יפנו לטל. 052-445071, 052-445247/9*
אמי"ת בית שמש תיכון מקיף דתי חטיבת ביניים חטיבה עליונה	★ מורים למתמטיקה, חשמל, פיסיקה, מחשבים — לכיתות י'-י"ב ★ מורים להנה"ח, אלקטרוניקה — לכיתות י'-י"א *המעוניינים יפנו לטל. 02-911735*
יד לכ"ב אמי"ת צפת ב"ס עיוני־תורני ע"ש פלורה תמן חטיבת ביניים חטיבה עליונה	★ מנהל בית הספר המקיף שש־שנתי ★ מורים להנהלת חשבונות ★ מורים לפיזיקה — רבע משרה ★ מורים אנגלית, מתמטיקה — משרה וחצי ★ מורים למחשבים, אלקטרוניקה — משרה *המעוניינים יפנו לטל. 06-971272*
אמי"ת רמלה־לוד תיכון מקיף דתי	★ רב בית־הספר ★ מורים ליהדות, הסטוריה, מתמטיקה, עברית, מחשבים, מכניקה *המעוניינים יפנו לטל. 08-220765, 249860, 249856*

פילת pilat

עבור מפעל מתכת בצפון
דרוש/ה
מנהל/ת מחלקת אחזקה
בעל נסיון של לפחות 5 שנים בתפקיד דומה.

קיימת אפשרות של סיוע בדיור למועמד שיעבור לצפון.

נא לפנות בכתב יד בפירוט מקסימלי של השכלה ונסיון בעבודה, לפילת בע"מ, רח' ירושלים 24, חיפה 33131.

נא לציין על המעטפה:
"מנהל/ת אחזקה", מס. משרה 3050.

סודיות תשמר בקפידה

פילת pilat

לחברה עתירת-ידע בתחום האלקטרוניקה במרכז הארץ
דרוש/ה
קניין לרכיבים אלקטרוניים למחלקת הרכש
תאור התפקיד:
קניין רכיבים אלקטרוניים מחו"ל.
אתור ספקים ונהול מו"מ רכישה.

כישורים ודרישות:
★ הנדסאי/מהנדס אלקטרוניקה.
★ הכרת רכיבים אלקטרוניים.
★ שליטה טובה באנגלית - דיבור וכתיבה.
★ כושר הבעה בכתב ובע"פ.
★ יכולת ניהול מו"מ וקשר מסחרי עם גורמי חוץ בחו"ל.

נא לפנות בכתב יד בפירוט מקסימלי של השכלה ונסיון בעבודה, לפילת בע"מ, דרך פתח־תקוה 114, תל־אביב 67012.

נא לציין על המעטפה:
"קניין", מס. משרה 3060.

סודיות תשמר בקפידה

תעשיות אלקטרוכימיות (פרוטארום) בע"מ
אזור התעשיה הדרומי, עכו, ת.ד. 2357
לאגף השיווק דרוש
מהנדס כימיה או כימאי
בעל נסיון בתהליכי עיבוד פי.וי.סי סוספנסיה ו/או פי.וי. אמולסיה או חומרים טרמופלסטיים אחרים.
נא לפנות בכתב לסמנכ"ל לשיווק.

החקלאים
מגזין המשפחה החקלאית במושב, בקיבוץ ובישוב הכפר
דרושים
רוכשי מודעות מנוסים
בעלי יוזמה ואוהבי עצמאות
לעבודה מעניינת עם רווחים טובים
טל: 03-297153, 203441/3

אורט ישראל
דרושים

★ **מרכז למגמת מחשבים**
לבית־ספר יהודי גדול במיאמי, ארצות הברית

★ **מנהל מרכז פדגוגי**
הנותן שירותי הוראה בתחום המחשבים, לבתי־ספר יהודיים באיזור מיאמי, ארצות הברית.

עובדים בכירים בתחום המחשבים, בעלי נסיון בחינוך והוראה המעוניינים באחד משני התפקידים, מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לפי הכתובת: אורט ישראל, המחלקה הטכנית – פדגוגית ת.ד. 16087 ת"א (61160).

מרכז לימודי לטכנולוגיות הבניה
דרושים
מורים/ות
החל מיוני 87
עם אפשרות המשך עבודה בתשמ"ח
1. ספרות, לשון, אזרחות, הסטוריה.
2. מתמטיקה, פיסיקה (רמה בסיסית).

בדבר פרטים:
נא לפנות למזכירות הפדגוגית של ביה"ס
טלפון 03-804208

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מעמדו האישי או הורות, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על פי החוק.

לבית־חרושת סריגמיש
מפעל לטריקו
דרושות
עובדות מקצועיות ובלתי מקצועיות
לכל סוגי מכונות התפירה
שעות העבודה במשמרת בקר מ־7.00 עד 3.30 אחה"צ. ★ אפשרות למשמרות לאמהות עובדות.
1. הזדמנות למעוניינות בלתי מקצועיות ללמוד מקצוע.
2. ארוחות בקר מוגשת במקום.
3. אוירה נעימה, תנאי עבודה מהטובים במשק.
4. הסעות מחוץ לגוש דן מאזורי: אשדוד, רחובות, ראשון־לציון, רמלה ולוד.
לפנות לשולה במחלקת כח אדם רח' הרכבת 32 תל־אביב (התחנה המרכזית), ובן בטלפון: 377746.

לסאניו
דרושים
1. אנשי מכירות
בעלי יוזמה, כושר התמדה, נסיון במכירות. תנאים טובים במכירות מובטחת + פרמיות.
2. מזכירת מכירות
ארגון וניהול משרד, כושר ביצוע, יחסי אנוש, ידע בסיסי בהנהלת חשבונות, עבודה עם קהל.
3. מחסנאי — חלוקה
רשיון ג', סדר ודייקנות, כושר התמדה, עבודה קבועה.
לקביעת ראיון נא להתקשר
טל: 03-246184, 03-233336
SANYO

למכון הפיזיקאלי במרכז בריאות טל בבאר־טוביה דרוש/ה
פיזיוטרפיסט/ית
בעל/ת נסיון למשרה מלאה
עם דיור במקום.
בדבר פרטים לפנות לחיה בר־און טל: 055-81008 בשעות הבוקר.

לחברת "תיא"
התמרוקי ישראל בע"מ
למפעלנו בתל־אביב
דרוש/ה
לבורנט/ית טכנאי/ת
לעבודה במעבדות החברה, בתחום בקרת איכות, פיתוח מוצרים ופיקוח על הייצור.
מועמדים בעלי הכשרה מתאימה ונסיון יפנו בכתב לת.ד. 504 כפר־סבא 44104

לביה"ס היסודי בקיבוץ רביבים
דרוש/ה
מורה מחנך/כת
לשנת תשמ"ח לכיתות יסוד (כתה ד'). רצוי נסיון בהוראה בקיבוץ.
להתקשר בשעות העבודה 057-965580
ובבית 057-965425

לקרט בע"מ
דרושים
1. פקידה למחלקת שרות ליום עבודה מלא מ־08.00 עד 16.30. ידיעת השפה האנגלית הכרחית. ☎ 03-652277 לפרוספר.
2. מרכזנית לעבודה חלקית בימים א'-ה מ־12.30 עד 16.30 יום ו' מ־9.00 עד 13.00. ידיעת השפה האנגלית הכרחית.
3. איש מכירות מעולה למחשבים, מדפסות לייזר, וסורקים אופטיים. נסיון בענף המחשבים הכרחי. לפנות לרמי ☎ 03-663721.

אנשי מכירות מעולים
★ נסיון של שנתיים לפחות
★ רקע טכני בחשמל או אלקטרוניקה.
★ רכב פרטי
★ עד גיל 32
תנאים מצוינים למתאימים.
טלוידאו בע"מ
בצלאל 21 רמת־גן טל. 03-7513232

דרוש/ה
גרפיקאי/ת שרטט/ת
למשרה מלאה
במפעל לנייר רצף וטפסים באזור ת"א
עדיפות לבעלי נסיון בשרטוט טפסים והכנה לדפוס
בפרטים נא לפנות לגלעד 03-336161

המאיץ יצרני משאבות בע"מ
דרושים
1. פקיד רכש
עם נסיון וידע בהפעלת מחשב
2. מנהלת חשבונות
עם נסיון ובעבודה על מחשב
לראיון טל – 03-254148-9 מיום א'

למוסד ממשלתי דרושה
מזכירה בכירה
למנהל לשכה של ראש מנהלת ישראלית בהנדסה.
● הכישורים הדרושים: ★ נסיון בניהול לשכה ★ ידיעת שפות: עברית, אנגלית, ערבית.
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים, לת.ד. 7882 מיקוד 61086, עבור כפי 542
לפ תו

לחברה פיננסית דרושה
מרכזנית/פקידה
ידע בתקתוק עברית + ידיעה בשפה האנגלית.
טלפון 03-298738

דרוש
בחור צעיר
כבן 30 נמרץ, בעל הופעה נאה, דובר שפות זרות לעבודה מעניינת. תנאים טובים למתאים.
קורות חיים לשלוח לת.ד. 3319 תל־אביב.

דרוש
מנהל חשבונות ראשי
למפעל תעשייתי בגוש דן. נסיון בעבודה, לפחות של 5 שנים. ידע באנגלית.
לקביעת ראיון נא לפנות למזכירה
03-352221

לאגודת דורשי הטכניון בתל אביב
דרושה
מזכירה בתבנית
טלפון: 03-261783
03-266892 בשעות 8.00-14.00

למשרד אדריכלות מוכר
דרושה
הנדסאי/ת אדריכלות
בעל נסיון עד גיל 35
03-286361

דרוש
מכונאי
לאזור שירות צבאי לשרותי רכב
פתח־תקוה
טל: 03-903456

לכפר הנופש נואיבה הים התיכונית
דרושים
חבר'ה „גזעיים"!
צעירים/ות יוצאי יחידות קרביות
„גזעיים", עם הופעה נאה ועם הרבה מרץ – להשתלבות בעבודה בכפר נופש משגע – נואיבה הים התיכונית
פרטים בטלפונים 053-96397 053-93113-4

למפעל מזון תעשייתי
דרושים:
★ סו שף
★ טבחים
★ עובדי נקיון
נא לפנות בטל. 03-5574440 לשף מישל.

לעבודות שרות ומטען דרושים לעבודה במרכז הארץ
עובדים בלתי מקצועיים
לאחר שרות צבאי.
לקביעת ראיון להתקשר ביום א' 24.5.87 לטלפון 03-425556

מדריכי זהב
מדריכי טלפון מסוגים

דרושים **נציגי/ות מכירות**
לאזור המרכז
• בעל מחויבות אישית ורצון להשגיות
• רצון להשקיע בתמורה נאותה
• יכולת התבטאות אישית
• נסיון במכירות רצוי
• השכלה תיכונית
• רכב פרטי - חובה !!

למתאימים:
קורס באומנות המכירה כהכשרה ע"י החברה
משכורת + עמלות + בונוסים + הוצ' רכב

"אל תסמוך על המזל" פנה טלפונית מיום א'
7522215,6,7,8

לחברה ציבורית גדולה
דרושים
תקציבאים/ות
מועמדים בעלי הסמכה אקדמאית בכלכלה עם נסיון מוכח של 2 שנים לפחות בניהול תקציב יפנו בצירוף קורות חיים לת.ד 51798 תל אביב 67134.

סודיות מובטחת

נא לציין על גבי המעטפה עבור תעסוקה.

יש עבודה בחברת החשמל
להקמת תחנת הכח "רוטנברג" באשקלון
דרושים:
★ מסגרים
★ מסגרים/מכונאים
★ חשמלאים מוסמכים
הכישורים הדרושים:
★ בעלי מקצוע מעולים עם נסיון ובריאות תקינה, בוגרי בי"ס מקצועי.
קיימות הסעות מאורגנות לאתר ההקמה.
המעוניינים יפנו אישית, עם תעודות השכלה, אל מחלקת כח־אדם, ביצוע דרום, רח' החשמל 18 קומה 12 תל־אביב.
המודעה מיועדת לנשים וגברים כאחד.

חברת החשמל לישראל בע"מ

לאגף המכירות
בחברה מסחרית בת"א
דרושה
מזכירה
אנו מציעים:
★ עבודה קשה ומעניינת
★ עבודה עם אנשים רבים
★ יום עבודה מלא מ־08.00 עד 16.30 ובימי שישי עד 13.30
★ שכר עפ"י נתונך האישיים.
אנו דורשים:
★ ידיעה מושלמת של השפה העברית וידיעה טובה מאוד באנגלית.
★ יכולת לקיים יחסי אנוש תקינים.
★ נסיון של שנתיים בעבודה משרדית דומה.
אנא פני בכתב יד בפרוט קורות חיים ונסיון קודם בעבודה
לת.ד. 9083 ת"א 61091.
– סודיות מוחלטת מובטחת –

לחברת פיננסים
העוסקת בנכיונות שיקים מסחריים, הלוואות למימון רכב והלוואות לשכירים,
דרוש מיידית
מנהל דינמי
★ בעל ידע ונסיון בתחומים הנ"ל.
★ בעל נסיון וכושר משא ומתן עם לקוחות.
★ בעל ידע ונסיון באיתור ויצירת קשר עם לקוחות פוטנציאליים.
★ בעל ידע בנושאי אדמיניסטרציה ומחשב.
★ רצוי עם נסיון בשוק האפור.
לפרטים: 03-621206, 03-622429

למשרד נסיעות העומד להיפתח באילת
דרוש
פקיד נסיעות
BOOKING CLERK
הכישורים הדרושים:
➤ תעודת פקיד מדרשה, או מומחה
➤ נסיון בתיירות יוצאת
➤ ידיעת השפות עברית ואנגלית, שפות נוספות יתרון
נא לפנות בכתב, בציון קורות חיים ופרטים על הנסיון לת.ד. 1144 תל־אביב 61010, עבור "פקיד נסיעות לאילת".

מהנדס ביצוע
לבנית קוטג'ים במרכז הארץ
נסיון 5 שנים.
לפנות לת.ד. 369 ראשל"צ

דרוש
איש שיווק מעולה
דרישות התפקיד: נסיון מוכח של 5 שנים במכירת ציוד וחומרים לתעשיה
גיל עד 38.
תנאים: שכר קבוע לבכיר (ללא עמלות) + רכב. עבודה קשה.
נא לשלוח קורות חיים ותאור מפורט של נסיון בעבודה לת.ד. 16091 תל־אביב 61160 ל"איש שיווק", 03-650467
– סודיות מובטחת –

למוסד פיננסי גדול
דרוש
הנדסאי/טכנאי מיזוג אויר
בעל נסיון של 5 שנים לפחות בתחזוקה של מערכות מיזוג אויר מרכזיות גדולות. על המועמד להיות בעל רשיון חשמלאי מוסמך לפחות, ובעל ידע ונסיון במערכות פיקוד ובקרה, רצוי אלקטרוניות.
נא לפנות לת.ד. 7130 מיקוד 61070 ת"א, עבור מס' 7 בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי.
סודיות מובטחת.

לחברה למרכזי תרבות וספורט (לנוער ולמבוגרים) בע"מ

דרושים יזמים חברתיים

לתפקיד

מנהלים

למתנ"סים בחוף אשקלון ורחובות

דרישות התפקיד:
• השכלה אקדמאית (ב.א. לפחות) עדיפות לבוגרי תכנית שורש • ועדף נסיון בניהול חינוכי המשלים • נכונות לעבודה בשעות לא שיגרתיות • מגורים במקום תנאי הכרחי.

יש לפנות בכתב בצירוף קורות חיים, שמות ממליצים ופרוט הנסיון אל עמי שגב,
– החברה למתנ"סים, גבעת ג'ינט ירושלים 91034.
– על הפניות, בציון המקום המבוקש, להגיע עד ל־ 5.6.87
– ייענו מועמדים מתאימים בלבד.

ביוטכנולוגיה כללית בע"מ

קרית ויצמן, רחובות 76326

חברה מתפתחת ומתקדמת העוסקת במחקר, פיתוח וייצור מוצרים עתירי־ידע לרפואה ולחקלאות – דרושים

* **ביולוג** בעל תואר M.Sc בביולוגיה/כימיה, רצוי ידע בביוכימיה של חלבונים.
* **עובד ייצור** בוגר 12 שנות לימוד עיוני/מקצועי, עדיף בעל רקע טכני; מגורים באזור רחובות/נס־ציונה.
* נכונות לעבוד במשמרות *

כל המשרות המוצעות הן למשרה מלאה בלבד. מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב, בצירוף קורות־חיים ונסיון קודם אל "ביוטכנולוגיה כללית", מח' כח־אדם, קרית ויצמן, רחובות 76326. סודיות מובטחת.

דרושה

קלדנית לעבודה על מחשב I.B.M. P.C.

עיריית חולון

דרושים

1. עוזר/ת למזכיר העיר
2. עובד/ת בכיר/ה למח' כח אדם
3. גננים

קופת חולים מאוחדת

1. לסניפנו ברמת גן דרושה
שיננית
למשרה חלקית. המעוניינות מתבקשות לפנות למנהל הסניף. טלפון: 03-734196.

2. לסניפנו בכפר סבא דרושות
לבורנטיות
בעלות נסיון לשעות עבודה גמישות.

3. לסניפנו בתל־אביב ורמת־גן דרוש/ה
פיזיותרפיסט/ית
בעל/ת נסיון לעבודה במשרה חלקית.

המעוניינים מתבקשים לפנות למחלקת כח־אדם, רחוב ארלוזורוב 100 תל־אביב.

Budget rent a car

דרוש/ה

פקיד/ת הזמנות בכיר/ה

למרכז הזמנות

הכישורים הנדרשים:
• נסיון בענף התיירות
• כושר לניהול משא ומתן
• בעלת רשיון נהיגה
• אנגלית חובה - שפות נוספות יתרון
• עדיפות תנתן לבעלי נסיון וידע במערכת ממוחשבת

לתיאום ראיון נא לפנות לטל' 03-335171

SONY

לישפאר – מחלקת מוצרי אלקטרוניקה ביתיים

דרוש

סוכן מכירות עצמאי

לחברה ציבורית

דרוש

נהג שליח

+ רשיון לקטנוע

שעות עבודה 15:00-8:00

לטלפן 03-216291

מבוקש

שותף פעיל

בעל נסיון
למשרד קיים לכתיבה
טכנית והנדסה
03-352469 03-343772
בערב 03-765546 לא בשבת!!

שופר־סל

למחסן המרכזי בפ"ת

ד ר ו ש י ם

עובדי מחסן

המעוניינים מתבקשים לפנות למנהל המחסן רח' הסיבים 39, קרית מטלון פ"ת.
מודעה זו מתייחסת לנשים וגברים כאחד.

רותם דשנים בע"מ

לעבודה במפעל בדרום דרוש/ה

עובד/ת רווחה והדרכה

דרישות התפקיד:
* עובד/ת סוציאלי/ת בעל/ת נסיון של 3 שנים לפחות

למועמדים מחוץ לאזור תנתן עזרה בדיור.
נא לפנות בצירוף קורות חיים ל"רותם דשנים" מישור רותם ד.נ. ערבה 86800, עבור "רווחה"

בקבוצת כימיקלים לישראל

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה,
תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על פי החוק.

למשרד אדריכלים
דרושים:
אדריכל/ית
מעצב/ת פנים
הנדסאי/ת
שרטט/ת
03-245079

לקבוצת

השמירה

לסניף רחובות ולסניף אשדוד

ד ר ו ש י ם

שומרים / מאבטחים / סיירים

• תנאי שכר מעולים

ועדות קבלה תתקיימנה במשך כל השבוע, משעה 8.00 עד 19.00

בסניף אשדוד: מגדל המים הישן, מרכז א', אשדוד.
לתושבי אשדוד, קרית גת, קרית מלאכי, שדרות, אשקלון, והסביבה.
בסניף רחובות: רח' בנימין 14, רחובות.
לתושבי רחובות, יבנה, גדרה, נס ציונה, ראשל"צ והסביבה.
נא להביא פנקס מילואים, תעודת זהות ותמונה.

אמלח – רשת מוסדות חינוך – אמונה

לבית הילדים "אחוזת שרה"

דרושים

* **מדריך/ה**
לשנה"ל תשמ"ח מגורים במקום חובה
* **פסיכולוג חינוכי**
½ משרה – שעות עבודה גמישות
* **מורה לסדנת אמנות**
¼ משרה

מועמדים דתיים בעלי כישורים מתאימים יפנו לטלפון 03-782578, 03-971504

תמי – מכון למחקר ולפתוח בע"מ

לתמי־מכון למחקר ולפיתוח הגדול במדינה בתחום הכימיה היישומית דרוש/ה

מזכיר/ת הנהלה

דרישות התפקיד:
• שליטה בעברית ואנגלית • כתבנות אנגלית עברית • ידע בניהול משרד • ידע בניהול וניסוח התכתבויות • יחסי אנוש מעולים • יוזמה • קצרנות בשפה האנגלית – יתרון
שבוע עבודה בן 5 ימים שעות עבודה גמישות
מועמדים מתאימים יפנו בצרוף קורות חיים למנהל כ"א ת.ד. 10 3 חיפה מ. 31002

בקבוצת כימיקלים לישראל

שילת

חברה ישראלית לשילוח בינלאומי בע"מ

דרושים

בתל־אביב

* **מבקר/ת מסמכים**
בעל' ת תעודת "פקיד רשוי" מטעם המכס
* **מסווג מכס ומבקר**
* **מרכזנית**
ש"ע 7.30-14.30, הפסקה
* **קלדנית**
לעבודה במשמרות

בנתב"ג

* **מסווג מכס ומבקר**
* **אחראי/ת חוליית נמל התעופה**
נסיון בתובלה אוירית, יבוא/יצוא או בעמילות מכס

כישורים הכרחיים לכל המשרות הנ"ל:
בגרות, לאחר שרות צבאי
טלפון: 03-430333

החברה המובילה בישראל לשילוח בינלאומי

מעבדות טרבינול (ישראל) בע"מ
אשדוד

דרוש

מהנדס תעשיה וניהול

תיאור התפקיד:
– תיאום וביצוע פרויקטים במשרד ייצור.
– שיפור שיטות.
– וחקרי זמן.
– תיכנון מערך ייצור ותחזית עבודה.
– מדידות ומחקרים בבקרת תהליך.
– מערכות דווח.

דרישות התפקיד:
– מהנדס תעשיה וניהול מוסמך.
– ניסיון של שנתיים בתעשייה.
– שליטה טובה בשפה האנגלית.
– ניסיון ניהולי קודם.
– ניסיון בעבודה עם מחשב.

המועמד המתאים יפנה בצירוף קורות חיים אל מחלקת משאבי־אנוש ע"פ הכתובת:
ת.ד. 2 אשדוד 77100 טלפון: 055-20222.
– סודיות מובטחת –

CICS, ADABAS, IDMS, System 38, Micros, Burroughs.
We are looking for

talented individuals

possessing any one of the above skills for assignments in the NYC area. Excellent salary and benefits are offered.
Our DataRich representative will be in Tel-Aviv May 25th - May 28th.
To schedule an interview time please call Esther on May 24th (9:00 A.M. - 5:00 P.M.) at 04-704040 or if unable to meet send resume to DataRich, 1170 Broadway, NY. NY 10001.

דרושים:

אנשי אשכולות

לחברה צעירה ומתפתחת העוסקת בתחומי הייעוץ השיווקי, האינפורמציה השיווקית והמחשבים.

1. **יועץ שיווק אקדמאי**
ראש טוב בעל יוזמה ומעוף לעבודה עם לקוחות.
2. **איש כספים וכח אדם**
לניהול כספים, הנה"ח, כח אדם, בקרת מערכות ותיחשוב פעולות.
3. **רכז מידע**
לריכוז מידע ממוחשב אקדמאי, רצוי נסיון בעבודה עם מחשבים, נסיון בשיווק ובניהול מו"מ – יתרון לפרטים בצירוף קורות חיים בכתב יד לת.ד. 50375 ת"א 61503 סודיות מובטחת.

רשות שדות התעופה בישראל

נמל התעופה בן־גוריון

דרושים בחורים/בחורות לתפקיד בטחוני מעניין בנמל התעופה בן-גוריון

העבודה מוצעת למשרה מלאה במשמרות מגוונות לתקופה מינימלית של שנה. אפשרות העסקה גם במשרה חלקית. (לסטודנטים).

תנאי קבלה
* לאחר שירות צבאי.
* 12 שנות לימוד לפחות.
* דוברי אנגלית ברמה טובה. (הראיון יערך בשפה האנגלית).
* מצב בריאותי תקין.
* מגורים באיזור גוש דן – חובה לתקופת החוזה.
* גיל – עד 50.
* במסגרת העבודה תתאפשר יציאה לחו"ל מעת לעת על פי הצורך.
* למועמדים המתאימים יוצעו תנאי שכר נאותי והטבות נוספות.

למעוניינים בעלי הכישורים המתאימים, תתקיים ועדת קבלה במינהלת נמל התעופה בן־גוריון, בבנין משרד הבריאות (סמוך לאולם המכס), בתאריך 25.5.87 יום ב'.
הרשמת מועמדים תתקיים משעה 07:00 עד השעה 09.00.
מספר המועמדים הינו מוגבל ומותנה בהחלטת הועדה.
על המועמדים להצטייד בתעודת זהות, פנקס מילואים, תעודת שחרור מצה"ל ושתי תמונות.

למוסד ממלכתי

ד ר ו ש י ם

דוברי רוסית

נתונים דרושים:
* גילאי 23-32.
* לאחר שרות צבאי מלא בצה"ל.
* מעורים היטב בחיי הארץ ושולטים בעברית.
* בעלי השכלה תיכונית מושלמת (עדיפות לאקדמאיים).
* כושר ביטוי טוב בעברית בכתב ובע"פ.

המתאימים יפנו לת.ד. 33232 ת"א מיקוד 61331
עבור דוברי ויציינו קורות חיים, פרטים אישיים מלאים כולל מ"ס ת.ז. וטלפון
פונים מתאימים ייענו

נציבות שירות המדינה מודיעה כי:
לנציבות מס הכנסה ומס רכוש, משרד האוצר

דרושים

מועמדים/ות למשרות של מבקרי חוץ (ניהול ספרים)

שיועסקו על פי חוזה מיוחד בכל רחבי הארץ לפי הפירוט הבא:
• איזור הצפון: טבריה, נצרת, צפת, עכו/נהריה, חיפה, חדרה.
• איזור המרכז: נתניה, כפר־סבא, פתח־תקוה, רחובות, ווש־דן, תל־אביב.
• איזור ירושלים: ירושלים
• איזור הדרום: אשקלון, באר שבע.

המשרות הן בדרגות ט־י"ז של הדירוג האחיד בתוספת של 12% הטבת שכר מיוחדת לעובדי מסים ושעות נוספות לפי הצורך.

תפקיד יכלול בין היתר: ביקורת ניהול ספרים בעסקים לסוגיהם השונים; ביקורת בנושא מילוי צו הפיקוח על המחירים; ביקורות ובדיקות במחסומים בדרכים.

דרישות המשרה: 1. השכלה תיכונית מלאה; 2. רצויות ידיעות ברמה של סוג 2 בהנהלת חשבונות; 3. התמצאות כללית בבעיות המשק בארץ בענפים השונים; 4. כושר לקיים מגע נאות עם קהל, כושר לנהל משא ומתן; 5. רצויה ידיעת שפות המדוברות בארץ; 6. נכונות לעבודה בשעות בלתי שגרתיות, והליכה מרובה; 7. מילוי העבודה כרוך בנסיעות בכל רחבי הארץ; 8. רצוי רשיון נהיגה.

המועמדים ידרשו לעמוד בבחינות בכתב ובעל פה.

המועמדים שיתקבלו, יוזמנו להשתלמות, בת 10 ימים, בתנאי פנימיה שתתקיים במהלך חודש יולי. בעת הרישום יש להביא תעודת זהות ותעודות השכלה.

פרטים נוספים ינתנו למועמדים עם הגשת הבקשות, אישית, במזכירויות משרדי השומה הבאים:
טבריה רחוב הפרחים 8, עפולה רחוב ירושלים 4, נצרת רחוב פאולוס השישי 701, צפת רחוב ירושלים 51, חיפה רחוב חנקין 65, חדרה רחוב הרברט סמואל 59, נתניה רחוב סמילנסקי 1, כפר סבא רחוב טשרניחובסקי 14, פתח תקוה רחוב שפינל 1, רחובות רחוב בנימין 4, תל אביב רחוב אחד העם 9, "מגדל שלום" קומה 6, ב"בית רומנו" - דרך יפו 9, ירושלים רחוב יפו 97, בנין כלל, אשקלון המרכז הנפתי בבית סוקל בונה, באר שבע רחוב הרצל פסג' אוניקו.

המועד האחרון להגשת הבקשות:
יום ו' ח' בסיוון תשמ"ז (5.6.87).

רשות הגנים הלאומיים

דרוש

מנהל מחלקת מקרקעין

א. תיאור התפקיד:
1. טפול באכרות גנים לאומיים.
2. ייצוג הרשות במוסדות תכנון ובמשרדי ממשלה.
3. טפול ברישוי בניה ועסקים, הסכמים, החכרות ושכירות של מקרקעין ומבנים.

ב. הכישורים הדרושים:
1. השכלה גבוהה בתכנון ובתחומים רלוונטיים.
2. קשר לידיעת הארץ.
3. כושר לניהול מו"מ עם גורמי ציבור ומימשל.
4. נסיון מוכח בתחומים הנ"ל.

מגורים באיזור המרכז.
נא לפנות בכתב יד עם פירוט קורות חיים (לציין מספר טלפון) לת.ד. 7028 הקריה, תל־אביב, 61070 עד לתאריך 5.6.87.

מעליות

נחושתן

דרושים:

* **חשמלאים / עוזרי חשמלאים**
בוגרי בית־ספר מקצועי להרכבת מעליות
* **מסגרים**
קוראי שרטוט
* **חרט**
בעל 3 שנות נסיון לפחות

לפנות טל: 03-5102505 לאוסנת

תלמה

לתלמה

דרוש/ה כלכלן(ית) מתחיל(ה)

לעבודה במחלקה הכלכלית.

דרישות המשרה:
– תואר ראשון בכלכלה אפשרי סטודנט או סטודנטית העומד(ת) בפני סיום לימודים.

המשרה הינה זמנית

המעוניינים(ות) מתבקשים(ות) להתקשר לתלמה 04-721141, שלוחה פנימית 247 לרינה בימים א'-ה' בין השעות 14.00-15.00 בלבד.

למפעל לייצור סיגריות בדרום אפריקה

דרושים

מכונאי אחזקה (טכנאים)

עם נסיון רב באחזקה שוטפת, כיוונים, ותיקוני שבר. למכונות אריזה וייצור סיגריות.

החברה מציעה:
1) חוזה עבודה.
2) משכורות גבוהות לפי כישורים וניסיון.
3) קרן פנסיה, וביטוח רפואי.

רק בעלי מקצוע מעולים מתבקשים לפנות עם קורות חיים והמלצות באנגלית או עברית אל:

S. Hiken
UNITED TOBACCO (UTC)
P.O. BOX: 4306 INDUSTRIA 2042
JOHANNESBURG SOUTH AFRICA

למשרד נסיעות דרושים:

מפעילי תיירות

למחלקה לתיירות נכנסת

הכישורים הדרושים:
* שליטה מלאה באנגלית וצרפתית או/ואנגלית וגרמנית.
* נסיון של שנתיים כמפעיל תיירות במחלקה לתיירות נכנסת.

– יום עבודה מלא –
נא להתקשר לטל' 03-652140 שלוחה 42

למפעל תעשיתי עתיר ידע במרכז הארץ

ד ר ו ש י ם / ו ת

משרה מס' 1438:

מהנדס/ת מכונות/ אוירונוטיקה

אופי התפקיד: ניהול פרוייקט של קו מוצרים בתחום מנועים תעופתיים,
כישורים נדרשים: כישורים ניהוליים ומסחריים, יכולת קבלת החלטות בנושאים טכניים,
כישורים נדרשים: ניסיון פיקודי טכני בח"א
כישורים נדרשים: ידיעת השפה האנגלית על בוריה - הכרחית.

משרה מס' 1439:

מהנדס/ת כימיה ו/או מהנדס/ת חומרים

אופי התפקיד: פתוח טכנולוגיות יצור של חלקים מחומרים מרוכבים והדבקת מתכת.
כישורים נדרשים: עדיפות לבעלי נסיון תעשייתי.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב ולפרט קורות חיים, השכלה, נסיון, ומספר תעודת זהות אל ת.ד. 18115 מיקוד 61070 הקריה ת"א.
(נא לציין על המעטפה את מספר המשרה המבוקשת),
מועמדים מתאימים ייענו
סודיות מובטחת

למפעל תעשייתי גדול
לפיתוח מערכת רב־מחשב מתקדמת

ד ר ו ש י ם / ד ר ו ש ו ת

* 4021 **מהנדסי מחשבים**
– בעלי נסיון של 5 שנים לפחות בפיתוח מערכות ספרתיות.
– הכרה של מעבד 80286 וסביבת הפיתוח של אינטל.
* 4022 **מהנדסי אלקטרוניקה**
– יועדפו בעלי נסיון של 5 שנים בתכנון ו/או עבודה במערכות מכ"ם.

על המעוניינים לפנות בכתב, בציון מספר המשרה המבוקשת, לת.ד. 612, יבנה.
סודיות מובטחת
מודעה זו מיועדת לנשים ולגברים

תעשיות דודי שמש ומערכות סולריות

אור הטבע

הנמכר ביותר במדינה

למפעלנו החדש באזור

דרושים

* עובדי ייצור
* מתקינים
* רתכים

המפעל:
אזור הפרדס 8
5564444

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה,
תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על פי החוק.

למינור בע"מ
להפצת מוצר חדיש ובלעדי

ד ר ו ש י ם

מקדמי מכירות עצמאיים לכל אזורי הארץ

• בעלי נסיון של שנתיים לפחות בהפצת מיכשור משרדי.
• בעלי רכב.
• יועדפו בעלי נסיון וקישורים במערכת החינוך ובמוסדות ציבור.

תנאים מצוינים למתאימים.
לקביעת פגישה נא להתקשר טלפונית 03-259358 או 03-253742

صكنا من الأصل

هكذا من الاجل

ספקטרוניקס בע"מ

ליחידת מחשב ובקרה

דרוש/ה

מהנדס תעשייה וניהול

יועדפו בעלי נסיון בפיתוח ואחזקת מערכות מחשב תעשייתיות ו/או בעלי נסיון בעבודה על מחשב VAX/VMS

נא לפנות בכתב, בציון קורות חיים ופרטים על הנסיון לת"ד 28356 תל-אביב 61282.

לחברה תעשייתית גדולה

דרושים/דרושות

מנהלי/מנהלות מדורי שכר מפעליים

★ נדרשים ידע ונסיון רב בעיבוד שכר
★ נסיון וידע בחישובי שכר ממוחשב וידע בקיאות בדיני מסים ותנאים סוציאליים הקשורים במערך שכר
★ כושר ניהול משרד ★ מגורים בגוש-דן

נא לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, לת.ד. 3538 קרית אריה, פתח-תקוה 49517, "עבור משרה מס' 622".

לחברה העוסקת בייצור ושווק תרופות

דרוש

מנהל המרכז למידע רפואי

יחידת התועמלנים • המחלקה המדעית

המועמד יהיה בעל ידע נרחב בתחום.
בעל נסיון ניהולי ושיווקי מוכחים
ובעל יכולת וכישורים לייצג ולקדם את עניני המחלקה בארץ ובחו"ל (עסקית ומדעית)

לקביעת פגישה
נא לפנות למר פרי בטל. 612678
סודיות מלאה מובטחת

לחברת יבוא ושיווק ותיקה ומבוססת

מזכירה

חרוצה נמרצת ובעלת נסיון
שבוע עבודה מלא
נא לפנות לאירית
03-5460441 מ-9.00 — 13.00

לחברה העוסקת בשיווק והתקנת מערכות אלקטרוניות

דרוש

בוגר צבא

רצוי עם רקע טכני — אלקטרוניקה
רכב חובה

לקביעת ראיון — מיום א'
טל' 03-5400057.

גידרון תעשיות מזון בע"מ

דרושים

★ **עובדי/ות ייצור**
★ **נהג בעל רשיון נהיגה ג'.**

המעוניינים מתבקשים לפנות למר גור אברהם, רח' שנקר 3 קרית אריה, פ"ת.
טלפון: 03-9231857

לויטקו בע"מ

דרוש:

סוכן/מפיץ

לשווק חומרי ניקוי וחיטוי לשוק המוסדי והתעשייתי אזור התפוצה: ירושלים
האמצעים הנדרשים:
1. מחסנים
2. רכבים
3. צוות אנשי מכירות.
המעוניינים יפנו בכתב בלבד לת.ד. 10245, מפרץ חיפה 26112
מח' שיווק כימיקלים תעשייתיים.
— סודיות מובטחת —

דרושה:

בחורה/אשה

למגורים + סיוע נפשי
לאשה בודדה בתל־אביב.

☎ 03-236588

לסוכנות בטוח גדולה בת"א

דרושים/ות

מקדמי/ות מכירות

מנוסים, לעבודה מענינת ולא שגרתית.
טל. 03/200242

למפעל תעשייתי
באזור התעשיה חולון
דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

סוג 3
נסיון 3 שנים בחברה תעשייתית, רשומי יבוא/יצוא, בנקים ועבודה עם מחשב.
5 ימים בשבוע.

לפנות טלפונית:
03-803615

ל"דפנה"
יבוא ושיווק,
מוצרי חשמל בע"מ

דרושים

סוכני מכירות

עם.רכב / בלי רכב

03-860197
03-869946

איש/ת

תוכנה ותמיכה לתוכנית

משרד ממוחשב
לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון
לת.ד. 24158 תל־אביב

לאחים לוינסון מהנדסים בע"מ

דרושים/ות

★ **מחסנאי חלפים לרכב**
עם נסיון
ידיעת אנגלית הכרחית.

★ **פקידת יבוא**
עם נסיון וידע באנגלית.

לפרטים נוספים נא להתקשר לטל. 03-622671 לעליזה.

למפעל תעשייתי
בקרית נורדאו נתניה

דרושים

חיילים/ות

בחופשה לעבודות יצור

טלפון: 053-59074

לחברה העוסקת בייצור מזון וכימיקלים

דרוש

מנהל סניף באפריקה

המועמד יהיה בעל שליטה בצרפתית ואנגלית,
בעל יכולת ניהולית מוכחת
ויכולת לקדם את עניני החברה
בתחומי פעילותה המסחרית במדינת היעד.
נא לפנות למר פרי בטל. 612678
לקביעת פגישה
סודיות מלאה מובט.זו

דרושה בתל אביב

פקידה להנהלת חשבונות

למשרה מלאה זמנית (עם אפשרות לקביעות)
דרישות התפקיד: ★ ידע בהנה"ח – סוג 2 או 3;
★ נסיון בעבודה משרדית (כולל ניסוח מכתבים).
★ עדיפות לבעלות נסיון בעבודה במחשב.

יש לפנות בכתב יד בציון השכר המבוקש ומספר טלפון לת.ד. 109 תל אביב – מיקוד 61000 – עבור בטוב.

המתאימות תוזמנה לראיון

לקיבוץ כפר הנשיא

דרושה

אחות מוסמכת

ניתן להתקשר, א' – ו'
בשעות 9.00 — 14.00
טל' 06-932970
בימים א' – ו' מ־19.30 — 22.00
06-932547 06-932545

מעבדות טרבינול (ישראל) בע"מ
אשדוד

דרוש

מהנדס מכונות

תאור התפקיד:
– עזר למהנדס המפעל
– ניהול פרויקטים הנדסיים
– נשיאה באחריות לתפעול מערכות ייצור קריטיות
– מתן גיבוי טכני וניהולי למערך האחזקה של החברה

דרישות התפקיד:
– מהנדס מכונות מוסמך
– נסיון של שנתיים בתעשייה
– שליטה טובה בשפה האנגלית
– כושר ניהול עובדים
– מקום מגורים אשדוד והסביבה – עדיפות
המועמד המתאים יפנה בצירוף קורות חיים

אל **מחלקת משאבי־אנוש**
ע"פ הכתובת:
ת.ד. 2 אשדוד 77100 טלפון: 055-20222.

— סודיות מובטחת —

תלמה

לסניף המכירות ברמת גן
דרושים

1. **עובדי מחסן**
דרישות המשרה:
★ 11 שנות לימוד
★ בריאות תקינה

2. **מובילים**
דרישות המשרה:
★ 12 שנות לימוד
★ בריאות תקינה
★ רשיון ג'
המעוניינים מתבקשים לפנות לסניף רח' היצירה 4, רמת גן בימים א'־ה' בין השעות 10.00־12.00 לאיל.

לאלקטיס בע"מ
החברה המובילה בפקסימיליה
דרוש

איש מכירות נמרץ

בעל נסיון
לפרטים נא להתקשר: 03-7518121.

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה

דרוש/ה

פקיד/ת כח אדם

דרישות המשרה:
★ נסיון בעבודה בתחומי כח אדם ורווחה
★ ידיעת השפה העברית על בוריה, כולל נסוח והדפסה
★ בוגר/ת קורס בנהול כח אדם
★ עדיפות לבעל/ת תואר אקדמאי במדעי הרוח או החברה
★ גיל – עד 40
המעוניינים/ות מתבקשים/שות לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים, נסיון קודם וממליצים לת.ד. 1416 – חיפה.

לחברה העוסקת בעריכת מוספים ומדורי פרסום מקצועיים

דרושים

אנשי מכירות מעולים

עם נסיון ברכש מודעות
תנאים טובים למתאימים
טל' 03-622704.

לבית הורים
בכפר שמריהו
דרושים

☆ **פקיד קבלה** למשמרות לילה
(עדיף פנסיונר) דובר עברית, גרמנית ואנגלית. נא לפנות לרינה.

☆ **אחראית לתפעול מכבסה + תיקוני תפירה**
לחצי משרה. נא לפנות לשמעון.

המתאימים יתקשרו: 78829; 052-78820

לחברת בניה בצפון ת"א

דרושה

פקידה להנהלת חשבונות ועבודות משרד

מ־08.00־13.00

לפנות טלפון 455580

לחברה ארצית גדולה
דרושים לאזור המרכז

טכנאי שרות

★ למכונות כביסה ★ למיבשי כביסה ★ למדיחי כלים
בעלי נסיון יפנו 052-448112

רוצה להרוויח הרבה כסף... באמת.

טל. 03-280936

מכירות מולת לרלת.

דרוש

עורך/עיתונאי

עבור ירחון בשפה הרומנית
לפרטים: 03-339633 03-337440

לחברה בינלאומית לתרופות

דרוש/ה

תעמלן/ית רפואי/ת

באזור תל־אביב והסביבה

הכישורים הדרושים:
★ השכלה אקדמאית (חלקית לפחות) במדעי החיים וכו'.
★ ידיעת השפה האנגלית.
★ רשיון נהיגה
★ מקום מגורים: תל־אביב והסביבה.
★ נסיון קודם – יתרון.

המעוניינים יפנו בכתב יד, בציון קורות חיים לת.ד. 29312 תל־אביב.

קשת

האגודה למען הקשיש

דרושים/ות

1. **מזכירה**
מוצי עד שלושת רבעי משרה
2. **רכז/ת תרבות**
לחצי משרה
3. **מדריך/ה או מורה למלאכה**
4. **מטפלת בקשיש**
(שיחה, קריאה, עבודות יד, עזרה בהאכלה.

למוסד גריאטרי סיעודי ביפו:
1. **עובד/ת סוציאלי/ת**
2. **פיזיאותרפיסטים/ות**
3. **מרפא/ה בעיסוק**
לחצי משרה
4. **אחים/ות מוסמכים/ות מעשיים/ות**
למשרות מלאות
נא לפנות בכתב יד ל"קשת" ת.ד. 16475 תל־אביב־יפו 61163

למוסד גריאטרי סיעודי בפ"ת:
1. **פיזיאותרפיסט/ית**
2. **מרפא/ה בעיסוק**
3. **עובד/ת סוציאלי/ת**
לחצי משרות
4. **כוח עזר**
5. **עובדי נקיון**
למשרות מלאות
לפנות לבית מבול פ"ת, טל: 03-9232601 בין השעות 08.00 – 18.00.

אינוסס רענן

לרענן מיזוג אויר לרכב

דרושים
לייצור והתקנת מזגנים לרכב
לעבודה קבועה

1. **חשמלאי רכב** מנוסים
2. **מכונאים**
3. **יוצא ח"א ובוגרי בי"ס הטכני**

לפנות אישית:
רח' ברנר הירש 11 בני ברק (מול הקניון)

לחברה מסחרית

דרושות

1. **מזכירה**
עם ידע באנגלית
והפעלת טלקס לעזי

2. **פקידת ייבוא**

3. **מנהלת חשבונות**
מנוסה סוג 2 או 3

למועמדות מתאימות תנאים טובים.

לפנות בכתב יד ל־ת.ד. 6237
תל־אביב 61061.

אסם

תעשיות מזון בע"מ
למפעלנו ביקנעם

דרוש

חשמלאי תעשיה

✱ בעל תעודת חשמלאי מוסמך
✱ נסיון בתעשיה של 3 שנים לפחות
✱ מגורים בקרבת המפעל

נא לפנות טלפונית למחלקת כוח-אדם, טלפון 04-891126.

למפעל גומי

דרושים בדחיפות

א. מנהל מחלקה
לייצור צנורות גומי

ב. פועלי ייצור

טלפון 052-23291/2

לויטקו בע"מ

דרוש:

סוכן/מפיץ

לשווק חומרי ניקוי וחיטוי לשוק המוסדי והתעשייתי.
אזור התפוצה: חדרה — הרצליה
האמצעים הנדרשים:
1. מחסנים
2. רכבים
3. צוות אנשי מכירות.
המעוניינים יפנו בכתב בלבד לת.ד. 10245, מפרץ חיפה 26112 מח' שיווק כימיקלים תעשייתיים.
— סודיות מובטחת —

פיברוניקס

אתה בחברה טובה

פיברוניקס היא המובילה בעולם בתכנון רשת סיבאופטית מהירה, FDDI, המשמשת את נהלי תקשורת ISO.

לפרויקט המוביל במוצרי FDDI

דרוש/ה:

מנהל/ת פתוח מערכת תכנת תקשורת

(משרה 504)

בפרויקט זה אנו מתמודדים עם בעיות אינטגרציה בין חמרה ותכנה להשגת ביצועים יוצאי דופן, במערכות תקשורת בין MAINFRAMES.

המועמד המתאים יהיה בעל רמה מקצועית גבוהה מאד, בעל כשר ניהול צוותי חמרה ותכנה ויכולת לעבוד בתאום עם קבוצות פיתוח בחו"ל.

רצוי נסיון בתכנון מערכות זמן אמת, משפחת LOCAL AREA NETWORKS, C, שפת 68000.

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים, נסיון מקצועי וציון מס' המשרה אל: פיברוניקס - גיוס עובדים, סוכנות דואר מת"ם, חיפה 31905. סודיות מובטחת.

פיברוניקס — תקשורת סיבאופטית

למלונות גרנד־ביץ — פאלאס תל־אביב

דרושים/ות

★ **מנהל תפעולי**
★ **מקדם מכירות אירועים — חדרים**
★ **מנהל קבלה**
★ **סגנית מנהלת משק בית**
★ **פקידי קבלה**

על המועמדים להיות בעלי נסיון בהווה
לפרטים נא לפנות טלפונית 03-241252 לקובי

ליבואן רכב בחיפה

דרוש:

אחראי

למחסן חלקי חילוף
עם נסיון וותק
ידע באנגלית רצוי
לפנות בכתב לת.ד. 662 גבעתיים, 53105

לחברה לשיווק מיכון משרדי
דרושים

אנשי מכירות

בעלי השכלה תיכונית, כושר שיכנוע
...ובעלי רכב בקפ...

איש מכירות

בעל רקע ...
פניות בכתב ל.ת.ד. 241 תל אביב 61002

לחברה תעשייתית דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

כישורים נדרשים:
★ סוג 3 בהנהלת חשבונות
★ נסיון של 5 שנים בנושא ספקים
★ נסיון בהנהלת חשבונות ממוחשבת
משרה מלאה – 6 ימי עבודה בשבוע
מקום העבודה מרכז תל־אביב

נא להתקשר טלפונית 03-256125

דרושה **מנהלת חשבונות**

מזכירה

למפעל תעשייתי ביהוד
03-357105 03-364322

פמא
(פתוח משאבי אנרגיה) בע"מ

למשרדנו בהדר יוסף דרושה

מזכירה

★ שליטה בעברית וידע טוב באנגלית כולל הדפסה
★ נסיון קודם של 2־3 שנים לפחות במזכירות
5 ימי עבודה בשבוע

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ושמות ממליצים ת.ד. 24119 ת"א 61240

לחברה תעשייתית ותיקה בענף הבנין

דרושים

אנשי מכירות

בעלי נסיון מוכח במכירות בתחום הטכני
★ לאיזור הצפון:
מקום מגורים חיפה או סביבותיה
★ לאיזור המרכז:
● רצוי מהנדס או הנדסאי מכונות
● בעל כושר ניהול מו"מ
● יחסי אנוש טובים
● מקום מגורים ת"א או סביבותיה
נא לפנות בכתב־יד לת.ד. 2641
כווה מונטסון

לחברה גדולה בת"א

דרוש

חשמלאי בנין

לאחזקת מערכות חשמל
לקביעת ראיון נא לפנות טלפונית
03-627111/110 לסופי

אשקלונה

פארק המים של המדינה

לקראת פתיחת קומפלקס המסעדות המפוארות שלנו אנו זקוקים

למקצוענים

★ **מנהל מזון ומשקאות**

– בעל יכולת להקים ולתפעל מערך מסעדות ואירועים בהיקף פעילות גדול.
– עדיפות לבוגרי מינהל בתי מלון ובעלי נסיון בתפקיד מקביל במלונות גדולים.

★ **שף**

– סוג 3-4 בסבבות
– נסיון של שנתיים לפחות כשף / סו שף במלון
– יכולת בניית תפריטים ברמה גבוהה.

למתאימים, מובטחות עבודה מרתקת בתנאי שכר מעולים + אפשרות למגורים

הגיוס יבוצע עבורנו ע"י:

המלונאי בע"מ

החברה לשרותי כח־אדם במלונאות
דיזנגוף 177, תל־אביב, טל: 03-237457
(לנוחותכם מזכירה אלקטרונית 24 שעות ביממה)

לתפקידי ביקורת

דרושים

סטודנטים לכלכלה או ראיית חשבון

עבודה לפי שעות גמישות
לטלפן: 03-627306 מ־8.00 עד 15.00

לחב' "המשקם" בע"מ

דרוש/ה

אחראי/ת על מפעל בפתח־תקוה

לניהול כללי של מפעל לייצור מהדקי מתכת בעל/ת השכלה תיכונית־מקצועית, נסיון בעבודה במפעל תעשייתי, תושב פתח־תקוה והסביבה.

דרגה י"ז–י"ט 1 בדרוג האחיד.

לפנות לת"ד 4922 תל־אביב
עד לתאריך 29.5.87.

למסעדה מיוחדת משגשגת באילת

דרושים:

1. **טבח/שף מנוסה**
2. **מנהל**
3. **מלצרים/ות**
4. **מנהל/ת חשבונות**

נא לפנות בצרוף פרטים לת.ד. 1628 אילת.
או לטלפון 059-76660

שופר־סל

לסניף שד' נורדאו
פינת אבן גבירול ת"א

דרושים/ות

קופאים/ות

תנאי שכר טובים.
המעונינים מתבקשים לפנות למנהל הסניף במקום.
אוטובוסים: 5, 24, 25, 48, 92. טלפון: 03-445565

למוקד שרות — אלחוט ארציים

דרושות

עובדות

לעבודה במשמרות

מתאים גם לסטודנטיות
ידיעת אנגלית הכרחית.

לפרטים נא להתקשר לטלפון
03-630070 החל מיום א' משעה 8.30

שופר־סל

לסניף בן יהודה 79 ת"א

דרושים/ות

★ **עובדי/ות מעדניה**
★ **עובדי/ות מאפית**

תנאי שכר טובים.
המעונינים מתבקשים לפנות למנהל הסניף במקום, טלפון 03-229121

לחברה מסחרית בענף צנרת – מים ותעשיה, באזור תל אביב

דרוש/ה לתפקיד בעל אתגר

איש/ת מכירות

כישורים נדרשים:
★ מעלה תמרץ/ת ★ קשר עם לקוחות
★ נסיון במכירות – חובה ★ חוש מסחרי
★ הופעה נאה ★ רכב הכרחי
נא לפנות בצירוף קורות חיים
לת.ד. 28351 ת"א
61282, עבור "איש מכירות".

מה ההבדל בין מעבדת תמלילים למעבדת תמלילים של מנפאואר?

ע נ ק !

מעבדת התמלילים של מנפאואר נמצאת, ללא ספק, בפסגת המקצוע, והתגמול הוא בהתאם.

לדוגמא:

1. השכר שלה הוא מהגבוהים במשק, וכולל את כל התנאים הסוציאליים, כחוק.
2. המשרות שהיא ממלאת מותאמות בדייקנות לכישוריה ולאישיותה.
3. מקומות העבודה שלה הם מן השורה הראשונה במשק
4. מערך ההדרכה המקצועי של מנפאואר מקנה לכל מעבדת תמלילים ידע מקצועי שאין לאף מעבדת תמלילים אחרת
5. מערך ההדרכה מקיים קורסים והשתלמויות בתוכנות רבות לעיבוד תמלילים, המבוקשות ע"י לקוחותינו בארץ.

אם את סבורה שאת מספיק טובה כדי להצטרף אל החברה הגדולה והמובילה בעולם לעבודה זמנית — פני אלינו בהקדם גם את תיווכחי שההבדל הוא ענק!

יותר טוב מנפאואר

מנפאואר
MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית

א' — ה' 08:00-14:00

ירושלים — רח' החבצלת 5, טל. (02)233436
תל-אביב — רח' בן יהודה 12, טל. (03)298877
חיפה — רח' העצמאות 104, טל. (04)530051
באר שבע — רח' רמב"ם 31, טל. (057)79523
רחובות — רח' הרצל 190, טל. (08)461717

ADMARK

יחידת האבטחה במסופים בגבול ישראל-מצרים

דרושים

בחורים ובחורות לתפקידי בטחון

שכר גבוה + הטבות רבות נוספות, דיור, ארוחות, נסיעות ומענקים

הכישורים הדרושים:

★ אחרי שירות צבאי ★ פרופיל 82 ומעלה
★ בוגרי/ות 12 שנות לימוד, דוברי/ות השפה האנגלית (שפה זרה נוספת — יתרון)
★ עבר ללא דופי ★ עד גיל 27 ★ הופעה נאה.

ועדת קבלה ותנקיים במשרדי חברת "השמירה" בע"מ, ברח' בן-יהודה 77, תל-אביב, קומה ג', ביום שלישי (26.5.87) בין השעות 09.00-13.00

על המועמדים להצטייד בתעודת זהות, פנקס מילואים, תעודת שחרור, פנקס שבוי ו-2 תמונות.

למפעל במצפה רמון

דרושים

★ עוזר למנהל אחזקה

כישורים:
★ הנדסאי/טכנאי מכונות.
★ בעל 3 שנות נסיון לפחות. רצוי במפעל תהליכי.
★ שליטה טובה באנגלית.
★ יחסי אנוש טובים.

★ מכשירן

כישורים:
★ בוגר קורס למכון פריון העבודה ומעלה.
★ מסודר ודייקן.
יעסוק בין היתר בביקורת איכות.

★ מפעיל לחדר בקרה

כישורים:
★ 12 שנות לימוד. רצוי בגרות ריאלית.
★ חוש טכני מפותח.
★ יחסי אנוש טובים.
★ ידע באנגלית יתרון.
התפקיד כרוך בעבודת משמרות.

קיימת חובת מגורים ביישוב.
לתושבי מצפה רמון פטור ממס בבפוף לתקמת מס-הכנסה.

נא לפנות בכתב לת.ד. 105 מצפה רמון, מיקוד 80600.

U-MAN®

עבור אחד מלקוחותינו, תיאטרון ציבורי גדול בת"א, דרוש/ה

קופאי/ת

לתפקיד מעניין מאוד ואחראי, הכולל מכירה באמצעות מחשב של כרטיסים בקופה וטיפול בהזמנות טלפוניות. ידע בעבודה עם מחשב, סדר ודייקנות מדוייקת, יחסי אנוש מעולים ויכולת עבודה בלחץ — הכרחיים. העבודה במשמרות. שכר ותנאים טובים למתאים/ה.
לפנות ליהודה — טל. 03/295694, שלוחה 882.
סודיות תשמר בקפידה.

---

hp

מהנדס מערכות
מנתח מערכות/בוגר מדעי המחשב.
בעל ידע ונסיון בכלי תוכנה מתקדמים (מחוללי יישומים, שפות דוח וביצוע, בסיסי נתונים טבלאיים, מרכזי מידע).

מהנדס יישומים
מנתח מערכות/מהנדס תעשייה וניהול.
בעל ידע ונסיון ביישום מערכות מידע תעשייתיות (MRP II) המבוססות על טכנולוגיות חדישות.

התפקידים כוללים סיוע לשיווק, הדרכה, ייעוץ וסיוע ללקוחות ביישום מערכות מידע מתקדמות.
לתפקידים דרושים יחסי אנוש מעולים, נכונות לעבודה מאומצת בעלת אתגרים, פתיחות, דינמיות, כושר הבעה בע"פ ובכתב כולל שליטה באנגלית.

המעוניינים יפנו בכתב יד, עם פרוט רקע ונסיון מקצועי לחברה מערכות מחשוב ומדידה בע"מ, מחלקת כח אדם.

HP מחשבים. הברירה האינטליגנטית.

HEWLETT PACKARD
מערכות מחשוב ומדידה (CMS) בע"מ
רח' מסדה 9 תל-אביב 67080
ת.ד. 25089 תל-אביב 61250
תכירים בלעדים

WE PAY MORE!

For good temporary, Bilingual English/Hebrew:

★ Secretaries
★ Typists

IN MORE WAYS THAN ONE!

★ We pay higher wages
★ We pay all the social benefits
★ We pay Uniqe fringe benefits

And:

★ We pay personal attention to you
★ We pay attention to matching you to the assignments
★ We pay attention to advancing your prefessional skills
★ We pay attention to recognising your achievments

If you want more, come see us about it.
We have the largest selection of intersting, short & long term assignments in the Tel-Aviv and Gush-Dan area, waiting for you.

Call us at
03-298877
or step into our Tel-Aviv office at:
12 Ben-Yehuda St.,
Mon.—Thur., 8 a.m.—2 p.m.

מנפאואר
MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית

Jerusalem: 5, Havatzelet St. Tel: 02-233436.
Tel-Aviv: 13, Idelson St. Tel. 03-298877. **Haifa:** 104, Ha'atzma'ut St. Tel. 04-530051. **Beer-Sheba:** 31, Rambam St. Tel. 057-79523. **Rehovot:** 190, Hertzel St. Tel. 08-461717.

הוצאה לאור ופרסום רוצים אותך עכשיו!

מביא/ה לדפוס

בעל/ת נסיון וידע
בדפוס צבע והפרדות צבעים

המעוניינים יפנו בכתב יד, בצרוף קורות חיים, ניסיון בעבודה ומס' טלפון להתקשרות, לת.ד. 33023 ת"א 61330, למיכל.
- סודיות מלאה מובטחת -

דפי זהב

U-MAN®

עבור אחת מלקוחותינו, הוצאת ספרים מבוססת בגוש-דן, דרוש

איש מכירות

לתפקיד מעניין, דינמי ורב אתגר, הכולל מכירה לחנויות ספרים של ספרות יפה, דומנים ומגוונים. כושר ניהול מו"מ, יכולת לעבודה עצמאית, יחסי אנוש מעולים, ידיעת השפה האנגלית, גיל מעל 24 ורשיון נהיגה — הכרחיים. נסיון מוצלח במכירות ואהבה לספרות — יתרון. למתאים משכורת + אחוזים ותנאים טובים.
לפנות ליהודה — טל. 03/295694, שלוחה 883.
סודיות תשמר בקפידה.

למפעל "ירולין" בע"מ

תשלובת מפעלי "פולגת" ירושלים
דרוש

טכנאי יצור

לעבודה מעניינת ומגוונת בנושא ת"פ
★ משרה מלאה ★ 5 ימים בשבוע
לפנות למנהל כח אדם בטלפון 02-718469, מיום א' או בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 8199 ירושלים
סודיות מובטחת.

דלתא DELTA — טקסטיל שיווק בע"מ

למשרדינו בקרית אריה, פתח תקווה
דרוש/ה

מנה"ש

הכישורים הדרושים:
★ סוג 2 בהנה"ח
★ נסיון של שנתיים לפחות בתפקיד
★ רצוי נסיון בחברת שיווק

התפקיד למשרה מלאה, כולל יום ו'. לתיאום ראיון, נא לפנות טלפונית לנחמה (03)9231552

הבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ
THE TEL AVIV STOCK EXCHANGE LTD

דרוש/ה

מפעיל/ת מחשב

כישורים נדרשים:

■ נסיון מוכח של שנתיים לפחות בהפעלת מחשב IBM 43XX — מערכת הפעלה VM.
■ נסיון במערכת הפעלה DOS/VSE.
■ יכולת עמידה בעבודה תחת לחץ.

העבודה במשמרות.

המעוניינים יפנו בדחיפות לת.ד. 29060 ת"א, עבור "מפעיל מחשב".

לחברת ייעוץ ופיתוח מתקדמת

דרוש

מהנדס אלקטרוניקה בכיר

בעל 5 שנות נסיון לפחות.
ידע רב באלקטרוניקה: מיקרופרוססורים...
ספקי כח.. ...
לתכנון ולתמיכה במערכת בארץ ובחו"ל
למעוניין המתאים מובטח שכר של 50,000
...
מעונינים מתאימים מתבקשים לפנות בצירוף פרוט נסיון והשכלה לת.ד. 5353 חולון.

לחברה מסחרית

דרושים:

טכנאי אלקטרוניקה

בוגרי צבא - ח.מ.ם
לתיקון מכונות צילום ולהעתקת מסמכים
מתאימים ישלחו להדרכה מקצועית מתקדמת בחו"ל

כתבנית אנגלית מעולה

ל-1/2 יום עבודה, כולל יום ו'
שפת אם אנגלית

בפרטים לפנות מיום א': 03-611521

בתל אביב למשרד עו"ד
דרושה
רל"שית
052-22277

אומנת מידב
דרוש/ה
סוכן/ת
נסיון + רכב לאזור הצפון
053-349482

לבית מלון 4 כוכבים בתל אביב

דרושים

★ מלצר ראשי
★ מחסנאי
★ ברמן

לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 2144 תל אביב מיקוד 61020 עבור "מלון".

למפעל מזון גדול בנתב"ג

דרושים

★ מחסנאי מזון מנוסה
לעבודה בשתי משמרות

★ מחסנאי ציוד
דובר אנגלית ו/או צרפתית.

תנאים טובים למתאימים.
לפנות בטלפון 03-9711266/7
03-9711090

טיף התיכון — מסעדת דגים בקיסריה

באתר נופש חדש בקיסריה

דרושים שונים

★ מלצרים מלצריות
בעלי הופעה נאה, רצוי ידע בשפה האנגלית
עדיפות לבעלי נסיון.
★ אחות מוסמכת
★ סף רצויה התמחות במאכלי ים.
★ צוות מטבח

בדבר פרטים להתקשר לטלפון 06-362927 ולבקש את איציק.

ישראמקס בע"מ
נציגות לציוד טכנולוגיה גבוהה
דרושה מזכירה

הכישורים הדרושים:
★ שליטה מלאה כולל הדפסה וניהול תכתובת באנגלית ועברית
★ נסיון של מספר שנים
★ אחריות ודייקנות

לעבודה עם צוות מהנדסים
תנאי עבודה טובים אוירה נעימה אפשרויות קידום
לקביעת ראיון נא להתקשר טלפונית 03-243333.

מנהלים בע"מ

איוש ומיון מנהלים ועובדים בכירים
באליה 12, ת"א 65241, טל. 03-680728, ת.ד. 4685, ת"א 61046

לחברה בניה ארצית

דרוש

מהנדס ראשי

מהנדס בנין, בעל נסיון מוכח של לפחות 15 שנים בענף הבניה.
ידע ונסיון בתחומים הבאים:
– הכנה ובדיקת חישובים, כולל בדיקות כלכליות.
– נהול מו"מ עם נותני עבודה, קבלנים, קבלני משנה, ספקים.
– נהול בניה, תאום תכנון ופיקוח על מבני מגורים, משרדים, מלונות, תעשיה בהקפים גדולים.
– נהול צוות עובדים.

המועמד המתאים יפנה בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון בעבודה אל "מנהלים" ת.ד. 4665, תל-אביב 61046.

סודיות מובטחת

MENAHALIM LTD.
EXECUTIVE RECRUITMENT AND SELECTION

דרוש

מנהל מחלקת גרפיקה

גרפיקאי עם נסיון בעיצוב טפסים וסמלים לניהול צוות גרפיקאים במפעל לנייר רציף וטפסים באזור ת"א
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 33263 תל אביב עבור מס' 35

---

europcar

השכרת רכב
דרושה:

כתבנית/מזכירה

שליטה מלאה בשפה העברית ואנגלית
שעות העבודה 9.00 — 17.00
ביום ו' 8.00 — 13.00
לפנות לרח' המסגר 43 ת"א טל. 337951

לחברה מסחרית גדולה בתל-אביב

דרושה

מזכירה

כישורים:
★ השכלה תיכונית לפחות.
★ עברית על בוריה ואנגלית
★ נסיון של 3 שנים כמזכירה
5 ימים בשבוע
תנאים טובים למתאימה
הפעלת עבודה מיידית
לקביעת ראיון נא לפנות לטלפון: 03-336135

הכי טוב שיש

וקצת יותר...
אנחנו מחפשים אותך
לחברת פרסום בת"א
טל. 03-281824 דבורה

קופירייטר
ארט דיירקטור

למסעדה ולבית קפה בתל-אביב

דרושים:

מנהלים

★ בעלי נסיון במסעדות ובתי קפה ★ העבודה במשמרות

מלצרים

★ בעלי נסיון במסעדות מזרחיות

● תנאים טובים למתאימים ●
נא להתקשר
03-298412, 03-284357
בין השעות 8.00 - 13.00
לקביעת ראיון.

למושב בדרום

דרוש

מרכז משק

057-73477, 74490

לעבודה באזור הצפון חיפה מבריח
דרושים

רופאים

לעבודה באקופונקטורה הדרויה.
לפנות ביום א' טלפון: 057-30574

יבין חברה לתעשיית שימורים

למפעל הפקטין בפתח תקוה דרוש/ה

טכנאי/ת הפעלה אחזקה

הכישורים הדרושים:
★ הנדסאי/ת מכונות/כימיה
★ נסיון בהפעלה ואחזקה של מיתקנים בתעשיית המזון או הכימיה — יתרון
על המעוניינים לפנות בכתב יד למפעלנו ת.ד. 109 פתח תקוה 49100

EUCLID — ברקום bercom

software & consultancy services ltd

לרגל הרחבת הפעילות הבינלאומית של החברה וקבלת פרוייקטי פיתוח תוכנה מחו"ל דרושים:

★ מהנדס מכונות

עם נסיון רב באלמנטים סופיים (F.E.M).

★ תוכניתן/מהנדס

עם נסיון בפיתוח תוכנה מדעית וגרפית.
לפרטים נא לפנות לברקום, רח' היצירה 29 ר"ג, 52521, טלפון: 196, 192, 03-7510190

דרושה:

מזכירה למנכ"ל ואחראית למזכירות

הכישורים הדרושים:
★ נסיון וכשר בניהול מזכירות
★ כתבנית עברית אנגלית
★ עדיפות לבעלת השכלה אקדמאית.

על המעוניינות לפנות בכתב יד בצרוף פרטי קורות חיים ונסיון קודם בעבודה לת.ד. 1468 ת"א עבור "מזכירה"
– סודיות מובטחת –

ארט DIRECTOR חזק!

בפרסום "תגאנאת" רוצים לראות כמה כח יש לך בידיים... בראשו התקשר מיום א' 5465255 לארנון או יעקב.

דרוש

נהג אוטובוס

תנאים טובים
03-703296
לא בשבת.

למשרד אדריכל דרושים:

אדריכל/ית הנדסאי/ית

3 שנות נסיון לפחות
טלפון 442296
הבקרים 415360

לחברה פרטית
דרוש למשרה מלאה

עורך מוסיקלי

בעל רקע והבנה במוסיקה פופולרית, עריכת תוכניות מוסיקה. רצוי בעל נסיון כמפיק/שדר.
נא לפנות בכתיבה פרטים מלאים של קורות חיים ונסיון קודם אל ת.ד. 632 תל אביב 61006

صكنا من الاجل

חוות הנוער הציוני ע"ש ד"ר ישראל גולדשטיין
The Israel Goldstein Youth Village of Young Judaea

דרושים:

1. מהנדס למיכשור ובקרה.
2. מורה לאנגלית לחט"ב ולחטיבה עליונה.
3. מורה לפקידות קבלה להכנה לבגרות.
4. מורה לאפייה ולהכנה לבגרות.
5. מנהלן לבית הספר
6. עוזר למשתלן

02-630221-2-3

סופרגז

חברה ישראלית להפצת גז בע"מ
לאגף הנדסה
דרוש
הנדסאי\טכנאי חשמל
הדרישות:
- רשיון חשמלאי מוסמך.
- ידע בסיסי באלקטרוניקה.
- נסיון מעשי בעבודות צנרת - יתרון.
- נכונות לעבודה בכל הארץ ובכל שעות היממה.

נא לפנות בכתב למח' הנדסה, ת.ד. 315 הרצליה 46103
סופר סופר סופרגז

דרוש/ה
פקיד/ה
עם ידע בהבנת חשבונות
חדשנ' תעקירויות
בעל/ת נסיון של 5 שנים
מירטיים 03-376868

למשרד עו"ד בת"א
דרושה
פקידת קבלה
לטלפן מיום א'
ליונה 03-292678

ההסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לנוער והחלוץ
מפעלי קיץ
דרושים
חובשים לליווי טיולים
של בני נוער וסטודנטים מחו"ל
בקיץ תשמ"ז 1987 בחודשים: יולי-אוגוסט
הכישורים הדרושים:
– בוגרי קורס חובשים קרביים בצה"ל
– ידיעת שפה זרה (אנגלית, צרפתית)
נא לפנות אישית למחלקת הנוער והחלוץ, רח' קרן היסוד 9 א' ירושלים בצרוף צילום תעודת חובש, או טלפונית 02-208548, 02-208511

לחברת תוכנה
דרוש
מפעיל למחשב 36/5 .I.B.M
בעל נסיון
לעבודה במשמרות
לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 2018 מיקוד 53111 גבעתיים עבור "מפעיל".

למפעל תעשייתי באשקלון דרוש
הנדסאי/טכנאי מכונות
לניהול המחלקה הטכנית
התמחות וכישורים:
1. נסיון של 5 שנים.
2. ידע בהידראוליקה ופנאומטיקה
3. הכרחית ידיעת שפות גרמנית ואנגלית.

תנאים טובים למועמד המתאים
מועמדים מתאימים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 13 אשקלון 78100
– סודיות מובטחת –

דרושה
פקידה
עצמאית
בעלת כושר ניהול
משרד למשרה מלאה
טלפון 655484

למפעל תעשייתי
בתחום המזון
והקייטרינג
דרוש
שף אחראי
נא לפנות טלפונית
ל-03-312988
החל משעה 13.00

למפעל "ירולין" בע"מ
תשלובת מפעלי "פולגת" ירושלים
דרוש/ה
מבקר/ת טיב ואיכות
בעל/ת נסיון בקונפקציה
★ משרה מלאה ★ 5 ימים בשבוע
תנאים טובים למועמד/ת מתאים/ה
נא לפנות למנהל כוח אדם בטלפון 02-718469
מיום א', או בכתב לת.ד. 8199 ירושלים.
סודיות מובטחות.

למחסני ערובה
ארצישראליים בע"מ
דרושה
קלדנית מנוסה
אחראית וזריזה
נסיון בעמילות מכס יתרון
לפנות טל. 03-614441

לחברת ביטוח בתל אביב
דרושים/ות
1. פקידת חיתום וקבלת עסקים
בכל ענפי האלמנטרי.
נסיון קודם של 3 שנים לפחות.
2. קלדנית פוליסות
בכל ענפי האלמנטרי
3. פקידה כללית לניהול משרד
עם נסיון קודם של 3 שנים לפחות.
נא להתקשר 03-292421 שלוחה 225.

למפעל "ירולין" בע"מ
תשלובת מפעלי "פולגת" ירושלים
דרושה
מעצבת אופנה
לחולצות ושמלות בקו ספורט אלגנט
רצוי נסיון קודם ★ משרה מלאה
★ 5 ימים בשבוע
★ תנאים טובים למועמדת המתאימה
נא לפנות למנהל כוח אדם טל. 02-718469
מיום א' או בכתב בצירוף פרטים מלאים לת.ד. 8199 ירושלים
סודיות מובטחות.

לחברה גדולה בת"א
דרוש
מוכר
רציני, בעל כשר שכנוע
אחרי גיל צבא
עם תעודת בגרות
נסיון כמוכר הכרחי.
לפנות בכתב יד לת.ד. 1157 ת"א 61010 לציין מס' טלפון לקביעת ראיון.

קריירה בענף הפרסום
לפעילים פרסומי וסי"ם
דרושים/ות
נציגי/ות מכירה
אם את/ה בעל/ת השפעה בוטה, יוזמי צבור מכוח ורצון להרויח הרבה כסף את/ה מסוגל/ת להגיע עד 7000 ש"ח בחודש למתאימים/ות תנתן הכשרה ע"ח החברה
לקביעת ראיון 03-612111

למושב פצאל
בבקעה
דרוש
קיבוצניק/ מושבניק
לעבודה חקלאית
– בציר
02-941587,
02-941138

לחברת מחשבים מובילה בתחומה
דרוש
איש מכירות
★ שאפתן, נמרץ ובעל יכולת מכירה.
★ דרוש ידע במחשבים ומערכות פיננסיות.
תנאים טובים יוצעו למתאימים.
לפנות טל' 03-335862 לאורנה.

לאופנת נינה
סוכן מנוסה
03-656829, רכב +

מאבטחים סדרנים
למבצע חד פעמי לכל היום ביום א' 31.5.87
שער 16 ת"א (ע"י שוק הכרמל) חברת "השומרים"

לשיווק ציוד
תקשורת
דרוש/ה
מקדם/ת מכירות
בעל/ת ניסיון
מוכח במכירות ורכב
לראיון 03-245191

כימאי
BS/MS או הנדסאי
נדרש בפתוח חדשני בכימיה תרופתית.
תנאי עבודה טובים.
אי. אר. סי. קרית הסביון, טל. 03-225125

דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
בכיר/ה
נסיון בכל תחומי הנהה"ח לעבודה בגדולה ומסובכת בממוחשבת. 5 ימים בשבוע.
מיום א' טל. 03-612181

לצה"ל דרושים: –

קצין במילואים
עבודה דינמית, עצמאית, לא שגרתית
התפקיד הכולל מגע עם אנשים רשמה. אפשרות להתפתח ולתרום

אם אתה מחפש
צה"ל מציע לך

נתונים דרושים:
- ● גיל – 32-23
- ● השכלה תיכונית
- ● פרופיל 64 ומעלה
- ● ידיעת השפות ערבית או אנגלית – יתרון

פנה אלינו לת.ד. 37342 ת"א
מיקוד: 61373
בצירוף קורות חיים ופרטים אישיים (כתובת, טלפון)
מועמדים שימצאו מתאימים יוזמנו לתפקיד
סודיות מובטחת

לאזור המרכז:
1) מהנדס אלקטרוניקה
המועמד נדרש לענות על הדרישות הבאות:
א) נסיון של מספר שנים, אפיון ובחינה של מערכות משובצות מחשב
ב) התמצאות בעיבוד תמונה - תצוגות גרפיות ותמונות וידאו.
ג) רצוי נסיון במערכת CAD/CAM ו/או לצרכי מיפוי.
2) מהנדס אוירונאוטיקה
המועמד נדרש לענות לדרישות הבאות –
א) נסיון מקצועי מעשי של מספר שנים.
ב) ידע בסיסי באויוניקה ומכשור.
ג) יכולת לעבודה עצמאית.
ד) רצוי נסיון בפתוח או בניהול פרויקטים.
ה) רצוי שרות קודם במקצוע בח"א.
3) מהנדס אלקטרוניקה/מערכות
ללווי וניהול פרויקטים מגוונים בתחומי תקשורת. יתרון לבעלי נסיון באפיון תכנון ובחינת מערכות תקשורת
RF ומערכות תקשורת נתונים
נא לפנות בכתב לת.ד. 7254 ת"א מיקוד 61072 עבור מח' מו פ

קצין בדרגת סרן/רב סרן
בעל השכלה אקדמאית, לתפקיד ראש מדור ביקורת באגף כח אדם.
לקביעת ראיון יש לפנות טלפונית לסא"ל צביקה טל': 03-694360 – בין השעות 14:00-16:00

---

digitronics
לחברה המובילה בישראל בפיתוח וייצור זכרונות לתעשית האלקטרוניקה
דרוש/ה
למחלקת פיתוח
מהנדס/ת אלקטרוניקה
נסיון של 2 עד 3 שנים בפיתוח מערכות וסוגי זכרון מבוקרות. הכרת מעבדות פיתוח של אינטל ונסיון בפיתוח מעגלים אנלוגיים
תנאים מעולים למועמדים המתאימים
5 ימי עבודה בשבוע
נא לפנות טלפונית 052-559615
שווק ע"י ברחבי העולם digelec

יותר טוב מנפאואר
למחלקה הטכנית ת"א
גן יהודה 12.
א - ה 08.00-14.00
טל 284128, 03-298877

דרושים

★ **מלחימות – מחווטות**
ניסיון רב של משרות, באזורי ת"א, הרצליה, פ"ת, חולון. אפשרות למשמרת ראשונה או שניה. שכר גבוה למתאימות

★ **מבקרת איכות ויזואלית**
רקע בייצור והרתכה

★ **מבקר איכות מכני**
ניסיון בניין וציפוי מתכות

★ **בוגר תיכון**
רקע בהנדסה, לעבודה במשמרת שניה

★ **מסגר אחזקה**
בעל נסיון במסגרות מבנית ומתקן לעבודה באזור הנורה

★ **מסגר רתך**
[illegible]

★ **הנדסאית ייצור מתחילה**
רצוי רקע של מפעל יית בצבא. רצוי הכרת תוכנת לוטוס

★ **הנדסאי אדריכלות**
שנתיים נסיון

★ **מלגזנים**
בעלי רשיון על טרקטור לעבודה באזור פ"ת

★ **בחורות**
לעבודה באריזת בגדים באזור פ"ת

★ **מחסנאי**
לניהול מחסן

★ ★ ★
שכר גבוה ומלוא התנאים הסוציאליים – כחוק.

מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל-אביב • חיפה
באר-שבע • רחובות

חבר
המחלקה הטכנית
שרותי כח אדם
סניף ת"א

- ★ **מהנדס מכונות** בהידראוליקה, פנאומטיקה
- ★ **הנדסאי מכונות** ידע באמלית טכנית.
- ★ **מלחימות מרכיבות** לעבודה באזור ב הרצליה, בני ברק, פ"ת, רמת החייל
- ★ **מחווטות יום** לעבודה מיידית, לאזורים רמת החייל, פ"ת, חולון
- ★ **דפס אופסט** באזור חולון. תנאים טובים
- ★ **מסגרים ורתכים** לעבודה למפעלי בטחון
- ★ **פועלי ייצור** לעבודה בתל אביב
- ★ **דפס משי** הקרנה שכלולות הבכשה
- ★ **מלגן** בעל השכבה ונסיון לעבודה בחולון תנאים טובים
- ★ **צבעי זווד אלקטרוני** באזור פ"ת

משרדנו פתוח כל יום בין השעות 18:30-08:00
תנאים טובים ויחס אישי
לראיון יש להביא פנקס מילואים, תעודות
תל-אביב, בן יהודה 109, טל: 03-221214, 03-227109

לניהול מערכת חשבונאות עצמאית
דרוש ה
מנהל/ת חשבונות
סוג ג' לפחות
עדיפות לבעל ת נסיון בחב. בטוח.
לקביעת ראיון נא לפנות טלפונית 03-620212
הפניקס הישראלי חברה לבטוח בע"מ
משרד ראשי: רח' לבונטין 30, ת"א

דרושים:
1. פקיד למחלקת גביה
הכישורים הנדרשים:
- השכלה תיכונית
- גישה לבעיות חשבונאיות
- ידיעה כללית במחשב

נא לפנות לרחה, רח' שד' רוטשילד 12 תל-אביב
2. פקידה קלדנית
- נסיון בהזנת חומר למסוף – הכרחי

נא לפנות לפנינה, בטלפון: 03-200532
מנורה חברה לבטוח בע"מ

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה

קריירה חדשה בעולם הפיננסים!
בעזרתנו תהפוך את קשריך וכשוריך לכסף!
עשה שינוי
הכפל והשלש הכנסתך!
הצטרף לחברת "סהר" – ההצלחה בביטוח מהגדולות והותיקות בענף.
הפותחת
קורס הכשרה ב-31.5.87
לפגישה מפקחים: משה צביקה טל. 03-624136, יהודה טל. 03-652361
סהר

למרכז רפואי ת"א
בי"ח איכילוב
דרושים
רנטגנאים מוסמכים
למשרות מלאות
בדבר פרטים נא לפנות למר קולנברג 03-5436206

יותר טוב מנפאואר
למחלקה הטכנית ת"א
בן-יהודה 12,
א-ה'. 08.00-14.00
טל: 284128, 03-298877
דרושים
מהנדס/הנדסאי חומרים
בעל נסיון בתעשייה, בדבקים והלחמות.
רצוי רקע משולב בכימיה ואלקטרוניקה.
לעבודה במשמרת שניה.
מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל-אביב • חיפה
באר-שבע • רחובות

מור – עד בע"מ
מכונות וציוד
לתעשיית ההלבשה
דרוש
איש טכני
להרכבות ועבודות שונות
טל' 03-810405
רחוב שוקן 28 ת"א

למושב פצאל
בבקעה
דרושים
בחורים/ בחורות
לעבודה חקלאית – בציר ענבים
להתקשר לטלפון:
02-941185,
02-941130

ל"ארקיי" דרושים:
- ● רתך כולל ארגון.
- ● צבעי מתכת.
- ● מלגזן חצר.
- ● עובדי ייצור למכונות הזרקה לפלסטיק.

רשל"צ
ת.ד. 8600 ת"א 41084
טל' 03-9614666.

ל"מאפיית אילת" יפו
דרושים
- ★ מסגרים
- ★ רתכים
- ★ מחסנאי
- ★ פועלת לניקוי המשרדים

– תנאים טובים –
☎ 824837,
03-820739
לשלמה או חנן

דרוש בעל נסיון
בשילוח בינלאומי
לתפקיד ניהולי
לפנות לגד.
טלפון 03-614103

קיבוץ ברעם
מחפש מורים
לשנת הלימודים תשמ"ח לכיתה ב' רד' רצוי עם ניסיון בחינוך הקבוצתי
לפנות לאנגלה בשעות אחה"צ טלפון 06-988297

למשרד ברחובות
שרטטת/טכנאית לאינסטלציה
[illegible]
03-453197, בערב 03-537275

לדורינא
אופנת סריגה
דרוש/ה
סוכן/ת מכירות
לאזור חיפה והצפון
נא לפנות ר"ג אבא הלל 25 טל: 03-7518627

למשרד אדריכלים ותכנון ערים
דרושים:
- ★ שרטט/ת – טכנאי/ת
- ★ אדריכל/ית
- ★ מזכירה

למשרות מלאות
טל' 03-313775

לבנין דירות נופש
באילת
בחור
לאחזקה וניקיון
+ תיפעול שוטף
03-283415

א.ר. מערכות אלקטרוניקה ותקשורת
דרושים
אנשי מכירות
בעלי נסיון במיכון משרדי+ רכב חובה.
עד גיל 35.
02-248666

דרושים
אדריכלים מהנדסים
בעלי נסיון במבנים וניהול צוות בימים א'-ה'
03-792680
03-785260

ללקוחותינו דרושים לעבודה מיידית:
בעלי נסיון קודם של 3 שנים לפחות באחד מהתחומים:
- מתכנת קובול על VAX/VMS
- תכניתן "מתוחכם" בעל הכרות מעמיקה עם VAX/VMS, ידע בתחנות עבודה גרפיות – ידיעת פסקל. בעל סיווג בטחוני אזרחי
- תכניתני זמן אמת (RT) הכרות עם אינטל 8086, RMX86, מערכות ל"א/ עבוד אותות בעל סיווג בטחוני אזרחי.

להתקשר לתאום פגישה ללא התחייבות. תל-אביב 03-204711
רוברט הלף
ROBERT HALF
החברה המובילה בעולם המתמחה בהשמת כח אדם במחשבים ובחשבונאות
סודיות מובטחת

למחלקה המשרדית בתל-אביב
לעבודה מיידית ברמת השרון
דרושים/ות
1. קלדנית
עם נסיון בעיבוד תמלילים למשרה מלאה 5 ימים בשבוע שנתיים נסיון בעבודה דומה ולאחר שרות צבאי.
2. כתבנית עיברית מעולה
למשרה מלאה 5 ימים בשבוע ולאחר שרות צבאי.

לעבודה באזור רמלה
1. מעבדת תמלילים עיברית/אנגלית
רצוי שפת אם אנגלית למשרה מלאה 5 ימים בשבוע.

למתאימות שכר גבוה במיוחד הסעות וארוחות צהריים ותנאים סוציאלים מלאים.
בדבר פרטים נוספים נא לפנות לסניפנו בתל-אביב גורדון 88 טל' 222266,
03-240878, 245541

דנאל
החברה לשירותי כח אדם
תל-אביב • ירושלים • באר-שבע
רחובות • אשדוד

לחברה גדולה בענף הטקסטיל
מהמובילות בארץ
דרושים ות
מקדמי מכירה
באזורים ירושלים, חיפה, ת"א
הכישורים הדרושים:
– השכלה תיכונית.
– כושר ביטוי.
– ניסיון במכירות – עדיף.
– הופעה נאה.
– בעלי רכב (רצוי).

למתאימים מובטחת הכנסה גבוהה (שכר + עמלות).
לפנות לטל. 03-660366 לגב' הופמן. בין השעות 12:00-16:00

דרוש:
מהנדס/ת תעשיה וניהול
(צעיר/ה)
לניהול מערכת תכנון ופקוח ייצור. למפעל "דתיק" המייצר כבלי תקשורת ונמצא באזור תעשיה בית-שאן.
כשורים דרושים:
- * עדיפות לבעלי נסיון בתעשיה
- * מגורים באזור הכרחים

פירוט ותולדות חיים ונסיון קודם
נא לפנות ליקי לת.ד. 189 בית-שאן – 10900
כלל

לחברה קבלנית
דרושים
נהגים
מפעילים למיכליות שאיבה ושטיפה
בעלי נסיון מאזור פתח-תקוה
להתקשר מיום א'
03-9221017

לאברט מערכות
דרוש
סוכן עם נסיון + רכב
להפעלת סניף במבשרת ציון
03-5510406 בערב

קריירה
שרותי כח אדם

לסניפנו בחל־אביב ונתניה.

מחלקה טכנית
- ★ **שרטטים/חרטים** בוגרי בי״ס מקצועי, נסיון של 3-5 שנים. קונבנציונלי או C.N.C. קריאת שרטוט 5 ימים בשבוע. נכונות לעבוד במשמרות ושעות נוספות.
- ★ **חשמלאים מוסמכים** בוגרי בי״ס מקצועי בעלי נסיון תעשייתי, ידע באלקטרוניקה יתרון. 5 ימים בשבוע. נכונות לעבודה במשמרות.
- ★ **רתכים** חשמל/שריון, CO בעלי נסיון לעבודה קבועה. 5 ימים בשבוע. נכונות לעבודה במשמרות ושעות נוספות.
- ★ **מסגרים** בוגרי בי״ס מקצועי, נסיון של 3 שנים לפחות. קריאת שרטוט לעבודות קבועות וזמניות.
- ★ **מלחימים/ות מחווטים/ות** נסיון של שנתיים לפחות — רצוי נסיון ב־Wire Up. קריאת שרטוט. עדיפות ליוצאי במצ״א 108, ח״א או מורשה.
- ★ **מכונאי רכב/דיזל** בעלי נסיון לעבודה קבועה.
- ★ **מכונאי אחזקה** בוגרי בי״ס מקצועי במכניקה. רצוי יוצאי חיל אויר, חמוש, שריון לעבודה קבועה במשמרות. 5 ימים בשבוע.
- ★ **מלגזנים** מנוסים בעלי רשיון נהיגה.
- ★ **בוגרי/ות 11-12 שנות לימוד** וכשרו במסעלים בקווי יצור ומבקרי טיב.
- ★ **פחחי רכב** לעבודה קבועה במוסך מרכזי.
- ★ **נהגי סמיטריילר** לעבודה קבועה.

מחלקה משרדית
- ★ **מנהלי/ות חשבונות** סוג 3 ומעלה בעלי נסיון
- ★ **טלקסיסטים/ות** עברית ואנגלית.
- ★ **מעבדות תמלילים/נקבניות.**
- ★ **מזכירות.** עברית, עברית/אנגלית למשרות קבועות, זמניות ולמשמרות
- ★ **מעבדת תמלילים/קלדנית** לתוכנת DBASE

לסניפנו בתל־אביב
- ★ **מהנדס/ת כימיה** לעבודה בתעשיה באיזור רחובות
- ★ **מהנדס/הנדסאי כימיה** לשווק מכירות.
- ★ **הנדסאי/ת טכנאי/ת כימיה/מכונות,** אחרי שרות צבאי בתפקיד פיקוח+נסיון נהולי מוכח. ידע באנגלית טכנית. נכונות לעבוד שעות נוספות.
- ★ **הנדסאי/ת טכנאי/ת אלקטרוניקה** נסיון של שנתיים לפחות בבקורת איכות רצוי מאזור רחובות/אשדוד.

ת״א: דיזנגוף 186, 03-240292-1
נתניה: שמואל הנציב 17, 053-338801
המשרות מיועדות לגברים ונשים.

קריירה. חכות שלנו הוא כוח אדם

ארגמן
תעשיות בע״מ

ת.ד. 172 יבנה 70600
למפעלינו דרושים/ות:

★ מנהל ייצור
- בוגר החוק לתעשיה וניהול
- נכונות לעבודה בתחום ניהול הייצור בתעשיה
- תושב אזור המרכז, עדיפות לתושב רחובות, יבנה והסביבה
- כושר יכולת ניהולית

★ בוגר שנקר לניהול הייצור
- עדיפות לבוגר המגמה לניהול הייצור ו/או כימיה טקסטילית
- כושר לניהול צוות עובדים
- נכונות להשתלם במסגרת נופעל תעשייתי

★ טכנאי ייצור למח׳ הנדסת ייצור
- נסיון מוכח של 2-3 שנים, במדידה בתעשיה

מועמדים העונים לדרישות הנ״ל מתבקשים לפנות בכתב לכתובת הנ״ל, עבור מח׳ כח־אדם. סודיות מובטחת. 5 ימי עבודה בשבוע. שעות עבודה: 7:00-16:30. הסעה מובטחת לתושבי האזור

LASER
תעשיות לייזר

פיזיקאי בכיר לאגף הפיתוח

תכנת מנוסה ליחידת המחשב

מתכנית עברית אנגלית

תעשיות לייזר · קרן אור לקידום האנושות

RS
שרותי כח אדם

1987 השרות המומלץ

למחלקה המשרדית בתל־אביב דרושים
- ★ **מזכירות עברית אנגלית**
- ★ **מזכירות עברית** לעבודות מגוונות במשרה מלאה. הדפסה הכרחית
- ★ **כתבניות עברית ו/או אנגלית** לעבודות מזדמנות באיזור תל־אביב ולעבודות לתקופה ממושכת באיזור לוד
- – **מעבדות תמלילים עברית אנגלית** על כל סוגי המכונות
- ★ **קלדניות**

תנאים טובים למועמדים המתאימים
אחד העם 134, תל־אביב. טל. 03-202460.

גפן בע״מ
היחידה למשאבי אנוש

גאולה 47 תל־אביב 63304 טל. 03-655454

98 משרות פנויות
ממתינות לך אצל לקוחותינו בת״א ואיזור המרכז

במגזר הטכני:
- מהנדס מכונות 2 – 5 שנות נסיון בפח
- מהנדס מכונות 1 – 3 שנות נסיון, פיתוח
- עבודות מכוקרות מחשב לעיצוב שבבי
- טכנאי מכונות – מאטמטיקה גיל 25
- חשמלאי מוסמך – פיקוד ובקרה
- טכנאי למכונות צילום
- מכונאי בגוון ודיזל וסוג 3 מחוזי רכב.
- חשמלאי רכב.

במגזר המשרדי:
- מנהל חשבונות ראשי, מנהלי חשבונות 2 – פקידות בתכנות, מרכזניות קלדניות עברית, אנגלית, תל־אביב, חולון.
- מזכירה בכירה, מזכירת מנכ״ל – עברית, אנגלית, הדפסה, מעבד תמלילים, טלקס.

מכירות יבוא ושיווק
- איש מכירות בכיר, נסיון מוכח בשיווק
- עוזר מנהל למחלקת יבוא, מבקר מסמכים

שונות
- עובדים לתעשיות הביטוח בכל הרמות

קורות חיים לת.ד. 16091 ת״א 61160
טלפונים: 03-655454 650467

ידע מחשבים ותוכנה בע״מ

דרושה
מזכירה
למחלקת שיווק ומכירות

לעבודה באיזור תל־אביב
- בעלת השכלה אקדמאית
- שליטה באנגלית
- ידע בעבודה עם מחשב – יתרון

– משרה מלאה –

נא לפנות בטלפון 03-330743 (לאורה)

Apple

לחנויות פטורות ממכס בנתב״ג
דרושות
דיילות מכירה
לעבודה במשמרות
ידיעת השפה האנגלית הכרחית

דרושים
סוכנים להפצת ספרים
- ★ נסיון קודם הכרחי.
- ★ רצוי עם רכב.

לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 7819 רמת־גן, מיקוד 62176

לחברת שיווק מהנודעות בארץ
דרושים:
- ★ **מנהל מכירות** לישוק הערבי. דובר עברית וערבית
- ★ **מנהל מכירות** לאזור חיפה והצפון
- ★ **מנהל מכירות** לגוש דן

- עדיפות לבעלי נסיון בענף המזון
- תנאים טובים למתאימים
- רשיון נהיגה הכרחי

נא לפנות בכתב ל ת.ד. 1268 בת־ים

דיזל 1 בע״מ
למפעלנו באיזור התעשיה יבנה
דרושים
מסגרים + עוזרים
נא לפנות ליורם / רחל טל
08/437576

למפעל כימי באיזור חיפה
דרוש
הנדסאי־טכנאי כימיה
לעבודה במעבדה אנליטית למשרה מלאה.
עדיפות לבעלי ניסיון בתעשיה הכימית.
על המועמדים המתאימים לפנות בכתב ידי ופירוט קורות חיים לת.ד. 4496, חיפה. (בציון המשרה הנדסאי כימיה ע״ג המעטפה).
– סודיות מובטחת –

מלונות גני מוריה

למלון גני מוריה ים־המלח
דרושים
- ★ **פקידות קבלה**
- ★ **קופאי קבלה**
- ★ **מרכזניות**
- ★ **אחראי/ת שטחים ציבוריים**
- ★ **טבחים מקצועיים**
- ★ **מלצרים מקצועיים**

המעוניינים יפנו למחלקת כח אדם טלפון 057-84361
אפשרות למגורים במלון

למפעל תכשיטים
דרושים/ות
1. **מזכירה**
   1. יכולת עבודה עצמאית
   2. שליטה מלאה באנגלית כולל הדפסה
   3. נסיון קודם בתכשיטים רצוי
   4. נסיון בדוקומנטציה יבוא יצוא
2. **מנהל ייצור** נסיון בכל תחומי הצורפות. יכולת נהול צוות עובדים
3. **צורפים** רצוי בעלי נסיון
4. **עובדי יצור**
   - יוצאי צבא השכלה תיכונית או טכנית רצויה
   - תנאים טובים.
   - אפשרויות התקדמות.

נא לפנות בכתב לת.ד. 474 רמת־גן.

״נרדים״ – כפר ילדים אס.או.אס. (S.O.S.)

דרושות לנו נשים

אם את בעלת ענין ורצון לחנך, לגדל ולחיות עם ילדים, אנו נוכל לספק לך מקום עבודה!
כפר הילדים ״נרדים״ – בערד, מקיים ״בית״ לילדים רגילים שהוריהם אינם יכולים לטפל בהם.

אצלנו תמצאי בית ואתגר!
אנו מעוניינים בנשים לא נשואות, בגילאי 26-41 (אפשר עם ילד משלהן)
תנאי שכר מעל למקובל.

מנהל סניף בנק
גדול ומסחרי
פרש מעבודתו
פנוי להצעות מתאימות
03-857915 03-864375

למלון 5 כוכבים
דרוש/ה
מנהל/ת אחזקה
- מהנדס/ת מוסמך/ת.
- נסיון מוכח.
- מוטיבציה גבוהה.
- שליטה מלאה בעברית ואנגלית.

נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים, לת.ד. 7822 ירושלים, מיקוד 91078

דרושים

״אמנות״ תעשיות מיחזור בע״מ
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
- 3 שנים נסיון בתעשיה
- ידע בהתאמות לקוחות: ספקים, בנקים
- נסיון בעבודה עם מחשב
- עדיפות למנהלי חשבונות סוג 3

נא לפנות בכתב בלבד בציון המשרה
המבוקשת פניות לא מתאימות לא תענינה
ת.ד. 142, חדרה

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ״א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. הפרת החוק נעשים צפויים לעונש על פי החוק.

לפרסום מודעה!
דחף
ב דחף תקבל יותר ובמחירי העיתון

ת״א דחף מרכז	ת״א דחף דיזנגוף	ת״א דחף בן יהודה	ת״א דחף אלנבי	חיפה דחף	ירושלים דחף	דחפון שרות מודעות טלפוני טלפון 03-611001	ובעוד 50 סניפי דחף בכל רחבי הארץ

לפעמים אתה צריך פרסום. תמיד דחף

יותר טוב מנפאואר

למחלקה הטכנית ח״א

דרושים

לעבודה לטווח ארוך. 5 ימי עבודה בשבוע הסעות, ארוחות ומלוא התנאים הסוציאליים – כחוק.

- ★ **רתכים מעולים**
- ★ **חרטים קונבנציונאליים**
- ★ **חרטי C.N.C.**
- ★ **כרסמים קונבנציונאליים**
- ★ **כרסמי C.N.C.**

מנפאואר MANPOWER
ירושלים • תל־אביב • חיפה
באר־שבע • רחובות

תדיראן

חטיבת הקשר
דרושים ות
עובדות יצור
בתחום האלקטרוניקה:
מלחימות ומרכיבות
- רצוי בעלות נסיון.
- חסרות נסיון תקבלנה הכשרה מתאימה

- מקום העבודה – חולון.
- תנאי עבודה וסביבה טובים, כולל ארוחות
- הסעות מאורגנות ע״י המפעל

נא לפנות לתדיראן: חטיבת הקשר, רח׳ השופטים 26, חולון.
טלפון: 03-5574433 לפנות לזהבה, 03-5574304 לפנות לנחמה.
- המשרות מיועדות לגברים ולנשים.

הנדסאי/ת אדריכלות

לבית האחר באיזור ירושלים
דרושים/ות
מלצרים/יות
אפשרות מגורים במקום

בר־לוי
מזוראויר לרכב בע״מ

דרושים
מנהל עבודה
לקבוצת היצור
- הנדסאי טכנאי יצור או בוגר בי״ס למנהל עבודה
- נסיון מעשי של שנתיים לפחות בעבודות מתכת
- נסיון בניהול מחלקה יצרנית ועובדי יצור

אחראי התקנות
- רקע טכני, רצוי בענף הרכב.
- נסיון בניהול והפעלת צוותי עבודה
- בעל יוזמה, מרץ ויחסי אנוש טובים

טכנאים
לעבודות יצור והתקנות מוגנים במכוניות
עדיפות תנתן לבעלי מקצוע בתחום: מכונאות רכב, טוקים, חשמלאי רכב ומכשירנים בוגרי בי״ס מקצועי ויוצאי חיל האויר.

מקום העבודה: אזור התעשיה הרצליה פיתוח רח׳ המשכית 31.

לקביעת ראיון נא להתקשר לטל: 052-553777, 052-552832 למוטי.

למפעלי הדפסה ותוצאה לאור
דרושים:
1. דפס אופסט לגליון וזמני.
2. מונטג׳רית.
3. גרפיקאית.
4. נוקפל למכונת קיפול.
5. עובדים/ות לכריכיה.
6. פקידה + הדפסה.

03-258633 03-217616

למפעל למוצרי נייר
דרושים:
1. **בחור בעל רקע טכני להפעלת מכונות.**
2. **עובדים/ות לא מקצועיים.**
3. **פקידה + הדפסה ליום עבודה מלא.**

03-258631 03-217616

דרושה
פקידה
שעות עבודה 8.30-16.00
טלפון 3 282192 03

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ״א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על פי החוק.

לאגף בטוח חיים של חברת בטוח גדולה
דרוש/ה
מנהל/ת מחלקת שנויים

תאור משרה:
נהול מחלקה של 10-15 עובדים העוסקים במתן שרות לסוכנים ומבוטחים, כולל שנויי פלויסות, פדיונות והלוואות.

דרישות המשרה:
נסיון מוכח של 5 שנים לפחות בנושאים הנ״ל, יכולת נהול ויחסי אנוש טובים.
תנאים טובים למועמד המתאים
נא לפנות בכתב יד
בצרוף קורות חיים והמלצות
לת.ד. 1071 גבעתיים 53110
״עבור בטוח״
סודיות מובטחת

ל״יומקו״ דרושים
- ★ **למחלקת מדפסות לייזר**
איש מכירות מעולה
נסיון במכירת ציוד ממוחשב, תוכנה יכולת ניהול משא ומתן
- ★ **למחלקת אוגדניות Unibind**
צעירים/ות אשר יוכשרו כאנשי מכירות

למתאימים זה: תושבי גוש דן, ירושלים, חיפה, דוברי עברית, בעלי רכב והופעה. משכורת מובטחת הכשרה מקצועית, שכר בסיס + עמלה.
נא לפנות לטלפון 03-664702

נום – מפעלי גומי מאוחדים בע״מ

דרושים
עובדי ייצור
העבודה ב־3 משמרות
תנאים טובים למועמדים המתאימים

נא לפנות טלפונית למח׳ כח אדם.
טלפון 052-26221, 052-442377

ארדט
חברה לביטוח בע״מ

דרושים ות
- **פקיד/ת רכב** בעל/ת ידע ונסיון של 3 שנים בנושא חישוב פוליסות רכב.
- **קלדניות** בעלות נסיון בהקשת פוליסות ידע בבטוח רכב יתרון

נא להתקשר לדורית טל׳ 03-640840-1

هكذا من الاصل

صكنا من الاهل

חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות •

לין מזהיר: הממשלה מזרימה סכומי עתק – לא תעמוד בהתחייבויותיה

מאת דני גוב
מסופרו הכלכלי של "דבר"

הממשלה הזרימה בשנה וחצי האחרונות 420 מיליון שקל למפעלים וארגונים כושלים עוד בטרם העבירה סכום כלשהו למושבים במצוקה או לתק"ם. היקף ההזרמה הממשלתית עד כה מסכן את התחייבויותיה בעתיד. מאחר שהממשלה עומדת בפני בקשות נוספות לסיוע, שהיקפן גדול עוד יותר, היא חייבת לבחון בהקדם את מדיניות ההזרמות שלה מפני שמדובר בהיקפים אדירים. כך אומר ל"דבר" ח"כ אוריאל לין.

לין אומר כי הממשלה הזרימה עד כה 123 מיליון שקל לענף הבנייה ובעיקר לסולל בונה; 230 מיליון שקל לבריאות ובעיקר לקופת חולים של ההסתדרות; תשעה מיליון שקל לענף התיירות ו־62 מיליון שקל לענף התעשייה.

הסיוע האמור ניתן כך: 380 מיליון שקל בהלוואות צמודות לעשר שנים ובריבית של שבעה אחוזים והיתרה, כ־40 מיליון שקל (לקופ"ח) כמענק.

לדברי לין זה סיוע בהיקף שלא נודע כמותו בעבר והממשלה יוצרת למעשה "תת תקציב" בלי שהיא לוקחת בחשבון את מה שיהיה עליה לשלם תמורת פדיון המניות הבנקאיות בסך 6.8 מיליארד שקל. הסכומים שניתנו עד כה, הסכומים שיינתנו למושבים, לתק"ם ולמפעלים וארגונים אחרים שנקלעו למצוקה, והסכומים שיוקצו למניות הבנקאיות, מסכנים את יכולת הממשלה לשלוט בהזרמה ויוצרים תקציב מקביל.

לין אומר כי שר האוצר, משה נסים, נתבע לנוכח המצב החמור, לבחון את ההצטברות הזו בראייה כוללת ולשים לה קץ.

לין אומר כי הוא חרד מהמצב במיוחד לאור התחייבות הממשלה לרכוש את המניות הבנקאיות, רכישה שמימונה ודאי יבוא מהתקציב. "לא ברור בכמה תוכל הממשלה למכור את המניות הללו לאחר מכן ושיעור ההפסד ברכישה זו איננו ידוע. מה שכן ידוע הוא הסכום שהיא תצטרך לשלם", מזהיר לין.

לדבריו הסכומים, שתיאלץ הממשלה להקצות מתקציב כדי לעמוד בהתחייבות בפרשת המניות הבנקאיות, יעברו דרך הבנקים. המסתייעים תוך ביסוס קווי אשראי חדשים ופתיחות שערי הזרמת כסף, ללא שליטה של בנק ישראל. מאחר שהבנקים ישובו ויזרימו את הסיוע באמצעות הלוואות מתאימות, יווצר תת־תקציב מסוכן.

"ההשפעות השליליות אינן ניכרות היום, אך בסוף השנה, עם תחילת פדיון המניות, תיווצר סכנה גדולה למשק", מתריע לין.

"אם צ'יץ' ירצה דם – יהיה דם"

סוחרי שוק הכרמל מתכוונים להקים היום את המבנה שהרסה העירייה • קובלים על להט

(ע.) – עמותת סוחרי השווקים הפתוחים בארץ הודיעה אתמול כי כבר היום הם יחלו בבניית המבנה שכלל ארבע חנויות, אשר נהרס שלשום בשוק הכרמל. המבנה ייבנה במימון עמותת השווקים.

ניסים סלמו, יו"ר העמותה אמר במסיבת עיתונאים בבית סוקולוב בתל אביב, כי אם שלמה להט ימשיך במדיניותו הנוכחית כלפיהם, הם יבנו את כל המיבנים. "בטוב וברע. אם ישפך דם יהודי, צ'יץ' יצטרך לקחת את האחריות על עצמו". לטענתו, מתחילתו נבנה השוק באורח לא חוקי וללא היתרים ועל כל המיבנים כבר חל חוק ההתיישנות. לפיכך, מבנים של 40 שנה הם מיבנים לכל דבר ואין להרסם.

הדובר קבל על כך שבאותו מיבנה שנהרס היו ארגזים עם סחורה בשווי של 15 אלף דולר שנקנתה על ידי שבע משפחות מהשוק הסיטונאי, ועכשיו הסוחרים הבים כסף לשוק. לדבריו, הרסו את המיבנה על הסחורה והמשקולות ועכשיו האנשים אינם יודעים מהיכן יקחו את הכסף.

עוד אמר, שכל שנה משלמים הסוחרים בשוק הכרמל מיליון שקל ארנונה, אבל העירייה אינה משקיעה שם אפילו 100 אלף דולר. אין שם מערכת ביוב תקינה, אין ניקיון, אין תאורה. החניון כי הניקיון הקיים נתפס על ידי סוחרים מרחוב נחלת בנימין. החניון איילון שבקרבת מקום מלא שלוליות בחורף, ומי שנכנס אינו יכול לצאת. אין גגונים באותים להגן מהשמש או הגשם ואפילו לא ברז מים לשטוף ידיים, שלא לדבר על שירותים או תחנת עזרה ראשונה.

הוא הסביר כי הסוחרים "המזומים והמדוכאים" מכל הארץ החליטו לצאת לכל מאבק שיידרש. "אם צ'יץ' ירצה דם ולא תהיה ברירה – יהיה דם". ניסים סלמו הבטיח, כי הפעם כבר לא יבקשו מהמשטרה רשיון להפגנה כמו בפעם הקודמת כשהפגינו מול בניין העירייה, אלא ייצאו למאבק בלי לבקש רשיון מראש. "זה יהיה מאבק בצ'יץ' וברשתות השיווק שאף הן אינן חוקיות. אבל הן מתקיימות וחזקות כי מאחורי כל אחת מהן עומדת מפלגת חזקה. בסיכום, זו תהיה מלחמה של שחורים נגד לבנים", אמר סלמו.

רפאל מורנו בובסס, יו"ר הוועד של סוחרי שוק הכרמל, סיפר כי לאחר שנרדו בהלוך ושוב על ידי ראש העירייה במשך שבעה חודשים, הם התקבלו בסופו של דבר על ידו "בברשת פנים" כשהוא השתמש בביטויים כמו "אין לי זמן", "תגמרו מה" וכו'.

בובסס סיפר, כי סיימו מו"מ עם המועצה לארץ ישראל יפה ובהתערבותה הבטיח קיבוץ סאסא לתרום פחי אשפה צבעוניים שיעמדו לפני הרוכלים. חברת "טמבור" הסכימה לתרום צבע. שמואל לביא, ארכיטקט המועצה, תיכנן עבורם תכנית מיתאר בהתנדבות. על פי התוכנית, גם פנטומימאים אמורים לבוא פעם בשבוע בהתנדבות ולעשות קצת שמח בשוק, אבל צ'יץ' לא היה מוכן לשמוע על כל התכנית ודחה אותה על הסף" אמר בובסס.

עכשלום לשם, עו"ד העמותה, אמר כי עד היום הכל קם בשוק הכרמל ללא רשיונות בנייה, ואי־אפשר שפתאום הכל יהיה עם רשיונות. הוא סיפר על מקרה, שב־1985 המשטרה פוצצה מטען חבלה ליד בסטה והרסה אותה על ידי כך. בעל הבסטה לא פוצה על ידי הממשלה, בטענה שהוא אינו משלם מס רכוש. לפיכך הוא בנה בסטה חדשה מבטון מכיסו, ואת זו הרסו לו בטענה שהוא בנה אותה מחדש.

סאייטקס עדיין מפסידה – אך פחות

הפסידה חמישה מיליון דולר ברבעון הראשון של 1987 – הפסד מצטבר של 52 מיליון דולר ב־18 חודש; ארזי: לא יהיו עוד גלי פיטורים

מאת מוריה אבנימלך

שיבושים בהספקת רכיבים חדשניים על ידי אינטל וקונטרול דטה היו בין הגורמים המרכזיים להמשך הפסדיה של סאייטקס ברבעון הראשון של 198. סאייטקס הפסידה ברבעון זה חמישה מיליון דולר המצטרפים להפסד של 13 מיליון דולר ברבעון האחרון של 1985 והפסד של 34 מיליון דולר ב־1986, להפסד כולל של 52 מיליון דולר ב־18 חודש.

מכירות סאייטקס ברבעון האחרון הסתכמו ב־32 מיליון דולר בהשוואה ל־133 מיליון דולר בכל אחת מהשנים 1985 – 1986 (ו־23 מיליון דולר בלבד ברבעון המקביל אשתקד). נשיא סאייטקס, אפי ארזי, ציין כי סאייטקס התייעלה ונמצאת "על תוואי של גידול במכירות וגידול ברווחיות, מתקדמת בפיתוח מוצרים חדשניים, ויש לה עליונות אדירה מבחינה טכנולוגית". החברה המובילה בעולם בתחום הדפוס הממוחשב קיבלה בתערוכה "דרופה" הזמנות ב־30 מיליון דולר ובתערוכה במילאנו, שנערכה לפני שבוע, הזמנות ב־10 מיליון דולר.

המשך ההפסדים נובע מאיחור בביצוע ההזמנות, שהתקבלו בתערוכת "דרופה" וכתוצאה משיבושים באספקת הרכיבים החדשניים על ידי חברות הענק הבינלאומיות, כשסאייטקס נמצאת ב"קצה הקו" של המוצר. גורם נוסף להפסדים הוא הוצאות המימון הגבוהות – לסאייטקס יש כ־110 מיליון דולר חובות, בעיקר מימון לקוחות. סאייטקס עומדת לעבור שינויים, ובהארגון כשהדגש יהיה "על שלב השיווק. במסגרת ההתארגנות יהיו בשבועיים הקרובים ביטולי פונקציות, מינויים, "החלפת שחקנים", כפי שמגדיר זאת ארזי. "אף אחד בסאייטקס אינו נדבק לכיסאו", אך לא יהיו "גלי פיטורים" נוספים, לאחר שהחברה צמצמה כשליש ממצבת העובדים, וביצעה לאחרונה רה־ארגון בסניף בארה"ב. ארזי הדגיש כי לסאייטקס מבנה הון איתן וגם לאחר ההפסדים מגיע ההון העצמי ל־71 מיליון דולר.

• חומרי חבלה שנלקחו ככל הנראה מצה"ל נמצאו אתמול בבוקר בבית נטוש ברחוב יהודה הימית 3 בתל אביב.

• ארבעה ארגזים מלאים בתחמושת, שכנראה נגנבו ממחנות צה"ל בצפון נמצאו אתמול על ידי אורח תושב עכו ליד האודיטוריום בעיר. בארגזים היו רימונים, אקדחים, כדורים מסוגים שונים ועוד סוגי תחמושת.

• שני שגרירים חדשים, מבוליביה ומקוסטה ריקה, הגישו אתמול את כתבי האמנתם לנשיא המדינה חיים הרצוג.

השחקן האמריקאי דייויד סול הזכור כ"האץ'" בן זוגו של סטרסקי בסדרת הטלוויזיה "סטרסקי והאץ'", הגיע לשחק בסרט "פגישה עם המוות" על פי ספרה של אגאתה כריסטי. בתמונה: בתו של מנכ"ל הילטון תל אביב, יסמין, מוסרת לדייויד זר פרחים (צילום: אסף שילה־ישראל סאן)

אחיו החורג של ראול ואלנברג, פרופ' גי פון דרדיל, נוטע עץ לזכר אחיו ב"רחבת ואלנברג" ליד "יד ושם", אתמול (צילום: יצחק הררי)

ברקת מבהיר: 20% פחות למזגני רכב מיובאים

מאת מסופרו הכלכלי של "דבר"

ההפחתה במס הקניה על מזגני רכב מיובאים אמורה להביא להורדה של כ־20 אחוז במכירה לצרכן, כלומר חיסכון של כמה מאות שקלים, מבהיר מרדכי ברקת, מנהל אגף המכס באוצר. לדבריו, בעקבות החלטה זו ניתנה למעשה כל היבוא של מזגני רכב, כולל חלקים המשמשים לייצור מקומי, מן הפטור ממס הקניה. הפטור לייצור המקומי הוענק כבר מזמן וכעת פעלו בתחום היבוא. ברקת אמר עוד, כי ההחלטה האחרונה עדיין לא נכנסה לתוקפה אולם הוא מקווה כי בימים הקרובים יאשרו השרים את הצו בענין זה והוא יופעל.

יו"ר הרשות להגנת הצרכן, נחמת קצב, תוקפת את ביטול מס הקניה של מזגנים המיובאים ישירות עם הרכב. לדבריה, יש להרחיב לאלתר את הצו גם על מזגנים מתוצרת הארץ וכן על מזגנים המיובאים לשם התקנה ברכב משומש.

שביתת־שירותים היום ברשויות הערביות

מאת מוחמד חלילה, סופר "דבר" בנצרת

46 הרשויות המקומיות הערביות ישביתו היום את משרדיהן וימנעו מהגשת שירותים מוניציפאליים לאזרחים לרבות איסוף אשפה, ושירותי הבריאות. אתמול גם היתה שביתה כללית ברשויות שהקיפה את כל מערכת החינוך כמחאה על מצוקת הדיור בבתי הספר ועל החלטת הממשלה בנושא שכר הלימוד באוניברסיטאות.

תושב עתלית נרצח בדירת שני אחים

מאת יוסי ליבוביץ, סופר "דבר" בגליל המערבי

יוסי אוחנה (23) מעתלית נרצח שלשום אחר חצות בדירתם של שני אחים שבמחיצתם שהה, משתי יריות אקדח בחזה. לזירת הרצח הגיעו כוחות גדולים של משטרה וניידת לטיפול נמרץ שמצאו את הפצוע מתבוסס בדמו. הוא הוחש במצב קשה לבית החולים רמב"ם ובדרך מת.

מפקד מרחב חיפה, תת ניצב יעקב הביב מינה צוות חקירה בראשות רב פקד יהושע מצפי לפיענוח המקרה. נודע, כי המשטרה מצאה את האקדח ועצרה את שני האחים שיובאו הבוקר להארכת מעצרם בבית משפט השלום בחיפה.

ההסתדרות מארגנת ימי עיון למפוטרי סולתם

מאת סופר "דבר" לענייני עבודה

קבוצה ראשונה של 100 מפוטרים ממפעל המתכת "סולתם" ביוקנעם הוזמנה ליום עיון מיוחד במגידו, שמארגנת עבורם ההסתדרות בשבוע הבא.

יו"ר ועדת התעסוקה של ההסתדרות, עליזה תמיר, מסרה שביום העיון יוצעו למפוטרים מסלולי הכשרה מקצועית כדי שיוכלו להקלט במפעלי תעשייה אחרים כן יוצע להם להקים קבוצות עבודה (קואופרטיבים) בענפים שונים כגון השמל ורתכות.

נחמקין לא יתנגד להוצאת בית ג'אן מתחום שיפוט רשות שמורות הטבע

הורה להפסיק הליכים משפטיים בהקשר לבנייה ללא היתר • אסעד: "קוסמטיקה שאינה פותרת את הבעיות • תימשך השביתה"

מאת יוסי ליבוביץ, סופר "דבר" בגליל המערבי

ביום ה־40 לפרוץ השביתה בכפר הדרוזי בית ג'אן זכתה המועצה המקומית להישג כאשר קיבל הסכמה משר החקלאות, אריק נחמקין, האומרת שאם ח"כ כלשהו או ועדת הפנים של הכנסת יגישו לכנסת הצעת חוק המוציאה את בית ג'אן מתחום שיפוטה של רשות שמורות הטבע, לא יביע התנגדות להצעה.

בישיבה שנערכה אתמול בלשכת השר בתל אביב מסר נחמקין כי החליט להפסיק כל ההליכים המשפטיים נגד תושבי בית ג'אן שבנו בתים ללא היתרי בניה. בתים אלה, בין הם נמצאים בתוך שכונות או בודדים, ייכללו בתכנית מיתאר חדשה שתאושר על ידו ועל ידי רשות שמורות הטבע. אשר ל־150 הדונם השייכים לתושבי בית ג'אן הנמצאים הרחק בליבה של שמורת הטבע הר מירון, הורה שר החקלאות למינהל המקרקעין להכין הצעות חילופיות למתן קרקע בקרבת הכפר. מדובר בשטח לבניה או במטעי זיתים שיינתנו בתנאים טובים.

השביתה תימשך

לגבי פרוייקט הביוב של בית ג'אן החליט שר החקלאות, בניגוד לעמדת רשות הטבע, לאמץ את תכנית המיתאר של המועצה המקומית, ולאשר בניית מבנן סיחור חדש בכפר.

ראש המועצה, שפיק אסעד, אמר בתגובה כי השביתה בכפר תימשך. הוא כינה את הצעותיו של נחמקין "קוסמטיקה שאינה פותרת את הבעיות בישוב".

20 שנות מאסר לעזתי על אונס וניסיון לרצוח קטינה בדווית

20 שנות מאסר נגזרו אתמול על ג'מאל צוויר, בדווי בן 30 מעזה, על אונס, מעשה סדום וניסיון לרצוח בדווית בת 9 ליד המאהל בו התגוררה בקרבת שכונת הבצלת ברחובות. בגזר הדין שהוציאו השופטים שלמית ולנשטיין, יעקב קדמי ועדנה שצקי בבית המשפט המחוזי בתל אביב נאמר, כי המעשים בהם הורשע הנאשם הם מן החמורים שבספר החוקים. "היה זה מעשה ברוטלי שאין כמותו, של אונס ילדה כבת 9 וביצוע מעשה סדום בה. לאחר מעשה נורא זה השליך הנאשם את הילדה לבאר שעומקה למעלה מ־50 מטר ורק בנס ניצלה על ידי רופא צעיר ואמיץ שהעלה אותה משם במהירות שאיפשרה להציל את חייה. מעשה הצלה זה גם הציל את הנאשם מרשעה ברצח".

ג'מאל צוויר הורשע כי ב־28 בינואר 1986 הוא הגיע במשאית שלו לקרבת המאהל הבדווי. אותה שעה רעתה הילדה פרות. ליד המזבלה הסמוכה. צוויר לקח את הקטינה והכניס אותה למבנה סמוך ושם בצע בה את זממו. לאחר מכן זרק אותה לבאר כדי לגרום למותה. הנאשם הודה במשטרה פעמיים, כי הוא שביצע את הפשע בילדה ותיאר בפרוטרוט את כל אשר עולל.

השופטים הסבירו זאת בהכרעת הדין באומרים כי "הנאשם מצא עצמו במצוקה נפשית על רקע הידיעה, כי הילדה לא מתה וזה שהביא אותו למסור הודאה".

השופטים דחו את טענות הסניגור, כי הנאשם חזר בו מהודאתו מאחר שזו הוצאה ממנו בכוח ובכפייה. בהכרעת הדין הם אומרים, כי העד הודה במעשיו וחזר בו, אולם השומעו במשפט עדויות נוספות המהוות בסיס להעמדת תוכנה של ההודייה במבחן האמת. השופטים פסקו, כי הם נותנים אימון מלא בהודאת הנאשם וגזרו עליו, כאמור, 20 שנות מאסר.

עשרות עובדים דרושים בשדרות עקב הזמנה גדולה מצבא ארה"ב

מאת דני גוב, מסופרו הכלכלי של "דבר"

עשרות עובדים דרושים בעיירה שדרות בעקבות הזמנה גדולה שנתקבלה במפעל "פולאריס" בעיירה לאספקת רדיאטורים לכלי רכב צבאיים של צבא ארה"ב. המפעל זכה במכרז של הצבא האמריקאי שהיקפו כשלושה מיליון דולר. המפעל העסיק עד כה כ־30 עובדים ובעקבות ההזמנה הוא מגדיל את מספר עובדיו ל־60 ויותר ומרחיב את שטחו מ־800 מ"ר ל־2,500 מ"ר.

מנהל המפעל, קובי פורת אמר ל"דבר", כי הרדיאטורים משדרות מיועדים להתקנה בג'יפים ובתותחי מ. 109 של צבא ארה"ב.

פולאריס, שהצליחה לחדור לשוק האמריקאי, תיאלץ להתמודד עתה עם ארבע חברות ענק אמריקאיות המתמודדות על שוק שהיקפו השנתי 20 מיליון דולר. פורת סבור, כי אם יתקבלו הזמנות נוספות בעתיד מצבא ארה"ב, יכריזו החברות האמריקאיות "מלחמה" על המפעל הישראלי על שהוא נוגס בנתח שוק גדול יחסית.

המפעל בשדרות זכה בהזמנה בעקבות ביקור של משלחת הצבא בארץ. מאחר שהמוצר השביע את רצונה, קיבל המפעל רישוי של יצרן מאושר לממשלת ארה"ב באירופה ובכך הוא יוכל לשווק בעתיד גם לצבאות נאט"ו.

מחזור המפעל אשתקד היה 600 אלף שקל ועתה מבצע המפעל תכנית השקעות הרחבה בהיקף זהה, כדי לעמוד בהזמנה האמריקאית. פורת מעריך כי תוך שלוש שנים ניתן יהיה להגיע לייצוא של 10 מיליון דולר יצוא.

המפעל יתחיל לספק רדיאטורים לצבא ארה"ב בעוד כחודש וחצי בתדירות וכמות של שלוש מכולות מדי חודש.

• מחאה נגד דרישה של חברות ממשלתיות הפונות לסוכני נסיעות בדרישה לקבל הנחות על כרטיסי טיסה בניגוד לחוקי המדינה, העלתה באסיפה הכללית של סוכני הנסיעות שהתקיימה השבוע בתל־אביב. האסיפה הביעה תרעומת על סירובן של מספר חברות תעופה ובראשן אל על, המסרבות לקבוע את מחירי כרטיסי הטיסה בשקלים במקום בדולרים. חברי התאחדות סוכני הנסיעות הביעו מחאה חריפה נגד אל על ונגד משרד התחבורה על הגיבוי הניתן לחברות התעופה בכל הקשור בקביעת מחירי כרטיסי הטיסה בדולרים. הסוכנים בחרו ביעקב קרני כיו"ר ההתאחדות.

חשש להעדפה מפלגתית בפרשת הוצאת חול מבתי הזיקוק באשדוד

מאת דני צדקוני, סופר "דבר" בדרום

המפקח האזורי של מינהל מקרקעי ישראל בדרום, שלמה חן, הוציא "צו הפסקה" נגד מאיר ארגמן, קבלן לעבודות גינון מאשדוד, ופעיל מרכזי של המפלגה הליברלית בעיר, האוסר עליו להוציא בשלב זה אדמת חימר, חול וכורכר משטח בתי הזיקוק שבצפון העיר. מדובר בשטח של כמה מאות דונם הממערב למיתחם הנוכחי של בתי הזיקוק, שנועד להרחבתם. פינוי מחצבי העפר מהשטח נועד להכשירו לבנייה. מעריכים את שווי האדמה שתפונה במאות אלפי דולרים.

רפי אמסלם, יו"ר ארגון הקבלנים בעיר והבעלים של חברה לעבודות עפר "אמ־אב", סיפר כי לפני כשלוש שנים הגיש להנהלת בתי הזיקוק הצעה לניצול אוצרות הקרקע שלו וישורו. הוא לא קיבל תשובה על כך.

לפני חודשיים נודע לו כי מאיר ארגמן קיבל את הזיכיון להפיק מהשטח את החימר, הכורכר והחול. ארגמן טוען כי זכה במיכרז כחוק. לחברות וקבלנים בענף לא ידוע על מיכרז כזה.

בינתיים פירסם ארגמן מודעות על מכירת ואספקת חמרה. מגבה אף הפעלו לחצים כדי לשחרר אותו מחובת התשלום המגיע למינהל מקרקעי ישראל, שהחכיר את הקרקע לבתי הזיקוק, עבור כל קוב אדמה שיופק ממנו. על רקע זה והתלונות שהוגשו לגורמים שונים, הוצא צו ההפסקה.

אחד המתלוננים על העיסקה הצביע על העובדה שארגמן ומנהל בתי הזיקוק יהושע קאנטי פעילים במפלגה הליברלית.

לפני כשנה התפרסם ארגמן בפרשת יבוא הברזל שהתפוצצה במשרד המסחר והתעשייה לאחר שהתברר שהמשרד העניק לחברתו של ארגמן ולאחיו של יו"ר סניף תנועת "חרות" בעיר יעקב אלבז רשיון ליבוא ברזל, שבוטל בגלל השערוריה שפרצה בעקבות זאת. ארגמן ביקש מעורך המקומון "השבוע באשדוד", העומד לפרסם הבוקר את הפרשה, שלא לפרסמה בגלל הנזק שהפרסום יגרום לעיסקה.

הייצור לא נפגע ב"סטאר פלאסט"

מאת יצחק מירוז

הדליקה הגדולה שפרצה שלשום במחסני מפעל הפלסטיקה "סטאר פלאסט" באיזור התעשיה במגדל העמק, לא גרמה שיבושים בעבודה השוטפת של המפעל והייצור לא נפגע. השריפה פגעה רק במחסנים התופסים רק קצת יותר מעשירית משטח המפעל, המשתרע על 20000 מטר מרובעים, בהם מועסקים 72 בלבד מתוך 300 עובדי המפעל.

הייצור חודש כאמור במלוא היקפו, והמפעל יעמוד בכל ההסכמים שיש לו עם לקוחותיו, בארץ ובחוץ לארץ.

ביום השנה למותו של יקירנו הצייר
אבא פניכל
תתקיים אזכרה ביום כ"ה באייר תשמ"ז – 24.5.87
בבית העלמין בחולון בשעה 4.00
נפגשים ליד השער הישן.
אשתו רחל
המשפחה

לחברי משק חניתה
ולמשפחה
השתתפותנו בצערכם במות
משה ידעיה ז"ל
חברי חוג ידיעת הארץ
בית רנבה

פרידה בת אברהם
גורין
(מקבל פולניה)
ילידת 1947/48 לשעבר
תושבת חיפה מתבקשת
לטובתה לפנות בהקדם לטל'
04-932929 או 04-702485

עצרת מחאה
במדרשת רופין
נגד האפליה בשכר הלימוד
העצרת תתקיים ביום שני, כ"ו אייר תשמ"ז 25.5.87
בשעה 10.30
בהשתתפות:
★ נציגי תנועות ההתיישבות
★ נציגי אגודות הסטודנטים
★ ועד הסטודנטים הערביים
המארגנים: הסטודנטים במדרשת רופין

מכון לבון לחקר תנועת העבודה
אליס
אגודה להבנה ולידידות ישראל סין
מזמינים את הציבור
לחרצאה על הנושא:
ארגון ומינהל בסין לאחר תקופת מאו
מרצה אורח:
ד"ר עודד שנקר – אוניברסיטת תל־אביב
דברי פתיחה:
הח' ירוחם משל – יו"ר מכון לבון.
ההרצאה פותחת סדרת ערבי עיון בנושא סין שיתקיימו במכון לבון.
המפגש יתקיים ביום ג' 26.5.87 בשעה 18.00
במכון לבון רח' מהרדעא 3 תל־אביב.

לציבור החקלאים
בעלי טרקטורים וקטפות
מתוצרת CASE-IH
לבקשת גורמים שונים ממשיך המפרק וכונס הנכסים של הספקה להפעיל את המחסן בפ"ת (סגולה) ולמכור חלקי חילוף
בהנחות ניכרות
* המכירות יעשו במחסננו בפ"ת אזור התעשיה סגולה ליד בנין "רוטקום"
טלפון 03-909981

למשפחת ידעיה
ולקבוץ חניתה
משתתפים באבלכם על מות
משה ידעיה ז"ל
איש חינוך ממיסדי בית ספרנו
ביה"ס "סולם צור"
על עובדיו ותלמידיו

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו				לא נמסר
אמסטרדם	7	–	9	גשום
בואנוס איירס	12	–	18	מעונן
הלסינקי				לא נמסר
הונג קונג	27	–	29	מעונן
וינה				לא נמסר
ז'נבה	7	–	14	מעונן
טוקיו	19	–	28	בהיר
טורונטו	11	–	15	מעונן
יוהנסבורג	10	–	–	בהיר
לונדון	9	–	14	מעונן
ליסבון	12	–	28	בהיר
מדריד	9	–	23	בהיר
מונטריאול	7	–	21	מעונן
ניו יורק	11	–	13	מעונן
סן פאולו				לא נמסר
פאריס				לא נמסר
פרנקפורט				לא נמסר
ציריך	9	–	11	גשום
ריו דה ז'נרו				לא נמסר
סטוקהולם	6	–	13	מעונן
שיקגו	12	–	28	מעונן

תל־אביב: רח' בן־יהודה 1, טל' 5102620
ירושלים: רח' יפו 30, טל' 231373
חיפה: דרך הים 2, טל' 384655
באר שבע: רח' האבות, טל' 35282
swissair

ניר בע"מ
ניתנת בזה הודעה כי ביום ראשון 31 במאי 1987 בשעה 10.00 תתקיים במשרדי החברה ברחוב ארלוזורוב 111, בתל־אביב, האסיפה הכללית השנתית של החברה.
על סדר היום:
1. דיון וחשבון המנהלים.
2. אישור המאזן ודו"ח רווח והפסד ליום 31.12.1986.
3. חלוקת רווחים לשנת 1986.
4. מינוי רואה חשבון.
בהעדר קוורום, האסיפה תתקיים בעבור שבוע, באותו מקום ובאותה שעה, בכל מספר של משתתפים.
בעלי המניות המבקשים להשתתף באסיפה הנ"ל מתבקשים להפקיד את שטרי מניותיהם במשרדי החברה לפחות 48 שעות לפני הזמן המיועד לקיום האסיפה.
מ. בכר מנהל כללי

למכירה
פג'ו 205
שנת 1985
מצוינת – יד ראשונה
טסט לשנה
18.000 ק"מ בלבד.
לטלפן:
ביום 03-286140
בערב – 03-729996

קבלת מודעות 24 שעות ב"דחוף"
מודעות משפחתיות דחופות
וכל יתר סוגי המודעות ל"
הלוח הכללי
דבר
מתקבלות
24 שעות ביממה
ב"דחוף" דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118
(מול כסית)
טל. 239952
248518

למשפחה ולקבוץ חניתה
במות
משה ידעיה ז"ל
איש רב פעלים
משתתפים בצערכם
קבוץ אילון

למשפחת ויטס
הננו משתתפים בצערכם הכבד במות
בתיה ויטס ז"ל
לשכת המס
מרחב ת"א־יפו – דן פ"ת
ההנהלה והעובדים

מרפאת שיניים
"מגדה"
עזרה ראשונה מ־8 בבוקר
עד 12 בלילה כולל מוצ"ש
ומוצאי חג ת"א אלנבי 66
טל. 660391, 660048

שבוע אמריקאי / אמנון דנקנר, וושינגטון

הנפש החצויה

היתה לשמעון פרס בראשית השבוע התחלקות קטנה בוושינגטון כשסיפר לכתבים הישראלים כי הפגישה בינו לבין השגריר הסובייטי בארה"ב יורי דובינין ואנשיו נערכה בעקבות פנייה של השגריר. משרד החוץ במוסקווה הכחיש את הדבר וטען כי הפגישה התקיימה על־פי בקשה ישראלית; גם מקורות ישראליים צידדו בהודעת הסובייטים. לכאורה לא היתה כאן אלא התפארות קטנונית, למעשה בא המקרה הלא צלח הזה להדגיש עד כמה מיחל פרס לכל סימן, ויהא קטן ככל שיהיה, לאיזו הבנה, תזוזה מדינית, משהו שידגיש כי המהלך אינו נעשה על הקרח.

משרד החוץ רוצה בוועידה בינלאומית, נכון שפקידיו עשו ימים כלילות כדי לאפשר הסכמה בין פרס, רבין וחוסיין על ההליך לכינוסה, אולם ברגע שהדבר מגיע להשתתפות הסובייטית, שהיא בשלב זה תנאי בל יעבור מבחינת חוסיין, מיד מתפצלת האישיות האמריקאית הרשמית

הבעיה היא שפרס מסוכך לא רק עם הליכוד אלא גם עם הממשל האמריקאי. נכון שמשרד החוץ בוושינגטון רוצה בעצם בוועידה הבין־לאומית, נכון שפקידיו עשו ימים כלילות כדי לאפשר את ההסכמה בין פרס, רבין וחוסיין על הליך הוועידה הבין־לאומית, אולם ברגע שמגיע הדבר להשתתפות הסובייטית, שהיא בשלב הזה תנאי בל־יעבור מבחינת חוסיין, מייד מתפצלת האישיות האמריקאית הרשמית. מצד אחד היא מבינה שהדרך היחידה כרגע הינה ועידה בין־לאומית, היא מבינה גם שיש לשתף בה את הרוסים, אבל אבוי – הלב לא נותן. כאן כדאי לעבור לדברים שאמר בנושא אחר לחלוטין, אבל בעצם לא כל־כך אחר, רוברט מקפרליין, בעדות שנתן בשבוע שעבר בוועדה המיוחדת של הקונגרס החוקרת בפרשה האיראנית. כשנשאל אם לא היו לו היסוסים ופיקפוקים בנוגע לדרך שבה סייע הממשל ל"קונטראס" של ניקראגואה הוא אמר : כן, בהחלט היו לי, אבל פחדתי להביע אותם בהתייעצויות משום שחששתי שקספאר ויינברגר, ג'ין קירקפטריק ואנשים נוספים שליד הנשיא יכנו אותי קומוניסט.

ואכן, יש עוד רבים בממשל החוששים פן יואשמו בפיק ברכיים מול "קיסרות הרשע" הסובייטית אם יגיעו לאיזו הבנה עם הרוסים בעניין מרכזי. אין זה אומר שאי אפשר להגיע להבנות כאלה וכך, למשל, ניתן לצפות תוך־שנה להסכם לצימצום החימוש הגרעיני באירופה בין שתי המעצמות, למרות הכל. אבל הפחד הסמוי, האינסטינקטיווי, שלא לומר מעט פרימיטיווי, של הממשל וחברים בכירים בו מפני המזימות האפלות הגנוזות בקרמלין משתק לפעמים תהליכים חיוביים, ובדרך כלל גורם להם להימשך זמן רב. דיוויד שיפלר, הכתב הדיפלומטי של ה"ניו־יורק טיימס" סיכם היטב את המצב כשאמר השבוע כי ארה"ב יודעת שיש לצרף את הרוסים לוועידה הבין־לאומית, אולם אינה יכולה להביא את עצמה לעשות זאת על־ידי משא־ומתן רציני עם הסובייטים.

הפחד הרשמי הוא שעל־ידי שיתוף הרוסים בתהליך פותחים בפניהם סדק למעורבות בתהליכים המדיניים במזרח התיכון, אולם האמת היא, הרי, שהרוסים נמצאים באיזור לא מאתמול, ואינם מתכוונים לנטוש אותו מחר. הם יכולים לגרום צרות בין אם הם בתוך ועידה בין־לאומית ובין אם הם מחוצה לה. הפקידים בוושינגטון יודעים זאת היטב, אבל מה שמעכב הוא אותה נפש חצויה – לא רק רוברט מקפרליין לא רוצה שיקראו לו קומוניסט.

נחקר מקפרליין ועורך דינו. משהו מחסמב"יה. תצלום – אי.פי.

הציקאדות באות

מה שמטריד בימים אלה את וושינגטון אינן המריבות הפוליטיות בישראל ואפילו לא העדויות בפני הקונגרס על הפרשה האיראנית. וושינגטון מוטרדת ביותר ממה שמתרחש בימים אלה באדמתה, יוצא ממנה לאט לאט ומתחיל ללבוש צורה מאוסה ומאיימת מעט.

זה קורה במחזורים של 17 שנה, ועם המזל שלי, יצא לי לבוא לכאן "בול" בשנה ה־17. באדמת הגינה שלי אני כבר יכול לראות את החורים הקטנים המבשרים כי גם באיזור שלי זה יקרה עוד מעט. הציקאדות באות הציקאדות באות והשמועות אומרות שזו הולכת להיות תוויה מחרידה. המדובר בחרק דמוי־חרגול או ארבה, שעשרות מיליונים מבני סוגו מסבבים עתה ממעמקי האדמה בה גמו כגלמים 17 שנה עד שאות מסתורי של הטבע שולף אותם החוצה. כאן הם מטפסים על העצים, משילים את עורם והופכים לחרקים מגודלים ממש העומדים להציף את איזור וושינגטון ואין להימלט מהם.

תושבי האיזור אמורים להלך במשך כחודשיים, ככל הנראה החל בשבוע הבא, בתוך ענני של ציקאדות מעופפות העתידות לכסות כל סנטימטר רבוע כאן. ותיקי העיר שהיו כאן במחזור הקודם ב־1970 מספרים כי התקשו להלך על המדרכות משום שכל צעד שלהם מעך בקול פצפוץ רועש ממש־ממש ציקאדות. הכי לא נעים, הם אומרים, זה להלך מתחת לעץ שאיזו ציפור נחתה עליו, שכן מאימת הציפור נופלות עליך מאה אלף ציקאדות ומכסות אותך. זה מילא, אבל לחשוב על כך שכמה מהן יחדרו בין הצווארון לצוואר. אמא'לה! אסור כמובן לחלום על נסיעה במכונית בחלון פתוח משום שמייד אתה מוצא את עצמך מסיע שישים אלף ציקאדות בתנור טרמפיסטיות. אבל, מספרים זקני העיר, הדבר הגרוע ביותר הוא הרעש. יציאתן של הציקאדות אל פני האדמה מכוונת לירח דבש עליז של הזדווגויות כדי לאפשר לנקבות להטיל כל אחת 600 ביצים בשביל המחזור הבא. הזיווג נעשה על־ידי זימזום אדיר שמשמיע הזכר כדי להפנות אליו את תשומת ליבה של הנקבה. מסתבר כי קריאות הזיווג של מאתיים אלף ציקאדות השוהות בסביבת הבית מקימות רעש שיש המשווים אותו לנהמת מנועיו של מטוס נוסעים סילוני בעת המראה. בני הבית אינם יכולים לשמוע עצמם מדברים, מכשירי הטלוויזיה והרדיו אינם מדברים ברורות גם בפול ווליום ואין שום סיכוי לשמוע את צילצולו של הטלפון.

אני לא חושב שאני אהיה כאן בשבועות הקרובים. זהו סיפור אחד שאני לא רוצה לכסות אותו מהטעם הפשוט שיש כל הסיכויים שהוא יכסה אותי.

חסמבה בבית הלבן

רוברט אוון, צעיר גבוה וחייכני, היה אחד מהאנשים אותם הפעיל הקולונל אוליבר נורת' ברשת המסועפת והסבוכה של העזרה לקונטראס. כשהעיד השבוע בפני ועדת החקירה של הקונגרס הוא הזכיר לרבים את הצעירים כדוגמת ג'והן דין שהעידו כאן בוועדה שחקרה את "פרשת ווטרגייט", ריפובליקאים בשנות העשרים והשלושים שלהם, נמרצי קלסתר, פאטריוטים, המקפידים לבקר מדי יום ראשון בכנסייה, אנטי־קומוניסטים נלהבים ומסוגלים לכל מעשה נבלים בשם האידיאל.

כפי שיארע לעתים קרובות גילה אוון – בורג קטן בסך־הכל – כי מה שנראה לפני בדיקה כאיזו מכונה משומנת היטב של ארגון, אינו אלא בלגן ילדותי המופעל על־ידי מוחות חסמבה. כך, למשל, סיפר כי אוליבר נורת' שלח אותו יום אחד מוושינגטון לניו־יורק כדי לקבל כסף בשביל הקונטראס. על־פי ההוראות שקיבל לקח אוון מונית לאיסט סייד, נכנס למכולת סינית ושם הזדהה בשם הקוד "מאור". האיש מאחורי הדלפק שלף ממכנסו הימני חבילה מגולגלת של שטרות של מאה דולר, 95 במספר, ונתן לו אותם. אוון שב לוושינגטון, הלך למלון "שרתון" ובלובי פגש אחד מאנשיו

האיש מאחורי הדלפק שלף ממכנסו הימני חבילה מגולגלת של 95 שטרות של מאה דולר, ונתן לו אותם. אוון שב לוושינגטון, הלך למלון "שרתון" ובלובי פגש אחד מאנשיו האחרים של נורת' והגיש לו את הכסף עטוף בנייר עתון

האחרים של נורת' והגיש לו את הכסף עטוף בנייר עתון.

ועוד התגלה מהעדות כי אותו קולונל נורת' מגלגל המיליונים, הגיבור האמריקאי העשוי ללא חת, לא בחל גם בשליחת ידו אל הקופה הקטנה. האיש, כך עולה מן העדויות והמסמכים, נטל המחאות נוסעים בסכום של 2000 דולר מהקופה ששימשה את הקונטראס וההמחאות נפדו, כפי שהתברר בסופרמרקט השכונתי שלו, ובעוד כמה חנויות בסביבה. נורת', כמו תוה יערי, החליף את צמיגי מכוניתו השאיר עדות מרשיעה בדמות ההמחאות. חסמבה חסמבה, אבל יש גם הרצאות.

סיימון בלי גרפונקל

על־פי תוצאות הסקרים נקראו מועמדי הדמוקרטים לנשיאות, לפני פרישתו של גארי הארט, "שלגיה ושבעת הגמדים", על שום הפער הגדול שהיה בין אחוז התמיכה בהארט לבין כל השאר. עכשיו נשארו רק הגמדים, לבד מג'סי ג'קסון. אך בשל הפניה הצרה שלו לקהל בוחרים שחור, אין לו, לג'קסי, סיכוי רב. כל שאר המועמדים הם חבורה של אלמונים המתגדרים בפופולאריות של אחוזים בודדים, בין אחד לשישה בלבד.

זוהי חבורה משונה למדי של אנשים צעירים יחסית, כולם מתחת ל־50, נאים למראה ודקים, בהירי ביטוי אך חסרים אישיות ונראים, רובם ככולם, כמוצרים סינתטיים של מעצבי דעת־קהל ומומחי בחירות, נזהרים שלא להרגיז אף אחד ומציגים בפני קהל הבוחרים תדמיות מהוקצעות עם טעם לוואי של חומרים משמרים וצבעי מאכל. בשלב זה הציבור מאד מתקשה להבחין ביניהם, והאחוזים הנמוכים שלהם מעוררים בלב כמה פוליטיקאים אחרים מהמחנה הדמוקראטי את השאלה: בעצם למה לא אני?

כולם צעירים, נאים למראה ודקים, בהירי ביטוי אך חסרים אישיות ונראים, רובם ככולם, כמוצרים סינתטיים של מעצבי דעת קהל ומומחי בחירות

כך שאל את עצמו המתחרה הנוסף שהכריז השבוע על הצגת מועמדותו – הסנאטור מאילינוי, פול סיימון. מכיוון שלכל אחד יש סיכוי, אפילו לסיימון האלמוני יש, ואפילו יש לו כמה יתרונות. ראשית, השם שלו זהה לשמו של הזמר המפורסם וצעירים רבים סבורים שהוא הזמר עצמו או קרוב שלו ומגלים עניין. שנית הוא עוף מוזר בהופעתו החיצונית : בעל דיבור איטי מצלצל כנואמים בימים עברו, מרכיב משקפי קרן גדולים ומתהדר בעניבות פרפר צבעוניות. נתונים אלה כבר מבדילים אותו ממחנה המוצרים הסינתטיים. גם בדעותיו מתבדל סיימון מן המחנה – הרי הוא דימוקרט מן הדור הישן, הקורא לשיבה לעקרונות ה"ניו דיל", למעורבות יתר של הממשלה בכלכלה ובחברה, ומטיף אפילו לשנה או שנתיים של שירות לאומי לצעירים. הוא מזכיר מעט את טרומן – גם הוא ממושקף עם עניבת פרפר – שהוא גם גיבורו הפוליטי. הוא נראה מגוחך מעט, מיושן, אך לעולם אין לדעת, כדאי לרשום גם אותו.

לא מדע בדיוני / אמיר אורן

שגר ושכח

אדמירל הזולד סטארק היה מפקד חיל־הים האמריקאי בתקוף היפאנים את בסיסו בפרל הארבור. חקירות המחדל, בין השאר בוועדת־סנאט בראשות הרי טרומן, פגעו בסטארק פחות מאשר באדמירלים ובגנרלים אחרים, אבל גם בשמו דבק כתם של רשלנות והזנחה. מטהו התריע בפני הבסיס שבהוואי במברק מסתרי, שהתמהמה להגיע ליעדו. במוחי הטילים שפגעו השבוע בפריגטה, שהנציחה את שמו של סטארק, היתה זו התרעה בשיטת "שגר ושכח": מרגע שיוצא המסר מן המשגר – והרי חומר־נפץ קטלני הוא ריכוז אנרגיה הדומה עקרונית לשדר תקשורתי – רואה עצמו שולחו פטור ממעקב אחריו, כי חזקה עליו שיתביית על המטרה בלא דיחוי וסטייה. שיטות השולח הרסנית כמעט תמיד, לעתים – כמו אצל הטייסים העיראקים השבוע – למטרה, אך לעתים לשולח עצמו.

לפחות בשלושה הקשרים ישראליים־אמריקאים עכשוויים, מתייחס "שגר ושכח" לאביו הקדום של הטיל, לבומרנג. התמוה מכולם הוא המדיני, בהתמקדותו בהשתאות המרה מאזכורה המחודש של תוכנית רייגן מספטמבר 1982 כעמדה האמריקאית במיקוח־השלום. יצחק שמיר הוא שכחן ידוע. בהשתתפו יחד עם אריאל שרון ואחרים בממשלת מנחם בגין ששיגרה את צה"ל ללבנון, הצית את הפתיל שפוצץ בתוך פחות משלושה חודשים את יוזמת רייגן. המימשל מעולם לא נסוג ממנה. גם כאשר הקפיא את המאמצים ליישומה, הקפידו הנשיא, שר־החוץ שולץ ובכירים אחרים להעלות לה תקופתית קטורת מילולית, לרוב בעת ביקורי שמיר ואורחים מזרח־תיכוניים אחרים בוושינגטון. מצד התוכן, לא היה בה יותר משהיתה מימשלים קודמים, בהיצמדם לנוסחת השטחים תמורת שלום, אך גם לא פחות, אות ברור לכך שאף רייגן הידידותי לא יתיר סיפוח או אף קיבוע המצב. שמיר וחבריו שיגרו וקיוו לשכוח. התזכורת, שנולדה כמו התגובה בוושינגטון, לא תפריע להם לנמנם עד לטיל הבא.

ההקשר השני הוא העיראקי־איראני. למולה של ישראל, נכשלו ב־1981 מאמציה לסיכול מכירת מטוסי ההתרעה והבקרה "אייוואקס" לסעודיה. מלחמת המפרץ שידכה את ה"אייוואקס" לסעודים, ביוזמה משותפת שלהם ושל חיל־האוויר האמריקאי. שנתיים לאחר שהשאלת המטוסים הפכה למכירה, ממשיכים צוותים אמריקאים להפעל אותם, באין לסעודים מיומנות לכך. ה"אייוואקס" פעל השבוע כהלכה, במעקב אחר המטוסים העיראקים ובתקשורת עם "סטארק" מכאן ועם מטוסי־היירוט הסעודיים מכאן – הכשלון היה בשתי חוליות אלה. לו היו עשרות אמריקאים נהרגים ב"סטארק" לאחר שישראל מנעה מ"אייוואקס" לטוס במרחב הסעודי, היתה אצבע מאשימה מופנית אליה ולא לאחראים הנוכחים לכשלון היקר.

חקירת מכירות־הנשק הישראליות והאמריקאיות לאיראן וניקוז מקצת כספיה ל"קונטראס" מתעכבת. בוועדת־המשנה לשירותים של ועדת החוץ והבטחון, משום עיסוקה של זו בפרשת פולארד. בוושינגטון היא נמשכת בתאוצה גוברת. ריצ'ארד סיקורד, הגנרל בדימוס שהשתתף לפני שש שנים בשידול הקונגרס לאשר את מכירת ה"אייוואקס" לסעודיה, העיד החודש כי ידע על עיסקות ישראליות־איראניות מתפקידו בפנטגון. אחר מקודמיו בתפקיד זה, כתת־עוזר שר־ההגנה ליחסים בין־לאומיים, היה אדמירל וויליאם קראו, לשעבר גם מפקד השייטת האמריקאית במיפרץ הפרסי – רקע שלא הועיל לקראו, כיום יו"ר המטות המשולבים בפנטגון, לוודא שברגע הנכון תפעל "סטארק" כהלכה. סיקורד קיים מגעים עם נציגים ישראלים בשגרירות שבראשות משה ארנס גם לטובת ה"קונטראס", אך רק לאחר פרישתו מהפנטגון נזקק "איסור בולאנד" על עזרת גורמי המימשל למורדים להפלת המישטר הסאנדיניסטי בניקרגואה. סיקורד סיפר כי בסייעו למנהל הסי־איי־אי ויליאם קייסי קיווה לרכוש לעצמו כרטיס־כניסה חוזר למימשל, כנראה בתפקיד ראש מינהל המיבצעים בסוכנות הביון המרכזית.

יחד עם נציג הסי־איי־אי, עם ארנס, עם השגריר סאם לואיס ויותר מתריסר משתתפים נוספים נכח סיקורד לפני חמש שנים, ב־25 במאי 1982, בשיחות שר־הבטחון אריאל שרון עם שר־ההגנה קספאר ויינברגר. כמו פנחס לבון, בגין וארנס, שייך שרון לקבוצת השרים שהחזיקו בתיק־הבטחון רק מעט יותר משנה, אך בזכות ההספק הרעבתני שלו. גדולים הנזקים שהמיט שרון על המשרד ומתוכו כאילו רבץ שם שנים על שנים. בצל לבנון, התגמד חלקו של שרון בהשפעה על מכירות־הנשק הישראליות ובמיוחד לאיראן ולמרכז־אמריקה. בתקופת שרון היתה עדנה פתאומית למתווכים חדשים ממקורביו, בין השאר בטענה שקשריהם עם איראן יסייעו לחילוץ יהודים משם. במרכז־אמריקה ניסה שרון, לטענת פקיד במערכת־הבטחון, לעקוף את האמברגו האמריקאי (לבקשת בריטניה בעת מלחמת פוקלנד) על ארגנטינה. הפקיד סיפר כי התפטר מתפקידו במחאה על הוראה להנפיק תעודת "משתמש אחרון" כוזבת לציוד צבאי אמריקאי שהוצא משירות בצה"ל ונמכר, כביכול, לצבאה של אחת המדינות באמריקה הלטינית. הפקיד חשד כי הציוד מיועד לארגנטינה וכי מחירו נופח כמה מונים, כדי שהשלמונים יופרשו ליותר מגביר אחד – ביותר ממדינה אחת. בדרך מקרה, בלי כל קשר לנקמה אפשרית מצד מקורבי־שרון, גילה המתפטר לא מכבר כי שמו שורבב לפרשת פולארד.

יצחק שמיר הוא שכחן ידוע. בהשתתפו יחד עם אריאל שרון ואחרים בממשלת בגין ששיגרה את צה"ל ללבנון, הצית את הפתיל שפוצץ בתוך פחות משלושה חודשים את יוזמת רייגן

בשיחות שרון־ויינברגר, בשבוע הבא לפני חמש שנים, שמע סיקורד את שרון מאשר כי סופקה לאיראן תחמושת ב־27 מיליון דולר ומתעקש להמשיך ולמכור נשק לאיראן. לואיס ביקש מבגין להפסיק כל סיוע לאיראן, אמר שרון, אך כשהיפנה בגין את הבקשה אליו, "היתה תשובתי, שכאשר מדובר בציוד עם רכיבים אמריקאים, עלינו לעמוד בהגבלה המחייבת אותנו, אם כי לדעתי זה משנה; באשר לנשק שלנו, נמשיך." בשלוש שעות השיחה הטיף שרון ארוכות להתמשכות מלחמת המיפרץ בלא נצחון איראני או עיראקי וליכולת אמריקאית "להיות שם בזמן". שרון התכוון לבסיסי האוויר המפוננים בסיני איתם, עציון ואופיר; האמריקאים שלחו את "סטארק" לשייט מצפון למצרי הורמוז ושכחו להתגונן.

כמו הגנרל בדימוס ג'ון סינגלאוב, שהופיע בארץ לפני כשנתיים עם בת־לווייתו ברברה סטאדלי והתעניין במכירת נשק ישראלי למזרח־הרחוק והפניית מעשר מרווחיו ל"קונטראס", לא היה עוד סיקורד בשירות פעיל בעת שתיפקד [illegible] איראן־ניקרגואה [illegible] הכוחות האמריקאים בדרום־קוריאה והודח מתפקידו בידי הנשיא קארטר, משום הפרת משמעת הצהרה בשתיקה להחלטת קארטר לפינוי חלקי של גייסות אלה). בנוף העסקים הנושאים אמנם חושים בלאו הכי שהמעורבים בפעולות־ביון אינם פורשים מהן לעולם, אלא רק פושטים מדים מסוג אחד ולובשים מסווה אחר, אך מקרהו של יוצא הפנטגון והסי־איי־אי כסיקורד שונה מהותית מזה של איש־עסקים פרטי המתהדר רשמית גם בתפקיד יועץ לראש־ממשלה, כמו אל שווימר. הפקידים האמריקאים שראו את שווימר מצטרף לשמעון פרס בביקוריו בבית הלבן ובסטייט דיפרטמנט היו רשאים להאמין שמעשיו זוכים בברכת הדרג הישראלי הרם ביותר, גם בתווכו בהעברת הנשק האמריקאי מישראל לאיראן.

חללי פריגטה סטארק. היה פעם אדמירל בשם זה. תצלום – אי.פי.

תמוה עוד יותר מקרהו של רפי איתן. כאשר העניק לו שרון את ראשות הלשכה לקשרי מדע, בנוסף לתפקידו כיועץ ראש־הממשלה (בגין) ללוחמה בטרור, הואצלה דוממות לשכת ראש־הממשלה גם למעשיו הסמויים בתפקידו האחר. כשגילה ג'ונתן פולארד לחוקריו, בסמוך למעצרו, כי פעל בשירותו של רפי איתן, היתה בעיניו חשיבות מישנית לשרשרת־הפיקוד של הלק"ם: אף שפולארד וחוקריו ידעו כי מפעיליו בנציגויות בוושינגטון ובניו־יורק השתייכו לנספחויות המדעיות, היתה העובדה המרכזית השתייכות איתן ללשכת ראש־הממשלה (שמיר, בעת הגיוס). טענת אי־ידיעתו של ראש־הממשלה מה עושה יועצו בכובעו השני אינה פוטרת מאחריות את מי שהסמיך הסדר זה, הכופף פקיד לשני אדונים ממשלתיים והנוגד מינהל תקין. שוב, היה מי ששיגר את איתן לשני התפקידים (ואחר־כך התעקש להשאירו בשני כשסולק מהראשון לדעת עמירם ניר), שכח לפקח עליו והתעורר רק בפגוע הטיל.

מרגע מעצרו של פולארד – הן משום שניסה לברוח לשגרירות והן משום שמיהר להציף את חוקריו בפרטים – ידעו האמריקאים כי ריגל למען ישראל. מבחינת ישראל, היתה התוצאה חמורה עוד יותר לולא הודרו פולארד לנקוב בשמו של איתן, שהרי החשד היה דבק בקהיליית־המודיעין הממוסדת (גם כך סברו החוקרים תחילה כי קצין־הבטחון של השגרירות, שאותו הכירו כאיש הקהילייה ממגעים שיגרתיים, היה מפעילו המקומי של פולארד). למצרים, בפרשת 1954, לא היה אכפת אם שר־הבטחון לבון נתן את ההוראה לראש אמ"ן גיבלי; לאמריקאים היה אכפת מאד לדעת לא רק מי בממשלת ישראל הסמיך את הפעלת פולארד, אלא גם אם להפעלה היה אחראי ה"מוסד". בניגוד לגירסה שמפיצים מקורבי שרון יחד עם ראש השב"כ המודח אברהם שלום וסמנכ"ל משרד־הבטחון חיים כרמון (מגיבורי פרשות רעננו ואיראן), הסגיר רפי איתן את זהותו כרב־מפעיליו של פולארד בטרפיו, בהחשפו לפני סוכנו מהיר־הפיטפוט. לו התחזו מפעילי פולארד בוושינגטון לאנשי ה"מוסד", בלא שפולארד יוכל לדעת אם הם דוברים אמת, היתה ישראל מתקשה לשכנע שידו של שירות־הביון החיצוני הבכיר שלה לא היתה במעל.

בתוך שבועיים, החודש, תכפו מותם של קייסי ושל ג'יימס ג'יזוס אנגלטון ואישור הסינאט למינוי השופט־לשעבר ויליאם ובסטר לתפקיד שאולץ קייסי לפנות. מעברם של קייסי ושל אנגלטון לעולם חשאי עוד יותר ושל ובסטר מהאף־בי־איי לסי־איי־אי היה ציון־דרך משולש ביחסי־המודיעין הישראלים־אמריקאים. ובסטר, מינוי קארטר לשירות־הבטחון (והשיטור) הפדראלי, היה עירני ומאופק בגישתו לישראל עוד לפני שהוטלה על אנשיו חקירת פולארד. ובסטר לא היה מעולם חמים כקודמו, קלארנס קלי, שהיה לפני כן מפקד משטרת קנזס־סיטי ומצא זיקה מיידית לראש ה"מוסד" בעשור שעבר יצחק חופי, שכקצין בכיר בצה"ל בילה שנת קנזאס במכללה לפיקוד־ומטה בפורט־לוונוורת. יש הטוענים כי בניגוד לדימויו הצונן, היה גם מנהל הסי־איי־אי בשנים 75־73' ויליאם קולבי ידידותי למדי. במטה הסי־איי־אי בלאנגלי שבווירג'יניה זכור קולבי כמי שמסר לראשונה כניסה סדירה של חופי ואנשיו לקודש־הקודשים של הביון האמריקאי.

רושם עויינותו של קולבי נשען, במידה רבה, על מאבקו באנגלטון, קצין־הקישור של הסי־איי־אי עם ה"מוסד" מאז שנות ה־50' ועד להרחקתו מתפקיד זה וכהלוף שנה גם בתפקידו האחר כראש המודיעין־הנגדי בסוכנות־הביון. אנגלטון חלש על הכספר הוושינגטוני של צינור המגעים עם ה"מוסד" והפיק מכך יוקרה רבה. בתמצית תולדות־חייו שפירסמו אמצעי־התקשורת האמריקאים למחרת מותו נזכרה הצלחתו הגדולה בהשגת נאום כרושצ'וב נגד סטאלין בוועידה ה־20 של המפלגה הקומוניסטית הסובייטית, ב־1956. הפעם התעלמו המספידים ממה שכבר סופר במקומות אחרים: השגת עותק הנאום נזקפה לזכות ה"מוסד", שהעבירו אנגלטונה ומשם לראש הסי־איי־אי אלן דאלס, לאחיו שבסטייט דיפרטמנט פוסטר דאלס, לנשיא אייזנהואר ומהם לפירסום רשמי ומסעיר ב"ניו יורק טיימס". ראש ה"מוסד" דאז איסר הראל אמר השבוע כי מימשל אייזנהואר שוכנע באמיתות המיסמך, אף שבעולם לא גילו הישראלים לאמריקאים את זהות מקורותיהם.

במיפלס אחד, מדגים סיפור נאום כרושצ'וב את הרקימה ההדרגתית של קשרי קהיליות־הביון, על תועלתה ההדדית. במיפלס שני, הוא ממחיש את חיוניות עליונותה של המדיניות הממלכתית על שיקוליהם הפרטיים של שירותי־המודיעין השונים. לכאורה, אין מובן מכך שכל המערכות הביצועיות המשרתות את הממשלה יגזרו את פעולותיהן מכללי־היסוד של מדיניותה, אך מה שסביר בעיני הקברניטים בתחום הצבאי – פעולות צבאיות מעבר לגבול יבוצעו רק בפיקוח הממשלה ולפי החלטותיה – מתערפל בתחום הסמוך של המיבצעים המיוחדים והמודיעיניים. השאלה המשוועת ביותר בפרשת פולארד, מעבר להתפלגות האחריות בין שרים ופקידים אלה ואחרים, היא מי, מתי והיכן קבע לאחרונה את מדיניותה המודיעינית של ישראל. כמה שנים חלפו מאז כונסה הממשלה או ועדת־השרים לבטחון, אם בכלל, לנסח או לעדכן או לשקול תקנון מותר ואסור למודיעין הישראלי? כיצד יכול גורם מודיעיני לא רק לחמוק מפיקוח הדוק על מעשיו, אלא גם מהנחייה ברורה של ראש־הממשלה ושר־הבטחון באשר לתיחום יעדיו?

השאלה המשוועת ביותר בפרשת פולארד היא מי, מתי והיכן קבע לאחרונה את מדיניותה המודיעינית של ישראל. כמה שנים חלפו מאז כונסה הממשלה או ועדת שרים לבטחון לנסח או לעדכן או לשקול תקנון מותר ואסור למודיעין הישראלי?

קברניטים אינם צריכים ואינם רוצים לדעת את שמות סוכני הביון שלהם, אומרים להגנתם השרים שכשלו בפרשת פולארד (ועדיין לא נודע בוועדות אבן ורוטנשטרייך־צור אם חקרו את שרון ואיתן, שמא שותפו מפורשות גם על פולארד). הם אינם חייבים לדעת כי ב־240 מיליוני האמריקאים או מאות האלפים העובדים בקהיליות הביון והבטחון שם הוא סוכן ישראלי, אך חובתם לוודא שהמדיניות הנכונה של התנזרות מריגול באמריקה אכן מובהרת לשירותים ונאכפת.

סיפור בדוי: עוזרו המקורב של המזכ"ל מיכאיל גורבצ'וב מתאהב ביועצת המדינית בשגרירות סקנדינבית במוסקווה, שהיא סוכנת ישראלית רדומה בשירותו של ראש הלשכה לקשרי מדע בדיוני. ראש הלק"מ"ב שיגר אותה ושכח לשאול את קברניטיו אם ואיך בוחר לפעול בבירה הסובייטית. הקברניטים לא טרחו לנדב לו הנחיות. הסוכנת סיפקה מידע פנימי על דיוני הפוליטביורו והביאה תועלת מסויימת. אך כשנחשפה פגעה הסערוריה בכוחו של גורבצ'וב ובמדיניות הסובייטית כלפי ישראל והיהודים.

זה יכול לקרות. זה לא קרה בנאום כרושצ'וב, כאשר הפעולה המודיעינית היתה ממוסדת ותואמה לבקרה מדינית. זה קרה, בתרגום מרוסית לאמריקאית, בפרשת פולארד – וזה יקרה שוב, כל עוד מתרשלים הקברניטים בניצוח על האיסוף המודיעיני, לבעט אולי ברגלם איש אור ידים.

صكنا من الوحل

מאיר אגסי. תראפיה עצמית / אלי שאלתיאל

ראה ערך קיבוץ

צריך אומץ לב לא קטן לצאת ולעשות חשבון גלוי ונוקב עם הילדות, עם בית ההורים. „בגבעת הלוחם", ואולי בעוד מקומות, לא ישבעו נחת מהוצאת „הכביסה המלוכלכת" החוצה. אך מי שיפרש את ספרו של אגסי כהתרסה קשה נגד הקיבוץ, יעשה למחבר עוול

הפסיכולוג הנודע ברונו באטלהיים כינה אותם „ילדי החלום". לאחר ביקור קצר בקיבוצים אחדים, פיתח תיאוריה מפליגה על עיקריו של החינוך הקיבוצי והשפעתו על חניכיו. אחת ממסקנות תצפיותיו היתה, כי החינוך המשותף והרחקת הילדים מחיק המשפחה הגרעינית גורמים לכך, שילדים אלה, יותר מבני גילם חניכי החינוך המסורתי, מאבדים מושגים על האפשרי והמצוי, ונוטים לאשליות ולדמיון. כהמחשה לקביעה זו תיאר שיחה שניהל עם זאטוט באחד הקיבוצים שבהם ביקר. בן־שיחו, הצעיר ההוזה של באטלהיים, אמר לו, כי כשהוא יהיה גדול, הוא רוצה להיות טייס ופיסיקאי. הפרופסור לפסיכולוגיה היודע הכל ומכיר הכל, שאל את קוראיו, כלום יתכן הדבר? כלום מחינוך מוגבל וקשה זה יכול לצמוח אדם כל כך מוכשר? איני יודע אם נודע הדבר אי פעם לברונו באטלהיים, אך אותו ילד שחיזק את השערותיו המדעיות, תאמינו או לא, הגשים את חלומו. הוא היה טייס מוכשר בחיל האוויר וגם פיסיקאי מצליח ונודע.

טעותו הגדולה של הפסיכולוג היתה, שנכשל באיתור החוליות החלשות במערכת החינוכית המהפכנית שהוצגה לפניו. לחינוך הקיבוצי לא היו מעולם צרות עם החניכים שגרתמו, קיבלו את השיטה והשלימו עימה. מערכת זו העניקה להם את כל הכלים הדרושים לטפח חלומות ולהגשימם. היא עודדה את החזקים בקרבה ואלו לא התקשו להיות מיטב בנינו.

אך מה קרה לחלשים? מה קרה לאלה שבשום פנים ואופן לא רצו ללכת לצנחנים? מה קרה לחריגים שלא ידעו לתבוע את מקומם? אני מכיר כמה וכמה בוגרי קיבוצים, שגם במיטב שנותיהם ולאחר שפילסו לעצמם דרך נאה בחיים ואף הצליחו בה לא רע, מוסיפים להאשים את חדר הילדים המשותף בכל התסביכים והקשיים הקיומיים שהם נתקלים בהם.

ספרו של מאיר אגסי הגבעות השחורות של דקוטה (הוצאת זב"ם), המתאר את ילדותו ב„גבעת הלוחם" בשלהי שנות החמישים, הוא החשבון הנוקב שעורכים „קורבנות" החינוך הזה עם הוריהם, עם הקיבוץ, עם הרעיון שהיה מוכן לעשות בהם ניסויים מסוכנים מאוד. קביעה זו לא תמצא, מן הסתם, חן בעיני המחבר. מאז שכל המערכת התגייסה להפוך אותו לחלק מן הקבוצה, לאיבר מאיבריה, הוא לא כל־כך אוהב, כנראה, שמנסים לצרף אותו לקבוצה כלשהי בלי לשאול את פיו תחילה. [illegible] האישי מאוד, קריאה מעמיקה [illegible] למידה של חירות ואינדיבידואליות, היא, אחרי ככלות הכל, המחאה של הקבוצה הגדולה. ולי (ולמן) יהלומי, גיבורו של מאיר אגסי, הוא ילד צנום וקטן, שכל חבריו פשוט נהנים להתנכל לו. הוא חי בעולמות של דמיון, אוגר אינפורמציה ומתכנן בקפידה את נקמתו הגדולה ביותר רבינא, סאדיסט שאינו יודע מעצורים. כוכבי הקולנוע של שנות החמישים הם ידידיו הקרובים, וקרן האור היחידה בחייו היא המורה נחמה.

אך הגיבורים האמיתיים בסיפור היומיים בחייו של ולי הסובל הם הקיבוץ והמבוגרים המאכלסים אותו. גבעת־הלוחם אינה דומה כלל לקיבוצים שכיכבו ביצירותיהם של סופרי תש"ח. הקיבוץ שהיה בכתיבתם לסמלו של הנועז, למעוזו של היהודי החדש, מואר בסיפורו של ולי כהמשכה של העיירה היהודית מן הגולה. אנשי הקיבוץ הביאו איתם ממולדתם באירופה את כל הנוהרות היהודיות, וגיבוריו, לא תאמינו, מדברים יידיש, כי רק בשפה זו הם יכולים לבטא את המועקה הגדולה של חייהם. מאיר אגסי יודע לקלוט ברגישות כרויית אוזניים את כל אנחותיהם, גנחותיהם וחשושי פעולות המעיים שלהם. אם תשאלו אותו, כל המחלות שבעולם, יגיד לכם, הן פסיכוסומטיות.

הקיבוץ, שבחזונם של מקימיו נועד להיות מקדש הפתיחות והישירות, מוקד התערותו של היהודי המתפכן עם הטבע והחיים, מטפח את הסגירות ומותיר את הפרט עם תסביכיו ומצוקותיו. הוריו של ולי אינם מספרים לו על אחיו הצעיר שמת בילדותו, וההסתרה יוצרת סיבוך. ולי מחייה את הבלונדי שעל הקיר ונפורח עימו לעולמות אחרים. באותם יומיים של שלהי קיץ, כשממטרות הדשא מזמזמות ברקע, מתאבד חבר הקיבוץ אלטר מינקוביץ, שהילדים מכנים אותו „יוצמך". הרקע ידוע ומוכר, כמעט שאבלוני. ואלטר, שעזב את ביתו בגרמניה בלהט הנעורים ובעיניים יוקדות ויצא אל המזרח להקים בו חיים חדשים, לא עמד בניתוק ובקרע. מעולמו הישן נעקר, אך בחדש לא הצליח להקלט, והנה באה הצעת ממשלת גרמניה לשלם לכל נפגעי השואה פיצויים והרסה עליו את עולמו שממילא לא היה יציב. ההתלבטות קשה, הפיתוי גדול והקיבוץ, אף שיש לו בו לכאורה ידידים, דואגים רבים, אינו מסוגל להושיט עזרה ברגעים הקריטיים. ואלטר תולה את עצמו בחליפתו הישנה בחדרו הקטן בשורת חדרי הרווקים. הגורל כמו היה צפוי. לאחר מכן ישבו כל ועדות החברה והחברים בקיבוץ ויגמרו לברר היכן טעינו, מדוע נעזב ואלטר לעולמו הקשה והמציק?

כמו ולי, המלקט פירורי מידע על כל דבר ובכל נושא, אולי כאמצעי הגנה לקומתו הנמוכה, לצבריותם הבולטת של חבריו, גם מאיר אגסי מעטר את סיפורו באלפי פרטי צבע ורקע. ישראל של אותם ימים, על „השכונון המקוריים" שאיש אינו נוקב בשמו, עסקי הפוליטיקה המפא"יניקית והצגות התיאטרון הקובעות את תחומי הזמן והמקום. לחובבי נוסטאלגיה מזומנת בספרו של אגסי הנאה מרובה.

כפי שמספרים לי ידידי, בוגרי הקיבוצים, צריך אומץ לב לא קטן לצאת ולעשות חשבון גלוי ונוקב עם הילדות, עם בית ההורים. בגבעת הלוחם, ואולי בעוד מקומות, לא ישבעו נחת מהוצאת „הכביסה המלוכלכת" החוצה. אך מי שיפרש את ספרו של אגסי כהתרסה קשה נגד הקיבוץ, יעשה למחבר עוול נורא. הגבעות השחורות של דקוטה הוא מה שמכנים בעולם הספרות „רומן ראשון", והוא מצטיין בכל התכונות והליקויים המציינים יצירות כאלה. מדגיש, מתיש לעיתים, מתע מגבה הרצון לומר הכל ולספר הכל, כאילו הזדמנות נוספת כבר לא תינתן לו. [illegible]

לפני שיצא אל העולם הגדול [illegible] לחוויות אחרות, לעולמות זרים, חייב מאיר אגסי לברר עד תום ומיצוי את טיב הקשרים, החיבורים אל העבר. חלקם מגבילים, חלקם מעוררים ומרחיבי אופקים. מאיר אגסי עשה את התראפיה העצמית שלו לנגד עינינו. טיפול נפשי כזה כואב לעיתים קרובות למטופל ולחברה שבקרבה צמח. בצד רגשי הזעם על ביתו בגבעת הלוחם מבצבצת הרבה אהבה למקום.

שני סיפורי חיים. נשים סופרות ה' / כרמית גיא

העולם על־פי ג'יין טאפסוביי קריידר

היא נולדה ב־1949 או ב־1950 כבת לשבט הנאנדי באחד העמקים הפוריים בקניה. כיום, בקנדה, היא עוסקת בין השאר, בעריכת מילון ראשון מסוגו של שפת הנאנדי. סיפור חייה מאשר שוב את האמרה כי המציאות עולה על כל בדיון

אילולא פגשתי בג'יין קריידר ושמעתי מפיה את סיפור חייה, לא הייתי מתייחסת ברצינות יתירה לספרה „שני סיפורי חיים: נשמתי ואני". הסיפור נשמע כל־כך מדהים, כל־כך דמיוני, עד כדי כך שהייתי חושדת בסופרת שביקשה לסחוט מקוראיה דמעות והתרגשות בכל מחיר ובלא להתחשב במיני גורמים מגוחכים, בגון ריאליה או סבירות. כשפגשתי את ג'יין טאפסוביי קריידר שמעתי אותה מספרת את סיפורה, בהומור ובענייניות, כמי שאינה תופשת מה כל־כך מדהים בו.

ג'יין קריידר היתה אחת האטרקציות של כינוס הסופרות, שהיה בירושלים לפני שבועות אחדים. היא לא נמנתה עם שהות הסופרות הידועות שכולם אצים לראיין ולשאול לדעתן על שאלות שברומו של עולם, אך בפניה המדהימים ביופיים, בגוון עורה השחור ובאין־ספור צמותיה הדקיקות השזורות בחרוזים היא היתה מוקד משיכה טבעי למדי לצלמים. בתוך שעות ספורות הצליחה להתיידד עם כל באות הכינוס, להדביק את כולן בחיוכה ובחום הקורן ממנה. כולם היו מאוהבים בה. אך סיפור חייה הוא, כאמור, סיפור מטורף לחלוטין, והיא יודעת לספרו כמספרת אגדה על מישהי שהיה לפני שנים רבות בארץ רחוקה.

ג'יין נולדה בשבט הנאנדי שבקניה, ככל הנראה בשנת 1949–1950. באותן שנים לא היה נהוג לרשום את מועד הלידה בשבטי אפריקה. רק כעבור שנים „אימצה" לעצמה ג'יין את שנת 1947 לשנת לידתה, לצורכי הוצאת דרכונים ושאר מסמכים שהעולם המערבי נדרש להם. שבט נאנדי חי על עדרי הבקר שלו. אדם נמדד שם על־פי מספר ראשי הבקר שברשותו, ואורח־החיים נקבע על־פי צורכיהם. החיים התנהלו על מי מנוחות, על־פי חוקים קשוחים וידועים, שאין לסור מהם כמלוא הנימה. כך, למשל, בשבט הנאנדי מקובל ריבוי נשים, והיחסים בין הצרות מתנהלים על־פי רוב בהרמוניה. גם אביה של ג'יין נשא שלוש נשים.

יום אחד הופיעו באיזור הבריטים. ומאחר שאיזור מגוריו של השבט היה פורה מאוד, בשתלטו עליו, נישלו את תושביו המקודמים והחרימו את מרבית הבקר. לא לחינם הדביקו להם תושבי המקום את הכינוי „טורנאדו", על־שם הסופה העוקרת את הבית ומתירה את דייריו בלא מחסה. תושבים רבים נסו מפני הבריטים לאזורים אחרים, אזורי ביצות ושטחים שאדמתם לא היתה פורייה כאדמת העמק שלהם. עוד. הם התמקמו בביתם החדש הופיעו הבריטים במקום. הפעם החליט אביה של ג'יין [illegible] נמלטה מפניו ולקחה עמה את הילדה ג'יין, שהיתה אז כבת שש. אלא שהאב חיפש אחריהן, מצא אותן, לקח את הבת מאמה והביא אותה אל בית אשתו השניה.

חייה של ג'יין בבית אמה החורגת לא היו מאושרים. שלא כשאר ילדיה, שנהנו מתפנוקים ומתשומת־לב, נאלצה ג'יין לחלוב לעצמה את הפרה עם בוקר כדי לשתות חלב לארוחת הבוקר ולשאת בכל מלאכות הנקיון של הבית. לא הועילו נסיונות הבריחה שלה מן הבית, בחיפוש אחר אמה. לא הועילו גם נזיפותיו של אבי המשפחה, היחסים הצוננים עם אשתו השניה של אביה נותרו בעינם. את האהבה שנזקקה לה קיבלה ג'יין, היא טאפסוביי, מאביה. יום אחד הסתבך האב עם בעלי האדמה הבריטים. הוא סירב לציית לפקודה של אחד ממנהלי העבודה ונדון לשנתיים מאסר עם מלקות שספג אחת לשבועיים. בשובו מן הכלא שוב ארזה המשפחה את מיטלטליה ויצאה לנדוד.

אלא שאם מצטיירת מן הדברים תמונה קשה וטראגית, אין זו התמונה כולה. בספר נפרש עולם ילדות מאושר, של משחקים עם האחים והאחיות בחצר הבית, סיפורי הרפתקאות שגם המכאיבים ביותר אינם חסרים מימד של הומור ואהבה. במלאות לג'יין שתים־עשרה הזמינו אותה ידידותיה לבלות עימן ב„צריף הלוחמים". זה המקום שבו היו מתכנסים הצעירים הרווקים ומבלים עם הבנות. הם נהגו לישון יחד בעירום, בגיפופים ובליטופים, אך לעולם לא קרה שמי מבין הנערות איבדה ב„צריף הלוחמים" את בתוליה, שהיו מקודשים מכל. יחסי החברות שנרקמו באותם בילויים היו באים אל קיצם בטקסי המילה של הבנות ובטקסי האירוסין [illegible] מכן היתה ניתנת להן הזכות לבחור, ליד מי יישנו בלילה. היא מוסיפה, שאותם גיפופים וליטופים תמימים היו בבחינת הקדמה מועילה לקירבת הגוף הנדרשת לאחר הנישואין ואמצעי להפגת הפחדים מפני המגע עם הגבר בבוא העת.

טקס המילה, מילת הדגדגן, שהיה נושא לחיבורים מדעיים אין־ספור, המשמש בעולם המערבי סמל לדיכוי האשה בידי הגבר, בא בכוחו למנוע ממנה את חוויית האורגזמה ולהפוך אותה לכלי הולדה, מצטייר בסיפורה של ג'יין כאחד משיאי חייה של הנערה. היא לובשת בגדים חגיגיים מיוחדים, ותכשיטי פעמונים שנענעים על קרסוליה מבשרים מרחוק על בואה. ערב הטקס יוצאת הנערה למסע ארוך ומזמינה את כל קרוביה וידידיה להשתתף בזימה הגדול, והם אכן מתקבצים ממרחקים לכבוד המאורע. לאחר הטקס עליה להתאדס במחיצות, שאם לא כן, אסור לה לצאת מפתח הבית לאור היום. עליה להסתיר את פניה מאחורי כיסוי עשוי עור וללכת שפופה, לבל תראה אותה עין זר. אלא שבניגוד לחופש הבחירה הניתן לה בהיותה ילדה, נשללות ממנה זכויותיה לאחר היכנסה בעול הבגרות. הוריה הם שיבחרו את בן־זוגה.

אירע מזלה של ג'יין והורה, מאהינדי, התאהב בה. לא עזרו המוני הנערות שחיזרו אחריו ברחש גלוי; לא עזר גם איום בת השבט שהודיעה כי לא תינשא לאיש מלבדו, גם אם יהיה עליה להישאר רווקה כל ימיה; לא הועילו איומי הוריו כי לעולם לא יוכל לשאת קרובת משפחה לאשה. מאהינדי גמר אומר לשאת את [illegible] טאפסוביי היתה במצוקה כפולה: לא זו בלבד שהיתה תקועה עם גבר שאינה רוצה בו, אלא שבעיני הכל, גם בעיני הוריה שהתנגדו לנישואין, הרי שאף שלא נערך טקס רשמי, היא נחשבה לאשתו החוקית. היא היתה אז בת ארבע־עשרה, כנראה. בעודה מחלימה מהלם הניתוח החליטה לחפש את אמה. אצלה, חשבה, תמצא אולי מרגוע מכל צרותיה. מקץ הרפתקאות וסכנות הגיעה אל העיר הגדולה קיסומו, שם מצאה אותה, ולאחר כמה רגעי מבוכה ישרו ההדורים בין האם לבת. אך גם שם לא הגיעה ג'יין אל המנוחה והנחלה. אמה, שהתאסלמה לרגל נישואיה בשנית, ניסתה לבסוף לכפות עליה את כללי האסלאם, ובעיקר להשיא אותה לאיש. ג'יין מספרת, „היא עדיין לא ידעה שיש לה עסק עם בתגה בעלת רצון משלה".

היא רצתה ללמוד ולהרחיב את אופקיה בעיר הגדולה. בעבודה במשק בית של משפחה לבנה גייסה את הכסף הדרוש ללימודים ובכוחות אדירים הצליחה, לתמהונם הרב של אמה ושל שאר בני המשפחה, לרכוש השכלה. בתקופה ההיא עבדה גם במיסיון, שם נדרשה לעבוד בסבלות. הקסם שהילכו עליה המיסיונרים לא עמד להם לאורך זמן. היא מספרת, שגילתה כי „הם באו לאפריקה עם מחשבה אחת בראש – לעזור ל„עמים הפרימיטיביים והמסכנים". הם לא טרחו ללמוד דבר אודות האנשים להם התכוונו להושיט עזרה. לא טרחו להכיר אותם, את אנשי המקום, לא היו נוהגים בהם כבעבד כבשים. אך המיסיונרים לא האמינו שבאמונותיהם או באורח חייהם של האפריקאים יש דבר מה שיכול לעניין אותם". ג'יין עבדה במיסיון וזמן מה אחר כך רכשה חנות וניהלה אותה בעצמה.

יום אחד פגשה את צ'ס, סטודנט לבן מקליפורניה, ארצות־הברית. הוא בא לאפריקה כדי ללמוד שפות. ג'יין הוצגה בפניו במי שיכולה לסייע לו ללמוד סואהילית ונאנדי. באותם ימים, מספרת ג'יין, שמעה אך ורק על שני מקומות באמריקה: „וושינגטון די.סי., כי שם היה ניקסון, וקליפורניה, כי שם היתה הוליווד". והנה, לא סתם בחור לבן, אלא אפילו מקליפורניה. סיפור הידידות בין השניים משעשע ביותר, רצוף אי־הבנות ורצון כן להתגבר עליהן. כעבור חודשים אחדים נאלץ צ'ס לשוב לצפון־אמריקה. כעבור זמן מה לא הסתפקו עוד בקשר מכתבים וג'יין החליטה לנסוע בעקבותיו. בינתיים סיים צ'ס את לימודיו ומצא עבודה בקנדה.

למסיבת הפרידה המאולתרת בשדה התעופה הגיעו כל בני המשפחה והידידים, עשרות במספר, והפרידה מהם היתה קשה. אלא שלא אדם כמוה יכשה לעצמו לשקוע בדכאון. היא הצליחה להתיידד עם שכניה למסע ואפילו שוטרי משטרת הגבולות של קנדה האירו לה פנים, גם הם לא הצליחו כנראה לעמוד מול החיוך המדבק שלה. הידידות עם צ'ס הביאה לנישואין וללידת שני ילדים. אך הסיום „הם חיים באושר ובעושר עד עצם היום הזה", אינו סופו של הסיפור הזה. טאפסוביי, היא ג'יין, היא „אדם שיש לו רצון משלו", היא לא תסתפק בסוף־טוב אידיוטי כזה. בשנים האחרונות עוסקים היא ובעלה במפעל אדיר – עריכת מילון של שפת נאנדי. מאחר שהשפה הזאת לא הועלתה מעולם על הכתב, אלא עברה רק מדור לדור בעל־פה. ג'ין הנזקקת עתה לשפות זרות על מנת להתבטא אינה מאושרת, כמובן, במצב עניינים זה. עריכת המילון תסייע לה לכתוב בשפתה ותסייע לאחרים להציץ אל עולמה המיוחד.

„שואלים אותי לפעמים אם יש געגועות בקנדה. אולי אני תמימה, אך לא התנסיתי בה כאן. אני יודעת שהיא קיימת, אך לא חשתי בה [illegible] אינם מנסים אף לפתוח בשיחה. אני משיבה לאלה כאילו היו תינוקות. אני אפריקאית, בת נאנדי, ולעולם לא אנסה להיות מישהו אחר. כששואלים אותי איך זה להיות נשואה למישהו מחוץ לשבט, אני משיבה שזה נהדר וכדאי לכולם לנסות. למדתי מן הנישואין הללו לא להפלות בין הסובבים אותי. נעשיתי עיוורת צבעים, אך לעולם לא אנסה להיות מישהי אחרת".

ג'יין טאפסוביי קריידר. אולי אני תמימה. תצלום – ניצן שורר

פנחס רוזן, שר המשפטים הראשון. אין לו יורשים / חיים י. צדוק

מגילת העצמאות של הרשות השופטת

אין דוגמאות רבות בעולם ששר, ביוזמתו, מתפרק מסמכות חשובה ורבת עוצמה כמו מינוי שופטים. לא היה כורח שהדבר ייקבע כך. הוא נקבע הודות לפנחס רוזן, איש עקרונות

פליכס רוזנבליט – הוא פנחס רוזן – היה בן 61 כשהוקמה מדינת ישראל. כבר אז היה עברו מסכת עשירה ומגוונת של פעילות ציבורית ומקצועית: ממייסדי תנועת הנוער הציונית „בלאו־וייס" בגרמניה, ציר בקונגרסים ציוניים רבים, נשיא ההסתדרות הציונית בגרמניה, חבר ההנהלה הציונית בלונדון, חבר מועצת עיריית תל־אביב, מנהיג מפלגת „העליה החדשה" ואחר־כך המפלגה הפרוגרסיבית. אך הוא ייזכר כמי שהיה שר המשפטים הראשון של מדינת ישראל. הוא כיהן בתפקיד זה 13 שנה.

רבים רואים היום את אי־תלותה של הרשות השופטת כדבר המובן מאליו. בשנים הראשונות של המדינה לא היה זה דבר המובן מאליו. אלה היו שנים שבהן בן־גוריון היה המנהיג הבלתי־מעורער ומפא"י היתה המפלגה השלטת. בן־גוריון היה סוציאל־דמוקרט לפי השקפת עולמו אך בעל נטיות אוטוקרטיות במזגו האישי. מושגי הנהגת מפא"י על תפקידה של מפלגה פוליטית בחיי מדינה וחברה היו על־פי הדגם המזרח־אירופי יותר מאשר לפי הדגם המערבי: דגם טוטאלי, אם לא טוטאליטרי. לא בנקל היו מוכנים להשלים שמערכת חשובה כל־כך בחיי המדינה – מערכת השיפוט – תתקיים „מחוץ לתחומי" למפלגה, ולמפלגה לא תהיה בה דריסת רגל.

היום, עם כל הביקורת שיש לנו על הליקויים הארגוניים במערכת בתי־המשפט, על הסחבת ועל עינוי הדין, הרי מבחינת רמת השיפוט, היושר האישי של השופטים ואי־תלותה של הרשות השופטת יש לנו מערכת שיפוט לתפארת. השיטה שלנו לבחירת שופטים על־ידי ועדה בהרכב מאוזן של שופטים, שרים, חברי כנסת ועורכי דין מעוררת הערכה ופליאה בעולם. הישג זה נזקף כולו לזכותו של פנחס רוזן. ייתכן שבשתכונה העוברה שעד חקיקת חוק השופטים בשנת 1953 היה שר המשפטים ממנה שופטים. לא היתה זאת שיטה יוצאת דופן בעולם המערבי: באנגליה מתמנים השופטים על־ידי הלורד צ'נסלור שהוא איש פוליטי, חבר הקבינט. בארצות־הברית מתמנים השופטים הפדרליים על־ידי הנשיא באישור הסינאט. אין דוגמאות רבות בארץ ובעולם ששר, ביוזמתו הוא ומתוך גישה עקרונית, מתפרק מסמכות חשובה ורבת־עוצמה כזאת. לא היה כורח שהדבר ייקבע כך. הוא נקבע כך הודות לפנחס רוזן.

כיום אנו מקבלים כדבר המובן מאליו ששופטים חייבים להינזר מפעילות פוליטית. בימים הראשונים של המדינה היו שחלקו על כך במפורש. עמדתו של פנחס רוזן היתה ברורה לחלוטין. ב־24 בדצמבר 1948, לקראת הבחירות לאסיפה המכוננת, היא הכנסת הראשונה, שלח רוזן איגרת לנשיא בית המשפט העליון שבה כתב:

„אינני מבקש להביא לידיעת השופטים... כי לדעתי השתתפות פעילה בחיים המדיניים אינה מתיישבת עם מעמדו של שופט במדינה. היות ויכולים להיות ספקות בתקופת המעבר למשטר מדיני חדש בקשר לבחירות לאסיפה המכוננת, חשבתי לנכון לחוות את דעתי באמור".

מכתב זה זכה לשאילתה ביקורתית של אחד מחברי מועצת המדינה הזמנית, הגוף המחוקק דאז.

בימיו של פנחס רוזן כשר המשפטים נקבע מעמדו העצמאי של היועץ המשפטי לממשלה בכל הנוגע לסמכות להעמיד אדם לדין פלילי. תיאום הסמכויות בין שר המשפטים ובין היועץ המשפטי היה מעורפל למדי ואף שנוי במחלוקת בימיה הראשונים של המדינה. מזלו שיחק לו, לפנחס רוזן, ששני היועצים המשפטיים הראשונים, יעקב שמשון שפירא וחיים כהן, היו שניהם משפטנים מעולים ואישים חזקים ונהנו שניהם מאמונו המלא של רוזן. אז נקבע שהסמכות להחליט בעניין העמדתו של אדם לדין פלילי חייבת להימצא בידי אישיות לא פוליטית ברמותו של יועץ משפטי עצמאי. כשנתמנה חיים כהן לשופט בית המשפט העליון, מינה רוזן את גדעון האוזנר ליועץ משפטי לממשלה. זמן־מה לאחר מכן פרש רוזן מן הממשלה ודב יוסף קיבל את תיק המשפטים. בין יוסף להאוזנר פרצה מחלוקת חריפה על מעמדו של היועץ המשפטי שהסעירה את דעת הקהל והולידה את ועדת אגרנט משנת 1962. ועדה זו קבעה את סמכויות היועץ המשפטי לפי הדגם של רוזן־שפירא־כהן, והממשלה אימצה את דו"ח הוועדה שעד היום הוא בבחינת מגילת העצמאות של היועץ המשפטי.

אני רואה במעמדו העצמאי של היועץ המשפטי אחד מעמודי התווך של שלטון החוק במדינה. לאחרונה נעשים נסיונות לערער מעמד זה ולכרסם בו. שוחרי שלטון החוק, שאינם שבעי רצון מתיפקודו של יועץ משפטי מסוים, חייבים להזהיר את עצמם לבל יפגעו בביקורתם במעמד עצמו.

פנחס רוזן היה שומר מסורת בחייו הפרטיים וליברל־חילוני בהשקפת עולמו. בעניין סמכות בתי־הדין הדתיים בענייני נישואין וגירושין הוא ניהל מאבק מאסף. היה לו חלק בהשהיית חקיקת החוק בנושא זה עד לשנת 1953 על אף הלחץ שהפעילו המפלגות הדתיות. הוא ביקש לנסות ולשמור לפחות את הסטטוס קוו שהיה קיים בתקופת המנדט: סמכות בתי־הדין הרבניים – שאפשר לפרוש ממנה – על חברי „כנסת ישראל". הוא הורה במשרד המשפטים להכין הצעת חוק דיני משפחה אזרחי. בסופו של דבר בן־גוריון החליט כפי שהחליט: סמכות בלעדית של בתי־הדין הרבניים על כל היהודים בישראל. במישור הפוליטי גברו המפלגות הדתיות על המפלגה הפרוגרסיבית. במישור האישי גברה השפעת הרב מימון על בן־גוריון על השפעתו של רוזן.

מערכת היחסים בין רוזן לבן־גוריון היתה מורכבת מאוד. הם באו מאסכולות פוליטיות שונות: בן־גוריון – האקטיביסט שבתנועת העבודה; רוזן – קרוב ל„ברית שלום" מיסודו של יהודה לייב מגנס והמתונים של היום, יונה צחורה. אך רוזן העריך את בן־גוריון וראה בו את מנהיג הדור. היתה לבן־גוריון השפעה עצומה על רוזן ועל פי רוב היה מקבל את דעתו, לא מתוך שנכנע אלא מתוך ששוכנע. עם זאת את עמדותיו לא קיבל בעיניים עצומות, לא היסס להתווכח איתו וידע לעמוד על דעתו. כשפרשה מפלגתו של רוזן לאופוזיציה לתקופה קצרה וחיים כהן נבחר לשר משפטים, כתב לו רוזן מכתב וזהו לשונו:

פנחס רוזן. השפעת בן־גוריון

„... כפי שאתה יודע, אין אני שייך לאלה החושבים שאפשר להטיל לדימוקרטיה על־ידי ממשלה חסרת אונים, ובהרבה דברים עקרוניים הנני דעים אני עם בן־גוריון. ממשלה נמרצת בעלת סמכות ואוטוריטה [illegible] תרופה היא [illegible] דיקטטורה. סבורני שבן־גוריון מחויב בבנות את השיטה הדמוקרטית־פרלמנטרית (נוסח אנגליה), אבל הוא עלול להרוס מן המסגרת – ואז אסור להכנע לו. מכיוון שקיימת צפייה להטיל על שר המשפטים כל המשימות הבלתי־פופולריות, דרושה זהירות כפולה...".

האקורד האחרון ביחסי רוזן–בן־גוריון היה אקורד צורם על רקע המריבה ביניהם בעניין פרשת לבון או, נכון יותר, בעניין „ועדת השבעה" שקבעה כי לבון לא נתן את ההוראה ל„עסק הביש". בן־גוריון האשים את השרים חברי הוועדה, ובעיקר את רוזן, שהם חטאו במשוא פנים, עיוות דין ותצאי אמת. רוזן נפגע עד עומק נשמתו. בן־גוריון ניסה לשכך במקצת את זעמו באומרו שאין הוא מטיל ספק בתום ליבו ובישר כוונותיו. אך רוזן לא נרגע. לא היה אכפת לו שבן־גוריון חולק עליו, אבל לא ראה אפשרות ליישב משוא פנים, עיוות דין ותצאי אמת עם תום לב ויושר אישי. על האשמות אלה לא יכול היה לסלוח לבן־גוריון ופרשה זו העכירה את שנותיו האחרונות של רוזן. במבט לאחור, לא יכול היה להיות כל ספק שרוזן פעל בתום לב ובישר לבב ולפי מיטב שיקולו. אם כי, לדעתי, בן־גוריון צדק בסוגיה העקרונית כי מן הדין שלא ועדת שרים ולא גוף פוליטי אחר לא יטול על עצמו תפקיד בעל אופי שיפוטי. על רקע זה נחקק כעבור שנים חוק ועדות חקירה.

פנחס רוזן היה איש מתון במזגו כמו בהשקפותיו. אינני זוכר אותו מרים קולו, גוער במישהו או פוגע במישהו. אי אפשר היה לכעוס עליו. עם זאת, כשצריך היה להודיע למישהו הודעה לא נעימה – שלא יקבל מינוי מסוים או שהוא מפוטר מתפקידו – לא הטיל את המלאכה על אחרים אלא עשה זאת בעצמו, בנימוס אך בהחלטיות.

היה לו חוש הומור מן הסוג המכונה „יבש". הדבר לא התבטא בסיפור בדיחות אלא בחיוך אירוני־לגלגני או בניצוץ של שובבות בזווית עינו. כשסיפרו לו שאמרתי עליו שהוא „שובב", הוא ראה בזה מחמאה. הוא שנא את המשטוש והערפול. פעם אמרתי לו בדיון על נושא מסוים: יש פנים לכאן ולכאן. תגובתו המיידית: לא, יש פנים רק לכאן. פעם אמר לי: לעניות דעתי? המצב כך וכך; המשיך: ואיך לעניות דעתך?

היה לו הומור עצמי. כאשר עמדתי לפרוש ממשרד המשפטים – הוא היה מספר – הזמין אותי לשיחה כדי להניא אותי מצעד זה, וכמקובל בשיחות כאלה אמר לי מה גדולה וחשובה תרומתי למלאכת החקיקה. אמרתי לו – כך היה מספר – שאין להגזים, שאני מכיר אדם אשר תרומתו חשובה לאין ערוך משלי. רוזן היה בטוח – כך היה ממשיך ומספר – שאני מתכוון אליו, לשר המשפטים, ומתוך ציפיה שאל אותי: למי כוונתך? ואני, לאכזבתו, אמרתי: מאיר שלי, שלדעת הכול תרם תרומה היסטורית לגיבוש הלשון המשפטית העברית־המודרנית בשנותיה הראשונות של המדינה. כשמחלקת החקיקה עסקה בניסוח חוק על הזנות ביקש רוזן לראות את האיש שעליו הוטל הניסוח. כשנכנס האיש להדרו של שר המשפטים, שאל אותו השר: מה נסיונך האישי עם זנות? האיש הסמיק והכחיש בכל תוקף כל נסיון בתחום זה. אחרי שיצא שאל רוזן את הממונים עליו: לא יכולתם למצוא אדם בעל נסיון כלשהו בתחום שעליו הוא צריך לכתוב חוק?

רוזן הוא מופת לפרישה מכובדת. הוא חשש שמא הגיל יפגע בכושרו השכלי, שהוא עצמו לא יבחין בכך ושאחרים לא יעזו לגלות את אוזנו. חשש זה הוא המריץ אותו לפרוש מרצונו בעודו במלוא כוחו. שידולים של ידידים ושל חברים במפלגתו לא הועילו. הוא ידע להסתלק מן הבמה הציבורית בזמן הנכון.

פנחס רוזן הניח את היסודות, בנה וביצר את בניינה של ישראל כמדינת חוק. שרי המשפטים שבאו אחריו שיפצו את הבניין הזה, הוסיפו לו פה ושם אבל בעיקר שמרו על מורשתו. מורשת זו נפגעה קשות בשנה האחרונה, שנה שבה משרד המשפטים ותפקיד שר המשפטים נעשו לכלי משחק במיקוח פוליטי. ראשי המדינה ושרי המשפטים אינם מגלים רגישות מספקת לחשיבות המשרד ולתפקידו. לשוחרי שלטון החוק במדינה, לתלמידיו ולממשיכי דרכו של פנחס רוזן לא נותר אלא לחשוף פגיעות בשלטון החוק, להתריע עליהן, להיאבק נגדן ולקוות שהגל העכור יעבור ועטרת מורשתו של פנחס רוזן תוחזר ליושנה.

משא

לספרות, אמנות ועיון

דב בר־ניר
בשדה עיון
ימי גבורה

„ימי חומה ומגדל, 1936־1939", מקורות, סיכומים, פרשיות נבחרות וחומר עזר, העורך: מרדכי נאור; סידרת „עידן", הוצאת יד יצחק בן־צבי, תשמ"ז; 243 עמ'.

יורשה לנו לפתוח את עיוננו בספר מרתק זה, המוקדש לאחד הדפים המזהירים ביותר של ההיסטוריה הציונית הישובית, דווקא בדברי פולמוס כנגד מי שהיה ראש ממשלת ישראל, והוא כינה את הקיבוצים „מיליונרים" לכל דבר, בארצנו הענייה. אם לנקוט את הלשון הנקייה של תנועתו, הרי דווקא „האקסיפטים" של הקיבוץ הארצישראלי א' של השומר־הצעיר הם שימו לראשונה את „חומה ומגדל", כאשר אחריהם יצצו 40 קיבוצים וקבוצות, ועוד 20 מושבים וכפרים, מדן ועד נגבה. אחת ההתגייסויות ההמוניות ביותר, בדיבוק נחשוני זה אל ההתיישבות, אירעה, כידוע בתנועתנו.

והנה, קורא אני בקובץ שלפנינו גילוי־דעת של המפלגה הרביזיוניסטית, בעתון „הירדן", באותם ימים ממש, כלומר, באפריל 1938, המכוון לנוער הארצישראלי, בהדלשון התינוקית: „כל מעשי הגבורה האלה נתרמים לא לעם ישראל, אלא לאנשי הסוכנות הבגרות. אילו היה לנו שומע היינו פונים אל הצעירים ואומרים להם: אל תלכו למקומות נידחים, אל תסכנו את חייכם, כי לא כדאי הדבר". ואמנם כן: לא היה ביה"רי אחר לרפואה בכל ששים הנקודות ההתיישבות שקמו אז בגלילה, כפטריות לאחר גשם, התכיזן הלכו „למקומות הנידחים" ביותר, ולמעשה ציירו את כפת הארץ, את מפת מדינת ישראל העתידה, בעשר שנים לפני כינונה. ועוד דבר: בעקבות מדיניות „ההבלגה" ושלא היתה אלא ריכוז האש של היהודים נגד הכנופיות הערביות, ולא נגד אזרחים ערביים שלווים, קם אירגונים בן 15 אלף שוטרים לוחמים, לרבות „הנודדת" המפורסמת, שהיוו הגרעין הראשון להקמת הפו"ש, בניגוד הפלמ"ח, והיה, הלכה למעשה, עובר של צבא ההגנה לישראל – כל אלה על טהרת החרם המפלגה של המפלגה הרביזיוניסטית, תנועת־האם של תנועת „חירות", מיסודו של מנחם בגין. ואחרון מכריע – ששים נקודות ההתיישבות של „חומה ומגדל" לא הלכו, כדברי מר בגין, „ללב הישוב הערבי", אלא לכל האזורים הד־ירה־והלסין, מאצבע הגליל ועד לנגב הצפוני, כדי להגשים ודבר שעודר לעג ולצון, בין אנשי בגין) את יבוש השממה.

עד כאן – „כוית" מן ההיכרות עם אחת התנועות העקרות ביותר שידעה התנועה הציונית, מאז ועד עתה. שכן, אפילו „גוש אמונים", המתקשט בנוצות „חומה ומגדל", תוקע את יתדותיו בלב ישוב ערבי המצויין מכל נשק שלא כלוחמי „החומה" שידעו התקפות רצחניות חוזרות ונישנות עליהם, לעתים, לילה־לילה, ומתנהליו באים לדור לבתים נאים ומשופצים, ולא לאוהלי הצריפי „החומה" כדוגמת אותם ימים מפוארים. עד כאן, מעין „עירוני חשבון" עם גיבורי הרביזיוניזם, שיעצו לנוער הארצישראלי: „אל תסכנו את חייכם". אכן, צינות „מאכסימאליסטית" למהדרין. נשוב עתה לספרנו.

★

אומר ישראל גלילי ז"ל, בסוגיית „הכיבוש", האהובה כל כך על התנועה הפועלית בארץ: „עד למלחמה (מלחמת העולם השניה – ד.ב) היתה זאת ההתיישבות שכבשה את הארץ, ולא [illegible]" (איש תל־עמל, שנשאל: [illegible] „לעשק בית־שאן [illegible] חקלאית 250 שנה של שלטון הערבים הפכו ארץ זבת חלב לדבר שממה". ושוב, על הגליל העליון, מספר מיכה לבנה, איש קיבוץ מעין־ברוך: „מצודות אוסישקין הוקמו באיזור שנחשב רחוק, נידח וקשה להתיישבות. מבותק ביותר הלך הארץ". אשר לתקציבים, היה זה לעג לרש. מספר שלמה גור, איש תל־עמל, שהמציא למעשה את שיטת „חומה ומגדל": באותה תקופה לא היו תקציבים... המרכז החקלאי היה, באותם ימים, בעצם איש אחד: אברהם הרצפלד, שישב בחדר קטן, שכל ריהוטו התמצה בשולחן פשוט ושני כסאות. על כסף לא היה מה לדבר אתו". ומעיין: עד ל־1939, כלומר, עד ל„ספר הלבן" שגזר על הבית הלאומי היהודי מה שניתן לקרוא „מיתת־נשיקה", עלו, באישור והסכמת ממשלת המאנדאט 43 ישובים עבריים. לאחר מכן, נעשה הכול, באישון לילה, על אפה וחמתה של אותה ממשלה. אך במה היה ייחודו המהפכני של שיטת „חומה ומגדל"? הרי לפנינו עדות בזירון.

אומר יוסף אבידר, איש „ההגנה": „אפשר אולי להשוות את פיתוח הרעיון של „חומה ומגדל" להמצאת כלי־נשק חדש. למשל: הטנק, במלחמת העולם הראשונה, שאיפשר לפרוץ קדימה ושינה את פני המלחמה". הבה ניזכר: באותן משתולל אז מה שקראו „המרד הערבי". ישוב יהודי חדש, שהיה קם באורח מהיר, היה נופל מיד טרף לכדורי האוייב. מגדיר איפוא אלחנן אורן – היסטוריון וחוקר מערכות הבטחון – את „חומה ומגדל", בזו הלשון: „ישוב טרומי שניתן להרכיבו, מבוקר עד ערב, ואשר יוגן עם רדת הלילה, בידי יושביו". ברם, למיבצע גבורה כזה דרושים אנשים אמיצי־לב, ומפקדים מאומנים ומיומנים. על המתנדבים בעם אומר ברל כצנלסון: „לא תל־חי אחד קימנו. כל הארץ היתה לנו תל־חי" – ויסלחו לנו אנשי „קרן תל־חי" על העלבון הזה. ואמנם, לכל מיבצעי „חומה ומגדל" נרמז המונים, עד לצורך להגביל את כניסתם לשטח, לפי כרטיסי־השתתפות חתומים. אך בימים שבהם מפארים עתה ממשלה מסוכסכת בשם „אחוות לאומית" בצמרת, קמה אז אחוות מתנדבים מלמטה, המעוררת, בימינו העצבניים, כמעט דמעות־ציל. אנשי טירת־צבי הדתיים, בטרם עלייה על הקרקע, שהו למשל, בקיבוץ השומר־הצעיר בית־אלפא, והם מספרים: „התקבלנו שם יפה, עם ספר־התורה שלנו, ואפילו הוקם עבורנו, בקיבוץ השומר־הצעיר, מטבח כשר". ועוד דוגמה, הפעם מן הצפון, בין אנשי תנועת קיבוצית „שהתהדר" על נפש התנועה: „בשם שחברי „דן" הקימו, ביום הראשון, את „דפנה", כך הקימו ביום השני, חברי „דפנה" את „דן". והקיצור, מביא שלמה רוזנר, אחד מעורכי הספר „בני־עקיבא", את דבריו של שבתי דן־יהוא (דניאל) אז עתונאי צעיר ב„הצופה": „ברגעים נאדרים כאלה נטשטשו הגבולין השוררים בין מחנה למחנה, והשתלטה האחווה הגדולה המפכרת בין חלוצים עבריים בארץ: איש רודגס, ליד בן עין־חרוד, ואנשי גוש נודים, ליד בני „הפועל המזרחי". קמה איפוא הברית ההיסטורית בין תנועת העבודה והמחנה הדתי שהיא היום (אולי לא מזרז) למירמס.

★

ומכאן, לכוחות הבטחון. על העלייה לחניתה, מספר מרדכי נאור, עורך הקובץ: „ההגנה" גייסה למיבצע את הטובים באנשיה... למפקד היום נקבע יצחק שדה והוא נסתייע בשני סגנים צעירים: משה דיין ויגאל פייקוביץ (אלון)". למניגו ניצבים מפקדי הנצחון במלחמת השיחרור. ומכאן, להגדרת „חומה ומגדל", בפי מוטי גולני, מנהל מרכז רחל ינאית בן־צבי: „מעין התיישבות מדינית, שצורתה כמעט צבאית". ואל נא נראה במיבצעי „חומה ומגדל" אירוע חד־פעמי, של שנות השלושים. אומר יוסף אבידר: „איננו יודע אם היינו מגיעים לאחר שנים, ב־1943, להכין תוכנית אסטראטגית להקמת 243 נקודות על פני הארץ... אלמלא הנסיון שהצטבר בטקטיקה זאת, החדשה, של 1936־1939". אך גם בשנות השלושים נהפכה אותה „אסטראטגיה" מיבצע מאושר על־ידי הצביב העליון, למיבצע מרדני המתכוון לקעקע את „הספר הלבן" האנטי־ציוני: „וכך העלינו", אומר אבידר, „21 ישובים, באותה שנה כלבד (1939 – ד.ב), הודות לשיטת „חומה ומגדל". מתחיל איפוא, עם „חומה ומגדל", מה שייקרא המאבק הישובי עם ממשלת המנדאט, עד לכ"ט בנובמבר 1947. בקוריה ניתן להביא את דברי שלמה גור, בדבר על משמר ההתנדבות שהיה לדרך הטבע, באותם ימים, לבאורה ה„קרטוניים": „למעשה הייתי מעורב בהקמתם של כחמישים ישובים. משכורת לא קיבלתי, במשך שנות המיבצע. גם הוצאות לא היו משלמים. את כל הנסיעות עשיתי ברכבת, באוטובוס, או במשאית שהובילה את החלב". נא להשוות עם המכוניות הצמודות, חשבונות האש"ל, „תוספות הבושה", ושאר הטבות שעליהן „הוגים" בימינו.

★

הארכאה־הוליא, אומר הפיתגם העתיק. מזכיר אני כאן, לעוד שנייה נוספת, את גילוי־דעת המפלגה הרביזיוניסטית, ערב העלייה לחניתה, שלפיו אין לעלות לשם, ואין לסכן את החיים למען „הסוכנות הבוגרת". למעשה, היסטורית, צבת בצבת היתה. כבר או עשייה, נוסח אלחנן אורן, באומרו על „חומה ומגדל": „בכל התמורות הללו ניתן לראות את ראשית התפתחותה של ה„הגנה" ל„צבא שבדרך" של „המדינה שבדרך". [illegible] במלחמת השיחרור: ואמנם, כאשר המוסדות הלאומיים, ב־1936, עוד־היו „חדרים", פרצו אנשי „חומה ומגדל" את כל חומות האינרציה. ואמנם, בקיבוץ תל־עמל, בעת שיחת הקיבוץ, כאשר עלתה ההצעה לעלות, למחרת היום ממש, וללא פרוטה בכיס, אל אדמות בית־שאן, „התרוממו יער של ידיים בעד קבלת ההצעה מיד".

אכן, „היו ימים", המלווים רגשות עזים, וגם סוחריים. מספר אשר שופס, איש נגבה, על העלייה על הקרקע באישון לילה, ביולי 1939, בימים כאשר „הספר הלבן" הקטלני כבר היה לעובדה: „כאשר הסיבונו את ראשינו אחורה נגלתה לפנינו תמונה מרהיבת־עין, אשר לא תישכח מלב... עשרות משאיות נעות לאט ותועצות אורותיהן אל חשכת הלילה... היתה זו הפגנה של כוח עצום ורצון אדיר לא להיכנע". חלוציות וחווייה היו איפוא לריקמה אחת. לא־כבדי מספר טדי קולק, איש עין־גב בראשיתו, גם לאחר שנפרד מן הקיבוץ: „למרות עזיבתי את הקיבוץ יש לי היום הרגשה שזהו החלק היפה ביותר שהקימנו בישראל, בהיסטוריה שלנו". ואמנם, ההיסטוריה האמיתית של ישראל לא תשכח את השפעה המשחזות של הנוסח הבגיני, על אודות „המיליונרים" בישראל, שהקימו למעשה מפעל מפואר, בעמל־כפיים מפרך. ואמנם, אם יש מחדל בישראל הוא השכחת ההיסטוריה החלוצית שביצעה תנועת העבודה, על אגפיה החילוניים וגם הדתיים – והיא לבדה – עד מה שקוראים בימינו „תפארת מדינת ישראל". ולעומת זאת, אם יש גורם מטשטש, מעוד ועושה למירמס ממש את תולדות המפעל הציוני, הרי זה החינוך, מגן־הילדים, דרך בית־הספר היסודי, התיכון והאוניברסיטה, המעוגן אמנם בהענקת תעודות בגרות אך איננו מחנך את בני־התשחורת לבגרות לאומית והיסטורית אמיתית, נוסח ברל כצנלסון: „כל הארץ היתה לנו תל־חי".

מעגל שקט
מאת מתי רגב

לילי פרי־אמיתי, „גולם במעגלו", הוצאת „בתרי"ן"; 1986; 84 עמ'.

יש חיים ספרותיים המספיקים להם בשקט בפינות, הרחק מפרסומאים ויח"צנים. מדי פעם קם סופר לא ידוע, כותב ספר אחד אמיתי ונעלם לתוך השכחה, בעוד שבמרכז המוקע ממשיכים לחגוג גיבורי התרבות התורניים. לילי פרי אמיתי היא סופרת כזאת. היא הצליחה בספרה לעשות משהו לא בלתי־אפשרי, אבל קשה מאוד – לצאת מכתיבה נרקיסיסטית, כתיבה המתרכזת באדם אחד, אדם שמזוהה עם הסופר, אדם שכל עולמו נתחם בעיגול של מסר מסביב לעצמו, וליצור עולם קטן של משפחה, משפחת סתיו, והנלווים לה, משפחה רמת־גנית הזיה כאן ועכשיו כשהשואה מאחוריה.

אחד ההישגים של הכותבת הוא ההעברה הזאת של „דור שני שואה" בדרך אמיתית, מינורית. דמות האם הדאגנית־כפייתית גברת סתיו מעבירה אלינו את אימי השואה מכלי שני, דרך הדאגה לבת שלה והיחס שלה לעולם. ודרך סבי"ם הכסף שהיא שומרת למקרה שהשואה תחזור והיא תצטרך לשלם למשפחה נוצרית שתסתיר את הילדים.

הצלחה נוספת שלה היא שספר זה המשורטט כולו במרחק של מספר אחד מהדמות המרכזית מצליח לעניין אותנו באותנטיות שלו. גם העובדה שאין כאן מתח התפתחות גדלים אינה מפריעה ליצירה הנאה ועניין. אין זה ספר גדול, אבל בסוגו הוא טוב. ספר מינורי. בנוי על הצאי מוחם ורבעי סונים סביב מיקי סתיו שעולמה הוא המשפחה בעיקר מרת סתיו הדומיננטית ומר סתיו המתווך (שניהם נקראים האבא והאמא של האת שלי), הזקן מר פולנסקי שסובל ממחלת שכחה ההולך לאיבוד מדי פעם, הנסיונות הנואשים שלה למצוא גבר בתל־אביב וברמת־גן של היום. תל־אביב של היום אינה נזרקת לעברנו בכוח בצורת מלות „סלאנג" ותיאורי „פאבים", אלא שב במינון מינורי נכון מצליחה המחברת לשרטט מצבים תל־אביביים שדווקא אינם אופייניים במיוחד, אלא הם שלה ושייכים לפרקים הספר הזה.

אולי מעניין לציין, שכשקיבלתי את הספר הזה התחלתי לקרוא אותו באוטובוס קו 61 התל־אביבי, נסעתי להרחוב הרא"ה 67 ברמת גן, והנה אני פותח את הספר ומתברר לי שכתובת הגיבורה היא הרא"ה 76. זאת, כמובן, אינה עובדה ספרותית במיוחד, אבל היא יוצרת קשר בין המציאות לספרות. כך נוצרת מין העברה מיוחדת בין הספרות למציאות, דוגמא קיצונית לה בספרות העולם, אולי, היא כתובתו של הבלש שרלוק הולמס, אבל גם הספרות הצרפתית מלאה יחסים מסוג זה. יחסים שמקנים משמעות חדשה למקומות בעיר, ממלאים אותם באיזו איכות חדשה, כאילו ההתנסות האנושית היומיומית של כל אדם נעשית על רקע ההתנסות של דמויות ספרותיות לפניו.

הנרקיסיזם של הכתיבה מתחבר עם הנרקיסיזם של הדמות ומשתלב בצורה נכונה. הכתיבה מתארת דמות סגורה בעולמה מתוך המבט של דמות סגורה בעולמה. הדמויות אינן מקשקות או גוזרות מהעתקן, כמו אהודי א"י השלמה, אנשי „שלום עכשיו", דתיים או חוזרים בתשובה. לדמות יש ייחוד משלה ולאנשים המקיפים אותה יש ייחוד משלהם. בדרך כלל בכתיבה נרקיסיסטית נופל הכותב לבור שכרה לעצמו. הספר הזה חדל לעניין את הקורא אחרי מציתו. כאן למרות החזרה המרקם האחיד של הדמויות העניין נמשך עד הסוף, כשדמות האם כובשת את מרכז הבמה.

הספר הזה מוכיח, שיותר דמוקרטיה ופתיחות כלפי השוליים לא היתה מזיקה לספרות הישראלית. אגרסיביות של יחסי ציבור אינה תחליף לאמת פנימית. אם יש ערך לאהבה, היא לא ערך של יחסי ציבור.

„גולם במעגל" הוא מלה שקטה בספרות העברית, מלה שכדאי להקשיב לה.

חילוץ היצירה משבי הרלאטיביזם
מאת עוזריאל קאופמן

גבריאל מוקד, „השיפוט האמנותי", הוצאת אגודת הסופרים העבריים; 228 עמ'.

אני רואה בספר זה אירוע ייחודי ומרענן בתחומו. ערכו, לדידי, הוא אוניברסלי ויש ללמוד אותו בקנה־מידה זה. טעמים מידיים לדבר: האחד, רמת־הדיון השיטה, והשני – מהות הדיון שעיקרו ביטוי נחרץ לצורך בכלי־שיפוט רלבנטיים ואוביקטיביים בבואנו להתייחס למערכי היצירה האנושית לסוגיה. תפיסות היסטוריות מושרשות, הרגלי חשיבה וצורות דיבור שגורות גרמו, לדעתו של גבריאל מוקד, לשימוש מביך ולא מבוסס במושגי „אמנות" ו„אמנותי", אפילו במסגרת הדיונים הפילוסופיים שנועדו להתייחס לבעיות הערך, הרמה והחשיבות של יצירת האמנות. אך הבעיה מחריפה ביותר שאת כשבאים לקבוע את מקומה של יצירה ואת ערכה האמנותי במישור המעשי: ההחלטה לפרסם אותה, בחירתה לתצוגה במוזיאון וכו'.

מרכז עיוני רב משקיע גבריאל מוקד בספרו זה בתקיפת התיאוריות הרווחות על האמנות, שצמחו בעשר, חמש־עשרה השנים האחרונות, מהן רבות שנתגלגלו גם לארצנו ואומצו על־ידי מתוכים שונים בין קול לאמנות: עורכים, אוצרים ומבקרים. כנגד תיאוריות אלה, לאחר שהפך בהם בקפידה, מעלה המחבר קריטריונים משלו מעמדה מטא־ביקורתית לשיפוט יצירות אמנות: קריטריונים המתגבשים לקראת סיום הספר לכדי שיטה עיונית שבמתכוון והמוצהר לא נועדה להיות תיאוריה. גבריאל מוקד מגדיר את שיטתו זו (תפיסתו) כ„אובייקטיביזם מתון" (בתנאי מתון אין מוקד מתכוון ל„רכה" או ל„גימוש" מושג ה„אובייקטיביזם" שלו, אך על־כך בהמשך).

הבא לדון בתפיסה זו חייב להקדים ולומר שמאחורי ה„אובייקטיביזם המתון" של מוקד תשתית נסיונית רחבה וכי הצד העיוני־פילוסופי בתחום השיפוט האמנותי יונק לא מעט מכוחה של זו. כוונתי לנסיונו רב השנים של המחבר כעורך כתב־העת האוונגרדי „עכשיו" המוקדש לספרות, אמנות וביקורת. תפקיד זה זימן למוקד מצבים הכרחיים להתמודדות על שיפוט־אמנותי, היה כרוך בהתייחסות ליוצרים צעירים בראשית דרכם וחייב אותו ליותר משמץ של הסתכנות בניבוי הצלחתם בעתיד. ממרחק הזמן היו אלה הסתכנות נבונות לרוב ואת „פרי" הסיכון הזה אנו רואים היום ברשימת המשוררים והמספרים הידועים לכל.

למידגם המוחשי־מעשי יש להוסיף את השתתפותו הקבועה של מוקד בתחום ביקורת הספרות ומעורבותו המתמדת בגיבוש מחשבת האוונגרד הספרותי־אמנותי והעלאתו לראש הדיון הציבורי בגבולות שנות דור־המדינה ועד ימינו אלה. כל החומרים הללו מתגבשים לשיטת „האובייקטיביזם המתון" ומשתלבים בעיוניו השנים של מוקד בפילוסופיה מודרנית וביחוד במהלך הרצאותיו באוניברסיטת באר־שבע, כמרצה לפילוסופיה מודרנית ולפילוסופיה של האסתטיקה. בזה זו מעמידה אותו בעימות של קבע עם תאוריות שונות באמנות, מהן נוכח לדעת כי גדולה המבוכה בתחום השיפוט האמנותי והולכו קנה־המידה האובייקטיביים.

בספר שלפנינו עורך מוקד מסע פילוסופי מובהק לחילוץ האמנויות משבי המושגים האסתטיים, כפי שנתכנו במסורות הפילוסופיות העיקריות. בתחום האסתטיקה, משתי בחינותיה, האסתטיקה כפילוסופיה של האמנות והאסתטיקה כתורת היפה (שזה פירוש יותר צר) מצביע מוקד על אי־חפישה בין מושג „היפה" לבין המושג „אמנות". כמרכן, גם הדיון המסורתי באמנות יפה, כתולדות היחס ליפה וכתולדות היחס לאמנות, אין בהם, לדעתו, כדי לתרום לפיזור המבוכה המצטברת לגבי מהותם. אבל את תקיפת האיגוף הגדולה הוא עושה בעיקר על התיאוריות המודרניות של האמנות. מלאכתו זו עושה גבריאל מוקד בקפידה רבה, תוך הדגמות מאלפות מהספרות האמנויות השונות ונראה לי כי המחבר אומנם מצליח בכך יפה ועולה בידו להוכיח את מוגבלותן, אופייך המסתגר, יומרתן הקאפריזית ואת חולשתן של התיאוריות השונות בבואן בעימות עם מאפיינים של תיאוריות בתחום המדעים המדוייקים.

חוד־החנית של הביקורת מופנה כלפי „נגד" הרלאטיביזם ולאור שכהן אותו היטב הוא מציג אותו כאחד התורמים העיקריים לבעיית המבוכה בשיפוט האמנותי; פתח ליחידים בעלי עמדה לעשות באמנויות ככל העולה על רוחם, והטעמים לכך: רפיונו התיאורטי־מושגי של הרלאטיביזם, לצד שימושיו המעשיים הנפוצים בתרבות היומיומית מאפשר שרירות בשיפוט אמנותי ואימוץ ערכים סובייקטיביים בבחירתן של יצירות. הוא מהווה אדרת־מגן רחבה לתפיסות אמורפיות ולפעמים מגוחכות בין התיאוריה לבין ערכה האובייקטיבי של היצירה.

הכיוון המהופך (בנגטיב) של המלה „אמנות" המעוצבת, על שער הספר רומז לבעייתיות המושג „אמנות". הקושי בשימוש במושג זה והקושי בהבהרת משמעויותיו, כמו גם שאלת נחיצותו ומכאן – בקשת חלופות בהירות ורלבנטיות יותר שתבואנה במקומו. מבחינה זו מקיים הספר גם מסע אחר מושגים חדשים, או צירופים שיסייעו לפזר את המבוכה בתחום השיפוט האמנותי ולהגיע לקריטריונים עמידים בזמן, אמנם פתוחים, אך נשענים על נסיון תרבותי רחב ומובחן.

מבחינות היסטוריות הבעיה בהבנת המושג „אמנות" מתפצלת לשניים: האמנות מהי? מהם קני־המידה לשיפוט יצירות אמנות?

מבחינות אלה אליבא דגבריאל מוקד המושג „אמנות" אינו ברור לאיש, שהרי אם ניתן פילוסופית להסביר מושג על־ידי הגדרה, אינטואיציה או פרדיקציה של מושגים (צירוף מושגים) הרי: 1. אין הגדרה לאמנות שתכסה אמפירית את כל השטח, כמו שיש למשל לרבוע או לצורת משטר, שלא לדבר על ההגדרות המילוניות ל„אמנות" שהן מגוחכות ודלות; 2. הוא הדין באינטואיציה. בו בזמן שהמושג „מתוק" ניתן להבנה באינטואיציה גופנית, הרי אין האינטואיציה מספיק טובה לגבי אמנות; 3. גם ההצעה שאמנות היא פרדיקציה של מוסיקה, ציור, פיסול וכו', כשהיא מיוסדת על כל תחום

גבריאל מוקד

בנפרד, אין בה תשובה מספקת לכל ובוודאי שאינה פותרת, למשל, את בעיית ה„שימושי" או ה„לא־שימושי" („אמנות" ו„אומנות"), את בעיית „הדימיון המשפחתי" ואת שאלת „הקישור ההיסטורי" של האמנויות. מטעמים אלה ורבים אחרים, מבלי לרצות „לגרש" את מושג האמנות, הדרך לביסוס אובייקטיבי של שיפוט־יצירות לא בהכרח כרוכה בקבלת המושג „אמנות" שאין בו אפילו כדי לתת תשובה לשאלה מדוע יצירה צריכה להיות מוצגת במוזיאון, אפילו אם יש בה קסם אוונגרדי, ודברים כאלה אכן קודים משום שהמושג „אמנותי" אינו ברור לאיש ולכל היותר הוא מתפקד בתור מושג ש„כאילו".

קנה־המידה של המחבר לשיפוט אובייקטיבי־מתון של יצירות אמנות מתארגן בשלושה מערכים, המשתלבים זה בזה בקשר הדדי ובדגש על המערך התכונתי כדומיננטה. המערכים הם: 1. התאמה ז'אנרית; 2. מערך תכונתי; 3. מצוי המדיום (המבצע).

מערך 1: בהתאמה ז'אנרית מתכוון גבריאל מוקד להתאמה לסוג או לסוגי יצירה, כפי התפתחותם בתולדות התרבות. אלה מוזהירתכונה מוכרים לנו ויש הסכמות לאורך זמן לגבי היסודות המאפיינים אותם: ברור לנו מהו האפוס, מהם סונטה, טרגדיה, קומדיה, בלט וכו'. קנה־מידה זה יתמקד, איפוא, בשאלה באיזו מידה ממלא יוצר מסויים את ציפיות הז'אנר. לדעתו של מוקד יהיה זה מוזר לראות אנשים „מתפרצים מצחוק" בעת צפיה ביצירה המוגדרת לז'אנרית כטרגדיה ואכן בצדק, לדעתי, בלי קשר ל„כוונת היוצר", מאפשר קנה־מידה זה לבדוק התאמה ז'אנרית (ומיצוייה) היינו – מיהו המחזאי הטוב, מיהו היוצר הטוב של רומאן וכיו"ב. לפנינו קנה־מידה המאפשר שיפוט הערכה אובייקטיבית, אבל כדי חובה להעיר שיש כאן אולי אבק של קונוונציונאליזם.

עם זאת אין בכך מחסום משמעותי בפני אמנים חדשים חורגים וחדשניים באמנות כי לשיטתו של גבריאל מוקד, כפי שעוד ניווכח בהמשך, עומדות גם האמנויות המבוכות „חדשות" ו„צעירות" בקשר תולדותי ומחייב עם הדיבם האוגני והקשורים ראשוניים עם מומנט היזהר.

מערך 2: המערך התכונתי מדבר על אפשרות למדוד הצלחה במסגרת תכונות מסויימות ולהגיע לקנה־מידה שבאמצעותו ניתן להחליט מי עדיף על מי. מערך זה מתמקד ב„מיתוך תכונה" דרך ז'אנרים שונים, תוך מיצוי תפיסות שונות המתגלמות ביצירה, כגון מיצוי ה„רוממות" שהוא המימים, מיצוי מורכבות לשונית וכיו"ב. אפשר, איפוא, לבדוק הצלחה של אמן במסגרת תכונות מסויימות ביצירתו, תכונות של עוצמה, השלכות רפרנציאליות ועוד. לצורך הדגמה: ביצירתו של עגנון אפשר לבדוק את רמת השילוב של שכבות־לשון שונות – תכונה הניתנת לבדיקה מבחינת עוצמתה, מתוך תפיסה שיש השפעת עוצמות שאינן כבוחות מדויקות. הוא הדין לגבי יוצר כשלום־עליכם שיצירתו מתבלטת בתכונת ההומור.

מערך 3: מיצוי המדיום. לתחום זה רגש מיוחד בספר. לדעת מחברו יש תכונות עיקריות של המדיום והאמן השולט במירב תכונות המדיום יצירתו יותר חשובה, שאלמלא כן היה הרלאטיביזם נכבש בדלת האחורית למערכת השיפוט האמנותי והיה קובע, למשל, שבשירה התכונה החשובה היא צורת האותיות דווקא ולא תכונות בסיסיות יותר המאפיינות אותה. קנה־מידה זה נראה בעיני מוקד כקנה־המידה המכריע, אם כי הוא אולי קנה־מידה יומרני במקצת. עם זאת הרי לא ניתן להציב קני־מידה מבלי להתייחס לגדולתו של ליאונרדו המסתכמת במיצוי תכונות עיקריות לצד היותו גם מספר של פרוסים, או לעוצמות הלשון של ביאליק הוא הדין באמנים כסטרבינסקי, תומאס מאן ואחרים.

מוקד אינו מתעלם מאפשרות למידה זו או אחרת של אי־הסכמה לגבי קנה־המידה של „המצויינות" – הערכת הצלחה בתחום המדיום, שהרי אין אפשרות למדוד גדולה בין תחומים נפרדים או בין ז'אנרים שונים. האובייקטיביזם הוא לא בלתי־מוגבל ולכן עליו להיות „מתון" ולקיים מידה של פתיחות בשכשו קנה־מידה לשיפוט האמנותי, כך למשל לא נתקשה לקבוע, לפי שלושת המערכים שהוצגו, שמגריט עולה על מספר סוריאליסטים בני זמנו, אך לא נוכל להוכיח מי חשוב יותר, מגריט או קליי. במקרה בזה הבעיה נשארת ללא פתרון כיוון שאי־אפשר לפסוק בין „תכונה עיקרית" ל„תכונה עיקרית". המתינות האובייקטיביסטית מציינת הכרה בעובדה שאין יומרה לבנות תיאוריית הערכה טוטאלית שתיתן מענה לכל שאלה.

כיוון זה במחשבתו של גבריאל מוקד מעלה את הצורך למצוא חלופה משלו למושג „אמנות", הנוכח למעשה באורח קבע בשפת־היומיום, במלון המקצועי של הנזקקים לו, בביקורת, בהוראה, בסיכום יצירות ובהקשרים רבים אחרים. לפיכך מוקד מעדיף: 1. לדבר על מערכים חושים סימאנטיים במקום לדבר על ציורים ופסלים; 2. לדבר יותר על טקסטים מאשר על שירים, סיפורים וכיו"ב.

מספרו זה שמקורו, כאמור, במעשה, וגיבושו בעיון, ניתן לדלות התייחסות להתרחשויות העדכניות באמנויות. חשיבותו של הספר גדולה במיוחד במכלול תגובות לשאלות נוקבות, כגון:

1. יצירות חדשות שאולי לא תעמודנה בקריטריונים מלאים של האובייקטיביזם המתון, זכות קיומן וחשיבותן מכוח מהלך הפתיחה שלהן בתחום החידוש – זכות „הלם הראשון", אבל בהמשך לא יוכלו אמנים שאימצו את דרכי הז'אנר החדש להתחבא מאחורי אדרת הז'אנר הזה מבלי לעמוד בקריטריונים של רמות ההישג העקרוניות – מיצוי תכונות. דבר כזה למשל קרה, לדידו של מוקד, לקונצפטואליסטים מסויימים בארץ, שחרף עבודתם „בשיטה הנכונה" לז'אנר הזה לא הגיעו להישגים משמעותיים: חיבור הרישום, הצילום והשפה לא הביא לאמירה איכותית חדשה.

2. מסקנה אחרת מעניינת מספרו זה היא כי כל ז'אנר חדש נושא עימו תכונות ישנות. לפי מערכי הקריטריונים שבספר אפשר להבין שאין יוצר שמפתיע במטען מוחלט חדש לגמרי: לא יתכן שיהיה צייר בלי צבע לגמרי ולא משורר ללא מעוף־מילולי. והסיפור יפרוש אולי למשהו שיתייאלינו מן החלל החיצון.

3. ערכה של יצירה מתמקדת בסופו של דבר בחשיבותה בתחום אליו היא שייכת. ההתמודדות על־כך מחזורת לאמן היוצר ששום תיאוריה, מסריה ז'אנרית, או השתייכות קבוצתית לא יעניקו „מצויינות" ליצירתו, אם אין בה איכויות כאלה.

השיפוט האמנותי בקריטריונים של האובייקטיביזם המתון עדיף, איפוא, גם בעיני, על היעדר קריטריונים ועל גישה אמורפית.

גורל סיני
מאת אריה פרליס

ג'אנג שיאנליאנג: „עץ־המשי" (שלוש נובלות; תירגם מאנגלית והוסיף אחרית דבר: חנוך ברטוב, „ספריה לעם", „עם עובד"; 1986.

בדרך כלל רצוי, שמבקר יצירה ספרותית ידע משהו על מחברה, תקופתו, תרבות ארצו וכו'. ככל שידע זה מקיף ומעמיק כך ייטב וכל המרבה הרי זה משובח. אולם לא תמיד ניתן ליישם כלל זה הלכה למעשה. כך, למשל, לרוב קוראי עברית אין כל מושג בספרות סינית ובהגיע לידינו סיפור סיני, מודרני, אנו מגששים באפילה. ואולי מ„עז" זה של בורות ייצא „מתוק" של מיפגש ספונטאני בין קורא ויצירה, ללא מעמסה של ידיעה מוקדמת? ספונטאני? לא לגמרי, שכן המתרגם (מן התרגום האנגלי), חנוך ברטוב, שנפגש עם הסופר הסיני ב„תכנית הכתיבה הבינלאומית" של אוניברסיטת איובה, מוסיף הסברים על ג'אנג שיאנליאנג ועל יצירתו.

מסתבר, שעל אף שפע הפרשנות המערבית על סין העממית בכלל ועל „מהפכת התרבות" (1966־76) בפרט, אין לנו מושג מה עבר על מיליוני הסינים בעת ההיא. ג'אנג שיאנליאנג הוא רק דוגמא אחת של גורל אכזר, שפקד המונים על לא עוול בכפם. איתרע מזלו והוא נולד (1936) במשפחה מיוחסת, עשירה ומקורבת למלכות (עד כינון הרפובליקה). הוא עצמו הזדהה מנעוריו עם המהפכה הקומוניסטית, החל לעסוק בהוראה וכן התפרסם כמשורר צעיר. ברם, המהפכה פוקדת עוון אבות על בנים. כאינטלקטואל ממוצא בורגני, נאסר ג'אנג בטיהור 1957, נשלח למחנה באיזור נידח, הגובל במונגוליה פנימית, ועד 1979 התגלגל במחנות ובתי־כלא. באורח־פלא לא נשברה רוחו ועם שיחרורו וטיהור שמו המשיך ביצירה ספרותית, אחרי „אתנחתא" של עשרים ושתים שנה, הוא אף בחר להתגורר באותו איזור מרוחק, שאליו הוגלה בתוקף יד. באחרונה נודע, שהרפתקת רומן חדש של שיאנליאנג הופסקה ע"י שלטונות סין בגלל הטיפול ה„נועז" מדי בענינים שבינו לבינה.

שלושה סיפורים שבקובץ: „עץ־המשי", „סיפורו של רועה", „מעיינות מרים", משקפים באמנות תורית המחבר וגיבוריהם מצטיינים במפורש בקווים אוטוביוגרפיים. על „עץ־המשי" כותב חנוך ברטוב: „הסיפור, בצורתו ובתכנו, קרוב ורחוק, מלא אזכורים מספרות המערב ועם זאת נטוע הוא כל־כולו באיזו הוויה זרה, לא־מובנת... מדוע „זרה, לא־מובנת"? הרי הסיפור הזה בצורתו הפשוטה הלא־מתוחכמת ובאנושיותו המלבבת, קרוב ומובן לכל באי־עולם. ואשר להווי מחנות־כפייה למיניהם, הוי לנו, למולנו, כבר הורגלנו לקרוא אצל תיאוריהם אצל סולז'ניצין וסופרים אחרים. כמוהו כסולז'ניצין מדמה הסופר הסיני את ה„מוסדות" האלה למדורי התופת של דנטה. אף הנוף הצר השומם של חבל הספר בגבול מונגוליה אינו שונה בהרבה מנופי סיביר. השוני הוא באופיים של שני הסופרים. רוח המרי והזעם, שדחפה את סולז'ניצין לגלות מאונס, אינה מפעמת את ג'אנג, שאינו כופר בעיקר, כמו עמיתו הסובייטי.

לעומת זאת קשה להבין דווקא את שפע האזכורים מספרות ומוסיקה של המערב, אצל סופר שאינו יודע אלא סינית בלבד. מדוע מצטלצלים בתודעתו צלילי הרקוויאם של ורדי או שיר הערש של ברהמס? מדוע השלג מזכיר לו את הנס כריסטיאן אנדרסן, את פושקין, את לרמונטוב? מדוע ברגע אינטימי של עונת האהבה עולה על זכרונו אחד משירי ביירון? הרי באלפי שנות ההיסטוריה הסינית ודאי נכתבו שירי אהבה לרוב, והוא מכיר אותם במקורם, ולא מכלי שני של התרגום.

עלילת „עץ־המשי" מתרחשת במשך חדשי חורף מעטים, שהם „אתנחתא" בנתיב הסבל של הגיבור, ג'אנג יונגלין. הלה ריצה את עונשו כ„בורגני ימני" במחנה־עבודה ונשלח לחווה חקלאית, שם הוא כביכול אדם חפשי. למעשה גם את המקום הזה אסור לו לעזוב והוא מצווה לעבוד עבודת־פרך בפקודת ראש הצוות.

בסצינת הפרידה, בארוחת־בוקר אחרונה במחנה, לפני היציאה לחווה, מסתמנים שני קווי העלילה: החיצונית והפנימית. ג'אנג וידידו, לשעבר מרצה לפילוסופיה, עומדים בתור לפני אשנב המטבח, קערותיהם בידיהם, כדי לקבל את מנת המרק. שניהם רעבים, בגדיהם מרובבים כתמי־מרק, קיבותיהם מצומקות מתת־תזונה מתמדת, אבל שיחתם, שיחת אינטלקטואלים, שכן „במקום הזה, שבני־אדם משוללים בו חופש פעולה, חפשיות מחשבותיהם להמריא". „הקפיטל" של מארקס, מתנת הפרידה של הפרופסור, עתיד להדריך את ג'אנג בלבטיו הרוחניים ולסייע לו באותה המראה.

בריאליזם קפדני מתואר המאבק על עצם ההישרדות בחיים: על כף נוספת של מרק, על לחמניה או לביבה, על גזר בודד, שנותר באדמה הקפואה וכו'. הוא הדין במאמצים לשמור על מעט חום באהלים קשה הם: בגדים תגורי טיט, אטימת חלונות ועוד. החווה על בקתותיה העלובות, שעובדיה נאלצים לבצע את כל העבודות באמצעים פרימיטיביים ביותר, מסמלת את עונייה ונחשלותה של הארץ. הסוסים הגרומים, הנוסכים בקושי את העגלה, המביאה את האסירים המשוחררים ל„חיים חדשים", הם התגלמות המצב בצורה פלאסטית.

בין ה„ימניים" המשוחררים טיפוסים שונים וביניהם גיבורנו, שכינוהו ה„ביורוקרט־קפיטליסטי", נהרס בתחתונים יפאניים ומשפחתו נפוצה לכל רוח. בחווה גם עובדים אחרים, ביניהם נשים, מהן היו האסירים מנותקים במשך שנים. כך פוגש ג'אנג את האשה הצעירה, בשם עץ־המשי, המגלמת בחיוניותה, טוב לבה, מסירותה ושכלה הישר את מיטב התכונות החיוביות של פשוטי־עם. בזכות השרשיות האמו בכוחה של עץ־המשי לקיים את עצמה ואת בתה הפעוטה בתנאים קשים ביותר. עץ־המשי היא עוגן־הצלה של ג'אנג וביקתתה מספקת לו את חמימות הבית. פרשת האהבה בין שני הצעירים היא עצורה ופוריטנית: מה גם שפער תרבותי עצום חוצה ביניהם.

את המדוקן לבמיהה רוחנית מוצא ג'אנג ב„קפיטל", בו הוא מתעמק כבתורת־קודש, כדרך המאמינים, הדבקים בכתבי־הקודש שלהם. אכן גם ספרו של מארקס הוא ספר־דת המטריאליזם ואין לגיבורנו דת אחרת. אולם אין בפי מארקס תשובות אקטואליות: „לכאורה, לא היה לתכנו של „הקפיטל" עם תנאי חיי עכשיו ולא כלום". ככל מאמין מבקש ג'אנג את צידוק הדין והוא מוצא אותו בהאשמה עצמית. „לא האמנתי בהאשמות שהאשמתי ב־1957, אך שבסופו של דבר היכרתי הכרה שלמה באמיתותן... היותי ‚בעל סטיות ימניות בורגניות' לא היתה מודעת לי, משום שבטבעי היה תורשתי... גורל המעמד שנולדתי בו נגזר. מקומי בתופת".

סיבובים חדשים של גלגלי המהפכה הפרידו בין האוהבים על סף אושרם, אבל מקץ שנים טוהר שם הגיבור והוא הגיע למעמד מכובד. סיום זה של הסיפור פוגם בשלמותה האמנותית של היצירה, שכן נאום מליצי גדוש שהוא נואם בוועידה מפלגתית הוא היפוכה של אמנות. מה גם שדמותה היהודית של עץ־המשי, המשכנעת בטבעיותה, הופכת כאן לכרזת תעמולה, המעלה על נס, בלשון רבים, את „עצי־המשי היפים והקדושים הצומחים בארצנו לארכה ולרחבה".

שני הסיפורים הקצרים הם וואריאציות על אותו נושא. „מעיינות מרים" הוא מתגולת של נהג משאית, הכפיג את בדידות מסעותיו הארוכים בהסעת טרמפיסטים, הנקרים על דרכו. זהו סיפורו של בן־כפר, שרכש השכלה וחולם על הוראה, אבל הרעב הכבד של שנת 1960 אילצו לנדוד למרחקים בחיפוש אחר פרנסה ולבסוף הסתדר בנהגות. „אז פרצה 'מהפכת התרבות' ואפילו ידידים ותיקים נמנעו מלדבר זה עם זה בגילוי לב. איש לא בטח ברעהו".

לאחר שידוך בלתי־מוצלח האיר לו המזל פנים בדמות אשה עם ילד, שהסיע למקום, הקרוי מעיינות מרים. האשה, ממוצא בורגני, היא אחד הקרבנות הרבים של „מהפכת התרבות" אולם גם סיפור זה מסתיים במסר אופטימי חזוכי: „לא רק האשה הזאת, שסתתה מן המים הצרים היא אוצר יקר – כל אלה שסבלו, כל אלה ששתו מן המים המרים הם אוצרותיה של ארצנו, כל אלה הם בעלי לבבות של זהב".

ב„סיפורו של רועה", שואב המחבר ממקורות משפחתו, שכן סבו ואביו למדו באוניברסיטאות אמריקניות. הסיפור פותח בפגישה בין הגיבור, שו לינג'ון, לבין אביו, שהסתלק לפני שלושים שנה עם פילגשו ועשה חיל באמריקה. האב בא להשפיע על בנו שאף הוא „יורד" ממולדתו. הניכור בין השניים אינו ניתן לגישור, שכן האב הוא בורגני והבן נהפך בטלטלת המהפכה לרועה פשוט. תחילה היה מורה, אך „ראשי בית־הספר נדרשו למלא את מכסת הנאשמים ב‚סטיה ימנית', שקצבו להם הממונים עליהם, ולפתע פתאום נמצא הוא עצמו בקטגוריה אחת עם אביו". הוא הוגלה לחווה רחוקה לשם חינוך מחדש בעמל כפים. רק מקץ שנים טוהר שמו והוא חזר להוראה באותו מקום נידח. כמצופה, אין שו מתפתה „לרדת" לאמריקה, אלא חוזר לבקתו ולחיק משפחתו, תוך הבהה סוק כאן כמו „אוצר".

בכל שלושת הסיפורים מתנסים הגיבורים באכזריותה של המהפכה, כלפי בניה האמונים, אבל יוצאים מנסיון קשה זה בתהליך מחוקים ולא־מאוכזבים. אפילו בשנות הרעה שומרים הם על צלם אנוש ועל חירותם הפנימית. הם מתאמצים להצדיק את הסתירה בין בשורת הגאולה המהפכנית ובין מימושה במציאות, שבה נרדפים חפים מפשע, על ידי הטלת האשמה על עצמם. בכל מקום מתנהגים הם כבך ש„הימים הקשים" הם נחלת העבר. אין הקורא המערבי יכול לדעת, אם מוסר השכל זה נובע מהכרתו הפנימית של המחבר, או כפוי עליו על ידי לחץ המשטר או דעת הקהל הסינית. מכל מקום תיאור שנות הרעה הוא מהימן ומרגש הן כתעודה אנושית והן כהצצה לעולם בלתי־מוכר לנו.

התרגום הוא טבעי, כאילו ג'אנג שיאנליאנג כתב עברית.

ישראל אלירז
שני שירים

(1)

עוֹד שָׁעָה אוֹר אַחַת
בָּהּ אֲנִי רוֹצָה לָשֶׁבֶת
לְיָדָהּ, לְהַבִּיט בָּהּ,
סָבִיב, לְכָל עֵבֶר,

לִרְאוֹת אֵיךְ לְיַד כְּתֵפָהּ
הַזְּמַן עַל פָּנֶיהָ עוֹשֶׂה,

עוֹבֵר, הוֹפֵךְ מֵאֲחוֹרֶיהָ,
בִּקְצֵה הַחוֹל, אֶת הַמַּיִם,

לְשָׂדֶה נָע לְיַד שָׂדֶה
עַל שָׂדֶה וְהָאוֹר

צָהֹב מִתְקַפֵּל וְעוֹלֶה,
מִצְטַלֵּל, מִתְאַדֵּךְ מְעַט,

עוֹד מְעַט לֹא יֵרָאֶה,
כִּמְעַט יִכְבֶּה

(2)

שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת עַל פִּיךָ
כְּמוֹ שׁוֹשָׁן וָעִיר

מִשְׁמְשֵׁי בִּרְכֵּיךָ מוֹלִידִים
אֶת שֶׁיֵּשׁ לִי וְלַדְּבוֹרִים
עֵינַיִךְ חָמוּד בּוֹ

עִם אֶצְבַּע הָעַיִן לְכִי
אֶל הַצְּבָעִים הַמִּתְנַפְּחִים

בְּתוֹךְ הַפְּרִי הַיּוֹצֵר
אֶת הָעֵץ בּוֹ הוּא תָּלוּי

רְאִי אֵיךְ הַדְּבָרִים
סְבִיבֵךְ תּוֹפְסִים מָקוֹם
וּפִתְאֹם (עוֹד נְדַבֵּר

עַל הַפִּתְאֹם הַזֶּה) יֵשׁ
הַרְבֵּה מַה לִּרְאוֹת

בּוֹאִי נֵלֵךְ עַכְשָׁו לַחְפֹּר
הַר מִתּוֹךְ הָהָר

(מתוך ספר השירים „סירוי", העומד להופיע בהוצאת „ספרית פועלים")

רחל קרמפף
מדוע

למרדכי

מַדּוּעַ,
מַדּוּעַ עוֹמֶדֶת הַדֶּלֶת
[illegible]
סְגוּרָה וְשׁוֹתֶקֶת?

בִּשְׁבִילֵךְ אֵינֶנָּה נִפְתַּחַת הַדֶּלֶת,
לָצֵאת
וּמֵאֲחוֹרֵי גַּבֵּךְ אֵינֶנָּה נִסְגֶּרֶת הַדֶּלֶת,
בַּדֶּרֶךְ אֵלַי לָלֶכֶת.

בֶּאֱמֶת, מַה קָּרָה לָהּ, לַדֶּלֶת,
שֶׁרַק אֶתְמוֹל, שִׁלְשׁוֹם,
הָיְתָה לְגַמְרֵי אַחֶרֶת?

לַשָּׁוְא חִכִּיתִי כִּי אַתָּה
בְּעֶצֶם הַדֶּרֶךְ
בְּעֶצֶם הַהֲלִיכָה
נֶעֱלַמְתְּ לְדֶרֶךְ אַחֶרֶת, רְחוֹקָה.

מַדּוּעַ? מַדּוּעַ?
הַאִם זֶה מִפַּחַד הַנְּיָר
שֶׁיִּשָּׁאֵר לָנֶצַח רֵיק?
הַאִם זֶה מִפַּחַד הַסֵּפֶר
שֶׁנּוֹתַר אִלֵּם כְּמוֹ הַלֵּב
שֶׁיּוֹתֵר לֹא יִדְפֹּק?

לְאָן?
לְאָן הָלַכְתְּ מְאוֹר?
לְמָקוֹם בּוֹ חַיִּים הַחַיִּים
בְּלִי לִהְיוֹת...

הַדֶּלֶת שׁוֹתֶקֶת בְּפַחַד.
הַדֶּלֶת עוֹמֶדֶת בְּתוֹךְ הַדְּמָמָה.
הַדֶּלֶת יוֹדַעַת
שֶׁכָּךְ תִּשָּׁאֵר לָעַד עֲצוּרָה.

רַק הַחַלּוֹן נִשְׁאַר כְּשֶׁהָיָה
פָּתוּחַ
קוֹרֵא לַצִּפּוֹר שֶׁתָּבוֹא וְתִרְאֶה
אִם עֲדַיִן הִנֵּה.

גַּם אֲנִי כַּצִּפּוֹר מְחַפֶּשֶׂת אוֹתָהּ.
גַּם אֲנִי שׁוֹאֶלֶת בְּלִי מִלִּים
רוֹצָה רַק לָדַעַת מַדּוּעַ אֶצְלִי
בִּשְׁלֵמוּת, לְלֹא רַחֲמִים,
קָרְעוּ הַלֵּילוֹת אֶת כָּל הַיָּמִים?

לֹא אוֹרָהּ שֶׁל הַשֶּׁמֶשׁ
לֹא רִמְזֵי כּוֹכָבִים
יְכוֹלִים לִי לוֹמַר
אֵיךְ עָבַרְתְּ כְּמוֹ חֲלוֹם
לְיוֹם הָרִאשׁוֹן, שָׁם,
מֵעֵבֶר לַיּוֹם.
וְאוֹתָנוּ הִשְׁאַרְתְּ שְׁבוּרִים לִרְסִיסִים
בִּנְשִׁימוֹת אַחֲרוֹנוֹת
בְּעֵינַיִם קְרוּעוֹת שֶׁדָּבָר לֹא רוֹאוֹת.

מיידיש: אורציון ברתנא

صورة من الاصل

על כל הפשעים

נובלה מאת אהרן אפלפלד

פרק י"ג

אורות הבוקר זרמו עתה בתוך הערוץ בשטף. המראה העלה לנגד עיניו פלג מים צר ועקשן, רדוף נגהות חורף. רגליו של תיאו היו קלות. הנדודים על פני רכסים שוממים אלה פרקו מעל כתפיו משא אחר משא. עתה נותרו כתפיו חשופות וחופשיות. אלמלא שיירי הפחד היו רגליו גולשות בקלות יתר. השיירים הלכו והתנדפו מתוכו ואיזו שכחה הלכה ונתרפדה בו. בעוד שבועיים, שבועיים וחצי אהיה בבית, דובבו שפתיו בהיסח הדעת.

היתה זו כמובן אך מראית העין. הערוץ הלך והוצר. הקירות התלולים קרבו זה לזה והלחות הירוקה מילאה את החלל עד מחנק. הקושי הזה לא מנע אותו מלהתקדם. אדרבא, איזו תחושה חזקה, כמותה חש לפני השחרור, אמרה לו כי הקץ למסעו הלך וקרב וטוב יעשה אם יזרז את רגליו. התחושה לא תחושת שווא היתה. לא עברה שעה והערוץ נשפך לתוך רחבה ירוקה ודחוסה בגזעים דקים. תחילה נראה השטח כריק מבני האדם. אך מיד נתבהר לו המראה. על הקרקע רבצו צפופים פליטים רבים, לצידם חבילות על גבי חבילות. ריח קפה עמד בחלל הסגור. בפינות בערו כמה מדורות מרושלות והעלו עשן מעוור. אם היה לו עוד ספק, באו המלים הישנות והמוכרות והעידו, כי כאן נלחמים על כל פיסת קרקע, מקטיבים לכל מלה ורגישים לכל ביטוי כבמחנות המעבר הנודעים לשימצה.

"לא הייתי צריך להגיע לכאן. זוהי טעות. טעות איומה", דיבר בלא שיחוש כי המלים יצאו מפיו. רגע הסב את ראשו לראות אם יש פתח נסיגה. המקום דמה לאוהל, אך פתחי היציאה אטומים היו בגזעים דקים.

"מאין ולאן?" לא איחר הקול לבוא.

"ממחנה 8, בדרך הביתה", קימץ במלים ככל שיכול. בכל זאת הוסיף "מה זה כאן?"

"מחנה מעבר", השיבה האשה בענייניות.

"מעבר לאן?"

"אינני יודעת", אמרה ופרשה את שתי ידיה.

תיאו עצר את רגליו. והאור הכהים את פניהם של האנשים באיזו ירוקת סכיכה. כמו באו ממחוז חיים לא נודע.

"איך יוצאים מכאן?" שאל.

"משם יוצאים", הצביעה האשה על מבוי צר, ששם הצטופפו אנשים רבים עם חבילותיהם. לא היה רעש ולא צעקות, דבר שאך הכביד את רישומו של האור הירוק.

"כמה זמן אתה כאן?"

"כבר שבועיים."

"טעיתי. לא הייתי צריך להגיע לכאן. האמיני לי, לא הייתי צריך להגיע לכאן", למלם.

האשה ושתי הנשים שישבו לידה קלטו את דבריו בדממה. "וכיצד בכל זאת הגעת לכאן?" שאלה האשה בקול שנשמע מקניט.

"הייתי בדרכי לעיר הולדתי. לא הקפדתי כנראה על הנתיב, הערוץ הכוזב פיתה אותי וסטיתי."

"גם אנחנו לא התכוונו להגיע לכאן", אמרה, ואנחה, שכבר ימים לא שמע כמותה, נפלטה מחזה.

אחדים שרועים היו על חבילותיהם. החבילות הארוכות והעגולות לא נראו כחפצים אלא כחלקי גוף שנמזגו באברים החיים. המזיגה הזו הוסיפה איזה כוח לרביצתם. וברור היה, הם נכונים לכל. שום דבר לא יפתיע אותם עוד. הם התבוננו באנשים ליד המבוי באדישות ובכוח. תיאו ידע אדישות זו מבשרו, אבל כאן, בשטח מצומצם זה, כמו הגיעה לשלמות.

"התרשה לי להציע לך פנכת קפה?" אמרה האשה והפנתה את ראשה אל חברותיה כמבקשת הסכמתן.

"ברצון, אני צמא מאוד. מיצרכים יש כאן בשפע, אני רואה. מן הרעב לא נמות", חזרה אליו רהיטות הדיבור.

"יש כאן הן והתור. האנשים יוצאים מרעבם".

"מה קורה כאן?"

"מה לא קורה כאן?" השיבה האשה בנימה יהודית ישנה.

"יש כאן אי־סדרים, אני מניח", מצא תיאו את הצירוף הסתמי הזה והשתמש בו.

"אי־סדרים הוא אומר. יש כאן אנסים מסובכים. אי אפשר לישון בלילה. את הרגל הזו נשך אנס", אמרה חברתה של האשה ופשטה את הרגל להראות לו.

"המקום אפל", סיכם תיאו בינו לבין עצמו.

בסמוך להן ישבו כמה אנשים ושיחקו פוקר. הבעת פניהם הרוח אמרה מתח וריכוז. הקלפים נשלפו בהעווית של ביטחה והתגרות. האצבעות נראו כאן, אולי משום האור הירוק, חדות מאוד. "לא אשב כאן לאורך ימים", נפלט המשפט מפיו של תיאו. את המשפט הזה היו משמיעים במחנה לעתים ובנימות שונות. ראה פלא, גם אל פיו של תיאו בא ונתגלגל עתה.

"למה באתן לכאן?"

"הלכנו עם כולם".

"אסור ללכת עם כולם", אמר להשיב לאשה אך בראותו את פניה, פנים טובות ומיוסרות, התאפק. לא הרחק ישבו כמה נשים צעירות וצחקו בקול רם. הקירבה ביניהן היתה רבה והן לא נזקקו למלים אלא להברות בלבד. כבר שנים לא שמע צחוק פתוח כזה.

"טעיתי", שב והרים תיאו את קולו. "הערוץ פיתה אותי. נכון, קל יותר להתנהל בערוץ ירוק מאשר לטפס על ההרים החשופים. אבל יתרונו של הרכס הוא לאין שיעור. על הרכס אתה בן חורין."

"מה זה משנה?" אמרה האשה בקול שתיאו ידע אותו על כל גווניו.

"זה משנה מאוד. אילו התנהלתי על גבי הרכסים לא הייתי מגיע לכאן. הרכס הוא מקום תנועה לחופש. על גבי הרכס אתה בן חורין".

"אתה בטוח?"

"אין לי כל ספק. היתר הזה רק מביא אסונות. כל אחד יכול לבוא ולחסום את הבקעה הזו. אנחנו צריכים להתפזר, להתנהל על גבי הרכסים, ככל שנקיים ייטב לנו. רק לא כאן".

"אל תדבר בקול רם".

"למה?"

"יש כאן אנשים שיש להם דעה שונה".

"המלחמה תמה. מותר לדבר".

"אתה אולי צודק, אבל יש כאן אנשים שמצותתים כל העת. הם רגישים למלים, לדעות ואמונות". תוך כך הכינה האשה סנדוויץ' והגישה לו כדרך שמגישים לאדם קרוב, בלא גינונים. היה זה סנדוויץ' ממולא סרדינים ומלפפון חמוץ. הלחם השחור והמלפפון החמוץ העלו על נחיריו פונדק כפרי, שם הריחות חריפים ומגישים הכל מתוך חביות גדולות מחושקות בחישוקים עבים.

הדממה הופרעה בבת אחת. במרחק מה בין הגזעים הובלו, קשורים בחבלים דקים, שלושה אנשים נמוכים ורזים. הם הלכו יחד דבוקים זה לזה. "חוסו, יהודים. חוסו עלינו. לא עשינו דבר", התחננו. השומרים שמאחוריהם לא זירזו אותם ולא היכו אותם. איש מהרובצים לא שאל, מה החטא ומה הפשע. העצירים התקדמו כשהם נשענים זה על זה.

"מי הם?" שאל תיאו.

"המלשינים. אינך יודע?" השיבה האשה בענייניות. שתי הנשים שישבו לידה נתחייכו חיוך לא רצוני.

"אנחנו מצווים לעזור איש לרעהו ולא להתעמר", התחנן איזה קול בתוכו. תיאו ידע, הנשים הללו עושות את הישר בשעה זו ובלא לבקש שכר לעצמן. בסופו של דבר אינם צדיקים וקצת חרפה לא תזיק להם.

העצירים הובלו אל השוחה. הם הבינו כי זה יהיה מקומם מעתה ועמדו. לשומרים הוגשו פינכות קפה והם ישבו ושתו. הבעת פניהם היתה שקטה ונעדרת כל ריגשה.

"היכן מצאתם אותם?" שאל מישהו בקול רם. "הם בעצמם באו", השיב השומר בקצרה.

"ולנו אתם לא נותנים לשתות? אנחנו לא בני אדם?" פנה אחד האסירים אל האנשים אשר רבצו סביבם.

"למלשינים לא מגיע שום דבר", נשמע קול.

"אין אלהים בלבך", השיב לו מלה במטבע לשון נושן.

איש לא הגיב. הרחבה טבולה היתה באור ירוק ואפלולי, האדמה ספוגה היתה לחות והאנשים רבצו על החבילות או על הארגזים, שכתוב עליהם בגרמנית: תחמושת.

לאחר מכן פנה אחד העצירים אל השומר ושאל: "מה אתם מתכוונים לעשות בנו?"

"למה לך לדעת?" השיב השומר בלא להתבונן בו.

"אנחנו בני אדם ולא בהמות השדה".

"מלשינים אינם בני אדם".

"יעשו לנו משפט?" שאל העציר השני.

"אל תהיה סקרן. הכל יתברר לך מהר מאוד".

אחת הנשים קרבה אל השוחה והגישה להם פינכות קפה. העצירים אחזו את הפינכות בידיים רועדות ומרוב חמדה שכחו להודות לה. איש לא העיר על כך מלה. העצירים שתו בלגימות ארוכות ובלא להחליף מלה ביניהם.

וכתמיד בהזדמנויות מעין אלו, השמחה הגסה שלא הוא ניצב בשוחה אלא הללו, לא הוא הנאשם ולא הוא עתיד ליתן את הדין. תיאו ידע שזו תחושה גסה ובכל זאת הוקל לו. רגע ביקש לפנות לנשים ולהודות להן. אך מיד תפס את האיוולת שברצונו.

באחת הפינות התהוללו כמה אנשים, שתו וודקה ושרו שירי זימה. פניהם המואדמות אמרו רשעה, שמחה לאיד וטמטום. כשגילו את המלשינים קמו על רגליהם וקראו לעומתם: מלשינים, מגיע לכם. העצירים בשוחה לא הגיבו. ראשיהם בלא הכובעים נראו רותחים יותר מאשר אלה סביבם. אולי משום שלסתותיהם לא טחנו מזון.

"אתם מתכוונים להרוג אותנו?" לא התאפק עוד אחד העצירים ושאל.

"הכל יתברר לך מהר מאוד", השיב אחד השומרים בלא להתבונן בו.

"אפילו הגרמנים נהגו בנו ביתר רחמים".

"אל תדבר. מוטב לך שלא לדבר", ענה בקוצר רוח מעושה.

שלושת העצירים ישבו בתחתיתה של השוחה ונראו יותר כמבריחים מאשר משתפי פעולה. הם היו רזים, בלתי מגולחים ומשפתיהם נטפה איזו מרירות. עתה נדמה היה, שלא את השומרים הם עוינים, אלא את חבריהם לשוחה. אחד מהם הפשיל שרוול מכנסו וגירד מתוך עצבנות פצע שהגליד.

"מה מתכוונים לעשות בהם?" שאל תיאו.

"ילקו אותם", השיבה האשה בענייניות.

"כך עושים כאן כל הזמן?"

"כך".

"היכן תופסים אותם?"

"במיצר".

השיחה הקצרה הזו הקדירה את רוחו. מרוב מבוכה הושיט את הפינכה ואמר: "תואילי למזוג לי עוד מעט קפה ואודה לך מאוד". הפניה הרכה והמנומסת העלתה חיוך על פניה של האשה. כבר שנים כנראה לא פנו אליה במלים מעין אלו.

"אכין לך עוד סנדוויץ'. אני רואה שאתה רעב", אמרה בקול אמהי מלא.

לאחר מכן זרקו האנשים אל תוך השוחה קופסאות סרדינים וביסקוויטים. העצירים אספו את המזונות בלא לריב ביניהם. הם עשו זאת בתנועות ארוכות כשל בעלי חיים. מיד ישבו על רגליהם ואכלו בלא אומר ובתיאבון ניכר. וברור היה לעין כל כי עתה אין בעולמם אלא מה שהושלך להם. כל ישותם מרוכזת היתה באכילה.

שעה רבה ישבו העצירים על רגליהם ולעסו את המזונות אשר הושלכו להם. מדי פעם היה אחד מהקהל משמיע הערה לעומתם אך לא נגעו בהם לרעה. השומרים ישבו ליד השוחה ועקבו אחריהם. עיניהם היו דרוכות כאצל סוהרי בהמות.

"צריכים ללמד אותם לקח", ניגש אחד הקשישים אל השומר.

"אל דאגה, נלמד אותם", ענה לו השומר בקול.

"בגללם סבלנו", אמר הקשיש ושב אל מקומו.

האשה הוסיפה לו סנדוויץ' חרש ושאלה: "לאן התכוונת להגיע?" המלה "התכוונת" צרבה רגע את אוזנו של תיאו והוא מיהר להשיב: "הביתה. כלום לא הגיעה השעה לשוב הביתה?" את המלה "הביתה" ביטא בהבלטה משונה, משל ביקש להשיב לעצמו חפץ שנלקח ממנו בכוח.

"היכן ביתך, אם מותר לדעת?" שאלה האשה בנימוס הישן.

"באדן באדן".

"עיר נאה לכל הדעות", נקטה שוב את הלשון המקובלת. היא כנראה ביקשה להוסיף משהו אך התאפקה.

"תוך שבועיים שלושה אגיע הביתה. המרחק אינו עולה על שש מאות קילומטר".

"אני לא אשוב הביתה, לעולם לא אשוב הביתה. כל מקום הוא ביתי, רק לא שם".

"מכאן ואילך בלא בית, תמיד בדרך, תמיד עם הפליטים?" שאל בנימה מקניטה.

"חברתם של הפליטים נעימה לי מחברתם של הרוצחים".

"אנחנו מגוזמים במקצת, לא כך", נקט לשון משונה זו.

"נכון, מגוזמים במתכוון, כדי שהדברים ייראו. כלום לא הגיעה השעה שהדברים ייראו בשחור לבן ובהבלטה?"

עתה ידע תיאו, כי האשה אשה משכילה, ודאי למורה באחת האוניברסיטאות, סיימה והיתה רוצה. כתבה כמה עבודות שעוררו הדים. משום מה דימה אותה יושבת בכורסה, מוקפת ספרים וכתבי עת. רגע ביקש לשאול אותה על המוסד שלימדה בו, מועדי ההרשמה וסדרי התשלומים. אך הוא התאפק וחזר לענייננו: "תמיד ביחד. תמיד עם המלשינים הללו".

"אכן נכון".

"ולא תשובי עוד הביתה?"

"לעולם".

שתי הנשים שישבו לידה לא התערבו בשיחה. קשה היה ללמוד מפניהן אם הן מסכימות לדבריה. הבעת פניהן היתה קפואה. כמו שרויות היו באיזו השתאות נמשכת.

האשה הוסיפה: "אני אוהבת את כל אחד מהם. למדתי לאהוב אותם: קשה היה לי לאהוב אותם. אבל עכשיו הם יקרים לי. אני יכולה לשבת שעות ולשמוע כל שעבר עליהם. לא תמיד הם רוצים לדבר. אבל אני למדתי לשמוע אותם".

"אינך מפחדת?"

"למה לפחד? כל פליט הוא איש יקר. לא אוכל עוד לחיות בעולם של תענוגות. אתה מבין?"

בינתיים קמו השומרים על רגליהם. במבט ראשון נראה היה שהם מבקשים למתוח את גפיהם העליונים ולשוב ולשבת במקומם. אך זאת לא היתה כוונתם. בלא התראה ובלא גינונים הרימו את המוטות והניפו אותם על גבם של העצירים. העצירים הופתעו ונשתטחו על הרצפה כבהפצצה, אך מיד קמו ונמלטו כזוחלים אל הפינות. הם לא צעקו אלא בכו. בכי של פחד וחוסר אונים. הם התרוצצו על ארבעתם, נמלטים מפני המוטות הרודפים.

"חוסו, יהודים, למה אתם עומדים מנגד?" הרים אחד את ראשו ופנה בתחינה אל הסובבים. איש לא הגיב.

"את המלשינים יש להכות בלא רחמים", מצא לבסוף אחד מהקהל מלים כדי לאמץ את ידיהם של המכים. המכים הכו אך בלא חרוה. הבעת פניהם אמרה: מיאוס, בוז וכעס משונה.

"אינכם מתביישים לבקש רחמים?" הניף שומר את המוט על רגליו של אחד העצירים. לא היתה זו מכה חזקה אבל מאוד מכאיבה. הלה פלט מגרונו איזה נחרור בלתי נקיים, נחרור של בעל חיים.

"למלשינים לא תהיה תקומה", הוסיף השומר להלום בו ובלא להרפות.

"תהרגו אותנו, אל תענו אותנו", ביקש אחד מהם את מותו. אך משאלה זו לא זכתה לשום מענה. הם הוסיפו להלום בהם, בצורה בלתי מסודרת, דבר שעשה את הענישה לאכזרית ומכוערת. לבסוף התעייפו השומרים, הניחו את המוטות על הארץ וישבו לנוח. העצירים עוד המשיכו לבכות, בכי של תחינה, מפחדים שמא יתחדש המסר האיום.

איש בקהל לא התגרה עוד ולא ביקש נקמה. המלקים ישבו על רגליהם ולגמו במתינות קפה. הבעת פניהם לא אמרה דבר. הם ישבו על מקומם, כמו עשו את המוטל עליהם. סמוך להם ישבו כמה אנשים ושיחקו קלפים בלהיטות. כל המתרחש סביבם, אפילו ההענשה הפומבית של המלשינים, לא עניינה אותם. הזעה ניגרה על פניהם כאילו היה קיץ.

לא עברה שעה והמלשינים נשכחו, קולות אחרים של מריבה וצחוק מילאו את הבקעה. איש קשיש, מרשים בקומתו הגבוהה, הרים את שתי ידיו ופלט מתוך חזהו אוי ישן וקורע לב, שהחריד רגע את השקט השביר.

"כבר אפשר לצאת מכאן?" שאל תיאו.

"אפשר. למה אתה שואל?"

"נדמה היה לי, כי בשעת הצאת גזר הדין לפועל סגרו את כל המבואות".

"לא סגרו. הכל פתוח. רק נדמה היה לך", דיברה האשה בקול פייסני ומרגיע במקצת.

"טעיתי. הכל פתוח. את אומרת?"

"למה אתה ממהר? קשה להבין למה אתה ממהר כל כך", אמרה האשה בקול ברור.

"אני חוזר הביתה. הגיעה השעה לנתק עצמי מכל המהומה הזו. שלוש שנים נענשתי על לא עוול בכפי. עכשיו הגיעה השעה לצאת מכאן. אין לי כל עניין להשאר כאן", אמר להשמיע מלים מפורשות אלו, אך המלים כמו להכעיס נתקעו בגרונו.

האשה קלטה את האלם הזה, הסבה את ראשה לאחור לראות אם אין אנשים מסביב, ומשנוכחה לדעת שאין איש אמרה: "למה אתה עושה זאת לעצמך? איש אינו אשם, אפילו לא המלשינים. לעולם לא תוכל לחזור הביתה. הבתים שלנו אבדו לנו לעולמים. אין להשיב את האבידה הזו".

"אני חוזר הביתה מפני שאני אוהב את הבית שלי", השיב תיאו שלא לעניין.

"למה לך להתעקש?" אמרה. הנשים שישבו לידה הקשיבו כל העת בדריכות. היא הוסיפה: "אני, על כל פנים, לא הייתי ממהרת. חורבות ורפאים יש בכל מקום. למה לחזור לשם ולפגוש אותם פנים־אל־פנים. סלח לי שאני אומרת לך זאת. קשה לי להעלים ממך את הרגשותי".

"אמי", דיבר תיאו באיזו רציניות משונה, "אהבה את באדן־באדן, את הכנסיות ואת הקאפלות, היא היתה בת המקום. פשוט כמשמעו. בשעתו ביקשה להמיר את דתה, אבל אבי, משום איזה עקרון בלתי ברור לי סירב, אבל גם לו היה יחס חיובי למוזיקה הכנסייתית. אמי בילתה ימים תמימים בכנסיות. סלחי לי, שאני מספר לך דברים אישיים. אני עצמי, איך נאמר, לא היתה לי שום זיקה לאמונה היהודית. היא רחוקה היתה ממני".

הדברים שהשמיע תיאו נשמעו קולניים למדי. שתי הנשים שישבו ליד האשה הרימו את ראשיהן תיכף היה, כי הדברים שהשמיע תיאו הפחידו אותן.

"אינני יודעת מה לומר לך", אמרה האשה ופרשה את שתי ידיה.

"לא רציתי להעלים ממך דבר", אמר תיאו. "אילו הייתי הולך בלא לומר לך את האמת הייתי מרגיש כאילו רימיתי אותך".

"הרצון שלך לחזור הביתה מובן לי מאוד. זוהי אשליה. אשליה איומה. לנו אין עוד בית. לנו אין עוד שום דבר. אינני דתית, אבל להתנצר עכשיו נראה לי כאיבוד לדעת. קשה לי להסביר לך זאת. אני, על כל פנים, לא הייתי עושה זאת בשום מחיר שבעולם".

"סלחי לי", ביקש שלא להכאיב לה.

"איך אסביר לך יקירי? כאילו החזרת אותי למחנה. כאילו ביקשת ממני לדבר אוקראינית. כאילו גזרת את גופי לגזרים. המחשבה הזו לא גורמת לי שום כאב – רק תיעוב".

"אני מפחדת לדבר אתך", הקיצה מהרהוריה האשה אשר ישבה ליד האשה הדוברת.

"למה מה רע עשיתי?"

"הוא מבעית אותי", אמרה האשה בפנים מבועתות.

"אני", הרים תיאו את קולו, "לא הולכתי אתכן שולל. את כוונתי גיליתי לכן. את האמת לאמיתה".

"הוא מבעית אותי", חזרה ואמרה האשה בקול רועד.

"אל תגלה לאיש כוונתך. אם ישמעו כאן על כוונתך יעשו בך שפטים. חוס על עצמך ואל תתעקש. עשה כל אשר תרצה אבל לא כאן. כאן אסור לך להשמיע דעות כאלה". היה בקולה משהו אמהי להחריד.

עתה זכר תיאו בבהירות רבה אותה הדיפה גורלית, אשר הדיחה את האיש התמן ממקומו, צניחתו ואותו נחרור חזק אשר יצא מגרונו. ברור היה לו גם עתה, כי לא היתה זו הדיפה חזקה אבל כנראה יעילה מאוד, כי האיש צנח מיד. היד של תיאו לא כאבה לו, רק איזו צמרמורת אשר פשטה על פני כל גופו. משונה משהו מאותה צמרמורת שכה פשטה על פני אצבעותיו עכשיו. תיאו קם על רגליו ואמר: "אני הולך. סליחה".

"לך לך לשלום", אמרה האשה. "אל תרבה שיחה עם אנשים. יש מחשבות שאין להשמיע אותן אפילו לא לעצמך. אתה ודאי יודע זאת".

תיאו פנה עתה אל שוחת המלשינים השקטה. המלשינים רבצו על רגליהם כחבורה ניצחה. אלמלא כמה כתמי דם שעל בגדיהם הקרועים לא היה ניכר שהוכו. ישיבתם אמרה אורך רוח וטמטום. רגע עמד והתבונן בהם מקרוב. הקירבה אליהם ריגשה אותו, אך הוא לא העז לרדת אליהם ולומר להם מלה. "שלום לכם", אמר לבסוף. המלשינים הרימו את עיניהם ולא הגיבו.

תיאו פנה לכיוון המנהרה אשר הפיצה צללים ארוכים על פניהם של האנשים. האנשים רבצו גינוחים ליד הגזעים. מעט המלים שנשמעו היו ביתיות. ליד אחד הגזעים ישב איש נמוך קומה, עטוף צללים, ואלמלא שפתיו המלמלמות לא היה קיומו ניכר. "למה אני יושב כאן", למלם. "למה אני לא מתקדם. אני חוזר אחורה. אני מפסיד זמן יקר. כבר הפסדתי די והותר". תיאו קלט את הקול במלוא עוצמתו וניגש אליו.

"לאן אתה צריך להגיע?" שאל תיאו כאילו נמסר רכב לרשותו.

"לאוניברסיטה אני צריך להגיע", השיב האיש ברצון. "הפסדתי שנתיים תמימות. אם לא אגיע במועד אפסיד גם את השנה השלישית. בעוד שבועיים מסתיימת ההרשמה. אתה מבין אותי".

"אל תדאג. אתה תגיע במועד. בדרך כלל מאריכים את מועדי ההרשמה".

"אני רואה שאתה בקי בזה. מאין אתה. אני צריך להגיע לבודאפשט ואני מעוכב כאן ללא שום טעם. טוב שפגשתי אותך. טוב שיש עם מי להיוועץ".

"למה אינך יוצא לדרך?" דיבר תיאו וקולו משכבר הימים.

"משום כי אינו מניח לי ללכת. אני מפחד. בגלל הפחד הזה אני מעוכב כאן, תקוע במקום. כל יום אותו מראה: כל יום מכים את המלשינים בשוחה. כבר אי אפשר לשאת זאת".

"אתה צריך להתגבר על הפחד".

"נכון, אתה צודק".

"אתה צריך לקום וללכת. ההליכה מפיגה את הפחד. תוכל לעשות בעשרים קילומטר ביום הליכה לא מאומצת. וטוב ללכת על הרכסים. רכסים פתוחים, הראות רחבה. אל תרד לבקעה. כל האסונות שורצים בבקעה. הרכס הוא מקום בטוח. תוך שבועיים שלושה תגיע לבודאפשט".

"אתה בטוח?" נדלק זיק בעיניו של האיש.

"אין כל ספק".

"תודה", אמר האיש. "אני שמח מאוד שפגשתי אותך. אלמלא אתה הייתי תקוע כאן לעולמי עולמים. אני מתבייש לומר לך, אשתו כי אינו כשורה. אבל עכשיו לא אבוש עוד. אני מבטיח לך", אמר, קם על רגליו ופנה הצידה.

(פרק אחרון – בגליון הבא)

תיעוד של תודעה

מאת טליה רפפורט

לינדה זנדהאוז, גלריה "ארטיפקט", רח' נחמני 43, ת"א

התערוכה של לינדה זנדהאוז שונה מתערוכות רגילות, המציגות מבחר יצירות אמנות, בהיותה מבנה עצום, אפילו מגובב, של צורות ביטוי שונות, שכולן מתוארכות וממוספרות במדוייק והן מתפקדות לא כיצירות נפרדות, אלא כתיעוד התודעה והזמן.

התערוכה היא תיעוד של חודש אחד בחייה – חודש ינואר האחרון. לינדה זנדהאוז מתעדת כזה שבע שנים כל מה שעובר במוחה, רגשותיה ותחושותיה והיא בנתה לעצמה מסגרת (מושגית בגישתה אך לא בתוצריה) של 14 פעילויות יומיות. שבאמצעותן היא רושמת, מציירת, מדביקה, מצלמת וכותבת את אירועי חייה והתרחשויות נפשה. מדי בוקר היא מוסיפה פריט אחד לכל אחת מ־14 הסדרות המשכיות שלה: פס שחור (ברוחב, סמיכות ועוצמה משתנה) המתעד את הלילה שעבר, פס צבע שמייצג את מצב הרוח היומי, דימוי קטן בעפרון ושני בצבע שחור, דימוי צבעוני קטן המשתלם ברצף של שורות ושני גדול יותר בצבע שמן ובחומריות מודגשת על בד גדול שבו צפים הדימויים ללא סדר, דיוקן אפור אחר דמות צבעונית מתומצתת, הדבקת משהו (פתק, צילום, גלויה, רפרודוקציה של יצירת אמנות) בקולאז' רציף, מלה יומית הנרשמת בספר, וכך הלאה.

לשאלתי אם כל הסדרה הסיזיפית הזו מדי יום אינה כפייתית ואם המשטר המחייב שלקחה על עצמה אינו מעיק, משיבה לינדה זנדהאוז שהמסגרות הללו אינן לוחצות אותה כלל משום שהן צמחו מתוך צרכים שונים שלה – אחיזה במציאות, תשומת לב לזרימת החיים השוטפת, הגברת המודעות למה שקורה בתוכה, העלאת זכרונות, איבחון מצבי נפש משתנים, תחושת הזמן ועוד.

בשיחה איתה העליתי את הבעייה שלא כל תיעוד מפיק בהכרח תוצר העונה על הקריטריונים האמנותיים (גם אם אין קריטריונים אוביקטיביים וכלליים כאלה, אלא רק אבחנות אישיות). היא מסכימה אתי ואומרת שלא איכפת לה, בעצם, אם מה שהיא עושה מוגדר כיצירת אמנות או לא. היא פשוט עושה את מה שהיא מרגישה צורך לעשות.

מבחינתי, אם מעמידים את הדברים כשלעצמם לבדיקה, מעבר לסיפור שמאחורי הציור, חלק מהם אינם מעניינים כיצירת־אמנות משום שאינם מקנים לצופה חוויה אמנותית משמעותית, גם אם עבור מי שיצרה אותם הם תמצית צרופה של חוויה. לכמה מן הסדרות, העשויות במתכונת של שורות דימויים על גיליון אחד, אי אפשר להתייחס כאל יצירת אמנות הומוגנית בעלת קומפוזיציה ובנייה רעיונית וצורנית מתוכננת, אלא רק כאל תיעוד סיפתי ועקבי. במקרים אחרים התוצאה ילדותית־פרימיטיבית־מגושמת ובאחרים דקוראטיבית וסתמית למדי, למרות שעבור לינדה זנדהאוז זהו ביטוי ישיר של מצבי נפש עמוקים ואמיתיים. סדרות אחרות, לעומת זאת, הן עבודות היטב כביטוי אמנותי, גם מחוץ להקשרים הפרטיים שלה ולמשמעות התיעוד העצמי הכולל.

שתי הסדרות המעניינות ביותר, לדעתי, מבחינה אמנותית טהורה, הן סידרת הדיוקנים בשחור־לבן והסידרה הצבעונית המורכבת סביב דמות מורכבת ראש ושלושה ידיים, המצויירת בצבעי שמן על נייר, בטכניקה שיוצרת אפקט דומה לציור בעפרונות פסטל: בראשונה כל אחד מהדיוקנים עשוי בסגנון אחר: אחד מזכיר קצת מדונה של מיכלאנג'לו, שני את ואן־גוך, שלישי ריאליסטי, רביעי אקספרסיוניסטי מעוות ומרוח ועוד. והתערוכה כולה, אגב, רוויה בהדים אמנותיים מן העבר, החל בכיבים מצריים, מיניאטורה פרסית, הרבה איזכורים של ואן־גוך, דמויות בסגנון מודליאני, ועד לדיוקנים בנוסח הפופ־ארט. אשר לדיוקנים האפורים הללו, אף כי כל אחד מהם עומד יפה בזכות עצמו, הרצף עוד מעצים אותם בכוח כפול.

בסידרת הדמות הצבעונית, הדמות מתומצתת לדגם פשוט, ממש הנדסי שחור ומופיע בוואריאציות צבעוניות שונות, כך שהדמות הופכת רק לשלד צורני, עליו וסביבו מרפרפים הגוונים ויוצרים אווירה שונה בכל מקרה. אם כוחה של סידרת הדיוקנים בשחור־לבן הוא הבעתי, עמוק ואינטנסיבי, כוחה

לינדה זנדהאוז (גלריה "ארטיפקט", ת"א)

של סידרת הדמות המפושטת הוא יותר אסתטי, אך בשתיהן מתקבלת חוויה אמנותית ממשית.

התערוכה של לינדה זנדהאוז מעניינת, קודם כל, כתהליך מרתק מבחינה פסיכולוגית ואנושית ובהזדמנות "להיכנס לראש" מיוחד ולראות תיעוד מקיף ומגוון של אדם, שהוא גם אמן. מלבד זאת, יש בה, כאמור, גם מספיק ביטויים אמנותיים ראויים לשמם.

לכידת רוחות

מיכאל גרוס, גלריה "רביד", רח' גורדון 26, ת"א

האיפיונים הבולטים ביותר ביצירתו של גרוס מזה שנים הם: נטייה להפשטה וצמצום (שגרמה לכך שהצמידו לו את התואר מינימאליסט), אופי מטאפיסי, צבעוניות ארצישראלית (תכלת, לבן, צהב, אוקר, המתקשרים עם שמיים בהירים, אור מסנוור וחולות) ושימוש בחומרי טבע (בעיקר קורות עץ) או אלמנטים סביבתיים־ביתיים (דלת, חלון, תריס), גם בפסליו וגם בתוספת או כמצע לציוריו.

כל היסודות הללו מצויים גם בתערוכתו הנוכחית בגלריה "רביד", אך אם לפני שנים אחדות הציג (במוזיאון ת"א, למשל) ציורי מופשט אבסים ורחבי ידיים עם אסוציאציות של נוף ואווירה כמעט מיסטית, באחרונה החלו עבודותיו להיות יותר קונקרטיות גם במיבנה, בחומריות ובצורות וגם בעצם העבודה שמופיעות בהן דמויות, כך שיש בהן, כביכול, נוכחות מציאותית יותר. עם זאת, הדמויות הללו רחוקות מרחק רב מריאליזם כלשהו. להיפך, הן מתומצתות לדגם סכמאטי של פני אדם ועוד שניים־שלושה כתמי צבע גדולים בעלי צורות הנדסיות ונראות כרוחות־רפאים יותר מאשר כאנשים בשר ודם. לרוב אין להן תווי פנים והן מזכירות אנדרוגינוס אנכית ומלבנית של דמות יותר מאשר יצור אנושי חי. גרוס גם כולא לפעמים את המיוחדו בתוך מעדף מלבני נוקשה על־ידי כך שהציור תחום בתוך פורמאט של דלת לבנה בעלת חלון מלבני פנימי, או על ציורה האחורי של מיטה באותן ספסי הברזל התומכים במבנה המיטה פועלים כמעין סורגים. המיתארים של גרוס כוריקים וחזקים והעבודות מסוג זה הן המיטב בתערוכה, אם כי אין בהן האווירה הפתוחה והנושמת של הנופים המופשטים מן העבר. העבודות הנוכחיות הן, בעצם, היפוכם הגמור של הציורים האינסופיים ההם ודומה כי גרוס עוסק עתה דווקא בסגירה, בלכידת הוויות פנימיות עמומות (אולי זכרונות מאב ואם).

עבודה חריגה אחת, המורכבת משני פאנלים מצויירים באדום ומפס מתכת לבן רקיק שיוצר זווית עירנה לצידם מקרינה, אמנם, אסתטיקה גבוהה אך מוגבלת, לדעתי, בכוחה.

עבודה מסוג אחר, יותר גדולה, רחבה, מגוונת ומושית היא התמונה הצהובה הענקית, בה נראית דמות אפורה קטנה שתולה בין מספר מלבני צבע קומפאקטים בתוך נוף פתוח של שדות צהובים ושמיים כחולים. התמונה הזו אינה עוסקת בנשמות מרחפות, אלא בהוויה ארצית, חמה וממשית וזהו גם סוג ההוויה שהיא מקנה.

מרהיב ודוחה

סירי נשרי, "עיניים שלי", גלריה "קלישר", רח' קלישר 5, ת"א

אף שסירי נשרי היא אמנית צעירה למדי, היא הספיקה כבר לגבש סגנון בעל סימני היכר טיפוסיים. הדבר הבולט ביותר בעבודותיה כבר מתחילת הדרך הוא החומריות העשירה והמודגשת. גם בתערוכה הנוכחית היא משתמשת בטקסטורה טבעית של עץ, אדמה מבוקעת, פוליאסטר, סיבי זכוכית ועוד, ויוצרת שפע גועש של דימויים ומרקמים.

התערוכה נקראת "עיניים שלי" ונקודת המוצא שלה הן "עיני" העץ המשמש כמצע ליצירות. ל"עיניים" נתונות אלו מוסיפה סירי נשרי עיניים מצויירות (של בני־אדם, ינשופים, פרפרים, דגים, ג'ירפות וחיות אחרות), קיני ציפורים, מיתקן תור של כיור ואפילו ביציות מטוגנות (עשויות פוליאסטר) משום שהן מזכירות ונקראות "ביצת עין". צורות עגולות בחומרים ובגוונים שונים מבצבצות גם בריקע וגם על גופות האנשים והחיות ומעלות שורה של אסוציאציות בו־זמנית: עיניים, טבורים, פיות פעורים, פצעים, חורי כדורים, מכתשי ירח ועוד. הדמויות הן, בדרך כלל, שרירותיות ומפותלות בפוזות תיאטראליות שיוצרות אפקט של כאב וסבל. לעיתים הן מעוותות, מקוטעות או הופכות ליצורי־כלאיים בעלי אברי אדם וחיה. האווירה הכללית היא של ג'ונגל מוזר ואכזרי של יסורים, לגגל מרהיב ודוחה גם יחד.

הכל בעבודות האלה מוגזם במתכוון – התנועות האקרובאטיות, ההבעות המלודרמאטיות, האכזריות המתלבטת, הצבעוניות המתקתקה־בחילה, פני השטח הגדושים וחסרי המנוחה והקומפוזיציות הדקוראטיביות.

סירי נשרי מוכיחה דמיון מפותח, המצאות צורניות מרשימות ויכולת ליצור שפה מורכבת ומקורית, אך קיימת, בכל זאת, בעייה אחת. היא מצהירה במפורש בטקסט הנלווה לתערוכה, שהקומפוזיציות הן דקוראטיביות והיא מודה במפורש שהכל עשוי "יותר מדי". ואמנם מורגש שהמאהוק והתיאטרליות מודעים ומכוונים וברור שהכוונה הזו של הרבים אל מעבר לגבול נועדה ליצור איזושהי אירוניה, או אמירה על תיאטרליות באמנות, אלא שהיא מיטיבה לעשות את זאת עד שכמעט של דבר, גם מי שקולט את הכוונה הזו, נאלץ עדיין לסבול את כל ההמולות הללו, שוקע בעצמן לעתים.

ערב ירושלמי ישן עם יעקב אורלנד

ערב עם יעקב אורלנד דבם ספרו "סמטת החבשים", יתקיים ביום ראשון 24 במאי בשעה 20.30 בבית הסופר ע"ש חיים הזו בירושלים. ישאו דברים: חיים גורי, פרופ' זאב וילנאי, דוד וינפלד, פרופ' בנימין מור והמחבר.

פרס ישראל אפרת יוענק להלל ברזל

פרס ישראל אפרת לכבוד יוענק השנה לחוקר והמבקר פרופ' הלל ברזל על ספריו "משוררי בשורה" ח.נ. ביאליק וש"י עגנון – מחקר ופירוש, ובוועדת השופטים היו: יעקב בסר, פרופ' צבי לוז וד"ר אביב עקרוני. הטקס יתקיים ביום חמישי כ"ח באייר (27 במאי) בשעה 20.00 ב"בית הסופר".

דפדוף ראשון

ספרים חדשים

מאת אבי טנא

ירושלים

הבנייה האירופית

אדריכלות בירושלים (ג'), מאת דוד קרויאנקר, כתר, 504 ע'.

ספר שלישי בסידרה "אדריכלות בירושלים – תקופות וסגנונות" שנועדה "לסקור ולנתח ניתוח מקיף את מגוון הנושאים שעניינם בעיר ובאופייה מבחינת תחושת המקום, הצבע, המרקם, והאיכות הארכיטקטונית". אם הספרים הקודמים עסקו בראשית הבנייה היהודית מחוץ לחומות ובבנייה הכפרית הערבית, הרי הכרך הזה מתמקד בראש ובראשונה בבנייה האירופית־נוצרית מחוץ לחומות בשנים 1918־1955, השנים שבהן "הקימו הגרמנים, הצרפתים, הרוסים, האנגלים, האיטלקים ובני עמים אחרים מבנים שלהם חלק חשוב בקביעת אופייה הפיזי המיוחד של העיר" (למשל, אוגוסטה ויקטוריה ונוטרדם). עניינים אלה נידונים באחד־עשר פרקים שמרביתם מוקדשים לבניית ה"לאומיות" השונות – מן הגרמנים ועד לארמנים. הפרק העשירי מזמין אותנו למסלול סיור ארכיטקטוני־היסטורי במרכז העיר ואילו הפרק האחרון עוסק בתכניות שימור. תמונות, איורים ונספחים לא יחסרו. עיצוב מהודר.

סיפורת

14 שנים בניו־יורק

פיקארסק, מאת יגאל משיח, מועדון קוראי מעריב, 173 ע'.

מה עושה בחור ישראלי שבא ללמוד קולנוע בניו יורק והפרנסה לא מצויה בכיסו וגם הוויזה שלו לא הכי הכי דבש, מספר לנו יגאל משיח שאין צורך להציגו בפני קוראי "דבר", לא מלקקים שם כל היום. אבל אם מוציאים כמה דולרים מהוראה בבית־הספר היהודי בניהולה של גברת דיקי המסורפת, אם הלהטים משתחררים בעזרתן של הרבנית מאנישביץ והמהפכנית־לשעבר שרי לוי וגם קלארה הזכורה לטוב, אם כמה חכמות בעסקי הגירה פותרות ומביות את הבעיות עם השלטונות, ואם הגנבים הסוטים משאירים אותך בחיים, סימן שאפשר להסתדר איכשהו ולהתחבט בין הזכרונות ובין הצרות המקומיות. "המחבר ישב בניו־יורק 14 שנה", נאמר בגב הספר, והרי הן בולטות בין הדפים.

שירה

בלשון המעטה

היאנקים/ מאת שולמית אפפל/ ספריית פועלים/ 80 ע'.

שישה שערי שירה שבראשם הדוגה "מהילדה עם הפה הראשון ביד נחרה הצפייה לתיאטר קופרה/ לא יוצאים שלקים פעק בזה כך בלשון המעטה נכון לנער". בהמשך שירים יפים כמו זה שרטניק לספר את שמה "ילדות צופיה לתוך מוסך לבמה קרים/ מתבוננת בפועל נור על שרשרת אופניים/ ואני מבחין כהן/ עוד איך מתחבר/ עץ בברזל/ ברזל בעץ/ אוזני הזמר ינעים/ סימני ביאה ועוד איך ספנו/ ביאה, כרכום וקנת רגליגו/ מה נותר ומה תוזם ריקות/ כל אלה להיסות של איבר לצל הריס/ ואיטות הבריאה/ בצדריים חמים בבור ולני המלכה/ כשאני לא מוגן משום לא מוגן/ רוגע על שסקי נקודת לכ".

מכון שלום הרטמן
מודיע על המשך
הרשמה לשנת הלימודים תשמ"ח

הלימודים במכון בנויים על גישה המתווה שילוב בין הפתיחות ורוחב האפקים של עולם המחשבה והמחקר המודרני לבין המסורתיות והעמקה המאפיינות את עולם הלימוד היהודי־המסורתי במיטבו.

דגש מיוחד מושם על נסיון לחשיפת רבדי המשמעות הערכית והרעיונית שבמקורות ועל עיון וביקורת בדרכים אפשריות לקישור בין הבדים אלו לבין המציאות התרבותית והערכית שלנו.

הלימודים במכון מתקיימים בשעות הבוקר ורבים מן התלמידים משלבים את לימודיהם במכון עם לימודים אוניברסיטאיים או פעילות אחרות.

עדיפות בקבלה ניתנת למועמדים ולמועמדות המשלבים חשיבה מקורית ועצמאית, רקע קודם טוב בלימודי מקורות, ומעורבות אישית בשאיפה למפעל חברה יהודית פלורליסטית בישראל.

מספר מצומצם של מלגות יחולק בין המצליחים שבתלמידים.

לקבלת טפסי הרשמה נא לפנות:
מזכירות מכון שלום הרטמן רח' רחל אמנו 28 ת"ד 8029 ירושלים טל' 02-699412/9

רשת עמל

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

בית מרכז הרשת, תל-אביב רח' קהילת קיוב 15

לשנת הלימודים תשמ"ח

דרוש/ה מנהל/ת

למרכז אזורי לנערים עובדים

"עמל" בהוד השרון

בית ספר עירוני מקיף "עמל" ע"ש מ. שוויבר

מורה לאנגלית

מורה לביולוגיה

מורה למתמטיקה

מורה למחשבים

מורה לחשבונאות

מורה יועצת

בי"ס "עמל" ע"ש מקס פיין — מרכז לחינוך והכשרה מקצועית

מורה מדריך למכונאות רכב

רכז טכני

מהנדס למגמות חשמל ומכניקה

מורה למתמטיקה

איש אחזקה

בית הספר התעשייתי "עמל" — מר"ע

מורה לקרור

מורה לחשמל

מורה להסטוריה ועברית

עובדת קהילתית

בית ספר לחניכים "עמל" טבריה

מדריך/מורה למכונאות רכב

מכללה ובי"ס תיכון מקצועי

מורה למתמטיקה

מורה לפיזיקה

מהנדס חשמל

מהנדס אלקטרוניקה

הנדסאי חשמל אלקטרוניקה

מורה למכירות ומנהל

"עמל" רשת מכללות לטכנאים והנדסאים, בתי ספר תיכוניים וטכנולוגיים ובתי ספר תעשייתיים.

לסניפנו בחיפה למחלקה הטכנית

דרושים

* **מהנדס מכונות**
* **הנדסאי מכונות**

ידיעה טובה של השפה האנגלית.

ספקטרום SPECTRUM

מפעל מבוסס ודינמי הנמצא בתנופת התפתחות

מחפש

מהנדס/ת כימיה/מכונות

לתפקיד

מנהל/ת מחקו

אנו מציעים:

* אתגר בהפעלת מתקן JOB SHOP חדש
* אחריות להרצה והפעלת במתקן, לייצור חומרים כימיים מורכבים
* התפתחות מקצועית — מעורבות בקבלת החלטות
* עבודה מגוונת — שינוי מוצרים ותהליכים בתדירות גבוהה
* 5 ימי עבודה בשבוע
* צוות צעיר — אוירה טובה
* אפשרי מהנדס מתחיל בעל רקע טכני קודם

057-70880

לחברת הובלה גדולה ברכב כבד שמרכזה בחיפה

דרוש:

מנהל משק וקצין בטיחות

לחברה מסחרית במרכז ת"א

דרושה

פקידה מנוסה

למחלקת מכירות ושרות.

לחברה בענף מחשבים

דרושים

* **איש מכירות** בעל נסיון
* **מזכירת שיווק**

מקום העבודה: תל-אביב

5 ימי עבודה בשבוע

כדאי לעבוד בגל הדירוק

דרושים

* **עובדים** למפעל הכשר ברחובות
* **קופאיות**

היפר שוק

דשת הגל הירוק

רחובות ★ הרצליה ★ ראשל"צ ★ רעננה

רוקר אינטרנשיונל בע"מ

מפעל אלקטרוניקה עתיר ידע

למחלקת רכש

דרושה

פקידה

* הרפסה בעברית ובאנגלית
* ידיעת השפה האנגלית
* נסיון בעבודה דומה — יתרון

5 ימי עבודה בשבוע בשעות 08:00-17:00

נא להתקשר לטל' 02-820905, 02-822222

למשרד רואי חשבון בתל-אביב

דרושים

בוחנים

לעבודות בקורת מגוונות בעלי נסיון של שנה לפחות

נא לפנות לטלפון: 03-659611

למלון 4 כוכבים בירושלים

דרוש/ה

* מנהל מלון
* מזכירה למנכ"ל
* שף
* אם בית

יותר טוב מנפאואר

לפרוייקט מיוחד בהדרכה לקוחות עבור מוסד פיננסי

דרושים

יוצאי-יוצאות צבא

* בוגרי 12 שנות לימוד לפחות
* עד גיל 40
* בעלי הופעה נאה ויכולת הבעה בע"פ
* בימים א'-ה' יום עבודה מפורט
* בימים ב'-ד' בוקר בלבד

העבודה באזורים:

ת"א, חולון, בת-ים, רמלה, יהוד, הרצליה, רעננה, כ"ס, נתניה, פרדס-חנה, זכרון יעקב, תל-מונד, גבעת-אולגה, אור-עקיבא.

לסניף תל-אביב

בן-יהודה 12, א'-ה' 09:00-14:00

טל: 03-298877, 284128

מנפאואר MANPOWER

ירושלים • תל-אביב • חיפה • באר-שבע • רחובות

למעלנו בנתיבות דרוש

מנהל ייצור

דרוש

מהנדס ביצוע

מועדון הים התיכון

מחפש אנשים בעלי יוזמה

לתפקידי ניהול בינלאומי

* תואר שני במנהל עסקים, כלכלה או חשבונאות
* נכון לטיל 30 (רצוי רווקים)
* ידיעת שפות זרות (אנגלית הכרחי, צרפתית רצוי)

אלקטרה

מהנדס מכונות

* לעבודה בצוות פתוח מוצרי מיזוג אויר
* נסיון של 3 שנים לפחות בזיווד מוצרי פח.

הנדסאי מכונות

* לתכנון, זיווד, שרטוט (כולל הפעלת תיב"מ) מוצרים עתירי פח
* נסיון של 2-3 שנים בעבודה דומה

טכנאי מעבדה

* לעבודה במעבדות פיתוח, בדיקת דגמים והפעלת מכשור בדיקה
* נסיון בתחום מיזוג אויר הכרחי

טכנאי קירור

* לתכנון והתקנת מערכות קירור
* נדרש נסיון בעבודה דומה

הנוחות שלך-האתגר שלנו

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981

לחברה תעשייתית ישראלית מבוססת

דרוש

מנכ"ל בארה"ב

לנהול חברה בת בתחום שיווק ומכירות

החברה ממוקמת באזור New-England

הפניות תטופלנה בסודיות מוחלטת.

נא לפנות בכתב לת.ד. 4410 ת"א, מיקוד 92141

הטכניון

מכון טכנולוגי לישראל

דרוש/ה:

מהנדס בטיחות

דרוש ה

מרכז/ת ארצי

לאירגון

"בני ברית-נוער לנוער".

לבעלי תואר אקדמאי ושליטה טובה באנגלית.

נא לשלוח תולדות חיים, בעברית ובאנגלית לת.ד. 7033 ת"א.

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981

דרושים

לחברה תעשייתית גדולה

דרוש ה

עובד/ת

למחלקת יבוא יצוא

למחלקת פיתוח

דרושים

ICE

1. **מהנדס מכונות, אוירונאוטיקה**
2. **מהנדס/הנדסאי מכונות**
3. **טכנאים למעבדה**

GLORY'S COSMETICS

natural source

גלוריס קוסמטיקס

מוצרים טבעיים

דרושים

אנשי/נשות מכירה

לאזור ת"א גוש דן

לקביעת ראיון נא להתקשר טלפון 03-816417, 03-816423

CI

INFRARED RADIOMETRY ELECTRO OPTICAL SYSTEMS TESTING AND MEASUREMENTS

דרוש

מהנדס מכונות

בעל נסיון של שנתיים לפחות בתחומים הבאים:

* תכנון מכני עדין
* תכנון אופטו מכני
* קשר ריכוז פרויקטים תיכוניים
* ידע באופטיקה — יתרון

5 ימי עבודה, הסעות, ארוחות במפעל, אוירה נעימה טל. 06-543488

לבית-ספר תיכון ברמת-גן

דרושים

מורים

מתמטיקה, אנגלית, גאוגרפיה, ביולוגיה, תנ"ך, פיסיקה, כימיה.

03-742035

למשרד עורכי-דין

דרוש ה

עורך-דין

מכשירי תנועה בע"מ

למוסך המרכזי למגלות הרמה

דרושים

מכונאי מלגזות

03-331782

לאופנהיימר צבי.

לחברה הישראלית לביטוח משנה

דרוש

מנהל מחלקת ביטוח חיים

פניות בכתב אישית למנכ"ל.

ת.ד. 11589 ת"א

סודיות מובטחת

נטר צרכי צילום (2000) בע"מ

טכנאי אלקטרוניקה

בוגר ביה"ס מקצועי

למחלקת שרות

טל' 923222

Agfa

RS

שרותי כח אדם

השרות המוביל 1987

למחלקה לבכירים ומחשבים דרושים:

* מהנדס מכונות
* מהנדס תעשיה וניהול
* מהנדס מכונות בכיר
* מהנדס תעשיה וניהול
* מהנדס תעשיה וניהול
* איש שיווק בכיר
* בוי כמאי

א.א.ר.א.ס כנר אחרים 134, ת"א, טל. 03-202460

לחברה מובילה בענף המטבחים

דרוש

מנהל סוכנות אזורית בירושלים

אס אור

דרושים

שני אנשי מכירות

מנוסים, בעלי רקע טכני לשיווק ציוד למוסכים.

03-611001

24 שעות

שרות מודעות טלפוני

של דחף

לבעלי כרטיסי אשראי

ויזה, ישראכרט, דיינרס

דחפון

هكذا من الاصل

صكنا من الامل

זמיר שרותי ח אוונויות

עבור לקוחנו ברחובות –
דרושים לעבודה זמנית

1) **מפעילי מיתקנים תעשיתיים**

למפעלת מיתקנים אוטומטיים בג' משמרות
הכישורים הדרושים:
– בוגרי בית"ס מקצועי במגמות: מכונאות, מכניקה, מיכשור ובקרה, אוטומציה
– יוצא צה"ל גיל עד 35

2) **מפעילות מיתקני ייצור**

למפעלת מיתקני ייצור.
הכישורים הדרושים:
– 10 שנות לימוד ומעלה
– נכונות ויכולת לעבודה 3 משמרות
גיל עד 32
– 5 ימי עבודה, ארוחות והסעות מסובסדות.

ראיונות ראשונים יתקיימו במשרדנו שברחובות הרצל 202 (פינת ויצמן) 11, קרית טל. 08-473832 בין השעות 19:00-8:00
יש להצטייד בתעודות ובאישורים מקצועיים עבודה קודמים.

תעסוקה ברווה גבוהה

למפעל תעשייתי גדול בחדרה
דרושים:

* **מנהל לקו ייצור משוכלל**
* **מפעיל לקו ייצור**
אפשרות הכשרה במקום
* **הנדסאי/טכנאי מכונות**
* **לבורנט/ית**
אפשרות הכשרה במקום
* **מסיק דודי קיטור**
* **מלגזן**

תנאים טובים למתאימים
נא לפנות בטלפון 063-371986 או בכתב אל ת.ד. 600 נתניה.

מזכירות בכירות

עבור
אחדים מלקוחותינו באיזור ת"א
דרושות:

1. מנהלות משרד עצמאיות בתפקידן ובעלות נסיון.
2. מזכירת הנהלת בעלת נסיון בעריכת פרוטוקולים וניהול עצמאי של לשכת ההנהלה

נא לפנות טלפונית אל הגב' חוה רוזנרוק, טל' 03-497818 בימים א' – ה' בין השעות 10.00 – 14.00

לכפר הנוער מאיר שפיה
דרושים
לשנת הלימודים תשמ"ח
מדריכים חברתיים

הכרחי נסיון קודם בהדרכה
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב לפי הכתובת כפר הנוער מאיר שפיה דואר שפיה
מיקוד 30996

לחברת תיירות ונופש ישראלי
דרושה
פקידה

בעלת נסיון למשרה מלאה כולל הדפסה.
נא לפנות בפרטים מלאים לת.ד. 9211 תל-אביב עבור כח-אדם.
סודיות מובטחת

מפעל גדול בתחום המזון
באזור תל-אביב
מחפש מועמדים לתפקיד
ניהולי בכיר במפעל
(משרה 1650)

יתאימו בעלי השכלה בתחומי מינהל עסקים או תעשיה וניהול
אשר להם

– נסיון בניהול מפעל בתחום המזון
– יכולת טובה של ניהול בהיקף נרחב
– יחסי אנוש טובים
– יכולת רבה לקדם וליישם נושאים ביצור תעשייתי

מועמדים מתאימים ישלחו פרוט קורות חיים ונסיון בכתב יד בלבד, אל ת.ד. 11024 ת"א 61110

ויציינו מס' משרה
המודעה לשני המינים
– סודיות מובטחת –

תיל תחנת ייעוץ לנושאי כח-אדם בע"מ

עתיד בע"מ
שרותי כח אדם.

עבודה – היא כוחנו ולעובדים – נתונה חשיבתנו

* **עובדים/ות בלתי מקצועיים/ות**
לעבודה באזור התעשיה בחולון לחץ יציקות. עבודה שכר גבוה, תנאי עבודה טובים
* **חרט** בנוסח לעבודה על חלקים גדולים שכר גבוה במיוחד. תנאים טובים. אפשרות למשרה קבועה. הסעות וארוחות.
* **מסגר מכני או בוגר בי"ס מקצועי**
בתחום המכניקה להפעלת מכונות. כלים מקדחות וכרסומת לעבודה באזור התעשיה בחולון. שכר גבוה. אפשרות למשרה קבועה. הסעות וארוחות.
* **צבעי תעשייתי** לצביעת חלקי מתכת עם ניסיון. לאזור התעשיה בחולון. שכר גבוה, הסעות, ארוחות. תנאים טובים.
* **מהנדס מכונות** עם ידע וניסיון בבניית תבניות לייציקות לחץ יציקות פלסטיק לעבודות תכנון ופיתוח באזור התעשיה בחולון. 5 ימי עבודה. בכרמל קבועה. שכר ותנאים הולמים.
* **עובדי יציקה** לעבודה במשמרות באזור התעשיה בחולון. שכר גבוה. פרמיות גבוהות. תנאים ונופים גבוהים. 5 ימי עבודה.
* **מבלטן** לייצור תבניות לייציקות לחץ יציקות פלסטיק 5 ימי עבודה. תנאים טובים. אפשרות למשרה קבועה.
* **עובדות אריזה** למשרה קבועה באזור התעשיה בחולון לעבודה בריאה. הסעות, ארוחות. תנאים טובים במיוחד.

למתאימים – יחס אישי, תנאים טובים, שכר גבוה, ותנאים סוציאליים מלאים.

עתיד – סוקולוב 25 חולון, טלפון: 03-840539 (3 קווים לרשותכם)

לבית חולים "אסותא"
רח' ז'בוטינסקי 62 ת"א

דרושות
* אחיות חדר ניתוח
* אחיות טיפול נמרץ כללי
* אחיות טיפול נמרץ פגים
* אחיות דיאליזה
* מיילדות
לפרטים נוספים נא לפנות לאחות ראשית גב' נורית ופנון 03-243031

דרושים/ות
עובדי מעבדה
עם נסיון למשרה מלאה
* לבנק הדם • למעבדה ביוכימית
פרטים נוספים נא לפנות למר נחוז 03-240186

שרותי הנעה חשמלית (1977) בע"מ
ראשון-לציון
דרושים:

* **חשמלאי רכב**
מינימום 3 שנים נסיון
* **טכנאי או הנדסאי אלקטרוניקה**
לאחר שרות צבאי
* **מכונאי רכב**
מינימום 5 שנות נסיון
* **מכונאי דיזל**
צמ"ה או מלגזות
מינימום 5 שנות נסיון
03-9613032, 03-9613335, 03-9612376
לא בימי שישי
לפנות לדניאל רד

חוק הזדמנויות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופי או מהות התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. המעבידים צפויים לעונש על אי קיום.

אלאופ תעשיות אלקטרו אופטיקה בע"מ

מהנדסי אלקטרוניקה
לתכנון ופיתוח מוצרים אלקטרו אופטיים צבאיים
[illegible]

מהנדס תוכנה (משרה 5400)
לפיתוח מוצרים צבאיים.
[illegible]

הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה (משרה 5420)
לבדיקה המערכי ואחזור תקלות במכלולים אלקטרוניים

מועמדים מתאימים המעוניינים להשתלב בחברה מתבקשים לפנות, בכתב, בצירוף קורות חיים ל: אל אופ מחלקת משאבי אנוש ת.ד. 1165 רחובות, מיקוד 76110 (בציון מספר המשרה).
סודיות מובטחת

המפעל להכשרת ילדי ישראל
הנהלת פנימיות וגנים יהודית
מנהל/ת כפר ילדים בכרמיאל
* רכז/ת חינוכי
* זוגות בשוראים
* פסיכולוג ראשי
* פסיכולוג חינוכי
[illegible]

ACI – EXPRESS

איור קונסולידייטורס ישראל –
החברה הגדולה מסוגה בארץ, מתכננת להפעיל שירות אקספרס לחו"ל.
דרושים/ות:

* **מנהל**
* **מנהל יחידת איסוף**
* **משגר משלוחים**
* **פקידת משלוחים**

ידע באנגלית, הדפסה ונסיון קודם בענף – רצויים.
נא לפנות בכתב לת.ד. 123 נמל-תעופה בן-גוריון

א.ס.ק – קור בע"מ
דרושים:
1. טכנאי קירור בכיר
2. בוגרי צבא ללמוד המקצוע
3. צנרי ברזל ונחושת
03-773011

"מעברים/סוללות תאים חשמליים"
מחפשת
מפיץ ומשווק בלעדי
מעוניינים בעלי נסיון בענף ובעלי אמצעי הפצה
נתבקשו לת.ד. 1334 ת"א עבור ה/56669

קבוץ הגושרים
מחפש
אחות מוסמכת
נא לפנות למרים ברוך
לאחר השעה 18.00
טלפון: 06-954554

לחברת מור אלקטרוניקה
דרושים:
1. אנשי מכירות למחשבים ומדפסות
2. מרכזנית
טלפונים 03-738150, 03-721226

תלם שרותי כוח אדם
אנו מחפשים אותך!!!
דרושים

* **מנהל מחסן ממוחשב**
בעל ידע באלקטרוניקה אנגלית ברמה של שפת אם. קשר עם ספקים בארץ ובחו"ל.
* **מנהל מוסך**
בעל השכלה בכבויה, קשר עם נורמי חוץ
תנאים טובים למתאימים.
03-222171, 03-5414329

לרשת ארצית דרושים
נשים וגברים
מעל גיל 25 המעוניינים בהכנסה גבוהה לכל חלקי הארץ.
052-541946 – לאזור המרכז
06-371295 – לאזור הצפון
02-414456 – לאזור ירושלים

אלאופ תעשיות אלקטרו אופטיקה בע"מ

מהנדסי מכונות (משרה 5000/1)
לפיתוח ותכנון מכני של מוצרים אלקטרו אופטיים.
כישורים דרושים: יכולת אנליטית טובה כולל ריכוז והנחיית צוות טכני.
נסיון של 3–8 שנים בתחומים הבאים:
• תיכנון מערכות מכניות מדוייקות ועדינות
• תיכנון מערכות אופטיות משולבות מיקרו מחשב
• תיכנון מערכות הנעה מדוייקות
• תיכנון מערכות מכניות משולבות עם בקרה (סרוו)
• יוזר אלקטרוני / אופטי
• הכרת חומרים פלסטיים / מתכבים
• נסיון בחיבורים (רצוי)

מהנדסי מכונות (משרה 5100/1)
לתיכנון ופיתוח מערכות בתחום האוטומציה והאלקטרוניקה אמצעי.
כישורים דרושים: נסיון של 8 שנים בתכנון ופיתוח רקע בהפעלת מערכת CAD ובתכנון אלמנטים סופיים
רקע בשריון – יתרון.

מועמדים מתאימים המעוניינים להשתלב בחברה מתבקשים לפנות, בכתב, בצירוף קורות חיים ל: אל אופ מחלקת משאבי אנוש ת.ד. 1165 רחובות, מיקוד 76110 (בציון מספר המשרה).
סודיות מובטחת

טובה שמראה
אם יש לך נסיון במכירות של
שרות
ו/או
פרסום
ו/או
מוצר
ואת מעוניינת להתחיל תחום חדש בחברה טובה
התקשרי דחוף
03-5461342

לקניות הישראלית של חברת תרופות בינלאומית, המבוססת על מחקר
דרוש
נציג רפואי
לתיגבור אנשי הצוות הפועלים בשטח
לעבודה זו, שדורשת בעלת דרישות/תנאים במיוחד, או מתאימים אדם בעלת כישורים ואישיות דינמית, בעל תואר בביולוגיה, כימיה או מדעי הטבע.
להתקשר בשעות העבודה: 03-331425

דרושים למפעל כימי בדרום הארץ
* **מפעיל מתקנים ראשי**
בעל נסיון של 8 שנים לפחות בניהול והפעלת מתקנים כימיים כולל ניהול צוות עובדים.
* **מכשירן – חשמלאי**
לעבודות אחזקה, בעל תעודת חשמלאי מוסמך ונסיון בהחזקה של ציוד חשמלי ומכשור במפעלים כימיים.
* **מכונאי – מסגר**
לעבודות אחזקה, בעל תעודת הנדסאי ובעל נסיון בעבודות אחזקה במכונות כימיים.
העבודה תהיה גם במשמרות בעת הצורך.
נא לפנות בכתב לת.ד. 695 באר-שבע
בציון המשרה המבוקשת, נסיון העבר והמשכורת הנדרשת.

דרושים
לבית-ספר בקבוץ
אורים
דרוש/ה
מורה לכתה א'
לשנה"ל תשמ"ח
נא להתקשר 057-920153
ערב: 057-920475

לבי"ח "נאות מרגלית" לחולי נפש
ראשון-לציון
דרושים
1. פיזיותרפיסט/ית למשרה חלקית
2. עובדי/ות ריפוי בעיסוק
3. כוח עזר עם נסיון.
דבר פרטים נא לפנות לטלפון 942863 בין 8:00-13:00

קריירה שרותי כח אדם

למפעל כימי מהמובילים בארץ הנמצא בתנופת פיתוח והעמקת רמת המחקר
דרושים:

כימאים:
בעלי תואר שלישי במו"פ בכימיה אורגנית.
נדרש נסיון בסינטזות אורגניות.
מהנדסי כימיה:
למגוון רחב של עבודות בתחומי הפיתוח, המחקר, ההחזקה והיצור.
הנדסאי כימיה:
בעל נסיון עשיר במו"פ
מהנדסי מכונות:
לאחזקת מתקנים כימיים
המודעה מיועדת לגברים ונשים
שכר עפ"י הכישורים
5 ימי עבודה בשבוע
סודיות מובטחת
נא לפנות בכתב לת.ד. 11860 ת"א
תל-אביב: דיזנגוף 168 03-240282-1
נתניה: שמואל הנציב 17 053-338801

קריירה, הכוח שלנו הוא כוח אדם.

קבוץ יפעת מחפש
אחות מוסמכת
עדיפות לרוקה או נשואה ללא ילדים
06-548983

לחברת שיווק מובילה
בענף התמרוקים וחומרי ניקוי
דרוש
סוכן מכירות (משרה 1765)
נסיון קודם בענף – יתרון
מגורים באזור תל-אביב

מועמדים ישלחו פירוט קורות חיים ונסיון בכתב יד בלבד אל ת.ד. 11024 תל אביב 61110
ויציינו מס' משרה מבוקשת
המודעה לשני המינים
– סודיות מובטחת –

תיל תחנת ייעוץ לנושאי כח-אדם בע"מ

לחברת א.אס.אי
מכשור מדעי לישראל בע"מ
דרושים

1. **מהנדס מכירות לציוד כימי אנליטי מתקדם**
• בעל ידע אקדמאי באזור ממקצועות הכימיה, ביוכימיה או ביולוגיה.
• שליטה בשפה האנגלית
• כושר ניהול מו"מ
• נסיון קודם רצוי אבל לא הכרחי.
העבודה כרוכה בנסיעות בכל רחבי הארץ

2. **מזכירה למשרד מכירות לציוד מתוחכם**
• רצוי בוגרת מגמה ריאלית
• שליטה בעבודה אנגלית כולל הדפסה ושמוש בציוד ממוחשב
• נסיון בעבודה דומה יתרון
• המשרה מלאה 1700–800 5 ימים בשבוע
תנאים טובים למועמדים המתאימים

נא לפנות בכתב או בטלפון ולבקש את מרים כתובתנו פנחס 17 ר"ג טלפון 03-761939
סודיות מובטחת

RS שרותי כח אדם
1987 השרות המסווג

לעבודה קבועה
במשרדי החברה
דרושות:
מעבדות תמלילים

* מעבדות תמלילים מנוסות על י.ב.מ. תוכנה וורד פרפקט ... בשפה עברית ואנגלית.
* העבודה במשרה מלאה.
* תנאים מצויינים למועמדות המתאימות.

או.אר.אס כפר אתרים 134, ת"א.
טל. 03-202460

RAMADA RENAISSANCE HOTEL JERUSALEM

למלון רמדה רנסנס
דרושים:

* **קופאי לילה**
נסיון בנתי-מלון – הכרחי
תנאים מצויינים
* **מלצריות**
לארוחות בוקר 700-1200
* **מלצרים/ות**
למשרה מלאה
* **קציני בטחון**
קציני יוצאי יחידות קרביות
* **מחסנאי טכני**
* **טבחית**
להכנת מאכלים מזרח אירופאיים
1/2 משרה

נא לפנות למח' כח אדם,
טלפון 02-528111

הסוכנות היהודית לארץ ישראל
המחלקה לעלית ילדים ונוער
לבתי ספר: לחינוך ולהכשרה
מקצועית לנוער
דרושים: מדריכים מורים מקצועיים
לשנת הלימודים תשמ"ח

[illegible]

עיריית תל-אביב-יפו
[illegible]

עיריית תל-אביב-יפו
דרושים מפקחים
שיועסקו בנושא הגילת גולי רבב

המעוניינים יפנו לאגף הפקוח, רחוב אירלסון 30, תל-אביב, טלפון 653841-2-3
בימים א'-ה', בין השעות 09.00-12.00
למקידת כח-אדם.

לאונטקס בע"מ
דרוש
שתאי מנוסה
למכבנת השתאה חדשה
טלפון במפעל 03-801212 ובבית 03-459626

דרוש
אדריכל
בעל נסיון בתוכנית בנין ערים
מינימום 5 שנים נסיון מגלה בארץ
03-257514 03-268878

ל"אורדיס" א.ת. הרצליה
דרושים
עובדי "יצור ומסגרים (גם סטודנטים וקיבוצניקים)
תנאים טובים למתאימים
052-554573

דירות

וילות ובתים

לרציניים בלבד במוחר תקוה פנטהאוז מיוחד בשטח כולל 350 מ"ר 230,000 דולר עירנים (6316) 03-908170 62

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981

3 חדרים בכפיר חדשה ק"6 טלפון 052-540172 (27322)

בשכונה דירות לאיכלוס מיידי 5 חדרים רחוב לוריאשבול 40 לפרטים חברת "אביב" (27843) 03-7512203

וילה גדולה במבשרת ציון מפתחות 053-96629 בערב רק (20882)

דירות למכירה 3-3½ חדרים

שרון

דירות למכירה

בנייה הרצליה של "אזורים" הרצליה הצעירה, שכונה יוקרתית חדשה, דירות 6 5 חדרים מ' פנטהאוזים 050-22214 (27327)

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

דירות למכירה 2-2½ חדרים

דירות גן פנטהאוזים וקוטג'ים בבניה בתנאים נוחים 03-5523305 (23863)

בהזדמנות ברעננה וילה 160 בנוי 90,000 052-446764 (28216) 03-297581

חולון - בת-ים

למסירה קרובה בהוד השרון ברחוב ישורון. דירות 5 חדרים מפוארים החל מ-87,000 דולר כולל מע"מ ופיתוח. פרטים "רסקו" טלפון: 03-627811-822 (28764)

בפתח-תקוה דירות לאיכלוס מיידי 4 חדרים ברחוב רוטשילד 18 - 20 לפרטים חברת "אביב" (27961) 03-7512203

בחולון אלופי צה"ל 3+ גג מרוצף+ חדר על הגג במצב מצויין בסטנדרד של 4 חדרים+ מטבח אמריקאי חדש+ תוספת (4267) 5562685

ברעננה, ע"י מרכז גולן, בבניה ע"י "יקרות", למכירה דירות 4 חדרים + גג + חדר על הגג. 3 כיווני אויר, 3 קומות בבנין, 2 דירות בקומה, $ 120,000 (כולל מע"מ, פיתוח וחניה). המשרד: אבן גבירול 30, ת"א, טל' 03-257455 שעות 08:30 - 17:00 (25788)

ת"א-יפו

דירות למכירה 1-1½ חדרים

כתבניות מנוסות על מח־
כונת כתיבה או על מעי־
בד תמלילים (וורדסיל)
עברית או אנגלית שעות
גמישות עבודה משמעותית
03-221214 .טל
(27318)

לחברת יבוא בדרום תל־
אביב דרושה מזכירה ב־
נסה ויעילה, הדפסה
עברית ואנגלית במחשב
יהכרחית, המשרה לזמן
03-380842 .מלא
(27301)

פקידה, לחברת יבוא,
למשרה מלאה הדפסה
עברית־ אנגלית
451787 ,03-451206
(27092)

לפרסום גוגל דרושה
פקידה כתבנית לאחר ש־
רות צבאי הדפסה עב־
רית אנגלית חובה יום
עבודה מלא 03-248216
(27095) מיום א׳

לחברת "השמירה"
הטיבה האלקטרוניקה
מזכירת סניף. נסיון של
3 שנים לפחות
(27057) 03-707131-2

לגולן מיקשורת סניף
הדר־יוסף תל־אביב מז־
כירת הנהלה בעלת נסיון
03-499588 03-497969
(26840)

פקידים, בוגרי תיכון,
יוצאי צבא, לעבודות
לתקופות ממושכות וקצ־
רות, שכר גבוה ובל התנ־
אים הסוציאליים בחוק.
"מנפאואר" בן־יהודה 12
ת"א, א׳־ ה׳ 14.00
03-298877 ,08.00
(26756)

קלדניות (מסוף) מנוסות
בהקלדה המונח הנהח"ש
או בעבודה בבנקים (מ־
סוף אלביט יוקרן) לע־
בודה ל־6 שעות ביום
לפחות שכר גבוה ובל
התנאים הסוציאליים ב־
חוק. "מנפאואר" בן־יהו־
דה 12 ת"א א׳־ ה׳
08.00 - 14.00
(24719) 03-298877

חנאי העסקה מעולים
שכר בסיסי +אחוזים 5
ימי עבודה בשבוע
השנה בחו"ל מוצעים לך
ב"מילת" אם את/ה עד
גיל 27 בעל/ת הופעה
נאה וכושר ביטוי טוב ב־
יום א׳: ת"א 03-612193
חיפה והצפון
04-660575
באר־שבע 04-525636
ירושלים 057-72639
(19219) 02-246044

מרכזניות הדקס מנוסות,
לאחר שרות צבאי, לק־
ופה ממושכת באזור
ת"א, העבודה במשמ־
רות בוקר וצהריים, ידע
באנגלית הכרחי, שכר
גבוה למתאימות. בדאי
לפנות "מנפאואר" בן־
יהודה 12 ת"א א׳־ ה׳
08.00 - 14.00
(18170) 03-298877

עובדים למפעל ההיצים,
לעבודות כלליות, רצוי
רשיון נהיגה 03-379588
(8345)

מחוווטות/ מלחימות/
מרכיבות מעגלים (נסיון
קודם) לעבודה קבועה/
זמנית. במשמרות ראשו־
נה/ שניה באזורים: חו־
לון, פ"ת ור"ג.
(8302) 03-286111

פקידים ות

ל"מירומי" פרדיז דרו־
שה פקידה במשרה מל־
אה לפנות 03-496115
(27830)

למשרד ראוי־חשבון
מדפיסה למעבד תמלי־
לים +עבודות מזכירות.
שעות העבודה 16.00
03-621494 11.00−
(28646)

פקידה בעלת ידע ונסיון
בהדפסה עברית־ אנגלית
שליטה באנגלית, כולל
תרגום זו לשוני הכר־
חית מקום העבודה
בת"א. שלומית
795 משרה 03-297741
(27350)

"1200. ש"ח להורשון!!
משכורת קבועה!!! לצ־
עירים/ות "עידנים" הנ־
גב 4 תנופה מרכזית ת"א
(25454)

דרושים בחורים אחרי
צבא לעבודה מכניסה
בשעה ההובלות רצוי
עם רשיון ג׳ 03-262616
(25367) 03-284278

דרושים סוכנים עצמאי־
ים ומנוסים+ רכב ד.מ.א
ישראל 03-652903
(25322)

לחברה לשירותי בנ־
אדם, אשת מכירות דינ־
מית ועצמאית +רכב,
בתנאים טובים.
(25266) 03-222874

לחברת "מוסטלה נאם"
תכשירי טיפוח ואיפור
דרושות יועצות יופי בכל
רחבי הארץ הכשרה
ינתנו למתאימות ת"א
03-238804 ,235229
כ"ס רעננה 03-444717
גבעתיים ר"ג
נתניה 03-719632
חולון 053-330272
ראשל"צ 03-846253
הרצליה 03-941773
פתח תקוה 052-545166
לוד רמלה 03-919904
08-244793
קרית־גת 051-881203
(25166)

מבקרי טיב בוגרי בי"ס
מקצועי/ עיוני לעבודה
מיידית במשמרות הס־
עות +ארוחות תנאים
ושכר טובים "תיגבור"
(25082) 03-296846

להוצאה לאור דרושים/
ות מרכזניות, פקידות,
חויבות, כתבניות עב־
רית, אנגלית, עובדת
נקיון לאחה"צ, גרפיק־
אית ביצועיסטית ודפס
אופסט 03-612480
(25009) 03-612432

לחברה קבלנית מנהל
עבודה לבנין, מוסה
בעבודות גמר
(24907) 052-70415

לא.י.ק. שיווק חולון
דרוש עוזר, מחסנאי +נ־
סיון 03-804894
(24806)

עובדים כלליים לרשתות
שיווק באזורים: בת־ים,
חולון, ת"א, רמת־אביב
והרצליה 03-286111
(23874)

לבית דפוס דרושים דפס
שמינית /רבע ביצועי־
ספ/ית מיום א׳
,03-256037
(26825) .03-217417

2,000 נערו צעירים/ות
הכנסה גבוהה "אמריקה
ישראל" אלנבי 94
(26720)

עובדי ייצור (בעלי רקע
טכני) ועובדים בלתי
מקצועיים לעבודה מייד־
ית לתקופה ממושכת
.03-296846 "תיגבור"
(26713)

קופאים/יות לרשתות ש־
יווק באזורים: ת"א,
רמת־אביב, הרצליה,
פ"ת, ר"ג, חולון ובת־ים
(26665) 03-286111

נגרים בעלי נסיון לעבו־
דה קבועה באזור פ"ת
(26243) 03-286111

לבי"ח אסותא דרושים:
עובד/ת לקפטריה כולל
שטיפת כלים ועובדי
משטבח. לעבודה במשמ־
רות 03-240185 להיל־
(25804) דה

"ליוכן" דרושות מרכי־
בות ומלחימות למעגלים
אלקטרוניים 5 ימים בש־
בוע תנאים טובים למת־
אימות טלפון
(25812) 03-9232734-5

עובד אלומניום בעל ידע
בויטרינות תריסים והלו־
נות. 5 ימי עבודה בש־
בוע. 03-9222655 מיום
(27060) א׳

קבוץ לוחמי הגטאות
מחפש מורה לכיתות א׳
ב׳ ר׳ לשנת הלימודים
הקרובה. בעבודה:
04-858617 ובערב:
(25681) 04-858704

עובדי ייצור למפעל מזון
בחולון משרה מלאה
(25660) 03-5512572

פועלים/ות דרושים לע־
בודה במשמרות באיזור
חולון ונ"א תנאים טו־
בים "א.ז.ת"
(25557) 03-203852-3

מעוניין/ת בהשלמת הכנ־
סה? אנו מציעים עיסוק
ועניין באזור מגוריך ובש־
עות הפנאי לאזורים
רמת־גן, גבעתיים, בני־
ברק, ידאליהו זמן קצר.
(26889) לשימה 812181

מבני תעשיה

מגרשים

הצעות עבודה

52.– ש"ח לשעה "גני
לי" רקאנטי 9 רמת־
(27880) אביב ג׳

ל"מירומי" פרדיז דרו־
שות מקבלות קהל בני־
שעות 8 לפחות
(27832) 03-496115

לחברת שירותי מחקר ש־
מידה ובטחון בע"מ דרו־
שים מאבטחים באזור
המרכז לעבודה מעניינת
עד גיל 35, ולאחר שי־
רות צבאי
(27801) 03-7513894-5

לשרותי במה עובדים
להתקנות ואירועים
(28797) 03-267903

פועלים בלתי מקצועיים
לעבודה קבועה/ זמנית
באזורים: חולון, בת־ים,
רעננה ופתח־תקוה
(28531) 03-286111

טכנאי שיניים מומחים
למחלקות תותבות ויפי־
רים. תנאים טובים למת־
אימים 03-7519320-1
(27544)

מחסנים

אולמות

חנויות

משרדים

חדרים מרוהטים

עסקים

במגדל דיזנגוף שיא ה־
לוקסוס +בריכה, מבחר
דירות "ישראהום"
(27440) 03-295303

לחברת אס.אי.אס. כ"א,
וידאו הפקות וניהול פ־
נסי דרושים יזמים על ב־
סיס שותפות להקמת
סניפים בת"א ובחיפה
(26681) 04-752848

למפעל מצליח לאופנת
בגדי ילדים בתל־אביב
שותפות למכירה
ובערב 03-537136
(26675) 03-9225044

"מבורים" ארציים ובי־
נלאומיים לכל הענפים
הזהר! "מבורים" 20
שנה בדרך פ"ת 7
(25798) .03-612192

לחברה לייצור מזון
קפוא דרושים סוכנים
ומפיצים בעלי נסיון
ובעלי רכב באזור באר־
שבע והדרום וחיפה
והצפון 03-9232533
(25410)

השכרת נגריה ביפו 500
מ"ר אפשרות לחלוקה
(25165) 03-826582

ביקוש דירות

דירות בשכירות

דירות מרוהטות

דירות בבתי אבות

דירות למכירה 3–3½ חדרים

דירות גג

לרציניים בלבד
בראשל"צ בשכונת אבר־
מוביץ מפואר מיוחד
בשטח כולל 550 מ"ר
דולר 210.000
(27920) 03-999126

דירות למכירה 2–2½ חדרים

גבעתיים, ב־3½, בשכונת בורוכוב
ק"ק, ק"ד, (בלי) חזית
(7170) 587708 יוד"ש

דירות למכירה 1–1½ חדרים

דרוש

דירות למכירה

דירות למכירה 4 חדרים ומעלה

מזכירה לניהול משרד במפעל תעשייתי גדול באזור ראשל"צ תנאים טובים 03-286111 (26138)

מורים וגננות

עוזרות ומטפלות

1. פקידה בוגרת תיכון לאחר שרות צבאי, למיון ורישום מסמכים, רצוי רקע בהנה"ח לעבודה מיידית ומושכת באזור פתח-תקוה תנאים טובים למתאימים "דוגבר הלף ד"ה שמבס" (25662) 03-203423

קלדנית בעלת 3 שנות נסיון לפחות בהכנסת נתוני הנה"ח למחשב "דוגבר הלף ד"ה שמבס" 03-203423 (25652)

בחורה אחראית לטיפול ב-2 ילדים ועבודות בית קלות. 5 ימים אפשרות לינה 03-427657 (27547)

ל"המנביק" דרוש חל-קי רכב פקידה למשרה מלאה רצוי נסיון במוד שב (25358) 03-377744

לחב' מסחרית מזכירה למשרה מלאה כולל הדפסה עברית-אנגלית, צרפתית 03-231778 03-239007 (25345) 03-234117

בחורה למשק בית עם לינה ברמת-אביב ג' (25447) 03-427831

עיבוד תמלילים, כתב-נות, מזכירות והנהח"ש תלמוד בבי"ס שגיא בר-מת-גן 03-774931 (25174) 03-774212

טבחים — קונדיטורים

למלון השרון טבחים/ות מקצועיים ומבקר/ת מזון ומשקאות (17172) 052-575777

עיבוד תמלילים, כתב-נות, מזכירות והנהח"ש תלמוד בבי"ס שגיא בר-מת-גן 03-774931 (24905) 03-774212

גזירה תפירה

לא.י.ק. שיווק דרושה פקידה +ידע במחשב א.י.בי.אם. 03-604894 (24786)

למפעלי גוטקס בבני-ברק דרושות תופרות מקצועיות 5 ימי עבודה, הסעה מאורגנת, כל התנאים הסוציאליים, ארוחות צהרים במפעל 03-706158 03-706342 (27869)

ל"גוטקס" דרושים תופרת דוגמאות, גזרן בעל נסיון כל התנאים הסוציאליים 03-337725 (27784)

ל"מאונט": גזרן מנוסה +גהצן מנוסה. עבודה קבועה, תנאים סוציאליים (28623) 03-813025

מחשבים

קלדניות מסוף מנוסות (רצוי רקע בעבודת בנק) אפשרות למשמרות. טל. (27320) 03-221214

לבית אופנה מעצב/ת בעל/ת מעוף+ נסיון בייצור+ מודליסטית מוכשרת 03-5465155 ראשון (27208)

דרושים תופרים/ות מגהצים למכנסים. תנאים שכר גבוה. (26971) 03-820969

תפורות שכר גבוה! תופרת מודלים ממקצועית לבגדי ערב .03-289427 (26796)

ל"קידום" תפורות מנוסות לעבודה. קבועה. כ-1000 ש"ח 5 ימים. (25232) 03-225545

דרושה למפעל קונפקציה בעבריון וסריג בת"א לניהול והדרכת צוות של 30 עובדים בעלת נסיון מוכח (10 שנים) בניהול והדרכה +המלצות למתאימה תנאים טובים (25146) 03-831491

לחברת אופנה גדולה דרושה מנהלת סניף בתל-אביב נסיון +ערבות, מזכרות +אותיות סודיות מובטחת (24846) 03-655479

"לוזמנטקס" בחולון דרושות תופרות מקצועיות תנאים סוציאליים 03-5593236 (24758)

תופרות לאוברלוק ויוגנ ואפרס בעלות מקצוע, שכר גבוה, אוירה נעימה, עבודה כל השנה. (23847) 03-837724

תופרות לאוברלוק ויוגנ ואפרס בעלות מקצוע, שכר גבוה, אוירה נעימה עבודה כל השנה (18266) 03-837724

הנהלת חשבונות

חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופי או מהות התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. המפרסמים צפויים לעונש על פי החוק.

מנהל/ת חשבונות, סוג 2 או 3, מנוסים, כולל עבודה עם מחשב, לתקופה ממושכת, ליום עבודה מלא עם אפשרות לשעות נוספות, באזור ת"א, שכר גבוה וכל התנאים הסוציאליים כחוק. "מנפאואר" בן-יהודה 112, ת"א א'-ה' 14.00-08.00 (26745)

טכנאים הנדסאים

הנדסאי כימיה נסיון באלקטרו כימיה לעבודה באזור רחובות (26180) 03-286111

טכנאי/הנדסאי מכונות מינימום 4 שנות נסיון בייצור מכני ארוחות לעבודה מיידית תנאים ושכר טובים תגבור (24829) 03-296846

שרטוט וגרפיקה

שרטטת אלקטרוניקה/ מכניקה עם נסיון לעבודה אזה"צ 03-483211 (27787) לוזי

גרפיקאי/ת ביצועיסט/ית לעבודה מגוונת ומעניינת במשרה מלאה תנאים טובים .03-264637 (26811)

למשרד פרסום ביצועיסטית +נסיון לעבודה מגוונת 03-294239 (25619) 03-202593

גרפיקאי/ת דיוקנים להכנת תערוכות וביצוע דוגמים טל. 03-7519834 (25603)

עובדי דפוס

חשמל ואלקטרוניקה

חשמלאים מוסמכים מנוסים ועוזרי חשמלאים, תנאים טובים "א.ו.ת" (27435) 03-203052-3

לאזור חדרה/ גניה מלחימים/ות מחוטים/ות לעבודה מיידית תנאים טובים למתאימים "תיגבור" 03-289597 (26641)

לאזור ת"א מלחימים/ות מחוטים/ות לעבודה מיידית תנאים טובים למתאימים "תיגבור" (26637) 03-289597

מחוטנות/ מלחימות/ מרכיבות/ מעגלים (נסיון קודם) לעבודה קבועה/ זמנית במשמרת ראשונה/ שניה באזורים: חולון, פ"ת ור"ג (26227) 03-286111

ל"המנביק" דרוש חלקי רכב חשמלאי אחזקה עם רשיון משרה מלאה (25334) 03-377744

חשמלאים מוסמכים+ עוזרי חשמלאים נסיון בתעשיה לעבודה מיידית במשמרות הסעות+ ארוחות תנאים שכר טובים "תגבור" (24929) 03-297840

עובדי יהלומים

ספרים/יות

נגרים

נהגים

מלגזן בעל רישיון ב+ ג עבודה במשמרת למקומה מושבת תנאים ושכר טובים "תגבור" (24856) 03-289597

למלפי חבות לשאיבת בטון מפעילי משאבות בטון+ רשיון מעל 15 (24776) 03-9247840

מחסנאים

מוכרים/ות

מחסנאי מכירות בוגר צבא אמין ונמרץ (27928) 03-381996

פועלים בלתי מקצועיים לעבודה קבועה/ זמנית באזורים: בת-ים, חולון, פ"ת ורעננה (הכשרה למתאימים) 03-286111 (25816)

לסלון הוד בת-ים איש מכירות מנוסה בעקי מוצרי חשמל בתנאים טובים 03-861157 (25049)

ל"קידום" אחראי משמרת רציני +עובדי ייצור חרוצים לעבודה קבועה. כ-1100 ש"ח (25222) .03-222874

אם את נאה, ומם דינמית, ויש לך נסיון קודם, בתערוכות של אדם ומעונן, מקומך עימנו. (4060) 03-379588

עובדי נקיון

סוכנים — מקדמי מכירות

ל"גוטקס" דרושה עובדת נקיון לחנויות, כל התנאים הסוציאליים (26864) 03-337725

עובדי מתכת

מלחימות מיקצועיות, תינתן עדיפות לבעלות נסיון קודם 03-498713 (27792) (משה)

מסגרות אלומיניום!! בתנאים מצויינים למתאימים!! באזור התעשיה חולון 03-737349 ובערב 03-311519 (27360)

למפעל תכשיטים במתמחה ביצור ויבוא דרמאות מיוחדות דרושים סוכנים בכל רחבי הארץ נסיון קודם נדרש. טל' 03-739062 (26962) .03-730156

רתכי CO_2 נסיון 3 שנים לפחות, קריאת שרטוט לעבודה קבועה באזור פ"ת 03-286111 (25832)

דרושים/ות מקדמי מכירות למוצרים בתנאים מצויינים 03-842678 (26843) 03-847192

חרטי C.N.C נסיון 3 שנים לעבודה קבועה באזור השרון תנאים מצוינים (25818) 03-286111

ל"קידום" מסגרים/ רתכים +איש אחזקה. מנוסים לעבודה קבועה למתאימים מינימום 1300 ש"ח +לעש נרוסה כ-2200 ש"ח (25252) .03-225545

דרושים מקדמי מכירות+ נסיון חובה! רווחים נאים! 03-652903 (25302)

מסגרים/ רתכים ידע בקריאת שרטוט ותכנית 5-3 שנות נסיון בעבודה עצמאית ארוחות+ הסעות תנאים ושכר טובים תגבור 03-289597 (25037)

כרסם קונבנציונלי +נסיון לתקופה ממושכת תנאים ושכר טובים "תגבור" (24920) 03-297840

מכונאי תעשיה אחזקה ותפעול בוגרי בי"ס מקצועי (עבודה במשמרות) הסעות +ארוחות תנאי שכר טובים "תגבור" (19394) 03-296846

מפעילי ציוד מכני

פועלים/ות

לחברת אלקטרוניקה גדולה: 1. פועלים חרוצים לעבודה במשמרות 2. פועלות ייצור "א.ו.ת" (27443) 03-203052-3

עובדי מוסך

מכונאי רכב בנזין/ דיזל רצוי נסיון בעבודה. תנאים ושכר טובים "תיגבור" 03-289597 (26702)

שומרים

לחברת שרותי מחקר שמירה ובטחון בע"מ דרושים שומרים מאזור כפר-סבא, רמלה, תליה/ שומר והמרכז תנאים טובים 03-7513894 (27797)

פנסיונרים

שרותי אחיות

שליחים

לבית מסחר טכני בת"א רישיון לווספה ומכונית (26658) 03-376184

לצעירים בלבד!! לאופנת בגוך דרוש שליח נמרץ בעל רישיון נהיגה לפנות לטל. 03-661211 (25070) לדינה

ביקוש עבודה

חיפה

דירות

וילות ובתים

הצעות עבודה

לדפוס מהודר בת"א דרוש דפס G.T.O ומולטילט המדה תנאים טובים למתאימים 03-874477

נתניה

דירות

אשדוד

באר שבע ונגב

הצעות עבודה

לחברת ביטוח בתל אביב
דרושים/ות
1. פקידת חיתום וקבלת עסקים
בכל ענפי האלמנטרי.
נסיון קודם של 3 שנים לפחות.
2. קלדנית פוליסות
בכל ענפי האלמנטרי
3. פקידה כללית לניהול משרד
עם נסיון קודם של 3 שנים לפחות.
נא להתקשר 03-292421 שלוחה 225.

למפעל "ירולין" בע"מ
תשלובת מפעלי "פולגת" ירושלים
דרושה
מעצבת אופנה
לחולצות ושמלות בקו ספורט אלגנט
רצוי נסיון קודם ★ משרה מלאה
★ 5 ימים בשבוע
★ תנאים טובים למועמדת המתאימה
נא לפנות למנהל כוח אדם טל. 02-718469
מיום א' או בכתב בצירוף פרטים מלאים
לת.ד. 8199 ירושלים
סודיות מובטחת.

לחברה גדולה בת"א
דרוש
מוכר
רציני, בעל-כושר שכנוע
אחרי צבא
עם תעודת בגרות
נסיון כמוכר הכרחי.
לפנות בכתב יד לת.ד. 1157 ת"א
61010 לציין מס' טלפון לקביעת ראיון.

לחברת תוכנה
דרוש
מפעיל למחשב
36/5 I.B.M
בעל נסיון
לעבודה במשמרות
לפנות בכתב בצירוף קורות חיים
לת.ד. 2018 מיקוד 53111 גבעתיים
עבור "מפעיל".

למפעל תעשייתי באשקלון דרוש
הנדסאי/טכנאי
מכונות
לניהול המחלקה הטכנית
התמחות וכישורים:
1. נסיון של 5 שנים
2. ידע בהידראוליקה ופנאומטיקה
3. הכרחית ידיעת שפות גרמנית ואנגלית.
תנאים טובים למועמד המתאים
מועמדים מתאימים יפנו בכתב בציון קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 13 אשקלון 78100
— סודיות מובטחת —

לחברת מחשבים מובילה בתחומה
דרוש
איש מכירות
★ שאפתן, נמרץ ובעל יכולת מכירה.
★ דרוש ידע במחשבים ובעריכת פגישות.
תנאים טובים יוצעו למתאימים.
לפנות טל' 03-335862 לאורנה.

לבנין דירות נופש באילת
בחור
לאחזקה וניקיון
+ תיפעול קופה
03-283415

هكذا من الاجل

מכוניות

אוסטין

אופל

אאודי

אאודי 80 1987 +1988! +תוספות ושכלולים 03-447924 03-442832 (27166)

אודי 80, 86, סי.סי. 1300, 10,000 ק"מ +מזגן +מערכת +אזעקה, אפור מיטלי 08-436803 03-375978 (3756)

אוטוביאנקי

אמריקאיות

במחיר הזדמנות פונטיאק 1980 (6 צילינדר) פרטי +תוספת כחדשה! 03-886993 (24874)

ג'יפים

דייהטסו

אנ.ס.יו.

ב.מ.וו.

לאספקה מהירה! ב.מ.וו. 316 +318 1987! 03-447924 03-442832 (27148)

אלפא רומיאו

מיני מינור

מסחריות

ווקסהול

טלבוט

טנדרים

וולבו

לנציה

מורים

מרצדס

200 83 פרטית כל התוספות, מיוחדת ומטופלה בחודשה בעבודה בערב 03-228120 03-419527 (27210)

סובארו

סובארו טורבו 86/1800 אוקט.סי. כחדשה, ראשונה 052-70549 03-295022 (25468)

צירות מהודרת באחריות 130 ש"ח "מוסך שדגא" לוינסקי 86 (25348) 03-382307

86/1600 אוטומטית 7,000 מיטלי +תוספות 03-846694 (27685) 03-846324

המרכז לשיפוץ מנועי סובארו "סובארו-הולון" מורשה יבואן (27364) 03-885050

1600, 1983 סטיישן ראשונה 55,000 קילומטר 03-843318 19,000 (2599)

סוזוקי

פולקסוואגן

סימקה-קרייזלר

מאלאס 83, נדירה! 48,000 ק"מ אפשרות החלפה לזולה (2907) 03-297877

סיטרואן

פורד

לאספקה מהירה! סיירה 1600 1987 כל הדגמים 03-447924 03-442832 (27160)

סוסיתא

סיאט

פיאט

ריטמו ב[illegible] 1300 יד ראשונה 85 ... (26708)

הלוח הכללי — ידיעות אחרונות — הלוח הנפוץ ביותר — דבר ראשון בבוקר

רכב

רכב
פיז'ו

רכב
דאו

דרושים
"יהושוע" חלפים מ' שומשים, קניית רכב ל' תיקון ולפרוק 03-370249 (27094)

מכונת גזרת במצב חדש + חומרי גלם לגזרות בשעות העבודה 03-9640266 (27790)

אופנועים וקטנועים
אופניים
בתי"ס לנהיגה
בתי"ס ושיעורים
חלפי רכב משומשים

דחיטים
א.א.א. ארון כפרי 6*6 מגיר כולל מע"מ 400. ש"ח 200 .+2 ש"ח (28799) 03-651869

מקררים
מקררים משחררים מקי־ רר ויטרינות למסעדה +מקפיאים 03-380796 (27793) 03-382198

וידאו טייפ
וידאו ג'ייד, דגם 1010 +משרטה ג'י.וי.סי +תוספות 100 .אש (3240) 03-5058969

מערכות קול
מכונות כתיבה
חיות בית
כלי נגינה
רוצים לקנות

הלוואות
מתפיצה בעולם ההלו־ אות לשכירים פרזים 2000 ת"א 03-622042 חיפה 04-535795 (27272)

הלוואות ללא ריבית 1.800 - 9.000 ש"ח 03-725972 03-726526 08-222147 08-242959 (25458) 02-234845

לבעלי הכנסה קבועה! הלוואות שיקליות מהיום להיום 03-5740298 (25204)

חקלאות
לציבור החקלאים למנוי עת המנות עופות בלו־ לים חברת שלום ויטשי עיין מיצוה חומר מיוחד בשיתוף עם השכיון ומשרד החקלאות לשם הדברת סטמרפורוזה בלו־ לים "מלבין גב" חומר לא רעיל, לא קורוזיבי לא פוגע בחלקי המרסס, קל בשימוש אין צורך בסי־ נון, מסיס היטב במים ולא יוצר סתימות אין ש־ טוף ואפקטיבי למספר ש־ בועות. טלפונים 06-390664 06-399... (27940)

גיבסנית – אקלונים וד־ עים של זה"ג בית־הע־ מק איכות מעולה מחיר ותנאי תשלום נוחים, בב־ קר 053-698307 אי בערב (27317) 053-699285

טרקטורים
טלוויזיות

טיולים
בתי־כנסת
סירות
מזגני אוויר
מכונות תפירה
מכונות גלידה
מלגזות ושינוע
רבי והוריה

מנעולים
תנורי אפיה
פוליש וניקיון
מחשבים
עתיקות
ציוד תקשורת
ציוד בנין
ציפוי אמבטיות
צילום
קיט ונופש
בתי אבות
בתי־מלון
קופות רושמות
קוסמטיקה
אותיות דביקות
שרותים

בת זוג
בן זוג
הכרזות
חוגים
שוק המציאות

שופר־סל
לסניף בן יהודה 79 ת"א
דרושים/ות
★ **עובדי/ות מעדניה**
★ **עובדי/ות מאפית**
תנאי שכר טובים.
המעונינים מתבקשים לפנות למנהל הסניף במקום, טלפון 03-229121.

למוקד שרות – אלחוט ארציים
דרושות
עובדות
לעבודה במשמרות
מתאים גם לסטודנטיות
ידיעת אנגלית הכרחית.
לפרטים נא להתקשר לטלפון 03-630070 החל מיום א' משעה 8.30

לחברה מסחרית בענף צנרת – מים ותעשיה, באזור תל אביב
דרוש/ה לתפקיד בעל אתגר
איש/ת מכירות
בישורים נדרשים:
★ מעולה ונמרץ/ת ★ קשר עם לקוחות
★ נסיון במכירות – חובה ★ חוש מסחרי
★ הופעה נאה ★ רכב הכרחי.
נא לפנות בצירוף קורות חיים לת.ד. 28351 ת"א, 61282, עבור "איש מכירות".

שופר־סל
לסניף שד' מרדאו פינת אבן גבירול ת"א
דרושים/ות
קופאים/ות
תנאי שכר טובים.
המעונינים מתבקשים לפנות למנהל הסניף במקום.
אוטובוסים: 5, 24, 25, 48, 92, טלפון: 03-445565

לחב' "המשקם" בע"מ
דרוש/ה
אחראי/ת על מפעל בפתח־תקוה
לניהול כללי של מפעל לייצור מהדקי מתכת בעל/ת השכלה תיכונית־מקצועית, נסיון בעבודה במפעל תעשייתי, תושב פתח־תקוה והסביבה.
דרגה י"א–י"ט 1 בדרוג האחיד.
לפנות לת"ד 4922 תל־אביב עד לתאריך 29.5.87

למסעדה מיוחדת משגשגת באילת
דרושים:
1. **טבח/שף מנוסה**
2. **מנהל**
3. **מלצרים/ות**
4. **מנהל/ת חשבונות**
נא לפנות בצרוף פרטים לת.ד. 1628 אילת. או לטלפון 059-76660

לתפקידי ביקורת
דרושים
סטודנטים לכלכלה
או
ראיית חשבון
עבודה לפי שעות גמישות
לטלפון: 03-627306 מ־8.00 עד 15.00

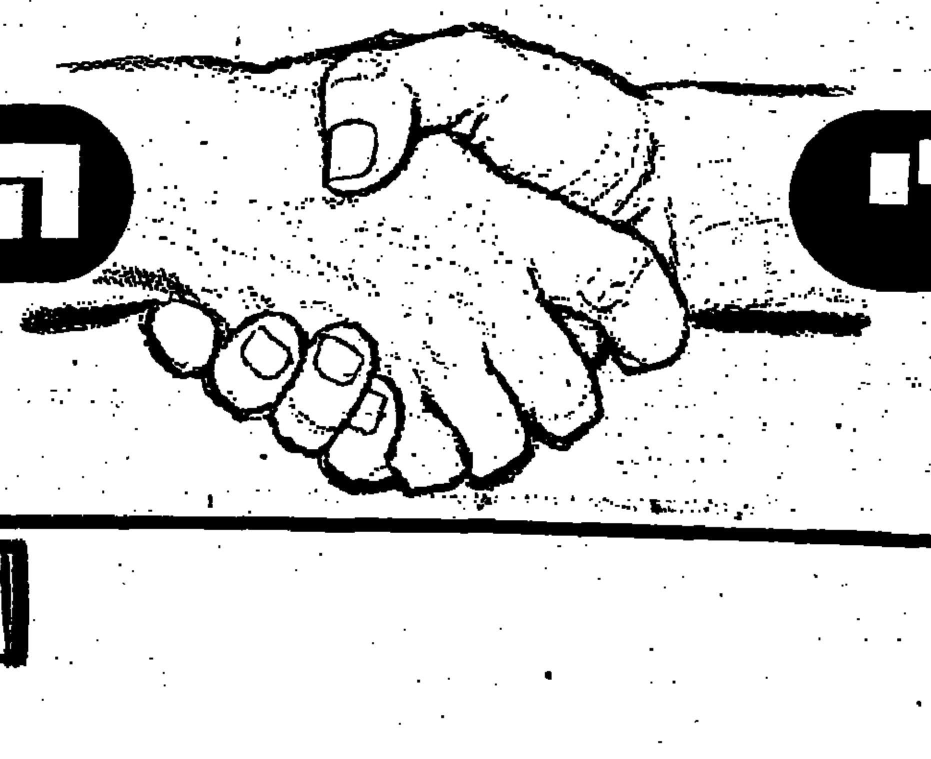

הלוח הכללי — הד כפול ומכופל

صكنا من الاحل

صكنا من الاجل

נשים בישראל ד' / אבירמה גולן

תמה שוחט: צריך, חייבים, מוכרחים

„...הכל היה כאן מההתחלה – אנשים בעלי אמביציה, בעלי יכולת, שלא נתנו לדברים לעבור סתם ככה, שלא היתה להם הערצה בלתי נדלית להנהלה, אולי בגלל האינטימיות והביחוד. היה לנו מזל משוגע, בחיי, אבל קצת עזרנו לו. הכל היה ממש אידאלי... אני חושבת שהיתה ראיה נבונה, שלא נבנה את העיר מעולים חדשים שירדו מהאניה אלא מתשתית של תושבים ילידי הארץ, עצמאים, שיעצבו כאן סטנדרטים כאלה שהשלטון המרכזי לא יוכל להתעלל בהם אחר־כך..."

דבר לא טוב קרה לשפה העברית: בעוד היא צומחת ומתפתחת בכל שנה היה, באים מי שבאים ההורסים בה הלקות שלמות ועושים בהן כבתוך שלהם. את כל המילים התמימות והיפות לקחו לי – מלוות, ארומה, הגשמה, אנשים טובים. הכתיבה, בתוך ההשתוללות הלשונית הזאת, הקסבת. לנסיון מתיש למצוא מילים רעננות שהתשמיש "ההמוני", התקשורתי, הזול, לא השחית אותן עדיין. יש ביטויים שנודף מהם ריח של שמן מיגון ישן – האשה הזאת היא ממש ארץ ישראל היפה. במקום הזה יש איכות חיים אמיתית. זה טוב מאוד בשביל המדינה. יותר מכולן הסבה המלה „יהודי" את עודה למנד השנים הסבל, השילה מעליה את כל כובד המסורת והאמונה התמה, ולבשה מכסים משונים, לאומיים, במישים להפליא. וריב. כך היא נשמעת כשהיא מתגלגלת באיום מפיה של דניאלה חיים, יהודיה שמחליטה עבורנו איך צריך יהודי להתנהג, ומפיו של הרב דרוקמן, שהגדיל לעשות וכינה את ההחלטה האומללה הנוגעת לשבר הלימוד „החלטה מאוד יהודית". כמה גלעג, אם לא לומר מחריד. אוצר המילים הולך, אם כך, ומצטמצם עד

„אל תתעקשי למצוא אצלי מאבק על מקומי וזכויותי. אני חושבת שמי שעושה את הדבר היותר־חשוב, הולכים אחריו. כן, נכון, גם אצל הורי זה היה כך"

לדבנן קיים מאוד לשתוק ולא להוסיף עוד דבר עד שיבואו זמנים אחרים, אולי שבעים שנה, כמו תמיד, אלא שעייפות מן המצב הזה מדרשה בניעה מוחלטת לנוס הקבור, וצריך להתגבר עליה. מעט הקשבה והתבוננות, עם נסיעה קצרה לנגב, למשל, משפרים מאוד את ההרגשה. יש אנשים שנוסעים לערד כדי להתרחק מההמולה ולהרגע, ומביטים בנוף המדברי בהתפעלות ובהתפעמות. יש אנשים שקמים שם בבוקר והנוף הזה הוא בתוך חלונם יום־יום ושעה שעה, והם פשוט רואים אותו והולכים לעבודה. יש איזה מילכוד בנסיון לתאר אדם פשוט שמלכתחילה איננו, בעצם, אדם פשוט. כי מהו אדם פשוט אם לא בבואה שטוחה שנוצרה בהבל פיו של הכותב אותה. צריך, אם כן, להגדיר את המשמעות שחיפשתי ושבגללה הגעתי אל תמה שוחט בערד: חיפשתי אשה שלמרות המורכבות והעומק של חייה ומחשבתה, או הודות להם, מגשימה אורח חיים אחר מזה של הבלות הכסף והבוז וההתהדרות הריקה. אשה שלא מטיפה לאידיאולוגיה בשם שהיא, במשמעות, חיה אותה. זאת המשמעות שביקשתי, ומצאתי. ועוד לא אמרתי דבר על משמעות ההליכות ועל הבית, הגנה... ועל אמונות ה„אבודה־סוציאלית" של בת שלנו, שלא נרתע ממנה אפילו שמץ של צניעות מזוייפת ומעושה. תמה שוחט, אשה מאוד תמה, לא כל־כך השתוקקה להחשף, מפני שבגבתו של מי שהיה שר אוצר וראש ממשלה, לוי אשכול, היא אלרגית מילדות לחשיפה. בסופו של דבר הסכימה להיפגש איתי, ואחר־כך צחקה ואמרה – כל־כך הרבה שעות דיברתי על הבטאים שהכי מעניין אותי. אני בעצמי. אבל למעשה היא דיברה די מעט על עצמה, וכשדיברה על אחרים, נזהרה לבחור במילים הנבונות, בעדינות, כמו השמיר המבקע את החלום בתוך השערה. לא היתה בדבריה שום מבוכה, שום סתירה. הכל פשוט מאוד.

„לא מוכרחים למרוד, מה יש, אפשר ללכת בעקבות הדור הקודם. למשל שבת תמשיך בדרך של אמא. נו, אז תשאלי מה שאת רוצה (בחיוך רחב מאוד) בבקשה. לא, אני לא זוכרת איזושהי בעייה בקשר לנשיות שלי. בטח שרציתי להיות ילד, אבל לא הייתי טומבוי. וגדלתי בבית שבו אמא היתה עסוקה בדיוק כמו אבא. תראי, על הדלת אצלנו היה כתוב – לוי שקולניק, אלישבע קפלן. אני חושבת שזה די ברור. היה מובן לי שאשה מסוגלת לעשות כל דבר, ושהיא גם עושה, ובכל זאת – הנשיות שלה דפקה אותה, כמובן, מפני שהיא עשתה את כל התפקידים: היתה מארגנת ומאורגנת, והבית כולו עמד בזכותה ובגללה. אמא היתה בבית רק כשהיתה חולה, ולנו זה היה מובן מאליו. היא היתה, אולי, פמיניסטית כמו בראשית המאה ה־19. חשבה שיש שוויון והאמינה בשוויון. בסביבה שבה גדלנו זה לא היה יוצא־דופן. הילדים גדלו לתוך הפעילות והעסקנות באופן טבעי, ופיתחו יכולת, בגיל צעיר מאוד, לעצמאות ולשותפות. ידענו שאמא עושה דבר חשוב – זה באמת היה חשוב, אולי אפילו הכי פמיניסטי שאפשר להעלות על הדעת – ארגון אמהות עובדות אז, אולי גם היום, נתן, קודם־כל הזדמנות שווה. לא, היום לא הייתי עושה את זה. המציאות מאוד השתנתה. פעם היה לי גם כעס כלפי הגוף הזה, שלקח לי את אמא מהבית. אבל זה לא רק זה. קודם־כל, אני לא הייתי נלחמת היום למען נשים, האי־צדק לא כל־כך מטריד אותי, רוב הנשים לא רוצות בכלל שיושיעו אותן. חוץ מזה, לאמא היה מושג נורא חשוב: אני זוכרת, כשהייתי בנח"ל ובקיבוץ, היא התעקשה שאמנם קיבוץ זה דבר יפה מאוד, אבל אשה צריכה שיהיה לה מקצוע. אפשר לעזוב, ללמוד מקצוע, ואז, אם רוצים, לחזור לקיבוץ. זה היה חד וחלק וברור. וזה משמש לי בסיס עד היום, ואל תתעקשי למצוא אצלי מאבק על מקומי וזכויותי. אני חושבת שמי שעושה את הדבר היותר חשוב – הולכים אחריו. כן, נכון, גם אצל הורי זה היה כך. אמרתי לך שלא תשמעי ממני שום חדשות מסעירות. בדיעבד, המצב הזה נוח לי, מפני שאני לא חושבת שזאת שמחה גדולה להיות כמו הגברים. לנסות להיות כמוהם – זה לא נותן לי אפשרות בחירה. בתור אשה שותפה אני יכולה לעצור מדי־פעם, לחשוב, לשנות כיוון, אולי אפילו, עכשיו, לקחת לי איזה יום ולשבת על המרפסת בשקט בלי לעשות כלום. למרות שאפשרות כזאת עוד נראית לי די מבלבלת. מה אני אעשה עם עצמי יום שלם על המרפסת. כן, זה מתקשר, כמובן, אל האשה שצריכה מקצוע. הרגש על צריכה. זה גם קשור בעניין העבודה כערך.

„בשבילי להיות „בת של" היה רע מאוד. בעצם לא תמיד, מפני שבדגניה לא הרגשתי בת של מישהו או שונה מילדים אחרים. אני נולדתי בתל־אביב, וכשהייתי בת ארבע הורי חזרו לדגניה ב' ונשארנו שם שש שנים. אמנם אבא שלי היה בא למשק עם אוטו ומביא ממתקים לילדים, אבל לא היתה שום הרגשה של שוני. אהבו אותי שם, אבל אני חושבת – שהייתי ילדה נחמדה – תראי, בדגניה ב' היו עוד כל מיני בנים של אנשים „חשובים". היה מישהו שעסק ברכש בשביל ה„הגנה", והביא את כל הדברים האחרונים לקיבוץ, רדיו למשל. או הוא לא נהיה כל־כך חשוב בגלל זה. או הבן של... טוב, לא חשוב. נעזוב את זה. סתם רכילות. לא, לא, לא חשוב, באמת. רק בגיל עשר, כשחזרנו לתל־אביב, התחיל מין תהליך כזה של הסתרת זהות. אתה לא יודע אם רוצים בך בגלל מי שאתה, או הבן של מי שאתה. אולי היום זה כבר שונה קצת, הורגלו, את לא חושבת? אבל היום הכל באמת השתנה, מפני ששם הסיפור הוא כסף".

תמה היא עובדת סוציאלית, ולכן, אני מניחה ומרגישה, היא מבינה לא מעט בנפש האדם ובכל מיני תיאוריות המתייחסות להתפתחותו. את הנסיונות שלי לחפש את המקומות הרגישים והכואבים בתהליך חיפוש הזהות היא מקבלת בהבנה מלאה, אבל לא נגררת להיטוט שימשמש את התמונה הברורה שהיא רואה. תמונה פשוטה, במלוא מובנה הטוב של המלה.

„תראי, אם אתה גר במעונות עובדים והולך לבית חינוך לילדי עובדים, ברור שהרגש וההוויות הם לא כמו במקום אחר. או במערכת ערכים כזאת ברור שאת לא רוצה להיות שונה או נבחרת או מורמת מעם, איך שתקראי לזה. היינו נוסעות לבית הספר עם אבא, וכל־כך התביישנו, שהוא היה מוכרח להוריד אותנו רחוב אחד לפני בית הספר, שלא יראו. אבל לא היתה כאן איזו טרגדיה גדולה. מדובר באמת במערכת סגורה וברורה, עם כללים שלא נראו מרוחקים או נוקשים. ומי אמר שמוכרחים למרוד? אני חושבת שהפסיכולוגיה והמילוליות של היום פשוט לא מתאימים לתיאור המצב שהיה אז. במערכת הבנויה הזאת אתה פשוט נבלע ברצון של הכלל, ולכן מושגים כמו חיפוש זהות, אני ומרד נעורים קצת לא לעניין. טוב, אני בהחלט מסכימה שלא כל אחד מרגיש כך. ודאי. אבל אני בנאדם תמים. כן, ממש כשמי, זה מצחיק, אבל אני חושבת שאני באמת בנאדם תמים. את יודעת, כשצפל עשה את „נערה בת שבע־עשרה", הלכנו כולנו – כל החבר'ה – לראות הקרנה, פרה־בכורה של הסרט. טוב, זה לא חדש, מדובר כמובן באינטרפרטציה של צפל, אבל אלה דברים שקרו. אחרי ההקרנה ישבנו, כמה חברים, וניסינו לדבר לרדיו, כמה טבעי שאפשר... היו אנשים שאמרו, היתה לנו ילדות איומה. איזה סבל. אני לא מבינה על מה הם מדברים. לא, לא בדיוק. שכלית אני מבינה. ודאי. אבל לי זה היה הרמוני. חיפוש הזהות התבטא, יותר מאוחר, בחיפוש אחר הדרך שלך – לעזוב או לא לעזוב את הקיבוץ, ואם כן, מה לעשות עם החיים. איך לתרום, איך לבטא את האחריות החברתית. נו, אז עכשיו את אומרת, יפה מאוד, להורים שלכם זה היה ברור ולך זה היה הרמוני, אבל איך העניין הזה עובר הלאה, אל הילדים? את שואלת שאלה קשה. אני חושבת שהילדים שלנו מקבלים מסרים מבולבלים. אנחנו אומרים, כמו שהם אומרים היום, כל אחד צריך לעשות מה בראש שלו... כן, בהחלט, אבל בתנאי אחד – שיש לך מולדת, ויש דברים שאתה מוכרח לעשות. אתה לא חי סתם. (עכשיו היא פורצת בצחוק של מי שיודע יפה־יפה להתברח על עצמו) אולי זה בגלל שהגעתי לגיל חמישים? (מיד היא מוצאת שוב את קצה החוט של המחשבה הרצינית) הקושי בהעברת המסר הלאה נעוץ בשאלה – באיזו מידה אתה מצליח להעביר לילדים שלך חלומות כמוסים, שאיפות להגשים מה שאתה לא הצלחת לעשות. אבל אין ספק שלנוער של היום יש הרבה יותר התלבטויות. לנו המסלול היה ברור. אצלם הכל פתוח, וכשאני רואה את הסיפור של נסיעות לחו"ל והמנהג של „לתפוס ראש", אני לא יודעת – לא קל להם. והייתי רוצה שהילדים שלי לא יחיו סתם. תראי, לנו היה ברור שאנחנו צריכים לעשות משהו בעל משמעות. הדור שלפנינו עשה דברים גדולים. היום אני רואה אפשרות של עשייה גם באופן אחר לגמרי, אבל למי שמתחיל את החיים חייבת להיות התלבטות. מצחיק אותך שאני כל הזמן אומרת צריך, צריך, חייבים, מוכרחים? אולי זה באמת מה שמניע אותי. הצריך הזה. כשאני מסתכלת לאחור, זה באמת מה שדירבן אותנו. אני זוכרת את זה בתור ביטוי של דליה יאירי, כשסחבנו את הבגרות: צריך".

הצריך הזה הוא, כנראה, מה שמוביל את תמה בחיפוש שלה אחר תשובות ופתרונות לתוכן ומשמעות. עכשיו המשימה שלה, בין יתר המשימות שעוד נדבר עליהן, היא בירור הקשר שלה ליהדות.

„איזה חזרה בתשובה? לאן? אני אף־פעם לא הייתי שם, אז אני לא חוזרת. ולא מדובר פה בשום געגוע או סנטימנטים או חסר. הורי היו רחוקים מאוד מהמסורת. אמא שלי חגגה לי בר־מצווה בגיל שלוש־עשרה, לא בת־מצווה כמו לכל הבנות, ומשלב הדלקת הנרות אצל אבא

„כל אחד צריך לעשות מה בראש שלו... כן, בהחלט, אבל בתנאי אחד – שיש לך מולדת, ושיש דברים שאתה מוכרח לעשות"

כבר הזלקתי הזוצה? לא. הייתי רוצה, פשוט מאוד הרבה יותר ידע והבנה והתמצאות בכל הקשור ליהדות, כי אם אני פה ואני יהודיה, אני צריכה לדעת מה זה. שוב חוזר הצריך. אחר־כך זה אולי גם ימצא חן בעיני, אבל קודם־כל יש לי אחריות לדעת ולהבין. למה צריך? מפני שאנחנו חיים פה בארץ, ומחייבים אותנו לקלוט עולים, למשל. אם את לא מבינה שיש לך קשר ומשמעות אליהם, או מה בכלל כל העניין? אני בכלל חושבת – לא שאני כזאת סגפנית ומסתפקת במועט – אבל איך חיים ובאיזו רמה זה פחות דחוף ופחות חשוב. מה שמשמעותי באמת הוא הבירור – אם אתה חי פה, או – מכיוון שאתה חי פה, ואין ספק שהחיים פה קשורים באיזה קשר למורשת שלנו, אז צריך לברוק מה זה."

את עובדת היותנו כאן את מקבלת באקסיומה? את לא רוצה לשאול את עצמך, קודם־כל, מה אנחנו עושים כאן ואם זה נכון שאנחנו כאן?

„לא, בהחלט לא. אנחנו כאן, וזה מה שיש. אני לא רוצה לבדוק, ולא רוצה להגיע לסימני שאלה, מפני שמבחינה לוגית אין בהוויה שלנו כאן שום דבר הגיוני. זה מאוד אמוציונאלי, ודאי קשור ליהדות, אחרת מניין צמח כל השגעון הזה? אם כך, צריך לדעת. תראי, למשל – יום הכיפורים. בעצם סיפשי נודא לצום ביום הכיפורים, מבחינת המשמעות לבנאדם, הלוא הרוב עושים את זה מצוות אנשים מלומדה, אבל מצד שני, אני לא יכולה להתעלם מן העובדה שאנשים – מה שאנשים, דורות שלמים – מוסרים נפשם למות כאמצעי הזדהות איתי, איתך, עם הדבר הזה שנקרא יהדות. לא, בשום־אופן אין כאן הסתגנות של יידישקייט ותתיות ורגשיראנס. אין קשר בין הדברים. הנה, בשבת אני רוחצת את המכונית, או עוברים חברים שלי שחוזרים מבית הכנסת, ואני מתביישת להיות – איך לומר – חוטאה... אבל אני לא מפסיקה לרחוץ את המכונית. ובעצם לא איכפת לי לכבד את רגשותיהם ולא לעשות את זה, אבל היום אני במצב של מלחמה עם הדתיים. יש לי הרבה כעס בלב כלפיהם, מפני שאני מניחה שאם הם יהודים וגם אני, יש לנו משהו במשותף. הקשר מסובך מאוד. תראי, אם אני חיה בארץ זה אולי שזכה לכך שאני אדם חופשי אבל לא לכך שאני יהודיה חופשיה".

טוב, או אם צריך או צריך. אם צריך לברר הכל או אני רוצה לברר עם תמה שתי נקודות שיש להן אחיזה זו בזו: האחת – מדוע אשה כמוה, בעלת רקע ויכולת לעמוד בעין הסערה, במרכז העניינים, בעמדות השפעה, בחרה להתרחק ולהעמיק, בשקט וללא פרסום והילה, אם תסלחו לי על הביטוי, דווקא בעבודה סוציאלית, בהוראה, בהדרכה, בטיפול באנשים, במגע קרוב איתם? (היום תמה מעוסקת בעבודת רווחה במפעל פריקלאס ים המלח ולמרות שהיא לא עושה מזה עניין אני משערת שהיא מקדישה שעות רבות יותר מאשר לעבודה). הנקודה השניה – למה בערד, למה בנגב, ואיך זה קרה.

„איזה דברים גדולים וחשובים את חושבת שאני יכולה לעשות? לא, לא, אני בהחלט חושבת שהשאלה כן במקומה. לא צריך להעמיד פנים. אבל לי היה ברור הרבה יותר מה אני לא מוכנה בשום אופן לעשות, והיה יותר ברור ממה שכן. מה לא? פוליטיקה. חד־משמעית. מפני שאני לא אוהבת משחקי כוח, אם לא להשתמש במילים יותר גרועות. עמדת השפעה זה דבר יחסי. היום אני מצמצמת פעילויות ולא מרחיבה. יכולתי לבחור בהרבה כיוונים אחרים, ובחרתי דווקא בעבודה סוציאלית, שפירושה יחסים של אדם לאדם. לא „מורידים" תשובות על מישהו אחר, אלא מנסים להגיע ביחד לתשובות. עם השנים פחות ופחות חשוב לי להכתיב לאנשים מה לעשות, ופחות מעניין אותי לתפוס פיקוד. יותר מקובל עלי לתפוס סוג אחר של אחריות. מכאן אנחנו חוזרות שוב אל ההתחלה – מקום האשה והמפריעים והמאבק לשוויון – בין היתר, היום אני אשתו של, ורוצה להיות שותפה מלאה ביצירה הזאת." (תמה נשואה לאברהם שוחט, „בייגה", שהוא ראש המועצה בערד.)

„כאן מתאחדות להתגבר שתי הנקודות גם יחד, והן קשורות זו לזו – לא במקרה בחרתי אני להיות במקום מרוחק, אפילו מנותק, שהוא גם מקום קטן שאפשר ליצור בו דברים ביותר ולהשפיע על הסביבה הקרובה. לא במקרה תמה יכולה לראות את עצמה שותפה מלאה למשהו שהוא רואה בו יצירה ואנשים לא מעטים מבזים אותו רק בשם קריירה פוליטית. כשאני מבקשת ממנה שתספר לי איך התחילה ערד היא נענית מקדימה ברצון. מה חיפשתי אצל הילדות הרחוקה. מיד הייתי צריכה להחזיר אותה אל ההתלהבות של תחילת הדרך כאן. עכשיו היא מספרת לי שלב אחר שלב, כמו שבאמת מספר את סיפור חייו שלו.

„איך זה צמח הרי הבנאדם צריך לעשות משהו עם החיים שלו. גמרתי לימודים, גמרתי עם הקיבוץ, וגמרתי גם שנת שירות בעכו. שנה גדושה ומלאה – עכו היתה משהו מרתק: עיר מעורבת, ערבים שעדיין לא התאשרלו, ועולים חדשים. זאת היתה הפגישה הראשונה שלי עם מציאות כל־כך חריפה, למרות שכבר בביה"ס לעבודה סוציאלית נפגשתי במציאות. אחרת ושונה מהמציאות המוכרת לי. עכו היתה מאוד קשה. כאן, בעבודה שלנו, התגלמה המשמעות של עבודה סוציאלית: עבודה־חברה. אם אני חושבת על הבחירה המקצועית שלי, מעבר למוסר הידוע שאשה צריכה מקצוע, אני חושבת שהיום, לפי מסורת שנות השישים, אולי הייתי בוחרת להיות עו"ד או עיתונאית. מפני שבמדינה שלנו, שהיא כבר כמעט עותומאנית, לא רק ביורוקראטית, קשה מאוד לשנות דברים מלמטה.

„אחר־כך היתה מין תקופה כזאת שקרו בה כמה דברים: אמא שלי נפטרה, ואחותי הקטנה

„עם השנים פחות ופחות חשוב לי להכתיב לאנשים מה לעשות, ופחות מעניין אותי לתפוס פיקוד. יותר מקובל עלי לתפוס סוג אחר של אחריות... בין היתר היום אני אשתו של, ורוצה להיות שותפה מלאה ביצירה הזאת"

היתה בצבא, ומישהו היה צריך לטפל באבא. אני, שכבר הייתי נשואה, חזרתי לשנה הביתה, ובינתיים בייגה גמר ללמוד בטכניון, והיינו לנו מסוף שבוע אחד לשני, ועמדו בפנינו כל מיני אפשרויות לא מעניינות. לא רצינו תיכף להתרגע, לגדל ילדים, ולהיות כמו כולם. גדלנו על זה שאנשי המופת שלנו עשו כל מיני דברים, ועכשיו הם אמרו לנו – אתם עוד צעירים, אז חיפשנו לנו משהו משלנו. אני זוכרת את הפגישה עם לובה אליאב, בבית־קפה בפרישמן. כל עיניו הכל עוד היו עוד בקריה. לובה, כרגיל, התלהב וסחף, ואנחנו התלהבנו ונסחפנו. תארי לך שנסענו לחו"ל, במסגרת חילופי סטודנטים, וביקשנו שישמרו לנו את המקום ברשימה. אני זוכרת את הצוות שעבר בקריה; זה היה צוות בינלאומי של משוגעים צעירים, נהדרים. מהר מאוד ירדו לעבוד פה חמישה ימים בשבוע. מה עשו? כל אחד עשה מה שצריך. המהנדסים הינדסו והמתכננים תיכננו. כשאני הצטרפתי, באוגוסט 1962, עסקתי באיכלוס. כל השבוע קיבלנו אנשים, עשינו ראיונות, חיפשנו מקומות עבודה. היתה תקופה נהדרת, משגעת, היינו מאוד־מאוד ביחד. גם המאבקים שניהלנו, מאוחר יותר, נגד ראש [illegible] שנה. אבל אני חושבת שאם לא היה מובלק היינו ממציאים אותו כזה, מפני שהיינו מוכרחים לעבור את הביחוד הזה. הכל היה כאן מההתחלה – אנשים בעלי אמביציה, בעלי יכולת, שלא נתנו לדברים לעבור סתם ככה, שלא היתה להם הערצה בלתי נדלית להנהלה, אולי בגלל האינטימיות והביחוד. היה לנו מזל משוגע, בחיי, אבל קצת עזרנו לו. הכל היה ממש אידיאלי – בשבוע הראשון אנשים התחילו להגיע, כאילו משום מקום לשום מקום – על תלת אופן, על משאיות... היו לנו כמה קריטריונים לבחירת האנשים. בסך־הכל אני חושבת שהיתה ראיה נכונה, שלא נבנה את העיר מעולים חדשים שירדו מהאניה אלא מתשתית של תושבים ילידי הארץ, עצמאים, שיעצבו כאן סטנדרטים כאלה שהשלטון המרכזי לא יוכל להתעלל בהם אחר־כך. תיראי מה היה בעיירות הפיתוח – אחרי הצהרים אנשי השרותים היו נוסעים הביתה, ומשאירים את העיר פרוצה לרוחות המדבר, ללא מנהיגות מקומית. היום זה משתנה. נכון. אבל תיראי מה היה אצלנו כשהתעוררו הבעיות עם פונדק. איזו מלחמה השכנו, תיאר. שלא מתוך העניין בכלל, בייגה נכנס לסיטואציה של המאבק. טוב, היה צריך להוליך למאבק הזה. את צוחקת, מפני שאני שוב אומרת צריך, מה לעשות, ככה זה. לבייגה יש תכונה כזאת, הוא נוטה לקחת אחריות, וזה מה שיקרה".

דרך החלון של תמה ערד נראית לי מוכרת באפשרות מוזקקת מאוד של ניתוק ברירה. כאן, אוירות תמה, אמנם רחוקים, הלבן, למשל, קוראים בשקיקה את כל העיתונים, רוצים לדעת כל מה שקורה במרכז. ויש מי שאומר שהניתוק הזה מוביל לעייפות ולביקורתיות, מפני שאינך חייב להתמודד עם הקצרות הגדולות. יש לי מין תחושה כזאת שהאנשים שבוחרו בניתוק (עד כמה שאפשר בכלל להתנתק בארץ כל־כך קטנה) חשבו את הקצרת על פיה. מכורות בזה עדיין אפשר לשמור ערכים הנדרשים בתרבות קרוב למרכזו העניינים.

תמה דיברה עוד על החברים הקרובים ועל האחריות. לקבוצה מסויימת שגדלה איתה העברת. איתנה הרבה יבשו ההרכבה הקשות קשות. יש לה חברות שגדלה, כמו שהיא אומרת, על אותה קריעות הבל שגדלה היא עצמה, ועברו דרך דומה עד שלב מסויים, ועכשיו הן נראות לגמרי אחרות במשולש הקטן שבין שיכון צמרות לרמת השרון. לא תשמעו ממנה מלה אחת רעה על הנשים האלה, או על אורחות חייהן בכלל. זאת לא שאלה של נאמנות, זאת שאלה של צמרגת שאיבדה ממשיכות לשמור אחריה רק משום שהלכו למקום אחר. ככה זה, היא אומרת, הבנאדם עושה מה שהוא צריך לעשות, ואני עושה את הדברים שלי כאן, ובינתיים עוד בכלל לא התלוננתי כמה אני אוהבת באהבה גדולה.

כמה ימים אחרי השיחה תמה צלצלה אלי במעט בהדרה. אני לא רוצה שיבוא באחלו אני חושבת את עצמי צדיקה כזאת גדולה, אמרה. אני לא צדיקה כזאת. את מבינה למה אני מתכוונת?

ודאי שאני מבינה, או עשיתי כמיטב יכולתי. מה שצריך.

תמה שוחט. רוב הנשים לא רוצות שיושיעו אותן. תצלום – י.ס.ב.א.